

ספר

הזוהר הקדוש

(חלק שביעי)

על שיר השירים משלי וקהלת

בהעתקת לשון הקודש עם פירוש זיו הזוהר

מאת הרב המפורסם

יהודה יודל ראזענבערג

החופ"ק מאנטרעאל מדינת קאנאדא

בילגוריא

נדפס בדפוס המשובח של האחים וויינבערג

לפ"ק

ת-ר-צ

בשנת

ZOHAR OF THE HOLY BIBLE

Song of Solomon, Book of Proverbs. Book of Ecclesiastes.

Translated in Hebrew by Rabbi YODEL ROSENBERG Montreal (an
Nabor. w Druk. BRACI WAJNBERG BIŁGORAJ z. lub. (poland)

1930 z.

Printed in Poland

**Druk Sz. Sikora i I. Milner
Warszawa, Nowolipki 6**

תפלה זו תיקנה איש האלתי תרמ"ם וצ"ל וטוב לאומרה קודם לימוד הזוהר הקדוש

י"ושב "המרומים" ומשניה "התחתונים" אלוה "לכל" "הנאצלים" ייחיד "מיוחד".
"אדון" "דחיל" "נאמן" "ידין". מאציל כל נאצל. בודא כל נברא. יוצר כל נוצר. עושה
כל נעשה. מי יגיע להשיג אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות גודל מעלות נפלאות
מעשיך. כל שכן גודל יצירותיך. ומי יחשוב לדעת אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות
סתרי סודות הצפונים בבריאתיך. כל שכן וקל ותומר שאין ביכולתנו להשיג קצת מן
הקצת וחלק מן החלק של אלה אלפי אלפים ורבי רבבות מן אצילותיך. שארון אחד
ייחיד ומיוחד מתייחד עמם יחוד גמור. לכן אב הרחמן סלח ומחל והעבר
על כל חטאתי ועונותי ופשעי שחטאתי ושעויותי ושפשעתי
לפניך מיום היותי על הארמה עד היום הזה. שכל רמ"ח אברי ושס"ה גידי ונפשי
ורוחי ונשמתי כצאן בלי רועה תעינו ופגמנו את אשר לא נוכל לתקן אם לא בשפע
הרב הבא מלמעלה מרום מעלת סדר הצנורות לתקן הפגם שגרמנו. יהי רצון מלפניך
י"י אלהי ואלהי אבותי שתזכך נפשי רוחי ונשמתי שאהיה ראוי והגון לעורר מיין
תתאין על ידי לימוד ספר הזוהר הקדוש. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. וזכני
לאור באור תורתך. ואבינה נועם רזי סודותיה ללמוד וללמד לשמור ולעשות. וידי
נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננתו. יהי רצון
אמרי פי והגיון לבי לפניך י"י צורי ונאלי :

(יכוין) נפת לים עסת יחו ננר יפת ולך אאו

תורתנו הקדושה וסודות האמונה הטהורה כי רם ה' ומכל מקום ושפל יראה. כי מלא כל הארץ כבודו ועינינו משוטטות בכל הארץ ומלכותו בכל משלה. שבשכינה כתוב ואתה מחיה את כלם. ואף גם כל מביני מדע חוקרים ומשכילים אם אך לב טהור להם יזהירו המשכילים כזהר הרקיע בעינם בלימודי הוזה"ק כי ימצאו בו ענינים נסתרים הכוללים כל חכמות שבצולם. ובכן כל מה שיתפשט יותר בעולם לימוד הוזה"ק יתקרב הדבר שיתקיים הפסוק ומלאה הארץ דעה את ה'. וזהו שאמר אליהו הנביא שביאת המשיח תלויה בהתפשטות לימודי הוזה"ק. שכאשר יהיה וכל בניך לימודי ה' אז יהי' ורב שלום בניך. כי המשיח משתקק לבוא אל עם הספר בעלי תורה וחכמה ולא לעמי הארצים אנשי עמלק שאינם מאמינים אלא במה שתחת השמים:

ובניך להבין סגולת קדושה המשולשת של אלה שלשת הספרים של שלמה המלך שיר השירים משלי קהלת. אביא כאן איזה מאמרי הוזה"ק המדברים מזה: בתיקוני זהר תקון י"ג איתא. אמר רבי שמעון בהוא זמנא דיהון תרין שמהן כחדא יתער ברתא דמלכא בשיר השירים משלי וקהלת דאינון שלשת אלפים משל תלת יודיין. דאינון תלת טפין דמוחא דנחתין מן י. ולאן אתמשכו לגבי צדיק. ע"כ: ויש לומר כונתו שכאשר תגיע העת של הגאולה ושני השמות הוי"ה ארנ"י יודונו כחדא. אז יתער ברתא דמלכא. היינו כנסת ישראל ע"י לימוד שלשת הספרים שיר השירים משלי וקהלת הנקראים שלשת אלפים משל. יתער כח להמשיך ממקום היותר גבוה שפע קדושה היותר גדולה הנרמזת בג' יודיין שהן ג' טפין דמוחא דנחתין מן י. פירוש מן עולם החכמה. ואתמשכו לגבי צדיק. היינו ספירת היסוד. וממנו למלכות. וממנה לעולם הזה. וזאת השפע אין היא שפע גשמיות אלא קדושה רוחניות של חכמה בינה ודעת. שיתקיים הכתוב ומלאה הארץ דעה את ה' וגו' ע"י שיושפע לעולם הזה השפע ג' טפין דמוחא. דהיינו הארת חכמה בינה ודעת שנקראין ג' יודיין. כי אות יוד רמו על אור החכמה. וגם בינה גם דעת חכמות הן. ומאמר הזה של תיקוני זהר מתאים עם דברי הוזה"ק שאמר שג' הספרים שיר השירים משלי וקהלת הם כנגד חכמה תבונה ודעת. ובמקום אחר אומר שהם כנגד חסד גבורה תפארת. ואין זה סתירה כיון שחג"ת הן תולדות חב"ד: ואלו הם שני מאמרי הוזה"ק המדברים מסגולת אותן שלשת הספרים. בווה"ק אחרי דף (ס"ד) איתא אמר רבי שמעון בוא וראה ג' ספרים של חכמה הוציא שלמה המלך לעולם. וכלם בחכמה הצליגה. שיר השירים כנגד חכמה קהלת כנגד תבונה. משלי כנגד דעת.

כנגד

ישמךון קלומדים ויגילו קחכמים אשר יצתם נהור ובינו לשאב בקרבם רוח חכמת האמת להבין ולהשכיל אור דברי תורתנו הקדושה על פי פירושם. בראותם זיו האור הגדול מן כוכב הוזהר הקדוש המזהיר כזהר הרקיע ומפיץ אורו על פני תבל אשר יורח עתה לפניכם. הלא הוא קובץ כל מאמרי הוזהר הקדוש אשר על שלשת הספרים. קדושה המשולשת. שיר השירים משלי וקהלת המפורזים בזהר הגדול ובוהר חדש שעל התורה ובוהר חדש המיוחד לאותן ג' הספרים וגם מאמרי מדרש הגזעם. הכל עם העתקה בלשון הקדוש שורה לצומת שורה עם פירוש ויון הוזה"ק שחברתי על דרך מפרשים הקדמונים מקובלים המפורסמים על פי קבלת הרמ"ק זצ"ל. אשר כל איש בעל מוח יוכל להבין לפי ערכו ולפי מדרגתו. ובלי תפונה נראה בעל"ל שקרוב להתקיים דברי רשב"י כפי שאמר אליו אליהו הנביא אשר בעוקבתא דמשיחא תתפשט לימוד הוזה"ק בעולם. כמו שתוכיח על זה העובדא שלי שהוצאתי לאור הוזה"ק שעל התורה בהעתקת לה"ק ה' אלף ספרים. ובמשך שתי שנים נמכרה כל ההרפסה. ומה נראה ג"כ שקרוב הדבר להתקיים הפסוק ומלאה הארץ דעה את ה' וגו'. כי כל הוזה"ק מיוסד להפיץ דעה את ה'. ואך לימוד הוזה"ק היא התרופה האחת מיוחדת ללחום לצומת ההפקרות של אפיקורסית הנפרצה מאד בימים האלה. כדברי חז"ל שבעוקבתא דמשיחא חוצפא יסגי והאפיקורסות תתגבר בכח גדול בכח קליפת עמלק. ואך בכח לימוד הוזה"ק יש בכחנו לקיים מחה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים:

ויש לדקדק מדוע כתוב מתחת השמים. שהיל"ל מעל הארץ. כי הלא אין עמלק עוף יעוסף תחת השמים. אבל הענין הוא מפני שקליפת עמלק היא לקרר מן האמונה הקדושה בבורא עולם יחיד ובהשגחתו הפרטיות. והוא מכניס אפיקורסית שלא להאמין אלא במה שנמצא תחת השמים. והיינו רק מה שאפשר להשיג בחמשה החושים של האדם. ולפיכך עמלק בגימטריא ספ"ק ובגימטריא ר"ם. כי ראשית מלחמתו להכניס ספק בלב ישראל אם יש בורא עולם יחיד. ככתוב היש ה' בקרבנו אם אין. מיד ויבא עמלק וגו'. ועוד זאת שאף אם יש בורא עולם בא עמלק להלחם באפיקורסת של רם. ככתוב רם על כל גוים ה'. ואינו משיג בארץ. וכח שליטתו ללחום עם ישראל הוא בשביל המעטת תלמוד תורה. כמו שדרשו על הפסוק וילחם עם ישראל ברפידיים. בשביל רפיון ידיהם מן התורה ולפיכך מובן שכאשר ישראל מתחזקים בתלמוד תורה ובפרט בלימוד הוזהר הקדוש אז נפקחו עיני האדם לראות ולהביי עמקי

הקדמה

בנאוה ובזו על תורתנו הקדושה. הן תורה שבכתב והן תורה שבצ"ם. צפרא לפי הרשעים המשוגעים באפרם על שיר השירים ששלמה המלך נהל אהבה עם רועה נערה ששמה שולמית. ושעל זה נתיסד שיר השירים רבני אהבה ועגבים. אוי לאונים שכך שומעות. אבל אוי ואבוי לשמתי כסילים פושעים ואפיקורסים שכך נבחות. רוצה אני לשאל לאותן אפיקורסים המשכילים ומסקלים. הלא בעל כרתך מוכרחים הם להודות ששלמה המלך היה בקי בדקדוק לשון הקודש. ואיך אדרבא יאמרו נא הפירוש תיכף בפסוק ראשון ישקני משיקות פיהו כי טובים דודיך מין. מדוע התחיל בלשון נסתר ומסיים בלשון נוכח. מדוע פיהו ולא פיה. מדוע לריח שמניך ולא ריח שמניך. וכן הלאה והלאה שכל מי שיש לו מוח בקדקדו ובפיו לשון אדם ולא לשון כלב. הוא רואה בעינים סקוחות שבכל פסוק ופסוק של שיר השירים יש גנוי נסתרות סודות גוראים מן הודויות העולמות של חכמה ובינה הנקראים אבא ואמא. ומן הודויות העולמות של תפארת ומלכות שנקראים ברא וברתא חתן וכלה כנסת ישראל ושכינתא קדישא. וכל הפסוקים של שיר השירים מדברים מהשתוקקות של אהבה רבה ואהבת עולם בענין שני ההודויות האלה שנעשים ונתתקנים צ"י עבודת ישראל בתורה ותפלה ומצות. ובפרט בעבודת בית המקדש בקרבנות ושמן וקטרת ישמח לב :

עורך מוציא לרבר כאן בענין ההתמדרות של ג' ספרים האלה. מי בראש ומי בסוף. והנה ראיתי בענין זה ד' דעות חלוקות. במדרש רבה ד' דעות בגמרא ב' דעות. ובווה"ק דעה ז'. ואלו הן. במדרש רבה ריש שיר השירים שואל איזה מהן כתב שלמה תחלה. רבי חייא רבה אליביה ב' דעות שונות. דעה א' משלי שיר השירים קהלת. דעה ב' משלי קהלת שיר השירים. רבי יונתן אמר שיר השירים משלי קהלת. רבי ינאי אמר הכל מודים שקהלת בסוף אמרה. ובמסכת ביב דף (יז) מביא סידרן של כתובים רות ספר תהלים איוב משלי קהלת ושיר השירים. ופירש"י משלי קהלת שניהם ספרי חכמה. שיר השירים נראה בעיני שאמרו לעת זקנתו. עכ"ל. ועוד שם בגמרא דף (טו). חזקיה וסיעתו כתבו ישעי' משלי שיר השירים וקהלת. עד כאן שש דעות. ובווה"ק בשני המקומות שהבאתי לעיל דברי רשב"י נראה דעה ז' בסדר חדש שיר השירים קהלת משלי כסדר ג' הספירות חב"ד או חג"ת. מכל אלו ד' דעות יש לראות שיש ד' דעות שקהלת בסוף אמרה. הלא הן. א חזקיה וסיעתו. ב דעה הראשונה אליבא דרבי חייא רבה ג רבי יונתן. ד רבי ינאי. ויש ב' דעות ששיר השירים אמר לבסוף והן. א ברייתא דמסכת ביב בענין סידרן של כתובים.

דעה

כנגד שלשת אלה עשה שלמה ג' ספרים האלה. ובווה"ק פרשת בא דף (יח) אמר רבי שמעון שלמה המלך עשה ג' ספרים שיר השירים קהלת משלי. שיר השירים כנגד חסד. קהלת כנגד רי"ן. משלי כנגד רחמים. בשביל להשלם החכמה. והוא עשה כל מה שעשה בשביל להראות חכמה לעומת מדרגות העליונות. ובווה"ק פרשת שמות דף (י) א"ר אלעזר שלמה המלך עשה ספר קהלת והעמידו על ד' הבליים שהעולם עומד עליהם. שהם יסודי העולם כנגד ד' הרקיעים וילון רקיע שחקים וכול מעון ומכון וערבות. וכנגדם הבל הבליים אמר קהלת הבל הבליים הכל הבל :

מכל זה נזכר לראות ולהבין עמקי הסודות וגודל המוסר והחסידות הגנוזים וכמוסים באותן ג' הספרים. וספר שיר השירים עולה על כלם. ומי יוכל לשער גודל קדושה והסודות הצמונים בו. ולכך אמרו שאמר רבי עקיבא לא היה העולם כדאי כיום שניתן בו שיר השירים לישראל שכל הכתובים קודש ושיר השירים קדש קדשים. וכך אמר גם רבי אלעזר בן עזריה כל הכתובים קודש ושיר השירים קדש קדשים שכולו ידאת שמים וקבל עול מלכותו. ובמדרש"ג זהו ויצא דף (נח) מביא תנו רבנן כשחלה רבי אלעזר הגדול נכנסו חכמי הדור לבקרו ח"י ביניהם רבי עקיבא. בכה רבי עקיבא ואמר לו רבי אליהו לי אורייתא. מתח רבי אלעזר פיו במעשה מרכבה ולמד לרבי עקיבא רי"ו טעמים בפסוקי שיר השירים. כשהגיע לפסוק סמכוני באשישות דפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני לא יכל עוד רבי עקיבא לסבול. הרים קלו בבכי וגעה ולא יכול לדבר מאימת השכינה שהיתה שם. ולאחר שלמדו כל הסודות של שיר השירים השביעו שלא ישתמש בשום פסוק ממנו. שלא יתריב הקב"ה את העולם. כי אין רצונו שישתמשו בו אנשים מפני גודל קדושתו. ובווה"ק תרומה דף (קנג) איתא שאמר רבי יוסי, תשבחתא דשירתא דא איהו כללא דכל אורייתא. כלל מעשה בראשית. כלל סוד האבות. כלל גלות מצרים ויצאת ישראל ממצרים והשירה שעל הים. כלל עשרת הדברות ומעמד הר סיני והליכת ישראל במדבר עד שנכנסו לארץ ועד שנבנה בית המקדש. וביום שנתגלה שיר השירים בו ביום ירדה השכינה לארץ. בקיצור מה שהיה מה שהוא ומה שעתיד להיות אחר תחיית המתים עד היום השביעי כאשר יהי שבת לה' הכל הוא בשיר השירים. ולכך למדנו כל מי שאומר פסוק של שיר השירים בבית המשתה. התורה חוגרת שק ואומרת לפני הקב"ה צחוק עשו לי בניך בבית המשתה. ע"כ :

וכנראה צרה זו היא צרה ישנה. וגם אז לא חסרו פושעים אפיקורסים החורצים לשונם ככלבים לדבר עתק

זה סתירה כל כך לדברי הוזה"ק שזכר שיר השירים קהלת משלי. כיון שטעמו של הוזה"ק הוא שהם כנגד חסד גבורה ותפארת. קהלת גבורה משלי תפארת. וכיון שידוע שגבורה היא דין ותפארת הוא רחמים. ע"כ מהראוי להוזה"ק רחמים לרוגז. ועוד כי הלא גם רשבי" עצמו בתיקוני הזהר שהבאתי לעיל סידר כרבי יונתן באמרו שיתער ברתא דמלכא בשיר השירים משלי וקהלת:

הקדמה ואזהרה לנכנס לטייל בפרדם.

ויען כי שיר השירים הוא מקור חכמת הקבלה וכלו תוארים של זכר ונקבה ותפארת אברי הנוף עם דברי אהבה ועניני הזדווגות ונשיקות של אב ואם בן ובת או התן וכלה. ויכול הקורא לחשוב ח"י שיש למעלה ענינים נשמים כאלה. לכן אמרתי כי נחוץ להעתיק כאן מעט מן המצט כטפה מן הים מה שהזהירו בזה רשבי" וחבריא הקדושה וכל חכמי הקבלה. וזה לשון הארז"ל בריש ספר כנפי יונה. דע שדוקא כדי להבין ניתן לנו רשות לעשות משל באברי גוטנו כמשיכ ומבשרי אחזה אלוה. אבל אתה חכם וטהר רעיונך לדעת כי למעלה אין שום דבר גשמי חלילה. ומן קודם האצילות אין לנו רשות לעסוק בו ולא לדמות צורה ודמיון כלל. רק כדי לשכך את האזן אנו צריכין לדבר דרך משל. והחכם יבין מדעתו כי אין שם שום מציאות ציור ח"י. אמנם מעשר ספירות ולמטה אפשר לדבר דרך משל ודמיון וציור. עכ"ל. ודע כי חכמי הוזה"ק והארז"ל הוכרחו להשתמש בתוארים וכינויים ממאורעות הגופות כדי לבאר סודות נפלאים אשר אין דרך ואופן לבארם כי אם באלו הכינויים ומשלים גופניים. וכדי להבין ניתן לנו רשות לעשות משל בענינים גופניים. כי תמונת האדם עשויה מסדר בחכמה נפלאה בצלם העליונים. והעליונים הם על דרך אורחות השמות דרך משל שהשם ע"ב דאבא עושה אור כתבנית פרצוף זכר. וכן כל השמות והשמות הם שמדווגים ומתחברים ומשפיעים האורות זה לזה. ושמות הספירות הם על שם אורות השמות שיש בתוכם. והכל רוחניות גמור. כי אינם אורות כאור הגר והשמש שהם אור גשמי נרגש בחוש הראות שבעיני בשר. אבל הם כחות רוחניים היותר זך וצח. וכיון שהאור הגשמי הוא היותר זך והיקר שבמחשבים הגופניים הורשנו להשתמש בו למשל ודמיון בעלמא על כחות הרוחניים העליונים אשר בשמי מרומים. שהם כחות אלהיות שהאצ"ל הא"ס כדי להנהיג על ידם נבראים התחתונים. ועוד בספרי קבלה הקדמונים כמה אזהרות על זה שלא לתאר ולא לייחס תוארי הגשם אל הספירות. ובאדרא רבה כתב על זה ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה. ומה שנמצא

כינר

ב) דעה השניה אליבא דרבי חייא רבה. ולכן מאד היא קשה לי לבחור איך לסדר בדפוס פירוש הוזה"ק שעל ג' ספרים האלה. וראיתי בסידור התנ"כ הנמצאים בינינו סדר עקלתון. תהלים משלי איוב שיר השירים רות איכה קהלת. ולא אוכל להבין על איזה יסוד ומשום איזה טעם נסדרו כך. שזה דלא כמאן:

והנה לאחר העיון נראה לי דכפי המובא בזה"ק שביום שהוקם המקדש נתגלה בעולם הזה שיר השירים. משמע בודאי ששיר השירים אמר שלמה לאחר שהוקם המקדש בתחלת שנות מלכותו. והיינו כרבי יונתן. ולכאורה יפלא על רבי ינאי באמרו הכל מודים שקהלת בסוף אמרה. איך הכל מודים. הלא אנו רואים שמחולקים בזה. ואולי אפשר ליישב דרבי ינאי סובר שמחולקים רק בהסתדרות איך לסדרם בכתובים. אבל איך שאמרם קהלת אכל מודים שקהלת בסוף אמרה. אבל קושיא גדולה יש להקשות על פירשיו"ל בגמרא שהבאתי לעיל במה שכתב ז"ל נראה בעיני ששיר השירים אמרו לעת זקנתו. וזה להיפך מפשיטתו של רבי ינאי ולהיפך מחזקיה וסיעתו. ומה גם דרש"י בעצמו מביא בהתחלת פירושו לשיר השירים דברי רבי עקיבא ששיר השירים קודש קדשים ושלא היה העולם כדאי כיום שניתן בו שיר השירים. ומעתה האם שכח רשיו"ל הפסוק והיה לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו וגו'. ואולי אפשר להעמיס בדברי רשיו"ל שבאמת גם רש"י סובר דקהלת בסוף אמרה. ומה שפירש רש"י כך הוא רק על מה שמובא בגמרא סדר הכתובים משלי קהלת ושיר השירים. על זה אמר נראה בעיני שאמרו לעת זקנתו. והוא משום שהיה קשה לו מדוע סדרו בכתובים שיר השירים לבסוף והלא מסתבר שאמרו בעת שהי שלמה במדרגה היותר גבוה והיינו לאחר שהוקם המקדש. וע"ז מתרץ נראה בעיני שאמרו לעת זקנתו. כונתו למה שאמרו חז"ל איזה זקן זה שקנה חכמה. והיינו שבאמת אמרו לאחר שנבנה בית המקדש. שאז היה במדרגה היותר גבוה. ואז נקרא לעת זקנתו כיון שאז קנה החכמה לאחר החלום שלו. ורק אז היה ראוי לומר שיר השירים שהוא קדש קדשים, ולא לעת זקנת שלמה בשנים, כיון שאז לא היה במדרגה גבוה כל כך. ומה שמסדר בגמרא בסדר הכתובים שיר השירים לבסוף הוא משום דמעלין בקדש לפיכך סדרו שיר השירים שהוא קדש קדשים לבסוף. כך נ"ל ליישב דעת רשיו"ל:

מכל הלין גמתי בדעתי לסדר ג' הספרים כעין פשר והכרעה. דכיון שיש רוב דעות שקהלת בסוף אמרה. ומסתבר יותר ששיר השירים אמרו לעת שקנה החכמה אחר שהוקם המקדש בשנים הראשונות של מלכותו. לפיכך סדרתי כרבי יונתן שיר השירים משלי וקהלת. גם אין

כן בתחוננים עאכויכ. ואותן הענינים שאנו קוראים בתורה כגון יד או רגל און עין וכל כיוצא בהם. דע והאמן כי כל אותן הענינים אצי"ם שהם מורים ומעידים על גדולתו ואמתו. אין כל בריה יכולה לרעת ולהתבונן מהות אותו הדבר הנקרא יד או רגל או עין או און וכיוצא. ואל יעלה בדעתך כי עין כצורת עין ממש או יד כצורת יד ממש או רגל כצורת רגל ממש. אבל הם ענינים פנימיים באמיתות מציאות השם ית'. והם המקור שהשפע יוצא מהם לכל הנמצאים. אבל אין שם מהות כמהות יד ולא תבנית כתבנית יד. כמו שאמר הכתוב ואל מי תדמיני ואשה. ורע והבן שאין בינו ובינינו דמיון מצד העצם והתבנית. אלא שצורת האברים אשר בנו הן עשויים בדמיון סימנים לענינים פנימיים סתומים עליונים שאין הדעת יכולה לדעתם אלא כדמיון זכרון. כמו שכותב ראובן בן יעקב. שאין אלו האותיות צורתו ועצמותו של ראובן בן יעקב. אלא לזכרון וסימן כנגד אותו עצם והתבנית הידוע שנקרא ראובן בן יעקב. ולפי שהשיית רצה לזכותנו ברא בגוף האדם צורת האברים בדמיון וסימן למעשה מרכבה. כדי שאם יזכה האדם לטהר אבר מאבריו יהיה אותו האבר כדמיון כסא לאותו דבר עליון הפנימי הנקרא בשם זה. וזהו הסוד שאמרו חז"ל האבות הן הן המרכבה. וזהו הסוד שחכמת הקבלה תתיחס ל' הספירות שהן המדות חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד ומלכות ל' הצדיקים שנקראים שבעת הרועים. אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד. וכן כעין זה לפי הערך מדרגתם הם צדיקי האמת שבכל דור ודור :

כל אותה השקפה קטנה הכרחית להביא כאן ביותר בשביל שיר השירים המדבר כלי: על דרך משל בתוארים גשמיים. והוא קרש קדשים הכל מוטב על הספירות ועולמות העליונים שהם כלם רחניים. והם בבחינת זכרים ונקבות זה משפיע לזו. ומקבלין דין מן דין במדרגות שאין להם שיעור ומספר. לכן צריך המעיין לזכור כל זה ולהזהר לכל יפול חלילה בטעות :

ואף גם זאת ידעתי ושמעתי הקושיות והשאלות של איש הירא ורך הלבב לאמר. למה יכנס האדם בענינים האלה. מן יהרסו אל ה' לראות וגו'. הלא מוטב להסתפק בפשטיות התורה בלבד. לפיכך אביא כאן תשובות המקובלים הקדמונים צדיקים ויסודי עולם אשר כתבו בענין זה. וזה לשונם. דע כי חיוב ידיעתו ית' מוטל על כל תלמיד חכם שיש בו דעת להכיר את בוראו כמו שכתוב דע את אלהי אביך ועבדהו. וזהו שאמר ברוך שער שיר השירים וי"ל. חכמתין דאצטריך בר נש למגדע. חד למגדע ולאסתכלא ברוז דמאריה. וחד למגדע ליה לגופיה לאשתמודע מאן איהו ואיד אתברי ומאן אתי

ולאן

כינרי זכר ונקבה זיוג ונשיקין וכדומה. תדע כי ענין שם זכר היא המדה המשפעת. ושם נקבה תקרא מדה המקבלת השפע. וסוד הזיוג המיוחס לספירות הוא חיבור ודיבוק הזכר המשפיע עם הנקבה המקבלת. וענינו הוא המתקת גבורות הנקבה בחסדים של הזכר. והשתתפות של מדת הרחמים עם מדת הדין בבריאת העולם הוא עצמו סוד הזיוג. וסוד הנשיקין היינו דבקות רוחא ברוחא רוחניות הספירות זה עם זה. וסוד העיבור הוא שהשפע דקה מן הדקה שהספירה שהיא בבחינת נקבה מקבלת מהזכר. נתתקן בה ונצטייר בציור רוחני יותר מובלטת. כי בעוד השפע בהספירה של בחינת זכר הוא בדקות גדול. ומוסר אותה אל הנקבה להתבשל ולהתתקן בה. להיותה ראויה למציאות והתגלות בפועל ע"י השתלשלות כזו יותר ויותר למטה מטה :

וזה לשון הפרדס בשער הכנינים סוף פרק ראשון. צריך לדעת מה שנזכר בוהיק ובספרי מקובלים אבא ואמא ברא וברתא או חתן וכלה. אין הכוונה ח"ו שיש שם אב ואם בן ובת. כי זו כפירה ח"ו. אלא הכוונה כי כמו שמציאות ההולדה באה ע"י חבור זכר ונקבה שע"י נתווה הולד. כן הדבר בספירות. וע"י חבור חכמה ובינה והשפעת החכמה בבינה היא סיבת כל האצילות. כי בחכמה החיות דקין בתכלית. כמו שהבן הוא בעולם במוח האב. וע"י התפשטות השפע של החכמה בבינה נתגלמו ונצטיירו ציור יותר נגלה. לפיכך נקרא החכמה אב. והבינה שהיא כמו הנקבה אשר תקבל בקרבה כל הציורים הנשפעים מן החכמה. ויצויר בה ציור יותר נגלה להאציל ממנה האצילות. לזה היא תקרא אם אל האצילות. והאצילות יקרא בשם בנים אליהם. וכן מפני זה נקראים תפארת ומלכות בן ובת חתן וכלה. והבינה אם או חמות. והחכמה אב או חמיה. כיון שהתפארת והמלכות נאצלים מן החכמה והבינה. ובמציאות אצילותם הפשוט אין להם זיוג יחד. ואין להם היתוד אלא אחר תקונה וזיונה וקישוטה. שהסיבה לזה היא עבודת ישראל בתורה ותפלה וקיום התרי"ג מצות. ולפיכך מצד אותה הבחינה הפשוטה יקראו התפארת ומלכות בן ובת. והחכמה והבינה אב ואם. ובהיותם מתיחדים בסוד עטרות שמתעטרים. כדכתיב צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'. יקראו בן חתן וכלה איש ואשתו. ויקראו או הבינה חמות. והחכמה חמיה. ויש בענין אותה ההודווגות כמה וכמה בחינות ומדרגות. ועל דרך זה יקיש המעיין לכל עניני ההודווגות הנזכרים בחכמת הקבלה :

וזה לשון בעל ספר האורה. דע כי אמתת עצם הבורא יתברך אינה מושגת לזולתו. ואין בכל המוני מעלה יודעים מקומו כל שכן אמיתת עצמותו. מה הם אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו. בכל מקום שהוא. ואם בעליונים

הקליפות ויניקתן מן הקדושה. וענין בירור ניצוצי הקדושה מהם. בקיצור כי רק ע"י סודות התורה יכול האדם להשיג תכלית שלימותו וימצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

וזה לשון בעל חסד לאברהם. דע שעיקר כוונת רשביי בחבור ספר הזהר כי ראה להשכינה בגלות באפס שפע באין תומך ואין צורך. ורצה ליחדה עם התפארת יחוד מועט ע"י חבור ספר הזהר במה שהיה תוא עם חבריו עוסקים בסודות התורה. שזה גורם ליחד קוב"ה ושכינתיה ע"י הסוד שהוא רמז דהיינו אר"ה. וגיכ ע"י חבור ספר הזהר ולימודו הוא ביטול הקליפות וקלות הגלות. והשבת קיטרוגם של המקטרגים הלוחמים בכל עת ובכל שעה נגד השם ית' ונגד שכינתו הקדושה ונגד בניה. שהם עם ישראל הנחונים בגלות בין האומות עכורים. הנקראים חיוון בישין ודובין דאכלין ענא שהם ישראל. ככתוב ואתן צאני צאן מרעיתי וגו'. ועסק התורה הוא הקלע והחרב והרומח של ישראל. וביותר העסק בסודות התורה להצילם מכל רע. וספר הזהר עתיד להתפרסם ולהתפשט בימי מלכא משיחא. וכל אותם שיוזכו אליו יזכו לנאולה בעזרת השכי"ת. ובו בטחנו שנהיה בכלל הזוכים לנאולה השלמה במהרה בימינו אמן כן יהי רצון:

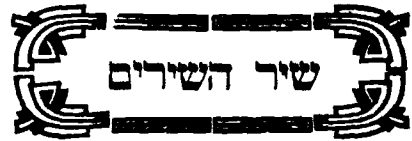
ולאן יתן. ותיקונו דגופא היאך אתתקן. והאיך איהו זמין למיקם בדינא קמי מלכא דכולא. וחד למנדע ולאסתכלא ברזין דנשמתין מאי היא האי נפש דביה. מאן אתיא ועל מאי אתיא בהאי גופא דטפה טרוחה. וחד למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא דאיהו ביה על מאי אתתקן. ולבתר ברזין עלאין דעלמא ולעילא לאשתמודע למאריה. וכל דא יסתכל בר נש מגו רזין דאורייתא: ובזוה"ק פ' תרומה קצ"ח כתב ז"ל. בעלמא דאתי יזכה למיקם במחיצת חסידים אע"ג דלא קרי כל צורכיה. כיון דזכה לאשגחא ידיעת מאריה ואיכוון ביה כדקא יאות עכ"ל: ובזוהר פקודי רמ"ז כתב וז"ל וכדין שאלין לה ברזא דחכמתא דמאריה וכו'. דלית לך אגרא בהווא עלמא כאינן דמשתדלי בחכמתא לאסתכלא ביקרא דמאריהון. ולית שיעורא לאגרא דאינן דידעי חכמתא ביקרא דמאריהון וכו'. כי רק ע"י חכמת הקבלה יש ביכולת להבין סוד האחדות. וענין הנהגת האלהית והשגחתו הפרטיות. ועל מה מרמזים האברים והכנפים הכתובים בתורה איך יתיחסו אל הבורא ית'. והשתלשלות הספירות מהא"ס ב"ה והתיחדם בהזדווגות ע"י תורה ותפלה ומצות. כי התרי"ג מצות הן כנגד תרי"ג אברים וגידים של האדם ביושר צלם האלהים. וע"י חכמת הקבלה יבין מדרגות הגשמות והמלאכים וג"ע וגייהגם וענין כח הס"א ואחיות

תפלה זו תיקנה איש האלהים הרמ"ק זצ"ל לאומרה קודם לימוד הזוהר הקדוש.

יָשֵׁב הַמְרוּמִים וּמְשֻׁנָּח הַתַּחְתּוֹנִים, אֱלֹהֵי לְכָל הַנְּאֻצִּים יְחִיד מְיֻחָד. אֲרוֹן הַחַיִּי
נֶאֱמַן יָדִין, מֵאֲצִיל כָּל נֹאצֵּל, בּוֹרֵא כָּל נִבְרָא, יּוֹצֵר כָּל נּוֹצֵר, עוֹשֶׂה כָּל נַעֲשֶׂה. מִי
יֵנִיעַ לְהַשִּׁיג אֶחָד מֵאַלְפֵי אֲלֵפִים וְרַבֵּי רַבְבוֹת גּוֹדֵל מַעֲלֹת נַפְלְאוֹת מַעֲשֵׂיךָ, כָּל שֶׁכֵּן
גּוֹדֵל יִצְרֹתֶיךָ, וּמִי יִחְשׁוֹב לְדַעַת אֶחָד מֵאַלְפֵי אֲלֵפִים וְרַבֵּי רַבְבוֹת סַתְרֵי סוּדוֹת
הַצְּפוּנִים בְּבִרְיָאֲתֶךָ, כָּל שֶׁכֵּן וְקָל וְחֹמֶר שֶׁאֵין בִּיכוּלֵתְנוּ לְהַשִּׁיג קִצֵּת מִן הַקִּצֵּת וְחֶלֶק
מִן הַחֶלֶק שֶׁל אֲלֵף אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַבֵּי רַבְבוֹת מִן אֲצִילוֹתֶיךָ, שֶׁאֲרוֹן אֶחָד יְחִיד וּמְיֻחָד
מִתְיַיְחָד עִמָּהֶם יְחִיד נִמּוֹד, לִכֵּן אֵב הַרְחֵמֶן סֵלַח וּמַחֵל וְהַעֲבֵר עַל כָּל חַטָּאוֹתַי וְעוֹנוֹתַי
וּפְשְׁעֵי שְׁחַטָּאתַי וְשַׁעֲוִיתַי וְשַׁפְּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ מִיּוֹם הַיּוֹתֵי עַל הָאָרֶמֶה עַד הַיּוֹם הַזֶּה.
שֶׁכֵּל רַמְ"ח אֲבָרֵי וּשְׁס"ה גִּידֵי וּנְפֹשֵׁי וְרוּחֵי וְנִשְׁמַתִּי כִּצְאֵן בְּלִי רוּעָה תַעֲיֵנוּ וּפְנַמְנוּ אֶת
אֲשֶׁר לֹא נוֹכַל לְתַקֵּן אִם לֹא בְּשַׁפַּע הָרַב הַבֵּא מִלְּמַעְלָה מִרוֹם מַעֲלַת סֵדֶר הַצְּנוּרוֹת
לְתַקֵּן הַפְּגָם שֶׁגִּרְמַמְנוּ, וַיְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתּוֹכַךְ נַפְשֵׁי רוּחֵי
וְנִשְׁמַתִּי שֶׁאֵהִיָּה רֵאוּי וְהַגֵּן לְעוֹרֶר מִיּוֹן תַּתְּאִין עַל יְדֵי לִימוּד סֵפֶר הַזּוֹהַר הַקְּדוֹשׁ, גַּל עֵינֵי
וְאֲבִיטָה נַפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ נִיכוּן, גְּבוּרַת לֵימָ עֲמִית יֵהִי נִגְדֵי יִפְתֵּה וְלִדְךָ אֲאִיז] וְזַכְּנִי
לְאוֹר בְּאוֹר תּוֹרַתְךָ, וְאֲבִינָה נוֹעַם רֵוִי סוּדוֹתֶיהָ לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם.
וַיְהִי נַעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ, יֵהִי לְרִצּוֹן
אֲמַרֵי פִי וְהַגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵי וְנֹאֲלֵי:

אשר לשלמה. פתח רבי שמעון ואמר. או ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת. או ישיר ישראל את השירה הזאת. שם השירה של המדרגה בחינת נקבה (א) וכאן השיר העולה לעולם של בחי' זכר הוא (ב) כאן הוא הסוד שהגוף והרוח מתחברים יחד. גוף בגוף ורוח ברוח. שיר השירים זהו התחברות הגוף בגוף (ג) ישקני מנשיקות פיהו. התחברות הרוח ברוח. והכל הוא בסוד האהבה העליונה להיות הכל אחד ביחוד אחד.. וזהו שהיה צריך שלמה המלך לייחד בהסוד של רוח הקודש. שיתחבר הכל ביחד אחד בתשוקה. שיתקשר זה בזאת להיות הכל אחד. שהרי שלמה הוא המלך שכל השלום שלו. ולפיכך כל השבח של שיר השירים הוא להמלך שכל השלום שלו (ד) והיחוד שמיחד הכל במקום הזה הוא. לפי שהוא לוקח כל החשקות של כל האברים וכל התענוגים וכל כיסופים העליונים (ה) ומאסף הכל בתוכו. ולכן הוא נקרא אחד. שלמה המלך בהסוד של רוח הקודש כאשר שרתה עליו רוח הקודש היא. בקש לחבר הכל בתשוקה שלמה כראוי. לייחד הכל באהבה בתשוקה להיות אחד למעלה ולמטה. ועל הסוד הזה נאמר יהיה ה' אחד ושמו אחד: (ו"ח)

או ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת. או ישיר ישראל את השירה הזאת. שם השירה של המדרגה בחינת נקבה (א) וכאן השיר העולה לעולם של בחי' זכר הוא (ב) כאן הוא הסוד שהגוף והרוח מתחברים יחד. גוף בגוף ורוח ברוח. שיר השירים זהו התחברות הגוף בגוף (ג) ישקני מנשיקות פיהו. התחברות הרוח ברוח. והכל הוא בסוד האהבה העליונה להיות הכל אחד ביחוד אחד.. וזהו שהיה צריך שלמה המלך לייחד בהסוד של רוח הקודש. שיתחבר הכל ביחד אחד בתשוקה. שיתקשר זה בזאת להיות הכל אחד. שהרי שלמה הוא המלך שכל השלום שלו. ולפיכך כל השבח של שיר השירים הוא להמלך שכל השלום שלו (ד) והיחוד שמיחד הכל במקום הזה הוא. לפי שהוא לוקח כל החשקות של כל האברים וכל התענוגים וכל כיסופים העליונים (ה) ומאסף הכל בתוכו. ולכן הוא נקרא אחד. שלמה המלך בהסוד של רוח הקודש כאשר שרתה עליו רוח הקודש היא. בקש לחבר הכל בתשוקה שלמה כראוי. לייחד הכל באהבה בתשוקה להיות אחד למעלה ולמטה. ועל הסוד הזה נאמר יהיה ה' אחד ושמו אחד: (ו"ח)

תו אמר רבי שמעון תא חזי בשעתא דישראל זכאין. כורסיא יקרא דלעילא (א) אסתליק לעילא לעילא זכמה חדון זכמה רחיומו. ומתחברין עלמין בחדוה. וכלבו אתברכין מעמיקא דנחלין. ועלמין כלבו אתשקיין ואתברכין זכמה זכאין. ואתקדשין זכמה קדישין. וקצ"ם חדי עמסון בחדוה בשלימו. וזשעתא דישראל לאו איוגין זכאין כלל איחו זשפוכא. ועס כל דא רחיומו דקצ"ם לא אתמנע מחייו. וכורסיא דיליה יתבא עלייהו כאמא על בנין (א) ולא אתמנע מלמתבע עלייהו רחמי. וזשאי קלא סלקת לעילא (ב) בנין דרעותא דיליה מאן דאוליף סגוריא על בנין. מנלן. ממשה. דאסתלק בסליקו על דאוליף וכו עלייהו דישראל. הס"ד ומשה לא ידע כי קרן עור פניו. אימתי אסתליק זיקרא דא. כד חאבו ישראל ואוליף עלייהו זכו. וזשעתא דזכס שלמה זי מקדשא. ואשתליס עלמא תתא כנווכא דשלמא עלאה. ישראל כלבו סו זכאין ואסתלקו זכמה דרגין עלאין. וכדין אסתלק כורסיא דיקרא זחדו זכמה חדואי זכמה עליוין. וכדין שיר השירים אשר

עוד אמר רבי שמעון בוא וראה בזמן שישראל זכאים. כסא הכבוד שלמעלה (א) נתעלה למעלה מעלה בכמה שמחות באהבה רבה. ומתחברים העולמות בשמחה. וכלם נתברכים מעומק הנחלים. וכל העולמות נשפעים ונתברכים בהרבה ברכות. ונתקדשים בכמה קדושות. והקב"ה שמח עמהם בחדוה בשלמות. ובזמן שישראל אינם זכאים הכל הוא להיפוך. ועם כל זה אהבת הקב"ה לא נמנעה מהם. וכסא הכבוד שלו יושבת עליהם כאם על הבנים (א) ואינה נמנעת מלתבוע רחמים עליהם. ובאותו הקול היא עולה למעלה (ב) לפי שרצונו הוא במי שמלמד זכות על בניו. מניין. ממשא. שנתעלה בהתרוממות על שלמד זכות על ישראל. זש"כ ומשה לא ידע כי קרן עור פניו. מתי נתעלה בכבוד הזה. כאשר חטאו ישראל ולמד עליהם זכות. ובזמן שבנה שלמה בית המקדש. ונשתלם עולם התחתון כדמיון עולם העליון. היו כל ישראל זכאים ונתעלו בהרבה מדרגות עליונות. ואז נתעלה כסא הכבוד בחדוה בכמה שמחות בכמה הטבות. ואז שיר השירים אשר

זיו הורה

א (א) זו מרת המלכות שנקראת עלמא דנוקבא: (ב) זה מרת התפארת שנקרא עלמא דנוקבא: (ג) מירוש התפארת ומלכות: (ד) זה מרת התפארת שספירת היסוד שנקרא ברך ונקרא שירם הוא שלו כדאיחא בפתח אליהו יסוד סימא דנוקבא וכו'. ועל ידו נתחבר עלמא דנוקבא עם עלמא דנוקבא להשפיע בה השפע מן הספירות ועולמות העליונים: (ה) מירוש מיר רחיוות העליונות שנקראות אברים או כלים: (ו) זו מרת המלכות: (ז) פי' שכינת הקדושה: (ח) היינו הקול של תורה' לה להמליץ שוב על ישראל: 9

אשר לשלמה. העליה בשמחה והירידה בשמחה. כל העולמות בשמחה והיחוד בשמחה. שיר להקב"ה. השירים לעליונים ולתחתונים. אשר לשלמה. התחברות של כל העולמות בשמחה להמלך שכל השלום שלו: (י"ח)

שיר השירים אשר לשלמה. על פיו של אליהו נחרץ ברשות העליונה (ט) שיר השירים. שבח השבחים להמלך שהשלום שלו (י) לפי שהוא המקום שצריך שמחה. כי אין שם רוגז ודין. שהרי העולם הבא כלו הוא שמחה והוא משמח לכל (יא) ולפיכך הוא משלח חדוה ושמחה לכל המדרגות. וכמו שנצרך שיתעורר התעוררות של שמחה מעולם העליון ההוא (יב) כן נצרך שיתעורר שמחה וחדוה מעולם המלכות לצומת עולם העליון (יג) ולפיכך עומדים העולמות בהשואה אחת. והתעוררות אין עולה אלא מלמטה למעלה. וע"ז כתיב בנה בניתי בית זבול לך (מלכים א' י"ח) הוא ההיכל שיש בו תתרוי מדרגות העולות בשירי התשבחות. ובתוך כלן יש מדרגה אחת פנימית מכלן. ונתבררה האהבה של השיר הזה שהיא בהירת נקודה התחתונה (יז) וכאשר נתבררה מתוך כלן היא עולה למעלה בסוד השיר. ונקרא שיר השירים. לפי שעולה מתוך אותן התשבחות ונתבררה מכלן: כתיב והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה וגו' (מלכים א' י"ח) והבית בהבנותו. כאשר העולמות של בחי' זכר ונקבה מחוברים יחד. אז אבן שלמה (יט) נשתלמה האבן כמו שנצרך. ולא נשתלמה עד שנעשית מסע. שהסיע אותה הקב"ה והגביר אותה והעדה והביאה אצל האדם (יט) ואז נבנית ונשתלמה מהכל. וכאשר נתחברו זה עם זה כל רוחות אחרות וכל מינים הרעים נעברו משם. ולא התקרבו למקדש. זש"כ ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו. שהרי כלם נכנסו תוך עומק תהום רבה. כיון שנבנה בית המקדש למטה והוכן ההיכל בתוקפו. אז נתגלה שיר השירים. כיון שנצרך להתחבר מקדש במקדש. אשה בבעלה פנים בפנים. וזה הוא שיר השירים אשר לשלמה. בלי ערבוב כלל. שהרי כל מינים הרעים וכל רוחות רעות נעברו אז מן העולם. ולא שלטו כלל. אשר לשלמה. פנים בפנים. אשר לשלמה. שנעתקה ונשתלה במקום שכל השלום שלו: (י"ח)

עוד נחרץ על פיו של אליהו. כתיב יפתח ה' את אוצרו הטוב וגו' (דברים כ"ג) כאשר ברא הקב"ה את העולם ברא תחלה בריכות העליונות (י"ח) שהן מקורות להוריד בהן גשמי ברכה וקדושות עליונות שלמעלה. שהרי ממקור החיים במקום העליון יוצאים חמשה

אשר לשלמה. סליקו בחדוה ונחמו בחדוה. עלמין כלו בחדוה וחיבורא בחדוה. שיר לקב"ה. השירים לעלאין ותתאין. אשר לשלמה. חזורה לעלמין כלו בחדוה למלכא דשלמא כלל דיליה: (י"ח)

שיר השירים אשר לשלמה. על פומא דליתו אתגור ברשו עלאה (ט) שיר השירים. שלחא דשבחין למלכא דשלמא דיליה (י) צנין דליתו אתר דבעי חדוה. ולא אית תמן רוגז ודינא. דהא עלמא דלתי כלל איתו חדוה ואיתו חדי כלל (יא) ובניכ משדר חדו וחדוה לכל דרגין. וכמה דלספריך אתערו דחדוה ללאתערל מהסוה עלמא דלעילא (יב) הכי אלספריך ללאתערל חדוה וחידו מעלמא דסיחרא לגבי עלמא עלאה (יג) ובגין כך עלמא קיימין בדוגמא חדא. ולאתערו לא סלקא אלל מתתא לעילא. וע"ז כתיב בנה בניתי בית זבול לך (מלכים א' י"ח) איתו היכל דאית ציה תתרוי דרגין דסלקין בשבחי דתושבחתא. ובגו כלסו אית חד דרגא פנימאית מכלסו. ולאתעריר רחמי' דהאי תושבחתא ציריו דנקודא תתא (י"ד) וכד אתערירו מגו כלסו סלקא לעילא צרוא דריר. ואיקרי שיר השירים. דסלקא מגו אינון שבחין ולאתעריר מכלסו: כתיב והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה וגו' (מלכים א' י"ח) והבית בהבנותו. כד סו דכר ונוקבא כחדא מתחברא. כדן אבן שלמה (יט) אשתלימת כמס דלספריך. ולא אשתלימת עד דסוות מסע. דנסע לס קב"ה ולתקוף לס וקשיפ לס ואייתי לס לגבי דאדס (יט) וכדן נבנה ואשתלימת מכלא. וכד אחברו דא עס דא כל רוחין אוחרגין וכל זינין ציפין אתעברו מתמן. ולא אתקריבו למקדשא. סה"כ ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו. דהא כלסו על גו נוקבא דתסומא רבא. כיון דלחבני צי מקדשא לתתא ולתתקן היכלא על צירייה. כדן אתגלי שיר השירים. דלספריך ללאתערל מקדשא במקדשא. לתתא בצעלה אפין בלפין. ודא איתו שיר השירים אשר לשלמה. בלא ערצוביא כלל. דהא כל זינין ציפין וכל רוחין ציפין אתעברו כדן מעלמא. ולא סליקו כלל. אשר לשלמה. אפין בלפין. אש' לשלמה. דלאתערק ואשתיל באתר דשלמא כלל דיליה: (י"ח)

מו אתגור על פומא דליתו. כתיב יפתח ה' את אוצרו הטוב וגו' (דברים כ"ג) בשעתא דברא קב"ה עלמא ברא בקדמיתא שיתין עלאין (י"ח) דליתו מקורין לנחתא צהון גשמיא דברכאן וקדושין עלאין דלעילא דהא ממקורא דחיי מאתר עלאה נפרי חמש

ין הודר

(ט) פירוש שזה המאמר נאסד פני אליהו הנביא: (י) חיינו עולם הבנה: (יא) עלמא דאיתו זה עולם הבנה: (יב) פירוש דהשפיע שפע מעולם הבנה למדת המלכות: (יג) עלמא דסיהרא חיינו מדת המלכות שהיא כדוגמת הלבנה שאין לה אור של עצמה אלא מהארת החמה עליה. וכך מדת המלכות לית ליה מנרמה כלום אלא מהארת שמש התפארת עליה ע"י אתערותא דלחא של שביחה וחדוה מעבודת ישראל העולה למעלה. והתעוררות האמת נקראת מין נוקבין: (יד) חיינו מדת המלכות של עולם העשייה שנקראת עבדיה תתא כידוע בסוד הפסוק והנה אופן אחר בארץ: (טו) אבן האמת חיינו מדת המלכות: (טז) פירוש למדת התפארת ככהוב בתפארת אדם לשבת בית: (י"ז) אלו ספירות העליונות:

חמש מקורות. ואחד נסתר. ואחד המאסף הכל (יח) ואותן המקורות היו כאשר נברא העולם. כמו שנאמר בראשית ברא אלהים ונר. בראשית. בראשית. זה השית הוא המקור שנמשכים בו כל המעיונות לכלכל העולמות (יט) את השמים. אלו הם ר' מקורות העליונים שלמצלה להשפיע לזה השית (ז) ומיום שנברא העולם עד שנבנה בית המקדש היו סתומים. ולא נפתחו כלל. והעולם היה ניוון מן המץ. מן בקיע צר בלי פתח כלל. כי אם כוצה הנוטפת מתוך העץ ויורדת למטה. או מתוך אבן. וכאשר בא שלמה המלך ונבנה בית המקדש. והיו כל העולמות במשקל אחד למצלה ולמטה. אז אותו השית המקבל ומאסף השפע מכל אותן בריכות העליונות נפתח. ומתי נפתח. בשעה שאותן בריכות העליונות נפתחות. וכיון שנפתח זה השית נשפעות ברכות להעולם. ומתי נפתח. כאשר מעבירים ממנו עקלתון אחד היושב לרגלו (כ) וכיון שהוא נעבר משם נעשה שיר. ונפתח אוצר הטוב עם השפע של אותן שאר הבריכות. וזה הוא השירים. שכלן נפתחות והתכוננו לתת מזון לכל העולמות. בכך כתיב וישב ישראל לבטח איש תחת פגנו ותחת תאנתו (מלכים א' ה) ונאמר אוכלים ושותים ושמחים (שם א' ז). שהרי השית והבריכות נפתחו. וכל מצדנים העליונים היו יורדים לכל העולמות. וכלם היו שמחים לצלות אל עולם העליון ללקוט שפע ברכות ומצדנים עבור העולמות. ואז נתעוררה אהבה מהם אצל מלך העליון להיות כלם אחד בלי התפרדות. ואז עלה השיר שצל כל השירים להמלך שכל השלום שלו. להיות כלם בשמחה למצלה ולמטה: (יח)

שיר השירים אשר לשלמה. **ש** גדולה. והיא אות השניה מסוף האותיות של האלף בית. **ב** של בראשית גדולה. והיא השניה מהתחלת האותיות של האלף בית. מה הטעם. לפי שהשירין היא סוד מרכבה העליונה. ולכן היא בשלשה צמודים (כג) שהרי האבות הם המרכבה. וכל שיר השירים הוא סוד מרכבה העליונה. ולפיכך התחלתו אות **ש** היא. **ב** רמו על ביתו של העולם. שבעשית העולם מדבר. ולכן מצעה בראשית התחלתו באות **ב**. אותיות גדולות הנמצאות בהתחלת הספרים ד' הן. שהרי כדמיון שנעשו הספרים וכאותו הסוד שלהם כן רשימת האותיות בהתחלתם. והן אותיות גדולות העולות על כל שאר האותיות. ואותו האות היא סוד הנסתר של כל הספר. ואלו הן. **א** של דברי הימים. **ב** של בראשית. **ג** של משלי. **ד** של שיר השירים. אלו ד' האותיות בהתחלת הספרים אותיות גדולות הן. והמבין בהן יודע הסוד של כל הספר. כיון שאותו האות מורה הסוד של הספר. **ש** הזאת היא מתיחדת בסוד מרכבה העליונה. כי האבות הם מרכבה העליונה. אברהם ויצחק נאחזים

עזם מקורין. וחד סתומא. וחדא דכמיס כלא (יח) ואינון מקורין הוו כד אתברי עלמא. כד"א בראשית ברא אלהים ונר. בראשית. בראשית. דא שית איסו מקורה דכמיס כל מקורין עליון דלעילא עלמין (יט) את השמים. אלן אינון ר' מקורין עליון דלעילא למיסב לסאי שית (ז) ומיומא דאתברי עלמא עד דאתבני בי מקדשא הוו סתומין. ולא אתפתחו כלל. ועלמא אתון מתחילתא. דחיק בלא פתיחא כלל. אלא כיע דווע מזו אילנא ונחית לתרא. או מזו אבנא. ובשעתא דאתא שלמה מלכא ואתבני בי מקדשא. והוו עלמין כללו בשיקולא דא עלא ותתא. כדון הסוא שית דמקבל וכמיס לכל אינון שיתין עליון אתפתח. ואימתי אתפתח. בשעת דאינון שיתין עליון אתפתחו. וכיון דאתפתח האי שית נפקו ברכאן לעלמא. אימתי אתפתח. **כד** אעדיעו מיס חד עקימו דתיב לרגליה (כא) וכיון דהסוא אתעבר מתמן אתעביד שיר. ואתפתח אולר הסוב בחילא דאינון שאר שיתין. ודא איסו השירים. דכלסו אתפתחו ואתתקוו למיסב מזוכא לכל עלמין. **כדון** כתיב וישב ישראל לבטח איש תחת פגנו ותחת תאנתו (מלכים א' ה) וכתוב אוכלים ושותים ושמחים (שם א' ז). דהא שית ושיתין אתפתחו. וכל עידוין עליון הוו נחתין לעלמין כללו. וכללו הוו חילאן לסלקא לגבי עלמא עלאה למלקט ברכאן ועידוין לגלמין. וכדון חביבו אתער מייהו לגבי מלכא עלאה למסוי כללו חד בלא פירודא. וכדון סלקא שבחא דעל כל שבחין למלכא דשלמא כלא דיליה. למסוי כללו בחדותא לעילא ולתתא: (יח)

שיר השירים אשר לשלמה. **ש** רבבא. והיא תינה מסופא דחזוין דאלפ"א בית"א. **ב** דבראשית רבבא. והיא תינה משירותא דאתוין דאלפ"א בית"א. מאי טעמא. בגין דשירין רוא דרתיכא עלאה. וע"ד איסי בתלג סמכין (כג) דהא אבסן אינון רתיכא. וכל שיר השירים רוא דרתיכא עלאה איסו. ובג"כ שירותא דילה **ש** איסו. **ב** איסו ביתא דעלמא. דעובדא דעלמא איסו. ועל דא עובדא דבראשית שירותא דילה זאת **ב**. אתון רבבין דקיימין בשירותא דספרין ד' אינון. דהא כגוונא דאתעבידו וכסהו רוא להון סכי אתון רשימין ברישא. ואינון אתון רבבין דסלקין על כל שאר אתון. וסהיא את רוא וסתרא דכל ספרא איסו. ולין אינון. **א** דדברי הימים. **ב** דבראשית. **ג** דמשלי. **ד** דשיר השירים. אלן ד' אתון דריש ספרין אתון רבבין אינון. ומאן דידע בכו ינדע רוא דכל ספרא. דהאי את אולף רוא דכל ספרא. **ש** דא איסי מתיחדא ברזא דרתיכא עלאה. דאבסן אינון רתיכא עלאה. אברהם ויצחק ויחזק

יו הזהר

(יח) פירוש שמעולם הבינה יוצאין המש כפירות שהן חסד גבורה תפארת נצח הזהר. וחד סתומא. היינו ספירת חסוד המסתתר במדת רבבכות. וחד דכמיס כלא. זו מדת הכלכות המושלת בכל להשפיע להתרוננים בפרטיות. (יט) זו מדת הסיכות: (כ) ס' שהמלכות מקבלת השפע מן שש הספירות שעליה: (כא) זה סמא"ד האורב להטוף השפע עבור הספרא אחרת: (כג) שהם כנגד חסד גבורה תפארת שורש אברהם יצחק יעקב:

דא בזה וכלילין דא בזה. ועקב עאל באחלעיתא ואסכים לתרין ספרין (כ) וע"ד מתיחדאן כלסו ברזא דעלמא עלאה. ובג"כ תושבחתא דא ברזא דרתיכא עלאה איסי. דלתיחדא במלכא דעלמא כלל דליה. ובג"כ איסי רבבא ואתיחדת בריש ספרא. לאחואה דכל ספרא על רזא דא אולא ואתקון. ועל דא את ש אחויהת שבחא דכל ספרא: (יח)

שיר השירים אשר לשלמה. פתח רבי יוסי ואמר. שירא דא אתער לה שלמה מלכא כד אתבני צי מקדשא. ועלמין כלסו אשתלמו עילא ותחא באשלותא חדא. סיהר"א אתימילא בשלמו (כי) וצי מקדשא אתבני דלעילא. בשעתא דאתבני צי מקדשא לתחא לא הוה חדוה קמי קב"ה מיומא דאתבני עלמא כהסוה יומא. בית ראשון כד אתבני. בית ראשון אחרא אתבני עזיה ואהייר לכל עלמין. ולתבסס עלמא ואתפתחו כל משקופי עלמין נאכסרא. ולא הוה חדוה בכל עלמין כהסוה יומא. כדון פתחו עלמי ותחאי ואמרו שירא. והיינו שיר השירים. שירא דליטון מנגינן דמנגין לקודשא ברין סוה. דוד מלכא אחר שיר המעלות. שלמה מלכא אחר שיר השירים. שיר מליטון מנגינן. מתי בן סוה להאי. דהא אשתמע דכלא חד. אלא ודאי כלל חד. אבל ציומי דדוד מלכא לא הוו כל ליטון מנגינן מתקנן בדוכתייהו לנגא כדקא יותא. צי מקדשא לא אתבני. ובג"כ לא אתקנו לעילא בדוכתייהו. דהא כיה דליה תקיני דמשחרות בארעא. אוף הכי ברכיעא. וקימין אלון לקבל אלון. וציומא דאתבני צי מקדשא אתקנו כלסו בדוכתייהו. ושגרא דלא נהרא שירא לאהסרא (כ) ושירא דא אתקנת לגבי מלכא עלאה. מלכא דעלמא דליה. ותושבחתא דא איסי עעליא זכל תושבחתן קדמאי. יומא דאתגלי תושבחתא דא בעלמא הסוה יומא אשתכח שלימו בכלא. וע"ד איסי קדש קדשים ;

בספרא דארס קדמיה הוה כתיב ציה. ציומא דיתקס צי מקדשא יתערון אצפן שירא עילא ותחא. ובג"כ אשכחא ש [בשירא] מיתרון רבבא. ואלון ליטון דקא אתער. לאו דליטון מנגינן. אלא דליטון מתערי לגבי עילא שיר דליטון שירין רבבא דממנן על עלמין כלסו. ותיקין כהסוה יומא קז יעקב שלימא ועאל בגנתא דעדן בחידו על דוכתייה. וכדון גנתא דעדן שארי לגנא. וכל ליטון צוסיין דגנתא. מתי גריס שירא דא ומתי אחר לה. הוי לימא דא יעקב. דלתימא איסו לא עאל בגנתא דעדן לא אחר גנתא שירא. שירא דא שירא דאיסי כללל דכל אורייתא. שירא דעלאי ותחאי מתערין לגבה. שירא דאיסי כגווא דעלמא דלעילא דליסו שבת עלאה. שירא דשירא קדישא עלאה אתעטר בגינה. וע"ד איסי קדש קדשים. מתי פעיח. בגין דכל מלוי ברמימו וכחדוה כלל. ולא אשתכח בשאר

זה בזה וכלללים זה בזה. ועקב נכנס באמצע ומסכים לשני הצדדים (כ) ולכך מתיחדים כלם בסוד עולם העליון. ולפיכך שיר הזה בסוד מרכבה העליונה הוא. שמתחדת בהמלך שכל השלום שלו. ולפיכך היא ש גדולה ונקשרת בהתחלת הספר. להראות שכל הספר על סוד הזה הולך והוכן. ועל כן אות ש תורה השבח של כל הספר: (יח)

שיר השירים אשר לשלמה. פתח רבי יוסי ואמר. שיר זה היה מעורר אותו שלמה המלך כאשר נבנה בית המקדש. וכל העולמות נשתלמו למעלה ולמטה בשלמות אחת. הלבנה נתמלאה בשלמות (כי) ובית המקדש נבנה כדמיון שלמעלה. בזמן שנבנה בית המקדש למטה לא היתה שמחה לפני הקב"ה מיום שנברא העולם כמו ביום ההוא. בית הראשון כאשר נבנה. נבנה עמו בית ראשון אחר והאיר לכל העולם. מתיקות באה לעולם ונפתחו כל החלונות העליונים להאיר. ולא היתה שמחה בכל העולמות כמו ביום ההוא. בכך פתחו העליונים והתחתונים ואמרו שירה. וזהו שיר השירים. שיר של אותן המנגינים שמוזמרים להקב"ה. דוד המלך אמר שיר המעלות. שלמה המלך אמר שיר השירים. שיר מאותן המנגינים. מה בין זה לזה. הרי נראה שהכל אחד. אלא ודאי שהכל אחד. אבל בימי דוד המלך לא היו כל אותן המנגינים מתקנים במקומותם לנגן כראוי. בית המקדש עוד לא נבנה. ולפיכך לא נתקנו למעלה במקומותם. שהרי כמו שיש תקונים של משמרות בארץ. כן יש ברכיע. וקיימים אלה לעומת אלה. וביום שהוקם בית המקדש נתקנו כלם במקומותם. והנר שלא האיר התחיל לחאיר (כ) ושיר הזה נתקן לעומת מלך העליון. מלך שהשלום שלו. ושיר הזה הוא יפה מכל השירים הראשונים. יום שנתגלה בו שיר הזה בעולם אותו היום נמצא שלם בכל. וע"כ הוא קדש קדשים:

בספרן של אדם הראשון היה כתוב בו. ביום שיבנה בית המקדש יעוררו האבות שירה למעלה ולמטה. ולכך נמצאת ש [בהתחלה] מאותיות הגדולות. ואלה הם אשר עוררו. לא שהם היו מוזמרים. אלא שהם עוררו למעלה השיר מאותן משוררים הגדולים הממונים על כל העולמות. ולמדנו שביום ההוא עמד יעקב התם ונכנס בגן העדן בשמחה על מקומו. ובכך התחיל גן העדן לזמר. וכן כל עצי בושם שבגן. מי גרם שיר זה ומי אמרו. הוה אומר זה יעקב. שאדמלא הוא לא נכנס בגן העדן לא ה' הגן אומר שירה. שיר הזה הוא שיר שיש בו כלל כל התורה. שיר שעליונים ותחתונים נתעוררים אליו. שיר שהוא כדמיון עולם העליון שהוא שבת העליון. שיר שהשם הקדוש העליון נתעטר על ידו. וע"כ הוא קדש קדשים. מה הטעם. לפי שכל דבריו באהבה וכלו בשמחה. ולא נמצא כך בשאר

דיו הוהר

(כ) יעקב הוא צד מדת הרחמים שנקראת תמורתו של חסד וזכורה: (כז) כל מקום שזכור סיהרא רבו על מדת המלכות: (כח) היינו מדת המלכות:

בשאר כל השירים שבעולם. ולבעבור זה שמצד האבות נתעורר שיר הזה. יום שנתגלה בו שיר הזה בו ביום ירדה השכינה לארץ. ככתוב (מלכים א' ח) ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת וגו'. מה הטעם. לפי כי מלא כבוד ה' את בית ה'. ביום ההוא ממש נתגלה שיר הזה. ואמרו שלמה ברוח הקודש. השבח של שיר הזה הוא כלל של כל התורה. כלל של כל מעשיו בראשית. כלל של סוד האבות. כלל של גלות מצרים ושל יציאת ישראל ממצרים והשיר שעל הים. כלל של עשרת הדברות ומצמד הר סיני. והליכת ישראל במדבר עד שנכנסו לארץ ונבנה בית המקדש. כלל הכתרת השם הקדוש העליון באהבה ובשמחה. כלל גלותם של ישראל בין האומות והגאולה שלהם. כלל של תחיית המתים עד היום שהוא שבת לה'. מה שהיה מה שהוא ומה שעתיד להיות אחר כך ביום השביעי כאשר יהי' שבת לה'. הכל הוא בשיר השירים. ולכן למדנו כל מי שמוציא פסוק של שיר השירים ואמרו בבית המשתה. אז התורה חוגרת שק והיא עולה אצל הקב"ה ואומרת לפניו. עשו לי בניך צחוק בבית המשתה. ודאי שהתורה עולה ואומרת כך. ולפיכך נצרך להזהר ולהעלות כמו עטרה על ראש האדם כל תיבה ותיבה של שיר השירים. ואם תשאל מדוע היא בין הכתובים. כך צריך להיות בודאי לפי שהיא שיר השבח במה שכנסת ישראל רצון אצל הקב"ה כמו שיר הזה. וכך למדנו. שיר אחד. השירים שנים. אשר הרי שלשה. וזהו הסוד שכוס של ברכה ניתנת ונלקחת בין ימין ושמאל (י) והכל נתעורר אצל המלך מהשמים שלו (יב) ובוה השיר נתעלה הרצון למעלה מעלה בסוד של איין סוף. מרכבה הקדושה כאן נמצאת. שהרי האבות הם המרכבה. דוד המלך נתחבר עמהם והם ארבעה (כ) סוד מרכבה הקדושה העליונה. ולכך ארבע תיבות בזה הפסוק הראשון (כט) סוד מרכבה שלימה הקדושה: ועוד סוד זה. שיר. זהו סוד דוד המלך. שהוא הסוד לעלות בשיר. השירים. אלו האבות. סוד הממונים הגדולים. מרכבה שלימה כראוי. אשר לשלמה. זה סוד מי שרוכב על מרכבה השלימה הזאת. ובוה הפסוק נמצא שלימות הסוד של מן העולם ועד העולם. סוד כל האמונה. והכל הוא מרכבה שלימה למי שיש בו ידיעה. ולמי שאין בו ידיעה ואין מי שיוכל להשיג בו. ולפיכך נאמר פסוק הזה בדי' תיבות. סוד מרכבה שלימה מכל הצדדים. מכאן ולהלאה נמסר הסוד לחכמים:

שיר הזה הוא מעולה מכל שאר השירים של הראשונים. כל השירים שאמרו הראשונים לא עלו אלא תוך השירות שמלאכים העליונים אומרים. ואע"פ שזה נתבאר אבל כתיב שיד המעלות לדוד. שיר המעלות

בשאר כל שירין דעלמא הכי. ובגין דא מסתרא דאצטן אחער שירתא דא. יומא דאתגלי שירתא דא הסוא יומא נחתת שכינתא לארעא. דכתיב (מלכים א' ח) ולא יכלו הכהנים לעמוד לשרת וגו'. מאי טעמא. בגין כי מלא כבוד ה' את בית ה'. כההוא יומא ממש אתגליתת תושבתתא דא. ואמרה שלמה ברות קודשא. תושבתתא דשירתא דא איזי כללל דכל אורייתא. כללל דכל עובדא דבראשית. כללל דרזא דאצטן. כללל דגלותא דמלכים ודנפקו ישראל ממלכים ותושבתתא דימא. כללל דעשר אמירן וקיומא דהר סיני. וכד אזלו ישראל במדברא עד דעאלו לארעא ואתבני בני חקדשא. כללל דגטורא דשמיא קדישא עלאה ברחימו ובחדוהי. כללל דגלותהון דישאל בני עממיא ופורקנא דילהון. כללל דתחיית המתים עד יומא דאיזי שבת לה'. מאי דהוי מאי דהוא ומאי דזמין למהוי לבתר ציומא שביעאלא. כד יסא שבת לה'. כללל איזי בשיר השירים. ועל דא הנין כל מאן דאפיק פסוק דשיר השירים ואמר ליה צבי משתא. אורייתא איזי חגירת שק וסלקא לגביה דקב"ה ואמרת קמיה. עבדו לי ציך מחוך צבי משתא. ודאי אורייתא סלקת וקאמרת הכי. בגין דא אלטריך לנטרא ולסלקא עטרא על רישיה דבר נש כל מלה ומלה דשיר השירים. ואי תימא אמאי איזי בין הכתובים. הכי הוא ודאי. בגין דאיזי שיר תושבתתא דכנסת ישראל קא מתעטרא לעילא. ובג"כ כל תושבתן דעלמא לא סלקא רעותא לגבי קב"ה כתושבתתא דא. וסכי אוליפנא. שיר חד. השירים תרין. אשר הא תלת. ורזא דא דאזיסיב כוס של ברכה ואתגליל בין ימינא ושמאלא (י) וכלל אתער לגבי מלכא דעלמא דיליה (יב) ובהאי אסתלק רעותא לעילא לעילא ברזא דאיין סוף. רתיכא קדישא הסא אשתכח. דהא אצטן אינון רתיכא. דוד מלכא אתחבר עמיהון ואינון ארבע (כ) רזא דרתיכא קדישא עלאה. ובג"כ ארבע תיבין בהאי קרא קדמאה (כט) רזא דרתיכא קדישא שלימתא: ותו רזא דא. שיר. דא רזא דדוד מלכא. דאיזי רזא לסלקא בשיר. השירים. אלין אצטן. רזא דמחן רברבין. רתיכא שלימתא בדקא יאות. אשר לשלמה. רזא מאן דרכיב על רתיכא שלימתא דא. ובהאי קרא אשתכח שלימו דרזא מן העולם ועד העולם. רזא דכל מהימנותא. וכלל איזי רתיכא שלימתא למאן דידיע. ולמאן דלא אתידע ולית מאן דקאים למכדע ביה. וע"ד אתמר האי קרא צד' תיבין. רזא דרתיכא שלימתא מכל סטרין. מכאן ולהלאה רזא להכימין אתמסר:

שיר דא איזי מעליא על כל שאר שירין דקדמאי. כל שירין דקדמאי אמרו לא סליקו אלא גו שירין דמלאכי עלאי אמרי. ואע"ג דהא אוקמוס אצל כתיב שיר המעלות לדוד. שיר המעלות.

שיר

דיו הזהר

(כ) פירוש בין הסד תברחה דחינו תפארת. בי יד יצוית נגד הסד ושמאלית נגד נבורה. (י) פ"ה לכוון שהכוס שהוא כג"ה איהים ומרסו על מדת המרכבה תתחבר עם המלך שהשלים שלו דחינו תפארת (כ) דוד המלך הוא נגד מרת המרכבות. (כט) פירוש נגד הסד נבורה תפארת מלכות:

שיר דמלאכי עלאי ארזי. דאינון מעלות
 ודרגין ארזי. למאן. לדוד (ב) לבקש טרף ומזון
 מיני: תו שיר המעלות. כד"א (תהלים מו) על עלמות
 שיר. על כן עלמות אהבוך (א) לדוד. בגין דוד
 מלכא עלאה. דאיכו משבח תדיר למלכא עלאה (ג) כיון
 דאתא שלמה מלכא אחר שיר דאיכו עלאה לעילא.
 דרברבי עלמא עלאין קאמרי לגבי מלכא עלאה דשלמא כלל
 דיליה. כללו דארזי שירתא לא סליקו בהדיא שירתא
 לומר אלל הדיא שירתא דמלאכי עלאי קאמרי.
 בר שלמה מלכא דסליק בהאי שירתא למה דרברבין
 עלאין עמודי עלמא קאמרי. כל בני עלמא
 ברתוכין תתאין. שלמה מלכא ברתוכין
 עלאין. ואי תימא משה דסליק בדרגא דכבושא ובחביבו
 לגבי קביא על כל בני עלמא. הדיא שירתא דקאמר ברתוכין
 תתאין הוה ולא סליק יתיר. תא חזי שירתא
 דקאמר משה סליק לעילא ולא לתתא. אכל לא אחר
 שירתא כשלמה מלכא. ולא הוה בר נש דסליק בשירתא
 כשלמה. משה סליק בתושבתיא לעילא ותושבתיא דיליה
 הוה למהיב תושבתיא והודאן למלכא עלאה דשיב לון לישראל.
 ועבד לון נסין וגבוראן במלריס ועל ימא. אכל דוד
 מלכא ושלמה בריא אחרו שירתא בגווגא אחרת. דוד אשתדל
 לאתקנא עולמתן ולקשטא לון במסרויתא. לאתחזא
 מסרויתא ועולמתא בשפירו. ועל דא אשתדל
 באינון שירין ותושבתיא לגבייהו. עד דאתקין וקשיס
 כללו עולמתן ומסרויתא. כיון דאתא שלמה אשכח
 למסרויתא מתקשטא ועולמתא בשפירו. אשתדל
 למיעל לה לגבי חתן (ג) ואעיל החתן לחופה
 במסרויתא. ואעיל מלין דרחימו זינייהו בגין לחברא לון כחדא.
 ולמהו תרווייהו בשלימו חדא בחביבו שליס. וע"ד
 שלמה סליק בתושבתיא עלאה על כל בני עלמא. משה זוג
 לה למסרויתא בהאי עלמא לתתא. למהו בהאי עלמא
 בזוגא שליס בתתאי. שלמה זוג לה למסרויתא
 בזוגא שלימא לעילא. אעיל החתן לחופה בקדמיתא.
 ולבחר אעיל לתרווייהו בהאי עלמא. וזמין לון בחדוה
 בני מקדשא דאיכו בנה. ואי תימא היך עייל משה
 למסרויתא בלחודשא בהאי עלמא. דהא תתאי פרודה. תא
 חזי קביא זוג לה במשה בקדמיתא. ואיכו הוות כלת
 משה כמה דאתיר. כיון דאזדווגת זיה במשה נחתת בהאי
 עלמא בזוגא דהאי עלמא. ואתקנת בהאי עלמא
 מאי דלא הוות מקדמת דנא. ולעולם לא הוות בשפירוד.
 אכל לא הוה בר נש בעלמא מיומא דאתברי אדם דיעיל
 רחימו וחביבו ומלין דזוגא לעילא בר שלמה מלכא.
 דאיכו אתקין זוגא דלעילא בקדמיתא. ולבחר זמין
 לון כחדא זביתא דאתקין לון. וזכאין אינון דוד ושלמה זביס
 דאינון אתקינו זוגא דלעילא. ומיומא דאמר לה קביא
 לסיכרא זילי ואזעירי גרמיך לא אזדווגת בזוגא שליס
 בשמשה. בר כד אתא שלמה מלכא:

שיר שהמלאכים העליונים אומרים. שאותן המעלות
 ומדרגות אומרים. למי. לדוד (ב) לבקש טרף ומזון
 ממנו: ועוד שיר המעלות. ככתוב (תהלים מו) על עלמות
 שיר. על כן עלמות אהבוך (א) לדוד. בשביל דוד
 מלך העליון. שהוא משבח תמיד למלך העליון (ג) כיון
 שבא שלמה המלך אמר שיר שהוא העליון למעלה. מה
 ששרי עולם העליונים אומרים לפני מלך העליון שכל
 השלום שלו. כלם שאמרו שירה לא עלו בשירה ההיא
 לאמר אלא אותן השירות שמלאכים העליונים אומרים.
 מלבד שלמה המלך שעלה בשירה הזאת למה ששרים
 העליונים עמודי העולם אומרים. כל בני העולם אמרו
 בדבר מרכבות התחתונות. שלמה המלך במרכבות
 העליונות. ואם תשא אל משה שעלה במדרגת הנבואה
 לפני הקב"ה על כל בני העולם. השירה שאמר במרכבות
 התחתונות הי' ולא עלה יתיר. בוא וראה השירה
 שאמר משה עלה למעלה ולא למטה. אבל לא אמר
 שירה כשלמה המלך. ולא היה אדם שעלה בשיר
 כשלמה. משה עלה בשירה שלו למעלה. ושירה שלו
 היתה לתת שבה והודיה למלך עליון שהציל את ישראל.
 ועשה להם נסים וגבורות במצרים ועל הים. אבל דוד
 המלך ושלמה בנו אמרו שירה באופן אחר. דוד עמל
 להכין עלמות ולפאר אותן לפני השכינה. שתתראה
 השכינה עם עלמותיה ביופי. ועל זה היה עמל
 באותן שירות ותשבחות לפניהן. עד שהכין והפאר
 כל העלמות עם השכינה. כיון שבא שלמה מצא
 להשכינה שהיא מקושטת ועלמותיה ביופי. היה עמל
 להכניסה אצל החתן (ג) והכניס את החתן לחופה עם
 המסרוונה. והביא דברי אהבה ביניהם כדי לחברם יחד.
 ולהיות שניהם בשלימות אחת באהבה שלמה. ולכך
 עלה שלמה בשיר העליון על כל בני העולם. משה זוג
 לה להשכינה בעולם הזה למטה. להיותה בעולם הזה
 בזיוג שלם בין התחתונים. שלמה זוג לה להשכינה
 בזיוג שלם למעלה. הכניס את החתן לחופה בתחלה.
 ואח"כ הכניס לשניהם בעולם הזה. והזמינם בשמחה
 בבית המקדש אשר בנה. ואם תשא איך הכניס משה
 להמסרוונה בלבדה לעולם הזה. הלא נראה פירוד. בוא
 וראה הקב"ה זוג לה במשה תחלה. והיא היתה כלת
 משה כמו שנתבאר. וכיון שנזדווגה בו במשה ירדה
 לעולם הזה בזיוג של עולם הזה. ונתתקנה בזה העולם
 מה שלא היתה מקודם לזה. ולעולם לא היתה בפירוד.
 אבל לא היה אדם בעולם מיום שנברא אדם שיכניס
 אהבה וחביבות ועניני זיוג למעלה מלבד שלמה המלך.
 שהוא הכין הזיוג שלמעלה בתחלה. ואחר כך הזמינם
 יחד בבית שהכין להם. וזכאים הם דוד ושלמה בנו
 שהם הכינו הזיוג שלמעלה. ומיום שאמר לה הקב"ה
 להלבנה לכי ומעטי עצמך לא נזדווגה בזיוג שלם
 בשמש. מלבד כאשר בא שלמה המלך:

שיר השירים. הרי כאן חמש מדרגות להתדבק
 בעולם

דו הוהר

(א) פי' יסדת המלכות: (א) פירוש כי מעלות ועלמות האותיות הוות. והרמז על סוד שבע הנערות פי' המלכות: (ג) פירוש
 בשביל סוד המלכות שהיא משבחת תמיד להתפארת: (ג) פירוש לעזרזר היות של מלכות עם התפארת:

בעולם הבא. שיר אחד. השירים שנים הרי שלשה. אשר הרי ארבעה. לשלמה הרי חמשה. הוא בחמישי. שהרי יום החמשים סוד של יובל הוא (ל) בוא וראה הזיוג שלמעלה לא היה ביכולת שלמה להכין. אלא מפני שהיה נמצא הזיוג למטה מקודם לזה. ואיזה הוא. זה הזיוג שפעל משה. שאם לא היה אותו הזיוג לא היה ביכולת להכין הזיוג שלמעלה. והכל בסוד עליון הוא לחכמי לב: כתוב (מלכים א' ה) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף. מקרא זה ביארו החברים. אבל וידבר שלשת אלפים משל. ודאי על כל דיבור ודיבור שהוא היה אומר והיו בו שלשת אלפים משלים. ויהי שירו חמשה ואלף. כך ביארו ויהי שירו של משל. והכל אחד בין מי שאומר ויהי שירו של שלמה. בין מי שאומר ויהי שירו של משל. הכל הוא אחד והכל הוא היה אומר. ויהי שירו. זה שיר השירים. וכי חמשה ואלף הוא שיר השירים. ודאי כך הוא (ס) חמשה הם השערים והפתחים שנפתחים בהמלך שהשלוש שלו. והם חמש מאה השנים של עץ החיים. חמשים שנות היובל. והאלף זה הוא עץ החיים החתן שיוצא מצדו. והוא נחל כל אותן החמשה לבוא אל הכלה. יומו של הקב"ה אלף שנים הוא. וזה הוא הנהר שנמשך ויוצא מעדן. [ומגיע אצל] יוסף הצדיק שנקרא צדיק על שם הלבנה כמו שהבטיח לה הקב"ה. ולפיכך שיר השירים קדש קדשים. ואין לך מקרא בשיר השירים שלא יהיה בו הסוד של חמשה ואלף בודאי. שיר השירים ודאי כך הוא. חמש מדרגות הן במקרא הראשון כמו שנתבאר. ואם האלף האלף למה לא נזכר כאן. ודאי אלף ההוא נסתר היה ונסתר הוא עד שמתחברת האשה עם בעלה. ועל זה התייגע שלמה להביא אלף ההוא אצל הכלה בהסתרת החותם של החכמה העליונה. כיון שעשה קדש הקדשים למטה גזו ונסתר. והכניס הסוד של קדש הקדשים שמה לצעות הסתרת היחוד שלם למעלה

בעלמא דלתוי. שיר חד. השירים תרין סא תלת. אשר סא ארבעס. לשלמה סא חמשה. בחמשהסא איוסו. דסא יומא דחמשין רוא דיוכלא איוסו (לד) תא חזי זוגא דלעילא לא יכיל שלמה לאתקנא. אלא בגין דאשתכח זוגא לתתא מקדמת דנא. ומאן איוסו. זוגא דמשה. דאי לא הוה זוגא דנא לא אשתקן זוגא דלעילא. וכלא ברוא עלאס איוסו לחכמי לבא: כתוב (מלכים א' ה) וידבר שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף. האי קרא אוקמוס חבריא. אבל וידבר שלשת אלפים משל. ודאי על כל מלס ומלס דלחיו סוה אמר הוו ביוס תלת אלף משלי... ויהי שירו חמשה ואלף. סכי אוקימנא ויהי שירו של משל. וכלא חד בין מאן דאמר ויהי שירו שלמה. בין מאן דאמר ויהי שירו של משל. כלא איוסו חד וכלא איוסו קאמר. ויהי שירו. דא שיר השירים. וכי חמשה ואלף איוסו שיר השירים. ודאי סכי סוא (ס) חמשה איוסון תרעין ופתחין דמתפתחי במלכא דשלמא דליוס. ואיוסון חמש מאס שנין דאילנא דחיי. חמשין שנין דיוכלא. ואלף דא איוסו אילנא דחיי חתן דנפיק מספריה. ואיוסו ריות כל איוסון חמשה למיתי לגבי כלס. יומיס דקב"ה אלף שנין איוסו. ודא איוסו נסר דנגיד ונפיק מעדן. [ומסי לגבין יוסף זכאס דאקרי לדיק על שמא דסיסרל כמס דלתני צס קב"ה. ובג"כ שיר השירים קדש קדשים. ולית לך קרא צסיר השירים דלא אית ביוס דא דחמשה ואלף ודאי. שיר השירים ודאי סכי סוא. חמש דנגין איוסון צסאי קרא כמס דלתתר. ואי תימא אלף אמאי לא דאכר הכא. ודאי סוה אלף סמירל סוס ומירל איוסו עד דלתחברת לתתא צבעלס. ועל דא אשתדל שלמה למיתי סוה אלף לגבי כלס בצמירו דגושפנקא דחממתא עלאס. כיון דעבד קדש הקדשים לתתא גניו וסמיר. ואעיל רוא דקדש הקדשים לתמן למעבד גניו דשמושא שליס עילא

ויו הזהר

(לד) בפירוש הזה כונתו דומר שבפסוק הראשון שיר השירים נרמו ה' מדרגות. כג' התיבות שיר השירים אשר נרמו ה' מדרגות ולשלמה הרי חמשה. ה' מדרגות הראשונות הן חסד נבונה תפארת מלכות. דרום צפון מזרח מערב אברהם יצחק יעקב דוד ובמדרגה החמישית הנרמו ברשימה שם הוא עולם הבינה שנקרא עלמא דאתי וסוד שיר השירים הוא לאתדבקא המלכות בעלמא דאתי שהוא עולם הבינה ה' תתאה כה' עלאה וע"ו אמר דתא יומא דחמשין רוא דיוכלא איהו. כי יומא דחמשין הוא הגבוה סמל ל' פעמים ו' של הו' ספירות ולפיכך מדרגה החמישית היא הגבוה סמל ל' המדרגות חת"ם. וכדי שלא נתפלא מאין היה כה גדול כזה לשלמה הפך לעור לאתדבקא המלכות בעלמא דאתי. ע"ו מסביר שע"י שהיה תחלה זוגא דמשה היה ביכולת לשלמה לעור דלת המלכות יותר עד הבינה. וזה סוד עליון. אחר זה פביא הכתוב וידבר שלשת אלפים משל וגר'. והו הקדמה לפירוש האחר: (ס) בפירוש הזה רצה דומר שד' התיבות של פסוק הראשון שנירמו כהן ה' מדרגות זה רמו על ה' שערים ופתחים ש' מלכא דשלמא דליה שהוא התפארת שנקרא עץ החיים. וגם הן נקראין חמשים שנות היובל והן חמש הספירות מן חסד עד יסוד וענין שיר השירים נרמו בפסוק ויהי שירו חמשה וא"ף. ויהי שירו דא שיר השירים. חמשה. אלו חמש הספירות חת"ה של ע"מא דדבורא. ואלף דא הוא אילנא דחיי חתן דנפיק מספריה. זה רמו על ספירת היסוד שנקרא לפעמים עץ חיים כמו התפארת בסוד חי העולמים. וגם דגוף וברית חרא איוסון כירוע והיינו חתן דנפיק מספריה דתפארת. והוא נחל כל השפע שבא מאותן החמשה שערים ופתחים חת"ה השפיע הכלה שהיא המלכות. וע"ו בא שיר השירים בשכיל התחברות עלמא דדבורא עם עלמא דנוקבא באמצעות האלף. ובא לפרש עוד ספני מה נקרא היסוד בשם אלף. ואומר שהוא כדאיתא יומו של הקב"ה אלף שנת. היינו יומו ש' התפארת והוא היסוד. ושנה בגי' ספירה. ולכך נתיחס לספירה זו השם אלף. כיון שאותו הנהר דנגיד ונפיק מעדן. היינו השפע שמקבלת הבינה מן החכמה נאסף בהיסוד השפיע למלכות. וידעו שאות אלף רמו על חכמה ובינה. אלף חכמה אלף בינה כראס"י הדרדקי. וכתוב ואאלפך חכמה. ולפיכך נתיחס לספירת היסוד השם אלף בשכיל שפע חכמה ובינה הנאסף. והו שאומר שבכ סוקי שיר השירים הם בסוד חמשה ואלף ר"ל בשכיל התחברות המלכות עלמא דנוקבא עם החמשה ואלף דהיינו מן הספירות חסד נבונה תפארת נצה הוד יסוד שנקראין עלמא דדבורא בממירו דגושפנקא דחכמתא עלאה לקבל השפע שגשפע אליה ש' חכמה וכינה ע"י התיחודה ביוגו עם עלמא דדבורא ולכסוף בא לתין ספני מה נרמו. בפסוק הראשון רק' החמשה מדרגות ולא מדרגת הא"ף. ואומר שזה ספני ספירת היסוד ספירא הוא כירוע ומכין.

עילא ותתא כדקא יאות. קדש הקדשים איסו לעילא רוא
 דחכמתא עלאה ויובלא. כגוונא דא ירמין חתן
 וכלא ירותא דלכא ואמא. (י) ואתהדר אחסנתא ירותא
 בגוונא אחרא. ירותא דלכא ירותא ברתא בסליקו
 דשמתא קדישא דא (י) ואתקרי אוקי סכי קד"ש
 חכמ"ה. ירותא דלמא ירית ברא וחקרי קדשי"ם. בגין
 דכיל כל אינון קדשים עלאין וכניש לון לגביה.
 ולבתר יסיב לון ואעיל לון לגבי כלה. וע"ד אמר
 שיר סשירים. שיר לגבי קד"ש. השירים לגבי
 קדשי"ם. למסוי כלא קדש קדשים ברוח חדא כמס דאתחזי.
 אשר לשלמה. הא אתזר למלכא דשלמא דיליה. ואי
 תימא שבחא דא דיליה סוא. לא תימא סכי. אלא
 שבחא באתר עלאה איסו סלקא. אבל סכי
 סוא רוא. כד מתתקן דכר ונוקבא כחדא
 תחות מלכא עלאה (י) כדון סאי מלכא אסתלק לעילא.
 ואתמליא מכל קדושין ומכל ברכאין דנגידן לתתא.
 אתמלי ואריק לתתא. ודא איסו תיאובתים דמלכא
 עלאה (י) כד אתמלי קדושן וברכאן ואריק
 לתתא. וע"ד אינון ללותין ובעותין דיתתקן ויתמלי
 סהוא מצועא עלאה (י) דכיון דאיסו מתתקן כדקא יאות.
 מחיו דיליה ומחיו דסהוא תקווא מתתקנא עלתא סתתא
 ועולמתהא. ולא אלסריך עלתא סתתא
 לאתתקנא אלא מחיו דעלמא עלאה. סיהר"א לית לס
 חיו מגרמסא כלל. בר כד אתתקן שמש"א ואנסיב.
 מחיו דשמש"א ותקווא דיליה אתתקנת סיהר"א ואתנסיבת
 ומאי דאלסריך ללותין ובעותין. בגין דיתנסיב
 ויתתקן סהוא אתר דנפקא מיניה נסורא. דכיון דסהוא
 אתר מתתקן. מחיו דיליה אתתקן כל מאי דלתתא.
 ובגין כך תושבחתא דקאמר שלמה לא אשתדל אלא
 בגין מלכא דשלמא דיליה דיתתקן (מ) וכיון דאיסו
 אתתקן מחיו דיליה כלא יתתקן. ואי איסו לא אתתקן
 לית לס תקווא לסיהר"א לעלמין. ובג"כ אשר
 לשלמה. דיתתקן ויתמלא כדקא יאות בקדמיתא. כמס
 דאתמר : (יג-ב-ג-קמג.)

למעלה ולמטה כראוי. קדש הקדשים הוא למעלה סוד
 חכמה העליונה והבינה. וכדמיון הוח נוחלים חתן
 וכלה נחלת האב והאם (י) וחוזרת ירושת הנחלה
 באופן אחר. נחלת האב יורשת הבת בהתעלות של
 שם הקודש הזה (י) והיא נקראת גם כן קד"ש
 חכמ"ה. נחלת האם יורש הבן ונקרא קדשי"ם. לפי
 שהוא מקבל כל אותן קדשים העליונים ומאספם אליו.
 ואחרי כן נותנם ומכניסם אצל הכלה. ועל כן אמר
 שיר השירים. שיר לעומת הקד"ש. השירים לעומת
 הקדשי"ם. להיות הכל קדש קדשים בסוד אחד כראוי.
 אשר לשלמה. הרי נרש המלך שהשלום שלו. ואפשר
 תאמר שזה השבח שלו הוא. אל תאמר כן. אלא
 שזה השבח במקום העליון הוא עולה. ותדע שכך
 הוא הסוד. כאשר מתתקנים תפארת ומלכות כאחד
 תחת מלך העליון (י) אז המלך הזה נתעלה למעלה.
 ונתמלא מכל הקדושות ומכל הברכות הנמשכין למטה.
 נתמלא ומשפיע למטה. וזאת היא תשוקתו של מלך
 העליון (י) כאשר נתמלא קדושות וברכות ומשפיע
 למטה. ועל זה הן התפלות והתחינות שיתתקן ויתמלא
 מעין העליון ההוא (י) כי כאשר הוא מתתקן כראוי.
 מן הארתו ומן הארת התקון ההוא מתתקנת המלכות
 עולם התחתון עם עלמותיה. ולא נצרך עולם התחתון
 להתתקן אלא מהארת עולם העליון. הלבנה אין לה
 אור מעצמה כלל. מלבד כשנתתקן השמש ומאיר. כן
 אור השמש והתיקון שלו מתתקנת הלבנה ומאירה.
 ומה שנצרך תפלות ותחינות. הוא לבעבור שיאור
 ויתתקן המקום ההוא שהאור יוצא ממנו. כי כאשר
 מקום ההוא נתתקן. מהארתו נתקן כל מה שלמטה.
 ולסיכך בשיר הזה שאמר שלמה לא היה צמל אלא
 לבעבור שהמלך שהשלום שלו יתתקן (מ) וכיון שהוא
 יתתקן מן הארה שלו הכל יתתקן. ואם הוא לא יתתקן
 אין לה תקנה להלבנה לעולם. ולפיכך אשר
 לשלמה. שהוא יתתקן ויתמלא כראוי בתחלה. כמו
 שנתבאר : (יג-ב-ג-קמג.)

ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין. פתח
 רבי שמעון ואמר כתיב (מלכים א' ה) וישב
 יהודה וישראל לבטח. בוא וראה כיון שבא שלמה
 ובנה בית המקדש. ונתישבו העולמות למעלה ולמטה
 בצורה אחת. אז נתישרו כל האותיות. ואותן שתי
 האותיות שהיו נרשמות ביניהן לרצה חן נהפכו
 לטובה וחזרו להיות חן. שנאמר וישב יהודה וישראל
 לבטח. כל האותיות היה שלום ביניהן בלי קטרוג
 כלל. והאותיות של האל"ף ביי"ת כלן היו שלמות
 למעלה ולמטה. אותיות הגדולות היו שלמות למעלה.
 ואותיות הקטנות היו שלמות למטה. ובשעה שהכרובים
 היו פורשים כנפיהם למטה למעלה. והאותיות היו
 פורחות

ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין. פתח
 רבי שמעון ואמר כתיב (מלכים א' ה) וישב
 יהודה וישראל לבטח. בוא וראה כיון שבא שלמה
 ובנה בית המקדש. ונתישבו העולמות למעלה ולמטה
 בצורה אחת. אז נתישרו כל האותיות. ואותן שתי
 האותיות שהיו נרשמות ביניהן לרצה חן נהפכו
 לטובה וחזרו להיות חן. שנאמר וישב יהודה וישראל
 לבטח. כל האותיות היה שלום ביניהן בלי קטרוג
 כלל. והאותיות של האל"ף ביי"ת כלן היו שלמות
 למעלה ולמטה. אותיות הגדולות היו שלמות למעלה.
 ואותיות הקטנות היו שלמות למטה. ובשעה שהכרובים
 היו פורשים כנפיהם למטה למעלה. והאותיות היו
 פורחות

די הזהר

(י) ש' שתפארת ומלכות נחלין האורות והשמות של חכמה ובינה. (י) פ' שהבת שהיא המלכות נחלת השם קוד"ש וגם השם חכמ"ה והיינו נחלת עולם החכמה שנקרא אבא והבן שהוא התפארת נוחל נחית עולם הבינה שנקראת אמא להקרא בשם קדשי"ם : (י) תחת חכמה ובינה ואז נתעלה מלך התפארת ונתמלא בשפע דהשפיע להמטרונה מלכות. (י) פ' זה התפארת : (פ) כך הוא רצון הכורא ית' שאתערותא דלתתא של תורה ותפלות ישראל תתעורר אתערותא דלעילא ליתיד קב"ת ושכינתיה : (מ) זה התפארת :

פורחות מלמטה למצלה ומלמעלה למטה. נכנסו אלך
 באלו ונתכללו אלה באלו בנשיקות של אהבה. וכיון
 שהאותיות מתחברות כל מדרגות התחתונות ומדרגות
 העליונות וכל העולמות מתחברים יחד. ומנשקים אלה
 לאלו בנשיקות אהבה. עד שנעשים כלם אחד והקב"ה
 אחד בלי פירוד כלל. וכל נשיקות האהבה אינן אלא
 להיות הכל אחד בכלל אחד. אותיות באותיות עולמות
 בעולמות מדרגות במדרגות אשה בעלה להיות הכל
 אחד. פיהו. מדוע פיהו. פיו הי' צריך לומר. אלא
 להכליל שניהם כאחד. פיה"ו. להראות שהרי היא
 מוומנת אליו. כאשר המתקנת פיה לקבל נשיקות
 מבעלה. ובשבי' זה להראות הזמנת פיה אליו כתיב
 פיה"ו (מג) כאן יש להבין. אולי תאמר שהנשיקות
 הן למעלה מעלה באיין סוף. לפי שנאמר בדרך נסתר.
 ישקני. פיהו. ואח"כ חוזר בדרך נגלה דודיק. לא כן.
 שהרי נשיקות אין להן שייכות שם למעלה. כי אם
 בענין אשה בבעלה. אלא כאשר עוד לא נתקרבו זה
 בזאת אמר בדרך נסתר. וכיון שנתקרבו ונשקו
 בדביקות האהבה זה לזאת. אמרה היא בדרך נגלה
 דודיק. ולא כתיב דודיו. שהרי נכללים יחד באהבה
 בחיבור אחד בלי פירוד כלל. כי טובים דודיק מיין.
 טוב אין הוא כי אם מצד האור הראשון (מג) שנאמר
 בו וירא אלהים את האור כי טוב. ועתה שהאותיות
 בשלימות כיון שנכלל ימין בשמאל. טובים דודיק
 מיין. זה יינה של תורה שהוא שמחה. טובים. [נסן מצד
 של שמאל : (יד)]

עורך פתח רבי שמעון ואמר. ישקני מנשיקות
 פיהו כי טובים דודיק מיין. תורה שבעל פה
 אומרת לעומת תורה שבכתב. שהיא הולכת אחר אותן
 הנשיקות של תורה שבכתב. אחר המתיקות שלה
 להתחבר זה עם זאת באותן הנשיקות שהיא במחלוקת
 מעלמותיה (מד) להתתקן עמה להיות כלם תכשיטים
 אצל תורה שבכתב. וכאשר נתחברת ונתכללת בתורה
 שבכתב בחבור אחד. שמנשקים זה בזאת באהבה.
 היא מחזקת בו ואומרת אליו באהבה. מה יקרה
 אהבתך מהיין שלך. שהתגברה בי אהבתך עד שהרוו
 אותי ביין של אהבה. להחזיק בך בהתכשיטים שנתקשטה
 תורה שבעל פה מעלמותיה להתחבר בתורה שבכתב.
 משנה היא ההתחלה של הראש. בסוד התיקון הראוי
 לה (מס) ברייתא היא בסוד התיקון של ירכים רגלים
 והגוף בתיקון הראוי לה. העלמות באים וקרבים
 אליה לתקן אותה. זה אומר מותר וזה אומר אסור.
 זה הוא תכשיטי הכלה שמקשטים אותה. זה אומר
 כשמקשטים כך הולך תכשיט זה. וזה אומר לא כן.
 זה אומר התכשיט של הראש כך צריך להיות קשור
 ומהידק. וזה אומר הכיפה של הראש צריך להיות
 מותר בצד זה וקשור ומהידק בצד זה. זה אומר תכשיט
 הזהב

פרחין מתתא לעילא ומעילא לתתא. עאלין אלין
 באלין ואתכלילין אלין באלין בנשיקו דרחימו. וכיון
 דאתון מתחברין כל דרגין תתאין ודרגין
 עלאין ועלמין כללו מתחבראן כחדא. ונשקין אלין
 באלין בנשיקו דרחימו. עד דסוו כללו חד וקב"ה
 חד בלא פירודא כלל. וכל נשיקין דרחימו לאו אינון אלא
 למחוי כלל חד בכלל חדא. אתון באתון עלמין
 בעלמין דרגין בדרגין אתתא בצעלה למחוי כלל
 חד. פיהו. אחאי פיהו. פיו מצעי ליה. אלא
 לאכללא תרווייהו כחדא. פיה"ו. לתתואה דהא איחי
 זמינת לגביה. כאתתא דאתקינת פומהא לקבלא נשיקו
 מצעלה. ובג"כ אתתו זמינו דפומהא
 פיה"ו (מג) סכא חית לאסתכלא. אי תימא דנשיקין
 אינון לעילא לעילא באיין סוף. בנין דאמר באורה סתים.
 ישקני. פיהו. ולבתר אהדר' באתגליא דודיק. לאו סכי.
 דהא נשיקין לא תליין תמן לעילא. אלא
 אתתא בצעלה. אלא כד לא אתקריבו דא
 בדא אמר באורה סתים. וכיון דאתקריבו ואתנשיקו
 בדביקו דרחימו דא בדא. אמרה איחי באתגליא
 דודיק. ולא כתיב דודיו. דהא כלין כחדא ברחימו
 בחיבורא חדא בלא פירודא כלל. כי טובים דודיק מיין.
 טוב לאו איבו אלא מספרא דאור קדמאה (מג) דכתיב
 וירא אלהים את האור כי טוב. והשתא דאתון
 בשלימו דאתכליל ימינא בשמאלא. טובים דודיק
 מיין. דא יינא דאורייתא דאיסו מדוס. טובים. [אוף] מספרא
 דשמאלא : (יד)

לן פתח רבי שמעון ואמר. ישקני מנשיקות
 פיהו כי טובים דודיק מיין. אורייתא דבעל פה
 אומרת לגבי אורייתא דבכתב. דאיחי אולת בתר אינון
 נשיקין דתורה דבכתב. בתר מתיקו דילה
 לאתחברא דא עם דא באינון נשיקין דאיחי בצלוגתא
 מעולימתהא (יד) לאתקנא בהס למחוי כללו קשיטין
 לגבי תורה דבכתב. וכד אתחברת ואתכלילת בתורה
 דבכתב בחבור' חדא. דנשיקת דא בדא ברחימו.
 אתקפת ביה ואמרת ליה בחציבו כמה יקריין
 חציבתיך מחמרל דילך. דאתקין בי רחימו דילך. עד דרוו
 לי חמר דרחימו. לאתקנא בך בקישטין דאתקשטת
 אורייתא דבעל פה מעולימתהא לאתחברא באורייתא דבכתב.
 משנה איחי שירותא דרישא. ברזא דתיקונא דאתתו
 לה (מס) ברייתא איחי ברזא דתיקונא דירכין רגלין
 וגופא דתיקונא דאתתו לה. אתתא עולימתהא ומקריבין
 לה לתקנא. דא אמר מותר ודא אמר אסור.
 דהא איבו קישוטא דכלה כד מקשטי לה. דא אמר
 כד מקשטי הכי אולא קישוטא דא. ודא אמר לאו סכי.
 דא אמר קישוטא דרישא הכי אסור
 ימהידק. ודא אמר כיפה דרישא מותר בספרא
 דא ואסיר ומידיק בספרא דא. דא אמר קישוטא
 דהסבא

יו הוהר

(מג) יש לומר הכיוון שתיבת פיה"ו כולל רמז של ה"ו. אות ה' רמז על מלכות ואת ה' על
 תגבורת (מג) היינו פ"ת החסד : (מד) עלמותיה היינו דומדי תורה שבעל פה ומעמיקים לפרש ולדרוש בתורה שבכתב כמו
 חכמי התלמוד ושאר הגאונים שנהגו זה עם זה איך יפ"ש ולדרוש בתורה שבכתב : (מס) כי משנה היא אותיות נשמרת
 שהיא במוח :

הזהב זה בבגד זה פסול הוא להיות תכשיט אצל זה. וזה אומר כשר ויפה הוא שיתראה זה בזה. כל זה הוא תיקונים ותכשיטים להכלה. ועם כל זה בעוד שהם מקשטים ומתוכחים ברבר התכשיטים. היא נוספת בכח ויפוי ותואר ותיקון בהם. ויושבת בכבוד ביניהם. והיא נחשבת בנפש יותר מכמה שהיתה מאה פעמים. וכיון שנתקשטת בהם כלם אוהזים אותה בתכשיטיה ובתיקוני יופיה. ומכניסים אותה אצל המלך התורה שבכתב (מ) וכאשר יושבת המטרונה עם המלך בתיקוני יופיה. והמלך רואה אותה מקושטת ביופי. קישוט הזה מכריז ואומר למלך לנשק אותה. זאת היא התחברות של אהבה להתכלל זה בזאת. מי הביא לאותן נשיקות ולאהבה ההיא. אותן עצמות שהיו מקשטים אותה. וכאשר היא והמלך מבקשים להטיב לעצמותיה לתת להם מתנות. נותן לכלם יחדו. לכלם שהיו מתוכחים זה עם זה בתכשיטיה נותנים המלך והמטרונה ואצרות ומתנות ברצון ובאהבה. להנחילם נחלה באלף עולמות הנכספים לעולם הבא. וכל שכן לאותן היודעים סודות החכמה לקשט אותה בתכשיטיה (מ) שאין שיצור לירושת נחלה שלהם בעולם הבא. עליהם כתוב להנחיל אוהבי י"ש וגו' : ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין. הרי כאן שבע תיבות כנגד ז' המדרגות שעליה (מ) וכנגדן שבע הנצרות הראויות לתת לה. שהן מקשטות אותה להכניסה אל המלך. ישקני. נגד חי העולמים. מנשיקות. נגד חסדי דוד. פיהו. נגד ישראל סבא. כי טובים. נגד אור הראשון. דודיך. נגד יצחק ידיד מבטן. מיין. נגד יין העליון המשומר תמיד (מט) שבע הנצרות הראויות לתת לה מבית המלך הן מיכאל נבריא רפאל אוריאל צדקיא יופיא רזיא. וכמה אלפים ורבות מחנות צמחם. ככתוב ועצמות אין מספר. גי פסוקים הסכאן שכלם מספרם רמוז על סודותם. אחד. שיר השירים אשר לשלמה. סוד ר' תיבות האלו הוא סוד המרכבה (נ) השני. ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין. זה הסוד של ד' תיבות הוא בסוד ז' המדרגות (נ) השלישי. לריח שמניך טובים וגו'. זה הסוד של עשר תיבות בסוד עשרת הדברות (נ) זהו הסוד של שיר הזה. ישקני מנשיקות פיהו וגו'. אע"פ שהן ז' נשיקות כמו שנזכר. אבל שלש נשיקות נראות בפסוק הזה. ישקני אחד. מנשיקות שתיים (הרי שלש) [פיהו הרי שלש]. ומה שהיא תובעת ואמרת מנשיקות. שנשמע נשיקה אחת. ככתוב מנשיקות ולא נשיקות (נ) אלא שזה נצרך לרצת מי שמבקש. שלא יבקש הרבה אלא מעט. הקב"ה כשמבקשים ממנו מעט הוא נותן הרבה. אברהם ביקש מעט בן אחד. והקב"ה נתן לו הרבה. כמו שנאמר הרבה ארבה את זרעך כוכבי

דהבא דא בלבושא דא איסו פסול למהו קישוסא לגבי דא. ודא אמר כשר ויאות הוא לתחזאה דא בדא. כל דא איסו תיקונא וקישוסא דכלה. ועס כל דא בעוד לאינון מקשטן ורמיין קסרוגא בקישוסאה. היא אוסופת חילא ונוי וגוון ותיקונא דהו. ויתבא זיקרא זיכייסו. ואתחשבת זנפסאה יתיר מכמה דהות מאה זמיין. וכיון דאתקשטת דהו כללו אחדין לה בקישוסאה ובתיקוני שפירתא. ואעלין לה לגבי מלכא אורייתא דזכתא (מ) וכד יתבא מסרויתא במלכא בתיקוני שפירא. ומלכא חזי לה זתקשטא בשפירו. האי קישוסא מכריז ואומר למלכא לנשקא לה. דא איסו דזקרתא דרמימו לאתכללא דא בדא. מאן גריס בליכון נשיקין וזכסיה רמימו. אינון עולימתאן דקישוסא לה. וכד בעיא היא ומלכא לאוסבא לעולימתא למהיב לון נכזבון. לכלהו יסיב כחדא. לכלהו דהו מקטרגי דא בדא על קישוסאה יסיב מלכא ומסרויתא נכזבון ומתנן ברעו ובחזיבו. לזיחסן לון ירותא באלף עלמין דכוספין לעלמא דחאי. וכל שכן אינון דידעין ברזין דחכמתא לקשטא קישוסאה (מ) לית שיטורא לאחסנת ירותא דהוון בעלמא דחאי. עלייסו כתיב להנחיל אוהבי י"ש וגו' : ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין. הא הכא שבע תיבין לקביל ז' דרגין דעלה (מח) ולקבלייהו שבע הנצרות הראויות לתת לה. דקא מקשטי לה לאעלא לה לגבי מלכא. ישקני. לגבי חי העולמים. מנשיקות. לגבי חסדי דוד. פיהו. לגבי ישראל סבא. כי טובים. לגבי אור קדמאה. דודיך. לגבי יצחק ידיד מבטן. מיין. לגבי יין עלאה דמנפרא תדיר (מט) שבע הנצרות הראויות לתת לה מצד המלך אינון מיכאל נבריא רפאל אוריאל צדקיא יופיא רזיא. וכמה אלף ורבות משריין עמסון. כד"א ועלמות אין מספר. תלת קראי אינו הכא. דכלהו בחושבנא על רזין דילסון. חד. שיר השירים אשר לשלמה. רוא דארבע תיבין איסו רוא דרמיכא (נ) תרין. ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודיך מיין. דאיסו רוא דשבע תיבין בשבע דרגין (נא) תלת. לריח שמניך טובים וגו'. דאיסו רוא דעשר תיבין עשר אמירן (נג) דא איסו רוא דתושבתא דא. ישקני מנשיקות פיהו וגו'. אע"ג דאינון ז' נשיקין כמה דאתמר. תלת נשיקין אתחזון הכא בקרא. ישקני חד. מנשיקות תרין (הא תלת) [פיהו הא תלת]. ומה דאיסו תבעת ואמרת מנשיקות. דמשמע חד נשיקא. דכתיב מנשיקות ולא נשיקות (נג) אלא דא אלפריך מאן דשאל. דלא למשאל סני אלא זעיר. קב"ה שאלין ליה זעיר וסא יסיב סני. אברהם שאל זעיר ברא חדא. וקב"ה יסיב ליה סני. כמה דכתיב סרסא ארבה את זרעך כוכבי

ויו הוהר

(מ) זה התפארת (מ) פירוש מן בינה עד יסוד ועד בכדל. (מט) חי העולמים זה היסוד. חסדי דוד היינו נצח והוה. ישראל סבא זה התפארת אור קדמאה היינו אור פדת החסד יצחק זו פדת הנבונה. יין המשומר היינו הבינה (נ) היינו חסד נכירה תפארת וזכיות. (נא) שכן נגד העשר ספירות : (נג) כי משמע רק חלק אחד מן הנשיקות

ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים. לפי שכך הוא דרכי הקב"ה. וע"כ היא אומרת מנשיקות ולא נשיקות. ישקני. היינו התחברות של אהבה רוח ברוח. שהרי ד' רוחות מתחברות ונצשין כאחד. זה נותן רוח שלו לחבירו. ומקבל את רוחו של חבירו שנדבק בו. הרי שנים. וכן גם נעשה אצל חבירו. נמצא שארבע רוחות מתחברות כאחד באותן נשיקות. מנשיקות פיה. מאותן נשיקות העליונות שהיה נושק אתי מלפנים. שהרי אהבה של שמחה אינה אלא מתוך נשיקות של רוח העליון בתחתון. פיהו. ולא כתיב פיו. מהו פיהו אלא זהו הזמנה להעולם שנקרא עולם הבא. מלך שכל השלום שלו (ד.) וזהו תוספת ד' שנתוספה בשביל רמו הזה. לפי שכל תשוקת עולם התחתון היא רק להתחבר בעולם העליון עולם הבא. ולכן בכ"ד השירות נתעורר עולם התחתון לעומת עולם העליון. כי טובים. זהו התלהבות והתנוצצות של ספירות העליונות. וכל המאורות מתתקנים ונלהבים ומאירים כראוי. וזהו דודיך. אותן ספירות קדושות אהובות העליונות כלן מאירות ונוצצות בהארה ובהתנוצצות כראוי. מיין. משמחת יין הטוב העליון (ו.) המאיר את הפנים ונותן שמחה להלב. וכל העולמות שמחים בחלקם בשמחה ההיא ואותן ספירות הקדושות אהובות העליונות אינן מאירות אלא ע"י היין ההוא. ואיזה הוא זה השם החקוק המפורש בן ע"י אותיות. שהן ספירות קדושות. והשם החקוק הקדוש שבו ע"י שמות (ז.) ולכך שמחה ורצון באותן נשיקות כדי לעורר אהבה מן י"ן העליון ההוא. וע"ז כתיב כי טובים דודיך מיין: (י"ח)

ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים. בנין דכך אורחיו דקצ"ה. וע"ד אמרת מנשיקות ולא נשיקות. ישקני. דביקו דרמימו רוח צרות. דהא ד' רוחין מתחברין. ואתעבדו כחדא. דא יסיב רוחא לחבריה. ונפיל הסוה רוחא דחבריה דאתדבק ביה. הא תרין. וחבריה ארף הכי. משתכחי ד' רוחין דמתחברין כחדא באינון נשיקין. מנשיקות ביהו. מלינון נשיקין עלאין דהוה נשיק מקדמת דנא. דהא רמימו דחדוה לאו איהו אלא מנו נשיקין דרוחא עלאה בתתאה. פיהו. ולא כתיב פיו. מהו פיהו. אלא זמינא דעלמא דלמי. ילכא דשלמא כלל דיליה (יד) ודא איהו תוספת ד' דלתוספת על דא. בנין דכל רמימו דעלמא תתאה לאו איהו אלא לזאתחברא בעלמא עלאה עלמא דלמי. כלל תוספתא אלתער עלמא תתאה לגבי עלמא עלאה. כי טובים. דליקו ונלילו דבולטין עלאין. וכל שרגין מתתקנין ודלקין ונשרין כדקא יאות. ודא איהו דודיך. לינון בולטין קדישין רמימין עלאין כללו נהרין ונללין בנהירו ונללילו כדקא יאות. מיין. מחדוה דחמרא פבא עלאה (ס.) דהוה אכפין ויהיב חדוה ללבא. וכל עלמין בחולקוין חולקין ביהוה חדוה. ואינון בולטין קדישין רמימין עלאין לא נהרין אלא מנו הסוה יין. ויחן איהו. דא שמא גליפא מפרשא דשבעין אתוון. דלינון בולטין קדישין. ושמא גליפא קדישא דשבעין שמיין (ז.) ובג"כ חדוה ורעו באינון נשיקין לאתערל רמימו מיין עלאה איהו. וע"ד כתיב כי טובים דודיך מיין: (י"ח)

סוד השכינה הקדושה

ישקני מנשיקות פיהו וגו'. פתח רבי אלעזר ואמר. כתיב (יחזקאל א) וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות וגו'. הלא הם פנים נסתרים שאין העין שולטת לראות. וכאן אמר וארא. אלא שהיה מסתכל מתוך המאור שאינו מאיר (ב.) כמי שרואה בעששות מתוך עינים סתומות אופן אחד בארץ אצל החיות. זאת היא מרכבה התחתונה. הנכללת בארבעה הצדדים של מרכבה העליונה. שהוא סוד ארבעה הצדדים. ונאר זה הפן ממנה (ג.) לפעמים נואר זה הפן ונקרא אדני. והוא ארון המושל בממשלה של הארה גדולה. ולפעמים נואר זה הפן ונקרא אלה. והוא

ישקני מנשיקות פיהו וגו'. פתח רבי אלעזר ואמר. כתיב (יחזקאל א) וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות וגו'. הא אפינן סתומין ללא שלים עינא לחמי. והכא אמר וארא. אלא הוה יסתכל מנו נהירא ללא נהרא (ו.) כמאן דחמי בעששותא מנו עיינין סתומין. אופן אחד בארץ אצל החיות. דא איהו רמיכא תתאה. כלילא בארבע סטרין רמיכא עלאה. דאיהו רזא דארבע סטרין. ואתנהיר מינס (ג.) לזמנין אתנהיר האי פן ואקרי אדני. ואיהו שלים ורצון בשלפנו דנסיכו רבא. ולזמנין אתנהיר האי פן ואקרי אלה. ואיהו

זיו הזהר

(ד.) באן דרוש שאות ה' רמו על ה' הראשונה של שם הוי"ה. והוא עולם הבינה שנקרא עולם הבא. וגם נקרא מלך שכל השלום שלו כיון שכל ששת הספירות הן תולדות הבינה ולפי"ן צ"ד שהתפארת נקרא מלך שהשלום שלו: (כ.) היינו הארת עולם הבינה: (ז.) באן צ"ע מה בונתו בהשם של שבעין אתוון. ואולי בונתו שששת הספירות עד המ"כות שהן תולדות הבינה ועם הבינה הן שבע ספירות וכל ספירה יש לה שם הוי"ה במילואי עשר אותיות וכלן נשתלשלות מן הבינה לפ"ן נמצא כבינה שם בן על אותיות היינו ששקורם כבינה כי ד"פ עשר שבעים ומה שאמר עוד שיש כבינה גם שם הכולל ע"י שמות אנלי בונתו שמיכר הארת הבינה לכל ספירה שם הוי"ה במילואי עשר אותיות צריכה עוד להאיר לכל ספירה הארת עשרה שמות הוי"ה. כיון שכך ספירה כוללת עשר ספירות והיינו ע"י שמות הוי"ה. עשרה שמות הוי"ה לכל ספירה וספירה. ואם שנית השם יכפר לי ואורי אפשר עוד דומר שהשם בן ע"י אותיות כבינה היינו ע"ד שכתב האר"י כבונת הקדיש. שהמזוין ולבושיהם הם ד' הויות ונ' אהייה במילואיהם של עשר אותיות לכל שם ושם. הרי הן ע"י אותיות ונקראין ע"י שמות של הבינה. לפ"ן צ"ד תחת בן גן והבן: (ז.) זו המ"כות (ח.) באן סכאר הסוד של שכינה בתחתונים איך השתלשלותה. שעריה נראו והנה אופן אחד בארץ והיא נקראת פ"ן בני ק"ל בסוד הכתוב הנה ה' רוכב על עב ק"ד:

ואיכו שלים לאוסבא לעלמא ברחמי. ולמיסב מזונא לכל
 חד וחד כדקא יאות. ולזמין אתסייר האי פן ואקרי
אלהים. ואיכו שלים ורבוין למידן עלמא דנינא. למיסב
 דינא לכל מאן דאלסריך. ולאחנסגא כלא דנינא.. פן חד
 דאשתאר מרתיכא תתאח כלא שליון עליה. אן איכו
 פן חד דאשתאר. סדר ואמר זאן אתר סוא. בארץ.
 זגין דלא ישארוון תתאין זלא אשנחומא אפילו רגעא
 חדא. האי פן זיה אתכלילו כלסו תלהא אתרנין. האי פן
 נסיל מכלסו ואתכלילו זכלסו ואיכו זלחודוי זכלסו. זגין
 לאשגחא זסיכו על כל זני עלמא. ואיכו פן משכח
 תדיר ואתערט אתערט לגבי אינון דלעילא עליה.
 ואינון דלעילא עליה מתערין לגבי אינון שליון
 דלעילא. ואינון שליון עליון דלעילא מתערין
 לגבי עלילא דלעילא. ואתקשרי דא זדא עד **אין סוף**.
 ואיכו כד אתער זאתערטו דאינון פניס (ט)
 זאינון נשיקין עליון. למסוי דזוקי זרוח
 עלאה. לאשגחא ולמיון כל עלמין. למסוי
 עלמין כלסו זחדוה. כדין יסקני מנשיקות פיסו כי טובים
 דודיק מיון: (י"ח)

והוא מושל להטיב לעולם ברחמים. וליתן מזון לכל
 אחד ואחד כראוי. ולפעמים נואר זה הפן ונקרא
אלהים. והוא אדון המושל לדון העולם בדין. לעשות
 דין לכל מי שנצרך. ולהנהיג הכל בדין.. פן האחד
 שנשאר ממרכבה התחתונה כלם שואלים עליו. איה הוא
 פן הזה שנשאר. חוזר ואומר באיזה מקום הוא. בארץ.
 לבצעור שלא ישארו התחתונים בלי השגחה אפילו רגע
 אחד. פן הזה נכללים בו כל שלשה האחרים. פן הזה
 מקבל מכלם ונכלל בכלם והוא לבדו בכלם. בשביל
 להשגיח בטובם של כל בני העולם. וזה הפן משורר
 תמיד ומעורר התעוררות אצל אותן שלמעלה ממנו.
 ואותן שלמעלה ממנו מעוררים אצל אותן שהם למעלה
 מצלה. ואותן שהם למעלה מצלה מעוררים אצל היותר
 גבוהים שלמעלה מצלה. ונקשרים זה בזה עד **אין סוף**.
 וכאשר זה נתעורר בהתעוררות של אותן הפנים (ט)
 באותן נשיקות העליונות. להיות התחברות בסוד
 העליון. להשגיח ולכלכל כל העולמות. להיות כל
 העולמות בשמחה. בכך יסקני מנשיקות פיהו כי טובים
 דודיק מיון: (י"ח)

פתח רבי ילחק ואמר יסקני מנשיקות פיסו וגו'.
 אמרה כנסת ישראל יסקני מנשיקות פיהו. מפני
 מה יסקני. יאהבני צריך לומר. מדוע יסקני. אלא כך
 למדנו. מהו נשיקות. דבקות רוח ברוח. שבשביל זה
 הנשיקה בפה. כיון שהפה הוא המוציא והמקור של
 הרוח. וע"כ הנשיקות בפה באהבה. שנדבקים רוח
 ברוח ואין נפרשים זה מן זה. ולכך מי שמוציא
 נשמתו בנשיקה מתדבק ברוח אחר (ס) ברוח שאינו
 נפרש ממנו. וזהו שנקרא נשיקה. ועל כן אמרה
 כנסת ישראל יסקני מנשיקות פיהו. להדביק רוח
 ברוח שלא יתפרשו זה מן זה. כי טובים דודיק מיון.
 מה ענין לכאן יין. והלא כתיב (ישע' כח) וגם אלה
 ביין שגו וגו'. וכתיב (ייקרא י) יין ושכר אל תשת
 וגו'. ומפני מה כאן יין. רבי חייא אמר מיינה של
 תורה (ס) רבי חזקיה אמר זהו שכתוב (תהלים קד) ויין
 ישמח לבב אנוש (ס) וע"כ כתוב כי טובים דודיק
 מיון. לשמחת הלב. מיון. המשמחני יותר מהכל. רבי
 יהודה אמר כתוב (בראשית כט) וישק יעקב לרחל וישא
 את קולו ויבך. למה הי' בוכה. אלא מהתדבקות
 רוחו בה לא יכל הלב לסבל ובכה. ואם תשאל הלא
 כתוב (שם יג) וישקהו ויבכו. למדנו למה נקוד וישקהו.
 אלא לפי שלא נדבק רוחו בו כלל. ועל זה כתוב
 (משלי כז) ונצטרות נשיקות שונא. מהו ונצטרות נשיקות
 שונא. אלא מי שנמשק באהבה נדבק רוח ברוח
 בדבקות של אהבה. ומי שאינו נמשק באהבה אין
 זה בדבקות אלא ונצטרות. מהו נצטרות. געל נפש.
 שאין הרוח נדבק בנשיקה זו. ואין בזה התחברות
 כלל

פתח רבי ילחק ואמר יסקני מנשיקות פיסו וגו'.
 אמרה כנסת ישראל יסקני מנשיקות פיהו. מפני
 מה יסקני. יאהבני צריך לומר. מדוע יסקני. אלא כך
 למדנו. מהו נשיקות. דבקות רוח ברוח. שבשביל זה
 הנשיקה בפה. כיון שהפה הוא המוציא והמקור של
 הרוח. וע"כ הנשיקות בפה באהבה. שנדבקים רוח
 ברוח ואין נפרשים זה מן זה. ולכך מי שמוציא
 נשמתו בנשיקה מתדבק ברוח אחר (ס) ברוח שאינו
 נפרש ממנו. וזהו שנקרא נשיקה. ועל כן אמרה
 כנסת ישראל יסקני מנשיקות פיהו. להדביק רוח
 ברוח שלא יתפרשו זה מן זה. כי טובים דודיק מיון.
 מה ענין לכאן יין. והלא כתיב (ישע' כח) וגם אלה
 ביין שגו וגו'. וכתיב (ייקרא י) יין ושכר אל תשת
 וגו'. ומפני מה כאן יין. רבי חייא אמר מיינה של
 תורה (ס) רבי חזקיה אמר זהו שכתוב (תהלים קד) ויין
 ישמח לבב אנוש (ס) וע"כ כתוב כי טובים דודיק
 מיון. לשמחת הלב. מיון. המשמחני יותר מהכל. רבי
 יהודה אמר כתוב (בראשית כט) וישק יעקב לרחל וישא
 את קולו ויבך. למה הי' בוכה. אלא מהתדבקות
 רוחו בה לא יכל הלב לסבל ובכה. ואם תשאל הלא
 כתוב (שם יג) וישקהו ויבכו. למדנו למה נקוד וישקהו.
 אלא לפי שלא נדבק רוחו בו כלל. ועל זה כתוב
 (משלי כז) ונצטרות נשיקות שונא. מהו ונצטרות נשיקות
 שונא. אלא מי שנמשק באהבה נדבק רוח ברוח
 בדבקות של אהבה. ומי שאינו נמשק באהבה אין
 זה בדבקות אלא ונצטרות. מהו נצטרות. געל נפש.
 שאין הרוח נדבק בנשיקה זו. ואין בזה התחברות
 כלל

יוו הודר

(נס) פירוש כאשר זה הפן נתעורר להתחברות והתיחדות עם ספירות העליונות. כי הגם שיש הרבה מדרגות בסדרת הסלכות זו תחת
 זו על דרך מליכות שבמליכות ועוד ועוד עד אופן אחד בארץ בסוד שכינת בתחתונים. מ"ם על הכל נאמר הוא ושמו אחד מניד
 בראשית אמרית כיון שהאחרית נאגדת לראשית. וזה יסוד האמונה שלנו: (ס) פירוש ברוח השכינה הקדושה כדכתיב והרוח תשוב
 אל האלהים אשר נתנה. (ס) פ"י מהארזת אור התפארת: (ס) פ"י מהארזת אור הבינה המשמח לבב אנוש. כדכתיב ולבבו יבין.
 וכראמר אליהו בינה לבא ובה הלב מבין:

כלל. ובגני כך כתיב ישקני מנשיקות פיהו. דסוף דבקותא רוחא ברוחא : (ג-קיד).

פתח הסוף יניקא ואמר. ישקני מנשיקות פיהו. דא סוף תיאובתא עלאה דנפקא לעותא מפומא לנשקא. ולא נפיק מחושמא כד אשא נפקא. דהא כד אתחבר פומא לנשקא נפיק אשא ברעותא בנחירו דאנפין בחדוה דכלא באתדבקותא דניחא. ובג"כ כי טובים דודיך מיין. מהסוף יין דמחדי ונסיר אנפין וחייבין עיינין ועבד רעותא. ולא מיין דישכר ועבד רוגזא ואחשיך אנפין ולהסוף עיינין מיין דרוגזא. וע"ד בגין דחמר דא סב נסיר אנפין וחדי עיינין ועבד תיאובתא דרחימו. מקריבין ליה כל יומא על גבי מדבחה. בשעורא דמאן דשתי ליה חדי ליה ועבד ליה נייחא. דכתיב ונסכו יין רביעת סהין. ובג"כ כי טובים דודיך מיין. מהסוף יין דאתער רחימיתא ותיאובתא. וכלא כמה דלתתא [סכי] אתער רחימיתא דלעילא. תרין שריני כד אתדעך נסורא דלעילא. בתנא דסליק מהסוף דלתתא אתדליק הסוף דלעילא (סג) איך חוקיה סכי סוף ודאי דלמחא עלאה תליא בתתא ותתא בעלמא. ומומחא דאתחריב בי מקדשא ברכאן לא אשתכחן לעילא ותתא. לאחמא דדא דתא תליא : (א-ב)

יתב רבי ברכיה ודריש. ישקני מנשיקות פיהו. וגו'. מחי קא חמא שלמה מלכא דאישו לעיל מלי דרחימו צין דלמחא עלאה לעלמא תתא. ושירותא דתושבתא דרחימו לעיל בינישו ישקני איהו. אלא הא אוקמוס וסכי איהו דלית רחימו דבבקותא דרוחא ברוחא בר נשיקה. ונשיקה בפומא דאישו מבעט דרוחא ומפקנו דליה. וכד נשקין דא דא מתדבקן רוחין אלין באלין וסו חד. וכדין איהו רחימו חד. בספרא דרב סמונא סבא קדמאה סוף אמר על סאי קרא. נשיקה דרחימו אתפשט לדי רוחין. ודי רוחין אינון מתדבקן כחדא. ואינון גו רזא דמשימותא. וסלקין בארבע אפון. ואינון אפון דשמא קדישא תליין בכו. ועליון ותתאין תליין בכו. ותושבתא דשיר ששירים תליא בכו. ומאן איהו. **אדרבה**. ואינון רתיב עלאה. ואינון חכרותא ודבקותא ושלימו דכלא. אלין אפון ארבע רוחין אינון. ואינון רוחין דרחימו וחדוה דכל שייפי גופא בלא עליבו כלל. ארבע רוחין אינון בנשיקה דכל חד וחד כליל בחכרית. וכד סאי רוחא כליל באחרא. וסוף אחרא כליל בסאי ואתעבדו תרין רוחין כחדא. כד מתחברן בדביקו חד אינון ארבע בשלימו. וכענין דא דא ואתכלילין דא ברא. **וכד** (מתפרשן) מתפשטן אתעבדו חליון ארבע רוחין חד איבא. ואישו רוחא חדא דכליל מארבע רוחין. ודא סליק ובקע רקיעין. עד דסליק ויתב לגבי חד היכלא דאתקרי היכלא דאסבה. ואישו היכלא דכל רחימו תליא ביה. וסוף רוחא סכי אקרי אסבה

כלל. ולפיכך כתיב ישקני מנשיקות פיהו. שהוא דביקות רוח ברוח : (ג-קיד)

פתח עלם ההוא ואמר. ישקני מנשיקות פיהו. זו היא תשוקה עליונה שיוצא הרצון מן הפה לנשק. ואינו יוצא מן החוטם כמו שהאש יוצא. שהרי כאשר נתחבר הפה לנשק יוצא אש ברצון בהארות פנים בשמחה רבה בדביקות של נחת. ולפיכך כי טובים דודיך מיין. מאותו היין המשמח ומאיר את הפנים בעינים שוחקות ומעורר את הרצון. ולא מיין המשכר ומעורר רוגז ומחשיך הפנים בעינים בלהבות מיין הרוגז. ולכך לפי שייך הזה הטוב מאיר את הפנים ומשמח העינים ומעורר תשוקת האהבה. היו מקריבים אותו כל יום על המזבח. בשיעור כזה שמי שישתה אותו ישמחנו ויעשה לו נחת רוח. שנאמר ונסכו יין רביעית ההין. ולפיכך כי טובים דודיך מיין. מאותו היין המעורר אהבה ותשוקה. והכל כמו למטה כך נתעורר האהבה שלמעלה. שני נרות דולקות כאשר נכבה נר הגבוה. בעשן לוחט העולה מן הנר הדולק מלמטה נדלק הנר שהוא למעלה (סג) איך חזקיה כך הוא בודאי שעולם העליון תולה בהתחתון והתחתון בעליון. ומזמן שנחרב בית המקדש אין הברכות נמצאות לא למעלה ולא למטה. להראות שזה בזה תולה : (א-ב)

ישב רבי ברכיה ודרש. ישקני מנשיקות פיהו. וגו'. מה היה רואה שלמה המלך שהוא הכניס דברי אהבה בין עולם העליון לעולם התחתון. והתחלת השיר שהכניס אהבה ביניהם הוא ישקני. אלא זה נתבאר וכך הוא שאין אהבה של התחברות רוח ברוח מלבד נשיקה. והנשיקה בפה שהוא מקור הרוח ומוצאו. כאשר מנשקים זה לזה מתחברות הרוחות אלה באלו ונעשין אחר. ואז היא אהבה של אחדות. בספרו של רב המנונא סבא הראשון הי' אומר על מקרא הזה. נשיקת אהבד נתפשטת לדי רוחות. ודי הרוחות הן נדבקות יחד. והן תוך סוד האמונה. ועולות בארבע אותיות. ואותן האותיות של השם הקדוש תלויות בהן. והעליונים והתחתונים תלויים בהן. והשיר של שיר השירים תולה בהן. ואינו הן. **אדרבה**. והן מרכבה העליונה. והן התחברות ודבקות ושלימות של הכל. אלו האותיות די רוחות הן. והן רוחות של אהבה ושמחה מכל אברי הגוף בלי עצבות כלל. ארבע רוחות הן בנשיקה שכל אחת ואחת נכללת בשניה. וכאשר רוח אחת נכללת בשניה ואותה השניה נרדפת בראשונה ונעשו שתי הרוחות כאחת. כאשר מתחברות בדביקות אחת אז הן ארבע בשלימות. ונובעית זו בזו ונכללות זו בזו. וכאשר (נפרשות) מתפשטות נעשה מאותן די רוחות פרי אחד. והוא רוח אחד הנכלל מן די רוחות. וזה עולה ובוקע רקיעים. עד שעולה ויושב אצל היכל אחד שנקרא היכל האהבה. והוא ההיכל שכל האהבות תלויות בו. ואותו הרוח כך נקרא אהבת

עין הזהר

(סג) פירוש מן הבד פה שר תורה ותפלה נתעוררים עולמות העליונים להתיחד ולהשפיע שפע למטה :

אהבה, וכאשר זה הרוח צולה נתעורר אל היכל
ההוא להתחבר עמו למצלה. ארבע אותיות הן אצל
ארבע הרוחות והן **אהבה**, והפרי שלהן **אהבה**.
כשמתחברים אלה באלו מיד נתעורר זה בצד זה
וזה בצד זה [כשנתעורר] א מיד יוצאת ה ומתחברת
בא. מתדבקת בדביקות באהבה. ונתעוררות בי
אותיות האחרות **בה** ונכללות רוחות ברוחות
בדביקות האהבה. ופורחות אלו האותיות מהן באותו
רוח הצולה. ומתעטרות בו כראוי. כיון שהולך
וצולה **אהבה** ההוא בשלימות כשהוא כלול בכל
אותן ארבע הרוחות. הוא פוגע בממונה אחד עליון
גדול הממונה על אף ותשע מאות ותשעים רקיעים.
והוא ממונה על המשכת י"ג נהרי אפרסמון טהור.
שנמשך מן סוד הטל שלמצלה. ואותה המשכה נקראת
מים רבים. כיון שפוגע באותו השר שצל המחנות
עומד אצלו (טז) ואינו יכול לעכב אותו והוא עובר
בהן. עד שנכנס לתוך היכל **אהבה**. על זה אמר
שלמה בסוף שירתו מים רבים לא יוכלו לכבות את
אהבה. מים רבים. אלה הם מים הצליונים שנמשכים
מתוך טל הצליון. ונהרות לא ישטפוה. אלו אותן
נהרי אפרסמון טהור שהם שלשה עשר. ממונה ההוא
הוא המלאך הנשלח מלפני הקב"ה. וזה הוא שר
המחנות הקושר כתרים לרבנו. (סודו) [הוא]
אכתריאל הקושר כתרים לרבנו בשם המפותח
החרות **יהודה יה צבאות**. וכיון שנכנס לתוך היכל
אהבה נתעורר אהבת נשיקות הצליונות. שנאמר
וישק יעקב לרחל. להיות נשיקות אהבה הצליונה
כראוי. ואותן הנשיקות הן התחלת ההתעוררות של
כל אהבה והתחברות והתקשרות שלמצלה. ולכן
התחלת שיר השירים היא ישקני. מי ישקני. הוא הנסתר
תוך הסתרה הצליונה (סז) ואם תשאל היתכן שהנסתר
מכל הנסתרות תלויות בו נשיקות והנשיקות מגיעות
למטה. בוא וראה נסתר כל הנסתרות אין בו כל ידיעה.
אלא שנתגלה ממנו אור אחד דק ונצלם. ואינו נתגלה
אלא בנתיב דק אחד שמתפשט מתוכו. והוא אור
המאיר לכל (סח) וזו ההתעוררות של כל סודות
הצליונים. והוא נצלם. לפעמים נצלם ולפעמים נגלה.
ואע"פ שאינו נתגלה כצל. מ"מ התעוררות של צליית
הנשיקות בו תלויות (סח) ומתוך שהוא נצלם התחלת
השיר בדרך נסתר הוא. אבל אם בו תלויות מה
ענין יעקב כאן (סח) שהרי בו תלויות הנשיקות.
אלא ודאי כך הוא. ישקני. זה הנסתר למצלה. ובמה.
באותה מרכבה (מנורה) הצליונה. שכל הגוונים
תלויים

אהבה. וכך הלא רוחא סליק אתער להסוא סיכלא
לאתחברא לעילא. ארבע איתון איתון לגבי
ארבע רוחין ואיתון **אהבה**. ואיבא להסון **אהבה**.
כד מתחברין דא דא מיד אתער דא בספר דא
ודא בספר דא. [כד אתער] א מיד נפיק ה ואתחבר
בא. מתדבק בדביקו ברחימו. ואתערו תרין
אתון אחרינן **בה** ואתכלילן רוחין ברוחין בדביקו
דרחימו. ופרחיין אלין אתון מנייהו בהסוא
רוחא דסליק. ומתעטרן ביה כדקא יאות. כיון דאזיל
וסליק הסיא **אהבה** שלימא כלילא כלל
איתון ארבע רוחין. פגע בחד ממנא עלאס
בברבא די ממנא על אלף ותשע מאס ותשעין רקיעין.
ואיסו ממנא על נגידו דתליסר נהרי אפרסמונא דיכא.
דנגדא מרזא דטלא דלעילא. והסיא נגידו אתקרי
מיס רבים. כיון דפגע לגבי הסיא רב משיריין
קאים לגביס (סד) ולא יכל לאעכבא לים ואתער
בהו. עד דאעיל לגבי היכל **אהבה**. על דא אמר
שלמה בסיום שבחיה מיס רבים לא יוכלו לכבות את
האבה. מיס רבים. אלין מיס עלאין דנגדין
מנו טלא עלאס. ונהרות לא ישפסוס. אלין איתון
נהרי אפרסמונא דיכא דאיתון תליסר. הסיא ממנא איסו
מלאכא דשליח מן קדם ה'. ודא איסו רב
משיריין דקשיר כתרין למאריס. (רזא) [איסין]
אכתריאל דמעטר עטרין למאריס בשמא גליפא
מחקא **יהודה יה צבאות**. וכיון דאעיל לגבי היכל
אהבה אתער רחימו דנשיקין עלאין. דכתיב
וישק יעקב לרחל. למסו נשיקין דרחימו עלאס כדקא
יאות. ואיתון נשיקין שירותא דאתערו דל
רחימו ואתדבקוסא וקשורא דלעילא. ובג"כ
שירותא דתושבחתא דשירתא דא איסו ישקני. מאן ישקני. הסיא
דסתים נו סתימו עלאס (סה) ואי תימא סתימא
דכל סתימין ביה תליין נשיקין ונשיק
לתתא. תא תוי סתימא דל סתימין לית מאן דידע ליה.
ואיסו גלי מיס נהירו חד דקיק סתיס. דלא אתגלי
בר בחד שביל דק דלתפשט מגויס. ואיסו נהירו
עלאין. לכלא (סו) ודא אתערו דל ריין
עלאין. ואיסו סתיס. לומנין סתיס ולומנין אתגליא.
דנשיקין ביה תליין (סו) ומנו דאיסו סתיס
שירותא דתושבחתא בלורח סתיס איסו. ואי ביה תליין מאי
בעי יעקב הכא (סח) דהא ביה תליין נשיקין.
אלא ודאי הכי הוא. ישקני. הסיא דסתים לעילא. ובמה.
בהסוא דתיכא (בוליכא) עלאס. דכל גחין
תליין

זיו הזהר

(סד) פי' שזה רוח האהבה נשאר עומד אצל אותו הממונה הגדול. אבל אין זה המלאך יכול לעכב רוח האהבה מלעבור ולעלות יותר: (סה) פי' כי ג' ספירות הראשונות כתר הכמה ובינה הן סתימו עליה כי אין השגה בהן. וישקני מוסב על היותר נסתר ונצלם שבהן. (סו) פי' מן כתר נאצלה החכמה וזמן החכמה נמשך שביד דק הוא נתיב הדעת אל הבינה. ומהבינה הפעו כל הארות לשאר הספירות. (סז) פי' בנתיב הדעת המיוחד חכמה ובינה אבא ואמא תליין סוד הנשיקות בהיחוד שי תפארת ומלכות שנקראים כרא וברתא דהיינו קוב"ה ושכינתיה: (סח) מקשה רבין שהתעוררות הנשיקות תלויה בנתיב הדעת. א"כ מאי בעי יעקב הכא. היינו התפארת. ומאי דקאמרה ישקני מנשיקות פיהו בדרך נסתר שפיר. אבל מהו כי מוכיח דודיך בלשון נובה שזה ודאי מוסב על התפארת. הלא התעוררות הנשיקות אין תלויה ביעקב

תליון ומתחברן ביה. והאי איסו יעקב (פ) כמס
 דאמרינן דדביקותא לאחדבקה בתלכא ביעקב
 ברא דליס הוא. וע"ד כתיב מנשיקות פיהו כי טובים דודיך.
 אהדר לגבי שמש"א דאנסיך לה לסיסר"א מגו
 נסירו דאינון בוליונין עלאין. איסו נסיל נסורא דכלסו
 ואנסיך לסיסר"א. ואינון בוליונין דמודונין ביה מאן
 אחר נסרין. הדר ואמר מיין. מהסוא יין דמנשרא.
 מהסוא יין דאיסו חדוס לכלל דלון. ומאן איסו
 הסוא יין דיהיב חיון וחדוס לכלל. דא אלהים חיים (ט) יין
 דיהיב חיון וחדוס לכלל. תו מיין. מהסוא שמ"א
 דאקרי ירוה (פ) דא איסי יין דחדוס
 דרחמינו דרחמי. ומן דא כלסו נסירין
 וחדלן : (ג-קמו)

לר"ח שמניך טובים שמן תורק שמך וגו'. פתח רבי
 שמעון ודרש. לריח שמניך טובים וגו'. ה"ל קרא
 אסתכלנא ביה וסכי הוא. לריח. מאי ריח. ריח דקסרת
 דאיסו דקיקא ומעילא ופנימאס מכלל (ע) וכד סליק הסוא
 ריח לאתקשרא ביהסוא משה רבות דנחלי מצועא.
 אחרעו דא בדה לאתקשרו כחדא. וכדין אינון משחן
 סבאן לאנשרא. כד"א לריח שמניך טובים. וכדין אתרק
 משחא מדרגא לדרגא באינון דרגין דאקרון
 שמא קדישא (ע) הס"ד שמן תורק שמך. על כן עלמות
 אהבוך. מהו עלמות. כמה דאוקימנא עלמות עלמות
 ממש. ד"א על כן עלמות אהבוך. כד"א (תהלים מו) על
 עלמות שיר. והכל אחד (ע) ובספרו של רב המנונא
 סבא נאמר מהו עלמות. ככתוב (משלי יא) ותתן טרף
 לביתה וחק לנערותיה. נערותיה אלו העולמות
 אהבוך (ע) לברך את שמך ולזמר לפניך. ומשם נשפע
 ברכות לכל התחוננים. ומתברכים העליונים והתחתונים:
 ד"א ע"כ עלמות אהבוך. יפה הוא מי שאומר על מות
 אהבוך (ע) שהרי בדבר זה שרי הדינים נמתקים. ולפי
 שזה הקטרת מתקשר בשמן העליון. יותר חשוב הוא
 לפני הקב"ה מכל קרבנות ועולות. לכך אמרה כנסת
 ישראל אני קסרת ואתה כהשמן. משכני אחרך נרוצה
 וגו'. נרוצה. ככתוב על כן עלמות אהבוך. אני וכל
 המחנות. שהרי כלם בי נאחזים. ועל כן משכני.
 שהרי בי תלויים. הביאני המלך חדריו. אם יכניסני
 המלך

תליון ומתחברן ביה. והאי איסו יעקב (פ) כמס
 דאמרינן דדביקותא לאחדבקה בתלכא ביעקב
 ברא דליס הוא. וע"ד כתיב מנשיקות פיהו כי טובים דודיך.
 אהדר לגבי שמש"א דאנסיך לה לסיסר"א מגו
 נסירו דאינון בוליונין עלאין. איסו נסיל נסורא דכלסו
 ואנסיך לסיסר"א. ואינון בוליונין דמודונין ביה מאן
 אחר נסרין. הדר ואמר מיין. מהסוא יין דמנשרא.
 מהסוא יין דאיסו חדוס לכלל דלון. ומאן איסו
 הסוא יין דיהיב חיון וחדוס לכלל. דא אלהים חיים (ט) יין
 דיהיב חיון וחדוס לכלל. תו מיין. מהסוא שמ"א
 דאקרי ירוה (פ) דא איסי יין דחדוס
 דרחמינו דרחמי. ומן דא כלסו נסירין
 וחדלן : (ג-קמו)

לר"ח שמניך טובים שמן תורק שמך וגו'. פתח רבי
 שמעון ודרש. לריח שמניך טובים וגו'. ה"ל קרא
 אסתכלנא ביה וסכי הוא. לריח. מאי ריח. ריח דקסרת
 דאיסו דקיקא ומעילא ופנימאס מכלל (ע) וכד סליק הסוא
 ריח לאתקשרא ביהסוא משה רבות דנחלי מצועא.
 אחרעו דא בדה לאתקשרו כחדא. וכדין אינון משחן
 סבאן לאנשרא. כד"א לריח שמניך טובים. וכדין אתרק
 משחא מדרגא לדרגא באינון דרגין דאקרון
 שמא קדישא (ע) הס"ד שמן תורק שמך. על כן עלמות
 אהבוך. מהו עלמות. כמה דאוקימנא עלמות עלמות
 ממש. ד"א על כן עלמות אהבוך. כד"א (תהלים מו) על
 עלמות שיר. והכל אחד (ע) ובספרו של רב המנונא
 סבא נאמר מהו עלמות. ככתוב (משלי יא) ותתן טרף
 לביתה וחק לנערותיה. נערותיה אלו העולמות
 אהבוך (ע) לברך את שמך ולזמר לפניך. ומשם נשפע
 ברכות לכל התחוננים. ומתברכים העליונים והתחתונים:
 ד"א ע"כ עלמות אהבוך. יפה הוא מי שאומר על מות
 אהבוך (ע) שהרי בדבר זה שרי הדינים נמתקים. ולפי
 שזה הקטרת מתקשר בשמן העליון. יותר חשוב הוא
 לפני הקב"ה מכל קרבנות ועולות. לכך אמרה כנסת
 ישראל אני קסרת ואתה כהשמן. משכני אחרך נרוצה
 וגו'. נרוצה. ככתוב על כן עלמות אהבוך. אני וכל
 המחנות. שהרי כלם בי נאחזים. ועל כן משכני.
 שהרי בי תלויים. הביאני המלך חדריו. אם יכניסני
 המלך

זיו הזהר

(פ) מתרין שהמכוון הוא שיתעורר א"יה נשיקות מן המקור שהוא הדעת ע"י מרכבה העליונה שהוא יעקב תפארת והוה שאומרת
 לנוכה כי טובים דודיך. מזה מיין כאשר יושפע כך יין המשומר שהיא השפע הנמשכת מן החכמה לכינה ע"י נתיב הדעת
 לצען יהיה להתפארת די שפע השפיע לסיהרא שהיא המלכות. (ע) א"יהים חיים זו הכינה (פ) כאן נרחקו ספורשי הוזה"ק במחילת
 כבודם ונלע"ד בעזרת השי"ת שהמזון על התפארת כי סתם הוי"ת הוא כתפארת והוא כמו שם העצם שלו ויתכן שם יין לתפארת
 כי כמו שהיין ממוג מן אדמימות הענבים דהיינו נבורה וכן המים דהיינו חסד או כאופן אחר כמו שהיין ממוג מן ג' טעמים מתוק
 מר וחומץ בן התפארת ממוג מן ג' כחות חסד נבורה ורחמים דהיינו שמה אהבה ורחמים כי התעוררות אהבה היא מן אש הנבורה
 בצד הבתוב שמאלו תחת הראשי וגו' אכ"י יין המשומר רמו על אור הכינה יין חי רמו על היסוד וכאן על התפארת שפיר מסיים
 שממנו בדה נהיירן וחראן כיון שהוא מ"כו כל הספירות והוא המשפע למלכות. ומלכותו ככל משרה. לפי זה יפורש שהמלכות
 א"יבת אל התפארת ישקני וגו'. היינו שמבקשת התעוררות הנשיקות מן הנתיב לא ידעו עיט למען יתיחד עמה התפארת להשפיע בה.
 כי טובים דודיך מזה מן היין שכך היינו שם הוי"ת ש"ך בנקודות חול"ם שהוא יין ממוג מן שמה אהבה ורחמים. ואם שניתי
 השם יכפר. (ע) קטרת היא נגד הכינה. כידוע שאוכה העולה היא נגד המלכות. ומזבת הקטרת נגד הכינה ושמן המנורה נגד
 החכמה. כי חכמה היא אור ושמן מחכים. ועולם החכמה הוא נהל נובע שפע בלי הפסק לקיים העולמות ע"י התיחדו עם הכינה
 (ע) מ"י כי מן יהוד חכמה וכינה אבא ואמא נשפע הארת השפע לששת הספירות והן המריגות הנקראות ע"י שמא קדישא
 שם הוי"ת ב"ה שורש התפארת וכיון שהתפארת מרכו כלן לפיכך נקראות כלן על שמו שמא קדישא. (ע) מ"י שהעולמות והספירות
 תסבליים שפע נקראים בשם נקבה. (ע) מ"י שגם בספרו של רד"ם מוכא כן שטרמו על עלמא דנוקבא : (ע) דורש עלמרת ע"י
 מות מ"י שגם שרי הדין הסמונים על מיתה אהבוך כשהדינים נמתקים :

המלך בהכלו נגילה ונשמחה בך (טו) אני וכל המחנות. למדנו בשעה שכנסת ישראל שמחה ומבורכת כל המחנות שמחים. והדין אינו שורה אז בעולם. ועל זה כתוב (תהלים צו) ישמחו השמים ותגל הארץ : (ג-גות). עוד א"ר שמצון לריח שמניך טובים וגו'. מקרא זה עיינתי בו והוא סתום בסוד עליון. יש ריח ויש ריח. והרבה ריחות הם לריח. זו היא נקודה העליונה העומדת בסתר מתוך אותו הנסתר בכל הסתרות של כל הנסתרים. שלא נודע כלל. וזאת הנקודה היא ריח מאותו הנסתר מכל. ובשביל ריח הזה כל אותן השמנים והבשמים כלם מאירים ונקראים טובים (עט) לפי שה מעמידם להיות כלם קשר אחד מאירים כאחד. ואם לא אין נקראים טובים. לפי שכאשר ריח העליון הזה נכנס בסתר לתוך נחל הצמוק וממלא אותו כראוי. אז כל המדרגות נקראות טובים : (י"ח)

פתח עצם שהוא ואמר. לריח שמניך טובים. לריח. איזה ריח. אלא יש ריח ויש ריח. ריח הקרבנות וריח הקטרת. ריח הקרבן מקרב ומייחד כל אותן השבטים של היכל בית דוד (עו) וריח הקטרת מקרב ומייחד ומאיר לאותן מאורות העליונים בהארץ אפרסמון הטהור (ע) וע"כ שני מובחות היו. מובח הקטרת ומובח העולה. מובח הקטרת הוא פנימי. מובח העולה הוא מבחוץ. ריח מובח העולה מתקן להאיר מאורות התחתונים. ריח מובח הקטרת מתקן להאיר מאורות העליונים. וע"כ לריח שמניך טובים (פ) לריח של הקטרת שהוא שמניך טובים שאותן המאורות מאירים ונוצצים. כתוב כאן טובים. וכתוב שם וירא אלהים את האור כי טוב : (י"ג השמטה לבראשית)

לריח שמניך טובים. אמר רב המנונא סבא אלה הם ימים הטובים שנקראים טובים. והם תפילין של ראש. אותן התפילין הקב"ה מניחם. ולכך נקראים טובים. לפי שהם מאירים בהראש של קדושה העליונה. ובכל מקום ימים טובים הם התפילין של ראש שהקב"ה מניחם. חול המועד שלא נקרא יום טוב היינו תפילין של יד. שהרי אין לה להלבנה אור של עצמה אלא מהארתו של יום טוב. תפילין שעל הזרוע שהיא תפלה של יד אינה מאירה אלא מן הארת התפילין של ראש. תפילין של ראש היינו ימים טובים. תפילין של יד היינו חול המועד. יפה אמר רב המנונא וכך הוא. וע"כ חולו של מועד הוא לענין מלאכה כענין יום טוב. ונצרך לשמחה כענין יום טוב. ולפיכך באלה הימים שהם התפילין של רבון העולמים אסור להניח תפילין

מלכא בחררו נגילה ונשמחה בך (טו) אנא וכלאו אכלוסין. תאלא בשעתא דכנסת ישראל מלאת ומתברכא כלאו אכלוסין חדאן. ודינא לא שריא כדון בעלמא. ועל דא כתיב (תהלים לו) ישמחו השמים ותגל הארץ : (ג-גות) תו א"ר שמצון לריח שמניך טובים וגו'. האי קרא אסתכלנא ביה ואיכו סזיס ברוא עלאה. אית ריח ואית ריח. וכמה ריחין אינון. לריח. דא איסי נקודה עלאה דקיימא בסזימו מגו הסוא דסזיס בכל סזימו דכל סזימין. דלא אצידע כלל. ואי נקודה איסי ריח מהסוא סזימא דכלא. ובגין האי ריח כל אינון סזימין ובוסימין כלאו נסירין ואקרונן טובים (פ"ח) בגין דהאי קייס לון למסוי כלאו חד קישורא נסיר כחדא. ואי לאו לא אקרונן טובים. בגין דכד האי ריח עלאה עאלל בסזימו לגו נחלא עזיקא ואמלי ליה כדקא יאות. כדון כלאו דרגין אקרונן טובים : (י"ח)

פתח הסוא יניקא ואמר. לריח שמניך טובים. לריח. מאן ריח. אלא אית ריח ואית ריח. ריח הקרבן וריח הקטרת. ריח הקרבן מקרב ומייחד כל אינון סזימא דסיכלא דבית דוד (עו) וריח הקטרת מקרב ומייחד ואכסיר אינון בוליונין עלאין נסיר אפרסמון דכיא (ע) וע"ד תרין מדבחן סו. מובח הקטרת ומובח העולה. מובח הקטרת איכו פנימא. מובח העולה איכו לבר. ריח מובח העולה מתקן להאיר בוליונין תתאין. ריח מובח הקטרת מתקן להאיר בוליונין עלאין. וע"ד לריח שמניך טובים (פ"ח) לריח דהסוא קטרת שמניך טובים. דאינון בוליונין נסירין וכליונין. כתיב הכא טובים. וכתוב דהס וירא אלהים את האור כי טוב : (י"ג השמטה לבראשית)

לריח שמניך טובים. אמר רב המנונא סבא אלה הם ימים הטובים שנקראים טובים. והם תפילין של ראש. אותן התפילין הקב"ה מניחם. ולכך נקראים טובים. לפי שהם מאירים בהראש של קדושה העליונה. ובכל מקום ימים טובים הם התפילין של ראש שהקב"ה מניחם. חול המועד שלא נקרא יום טוב היינו תפילין של יד. שהרי אין לה להלבנה אור של עצמה אלא מהארתו של יום טוב. תפילין שעל הזרוע שהיא תפלה של יד אינה מאירה אלא מן הארת התפילין של ראש. תפילין של ראש היינו ימים טובים. תפילין של יד היינו חול המועד. יפה אמר רב המנונא וכך הוא. וע"כ חולו של מועד הוא לענין מלאכה כענין יום טוב. ונצרך לשמחה כענין יום טוב. ולפיכך באלה הימים שהם התפילין של רבון העולמים אסור להניח תפילין

זיו הודו

(טו) פ"י כאשר היא עת רצון נתעלית הלכות עד שורשה עולם החכמה ועיני יוונה עם התפארת בשמחה רבה ובשלמות היותך נדולה (נ"ג) כאן דרוש רשבי המזק לריח שמניך וגו' שדבר בענין שלש ספירות העליונות בתר חכמה בינה. סתים בכל פתיחו דכל סת מין זה הכתר שאינו נודע ואינו מושג כלל. א"א שרגיש רק כעין ריח שלו המתפשט על נקודה העליונה שהיא החכמה ולכך נקראת אותה נקודה העליונה גם בשם ריח העליון והוא הנכנס בסתר ע"י נתיב לא ידוע ע"פ שהוא הרעף לתוך הנחל העמוק שהיא הבינה וממלא אותה בשפע העליונה ומבנה נתפשט ריח הטוב שהוא שפע העליונה לכל המדרגות היינו הספירות ועיני נקראין בלן טובים : (פ"ט) פ"י להאיר בשפע העליונה לכל המדרגות ש"י הלכות וכל מחנות המלאכים אשר לה להשפיע על ידם למטה כי מוכח העולה היא כנגד המרכות. פ"י שג"י ריח הקטרת הכא פועל מוכח הוהב שהוא כנגד הבינה נתשטט הארת שפע העליונה שנקרא שכן אפרסמון המהור מן הבינה להאיר לאותן ספירות מאורות העליונים : (פ"ח) פ"י שכשביד ריח הקטרת שהיא הבינה טובים שמניך הוא אור החכמה והיינו יחוד חכמה ובינה שג"י כל הספירות מאורות ונוצצות כאשר תבוא א"ייהן משם הארת שפע העליונה :

תפילין אחרים שהרי אלה הימים שהם תפילין העליונים שרוים על ראשי ישראל ואסור להעביר התפילין של רבון העולמים מעל הראש להניח תפילין אחרים. שהם התבנית והצורה למטה. משל למלך שהפך לעשות שמירה לעבדו. א"ל עשה לך כצורת החותם שלי. וכל זמן שהצורה הזאת תראה עליך כלם יחרדו ויפחדו ממך. אח"כ מתוך אהבה יתרה שאהב אותו המלך נתן בידו חותם טבעת היקרה שלו. כיון שאחו חותם היקר של המלך בידו הניח ממנו צורת החותם ההיא שהוא עשה. ואם עבד הזה מדחה לחותם טבעת היקר של המלך בשביל צורת החותם ההיא שהוא עשה. ודאי בן מות הוא. לפי שעשה ביוון לחותם היקר של המלך ולא דאג על כבודו. ולפיכך אסור לעם הקדוש לדחות חותם היקר של המלך השורה עליו בשביל צורה זו שהם עשו. וע"כ לריח שמניך טובים. ביום טוב מן ריח העליון ההוא. שמניך טובים. אלו תפילין של ראש. שמן תורק שמך. בחול המועד. זו תפלה של יד העולה להתאחד בדרך נסתר עם תפילין של ראש (פ) על כן עלמות האבוק. ביום טוב האחרון של חג. שהרי אז תפלה של יד משתלמת ונאורה בשלימות. לחלק שפע לכל אותן המחנות והחילות למעלה ולמטה שנקראים עלמות. וע"כ עלמות האבוק : (יח)

משכני אחר כך נרוצה וגו'. פתח רבי שמעון ואמר. כתוב (ויקרא יג) ונתתי משכני בתוככם וגו'. בוא וראה הקב"ה נתן שכנתו בין ישראל. להיותה רובצת עליהם כאם על בנים. ולהגן עליהם בכל הצדדים. וכל זמן שהאם הקדושה הזאת שוכנת עליהם הקב"ה בא לדור עמם. לפי שהקב"ה אל יעזבנה לעולם. וכל החביבות שלמעלה עליה היא. ולפיכך נתנה להיותה משכון בין ישראל. להודיע שלא ישכחם ולא יעזבם לעולם. מפני מה. לפי שהמשכון הזה ביניהם. והיא אומרת. משכון נעשיתי בתחוננים. אהיה משכון גם אצלך לעלות אליך. ואני ובני אחר כך נרוצה. ובשעה שעולה התעוררות מלמטה בסוד הקרבנות. כמו שנאמר אשה ריח ניחוח לה'. היא עולה ואומרת אל אהובה. משכני. שלח ימינך אצלי לקבלני ולהעלות אותי מצד ההתעוררות של שמאלך וימינך תחבקני. כך אומרת אשה אל הריח. הריח אל ניחוח. ניחוח לה' (פ) ובכך אחר כך נרוצה. מהו נרוצה. נהיה ברצון. כמו שנאמר (ויקרא א) ונרצה לו לכפר עליו. וכמו שנאמר (בראשית מא) ויריצוהו מן הבור. מהו ויריצוהו. שהרצוהו ופייסו אותו בדברים טובים של רצון טוב. לפי שהי' נעצב מאותו הבור. ולכן אחר כך נרוצה. נהיה בהתרצות ברצון שלם כראוי. מכאן שרצון וברכות לא נמצאות אלא במקום שזכר ונקבה מתחברים יחד. ולפיכך משכני אצלך תחלה. בשביל שתקבל רצון מהמקום שכל הרצונות נובעות

שאר תפילין. דהא אליו יומין דאינו תפילין עלאין שריין על רישיון דישאל. ואסור לאעברא תפילין דמארי דומחא מעל רישיון לאנחא תפילין אחריון. דאינו דומחא ודיוקנא לתתא. מתל למלכא דבטי לנפרא ליה לעבדיה. אמר ליה עביד כדיוקנא דחומחא דילי. וכל זמנא דהאי דיוקנא יתחזי עלך כלסו יזעוון וידחלו מיקך. לבתר מגו רחמו סגי דקא רחיס ליה מלכא יסב בידים חומחא דגושפנקא עלאה דליה. כיון דחמיד חומחא עלאה דמלכא בידים שביק מיניה סהיא דיוקנא דחומחא דאיו עביד. וחי סאי עבדל דחי חומחא דגושפנקא עלאה דמלכא בגין סהוא חומחא דאיו עביד. ודאי בר קטלא איהו. בגין דעביד קלנא דחומחא עלאה דמלכא ולא חייש ליקריה. ובג"כ אסור לעמא קדישא לדחיא חומחא דמלכא עלאה דשרי עלן בגין דיוקנא דא דאינון עבדו. וע"ד לריח שמניך טובים. ביום טוב מהסוה ריחא עלאה. שמניך טובים. דא תפילין דרישא. שמן תורק שמך. בחולו של מועד. דא תפלה של יד דקא סלקא לאתחדא בלוחה סתים בתפילין דרישא (פ) על כן עלמות אהבוק. ביום טוב דתראס דחג. דהא כדן תפלה של יד אשתלים ואתהיר בשלימו. לפלגא חולקא לכל אינון משירין וחילין דלעילא ותתא דאקרון עלמות. וע"ד עלמות אהבוק : (יח)

משכני אחר כך נרוצה וגו'. פתח רבי שמעון ואמר. כתוב (ויקרא יג) ונתתי משכני בתוככם וגו'. תא חזי קב"ה יסיב שכנתיה ביניו דישאל. למהו רביעא עלייהו כמחא על צינן. ולאנחא עלייהו כלל סטריין. וכל זמנא דהאי מחא קדישא יתבא עלייהו קב"ה אחי דלירא עמיון. בגין דהא קב"ה לא שביק לה לעלמין. וכל חביבו דלעילא עלה איהו. ובג"כ יסב לה משכונא בגויהו דישאל. למנדע דלא יכסי לון ולא יסבך לון לעלמין. מאי פעמא. בגין דהאי משכונא בגויהו. והיא אומרת. משכונא סוית בתתאי. אהא משכונא לנבך לסלקא לקבלך. ואנא ובני אחר כך נרוצה. ובשעתא דרעותא סליק מתתא ברוא דקורבנא. כמה דכתיב אשה ריח ניחוח לה'. איהו סלקת ואמרת לגבי רחומא דיה. משכני. אושיש ימיך לגבאי לקבל לי ולסלקא לי מסערא דאתערותא דשמאלא וימינא לחבקא לי. ודא אשה אמרה לגבי ריח. ריח לגבי ניחוח. ניחוח לה' (פ) וכדן אחר כך נרוצה. מהו נרוצה. כהא ברעותא. כד"א (ויקרא א) ונרצה לו לכפר עליו. וכמה דכתיב (בראשית מא) ויריצוהו מן הבור. מהו ויריצוהו. ויריצוהו. דאלו ליה במלין עבין דרעותא פבא. בגין דהוה עיב מסהוא צור. וע"ד אחר כך נרוצה. כהא ברעותא ברעותא שלם כדקא יאות. מכלן דרעותא וברכאן לא משתכחון אלא באתר דדכר ונוקבא אתחברו כחדא. ובג"כ משכני לנבך בקדמיתא. בגין דתקבל רעותא מאתר דכל רעוין אשתכחון

זו הזהר

(כג) ביום עתה ש' יד כנגד המיכות ותפילין של ראש כנגד התפארת. (פ) י"ד הכיוון שאמירה הזאת עולה מן המיכות של ימים השיה לעולם היצירה ומן עולם היצירה לעולם הבריאה ומן עולם הבריאה להתמזגות שבעולם היג' ירו. 9 2

אשתכחון (טז) ולבחר אחריו כרולס. נהא
 ברעוא כחדא. ואי לא תמשכני לגבך. רעוא עלאה
 לא ישרי עלך. דהא דכר בלא נוקבא לא שריין
 ביה ברכאן :

הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך.
 הביאני המלך חדריו. בלא אחר. באת ה (טז) דהא
 אתפשטותא דלעילא רוא דמלכא עלאה אום ה
 איסי. ואי דעאל לגביה אלא איסי (טז) ובג"כ אלא בתוספתא
 סני ובעילויא יקרא ויקרא. וע"ד אע"ג דאכא
 בשמותא לגבך (טז) אלא וחילי נגילה ונשמחה בך.
 חדוס ורעוא אית לן למסוי לגבך ולא לאתפרשא מיקד.
 דהא כל חדוס ורעוא לוא איסי אלא בך. דהא לית חדוס
 ורעוא לאתחא אלא בצעלה. ולא באמחא ואבוי.
 הביאני המלך חדריו. אלן אינון חדרי גן עדן. ואי
 תימא הא איסי גן עדן. ואיך איסי אמרת סכי. אלא
 אינון חדרים דגן עדן אמונת מנייסו
 ואתקרי ביה (טז) :

נגילה ונשמחה בך. הא סיא
 וסמרה (טז) בנין דאיסי אתתקנת בשפירו תיקוהא לאתחברא.
 למסוי שמא שלים בציבורא חדא. דכר סלקא כדן
 איסי שמא שלים. רוא דשמא ידוה
 אלהים (ז) ואי תימא הא כד סלקא לאתחברא
 כדן הוא שמא שלים ידוה ולא יתיר (ז) אן הוא
 רוא דאלהים. אלא כד הוא שמא
 בשלמו כדן אתכלילת עילא ותמא. עילא בשמא
 דידוה. ולתמא בשמא דאלהים. וכדן אשתלמת
 עילא ותמא בכלא :

נזכירה דודיך מיין משרים אהבוך. מי הם
 אותן משרים אלו יך שהאבה שלהן היא אל ו
 והם בכל הסכמתם וברצון אחד אל ו (ז) ועל
 כן משכני אצלך להיות עמך. שהרי אותיות הקדושות
 העליונות יך כשמתחברת עמהן הרי זה שם קדוש
 עליון. הן היושבת תחת אותו השם אין לה אור
 מצמה כלל. ותשיקתה לעלות אליו ולהתחבר עמו.
 ואין לה לעלות אלא ברשות. וזהו שהיא אומרת משכני
 להיות עמך בחיבור אחד. הביאני המלך חדריו.
 ויפאר אותי בכל מיני תיקונים בתפארת עליונה.
 בשביל להיות אצלך. וע"כ נגילה ונשמחה בך. אני
 עם כל התיקונים שלי כאשר אהיה אצלך בחיבור
 אחד. נזכירה דודיך מיין. נרוה לכל אחד ואחד
 ונשמח מאותו היין המשמח לכל. ולא נחדל מלשמח
 אותם. שהרי משרים אהבוך. לא יחדלו מלתת לך.
 יצן כי והם אהבוך ליתן לך להשפיע בך ולהאיר
 לך : (י"א)

נזכירה דודיך מיין משרים אהבוך. מי הם
 אותן משרים אלו יך שהאבה שלהן היא אל ו
 והם בכל הסכמתם וברצון אחד אל ו (ז) ועל
 כן משכני אצלך להיות עמך. שהרי אותיות הקדושות
 העליונות יך כשמתחברת עמהן הרי זה שם קדוש
 עליון. הן היושבת תחת אותו השם אין לה אור
 מצמה כלל. ותשיקתה לעלות אליו ולהתחבר עמו.
 ואין לה לעלות אלא ברשות. וזהו שהיא אומרת משכני
 להיות עמך בחיבור אחד. הביאני המלך חדריו.
 ויפאר אותי בכל מיני תיקונים בתפארת עליונה.
 בשביל להיות אצלך. וע"כ נגילה ונשמחה בך. אני
 עם כל התיקונים שלי כאשר אהיה אצלך בחיבור
 אחד. נזכירה דודיך מיין. נרוה לכל אחד ואחד
 ונשמח מאותו היין המשמח לכל. ולא נחדל מלשמח
 אותם. שהרי משרים אהבוך. לא יחדלו מלתת לך.
 יצן כי והם אהבוך ליתן לך להשפיע בך ולהאיר
 לך : (י"א)

הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך.
 הביאני המלך חדריו. באיזה מקום. באות ה (טז) שהרי
 התמשטות שלמעלה סוד מלך העליון היא האות ה.
 וזה שנכנס אליו אני היא (טז) ולפיכך אני בשבחה
 יתרה ובהתרוממות כבוד וגדולה. ולכן אע"פ שאני
 בשפלות אצלך (טז) אני וחיליתי נגילה ונשמחה בך.
 שמחה ותשוקה יש לנו להיות אצלך ולא להסרד ממך.
 שהרי כל שמחה ותשוקה אינן אלא בך. כי אין שמחה
 ותשוקה לאשה אלא בבעלה. ולא באמה ואביה.
 הביאני המלך חדריו. אלו הם חדרי גן עדן. ואם
 תשאל הלא היא גן עדן. ואיך היא אומרת כך. אלא
 שהם אותן חדרים העליונים שהג"ע ניונת מהם
 ונקראת בשמותם (טז) :

נגילה ונשמחה בך. הלא היא והצדדים
 שלה (טז) לפי שהיא נתתקנת ביופי תיקונה להתחבר.
 להיות השם שלם בחיבור אחד. שכאשר היא עולה
 אז השם הוא שלם. היינו סוד השם יהוה
 אלהים (ז) ואם תשאל הלא כאשר היא עולה להתחבר
 אז נשתלם השם יהוה ולא יותר (ז) ואיה הוא
 הסוד של השם אלהים. אלא כאשר נעשה השם
 בשלימות אז היא נכללת למעלה ולמטה. למעלה בהשם
 יהוה. ולמטה בהשם אלהים. ובכן היא נשתלמת
 למעלה ולמטה בכל :

נזכירה דודיך מיין משרים אהבוך. מי הם
 אותן משרים אלו יך שהאבה שלהן היא אל ו
 והם בכל הסכמתם וברצון אחד אל ו (ז) ועל
 כן משכני אצלך להיות עמך. שהרי אותיות הקדושות
 העליונות יך כשמתחברת עמהן הרי זה שם קדוש
 עליון. הן היושבת תחת אותו השם אין לה אור
 מצמה כלל. ותשיקתה לעלות אליו ולהתחבר עמו.
 ואין לה לעלות אלא ברשות. וזהו שהיא אומרת משכני
 להיות עמך בחיבור אחד. הביאני המלך חדריו.
 ויפאר אותי בכל מיני תיקונים בתפארת עליונה.
 בשביל להיות אצלך. וע"כ נגילה ונשמחה בך. אני
 עם כל התיקונים שלי כאשר אהיה אצלך בחיבור
 אחד. נזכירה דודיך מיין. נרוה לכל אחד ואחד
 ונשמח מאותו היין המשמח לכל. ולא נחדל מלשמח
 אותם. שהרי משרים אהבוך. לא יחדלו מלתת לך.
 יצן כי והם אהבוך ליתן לך להשפיע בך ולהאיר
 לך : (י"א)

טז

עוד

זיו הזהר

(טז) מי מן הארץ סרף : (טז) זו ה האחרונה של שם הוי"ה ב"ה . (טז) מי כי כמו שהתפשטות של מלך העליון שהוא החכמה
 היא באות ה הראשונה של השם הוי"ה ב"ה דהיינו הבינה שבה נהפשט שפע אור. החכמה. כן הוא בהתפשטות התפארת. כי
 רק אני היינו ה האחרונה של שם הוי"ה ב"ה היא הנבנת אליו דבעבור התפשטות שפע אורו לקבל השפעתו : (טז) מי בנדות
 כיתור : (טז) היינו שכני ענין שפע המון שמקבלת מהם כך נתוסף לה שמות : (טז) מי לפיכך נאמר בלשון רבים נגילה ולא
 אנגילה : (ז) היינו בשילוב כזה איהוהי"ם או כזה יאהוהי"ם : (ז) כיון שמקורה היא אות ה האחרונה של השם הוי"ה ב"ה .
 (ז) שאותן משרים יך חכמה ובינה אבא ואימא תשוקתם לאות ו להתפארת שנקרא ברא להשפיע אליו שפע רב. ואות ה שהוא
 המלכות שנקראת בת תשוקתה לעלות להתחבר בהתפארת ולקבל ממנו השפע .

עוד א"ר שמעון משכני אחריו נרוצה. מהו משכני. אלא משכני באותיות השם הקדוש. שכאשר מתחברים שני השמות יחד. שהם שם שלם יהוה אלהים. שם הראשון מושך אצלו את השם השני. ומה שאומרת אחריו נרוצה ולא ארובה. לפי שהשם הזה שנקרא אלהים הרבה מרכבות והרבה בתי דינים נכללים ומחוברים בו. וע"כ כתוב אחריו נרוצה. רבים הם הנכללים בשם הזה. והוא הכל שם אחד. כי כאשר שם הראשון מושך לשם השני. אז הכל הוא חבור אחד של שם אחד. ועליונים ותחתונים וכל המדרגות נקשרים זה בזה. להיות כלם קשר אחד וחבור אחד ויחוד אחד :

הביאני המלך חדריו. המלך. זו קדושה העליונה. חדריו. אלו חדרים העליונים והיכלות הקדושים של מרכבות העליונות. חדר הראשון הוא אור המאיר מצד הימין. אור המאיר מקצה העולם ועד סוף העולם. אור שכל האורות נכללים בו. אור של ארבעה גונים חקוקים בארבעה צדדי העולם. ונקרא אור נדיר. אור שהופיע לראשונה. היכל וחדר הראשון. וזה הוא האור שמתאחד לראשונה בהסוד שנקרא יהוה. חדר השני הוא אור חשוך היוצא מצד אור הראשון. וזה הוא אור אדום חשוך. והוא נקרא אלהים. והוא בצד השמאל להתקשר באור הראשון. שני היכלות האלה הם המתקשרים ומתחברים זה בזה יאהלוהוהים. בהיכלות האלה מדרגה התחתונה נאחזת (כ) ומלך העליון מכניסה דאותן היכלות הקדושים. נגילה ושמחה בך. אני וכלם בשעה שנתקשר יחד בקשר אחד. נגילה ושמחה באותן כ"ב אותיות של אל"ף ב"ת שנקראות ב"ך. ככתוב אשר נשבעת להם ב"ך. ב"ך יברך ישראל. ב"ך ודאי. שהרי כל האותיות מקבל זה היסוד הקדוש. הסוד של ב"ך.. נזכירה דודך מין. מיינה של תורה. דודך. אלו צ' ממונים הסובבים כסא הקדוש. והם שרים מושלים ולוקחים דין מן יין ההוא. וע"ז כתוב אשקך מין הרקח. ואותן צ' דודים אלו הם.

הו א"ר שמעון משכני אחריו נרוצה. מהו משכני. אלא משכני בלחון דשמה קדישא. וכך מתחברן תרין שמותן כחדא. וליון שמה שלים יהוה אלהים. שמה קדמאה משיך לגבים שמה אחרת. ומאי דאמרת אחריו נרוצה ולא ארובה. דשמה דאיקרי אלהים כמה רתיבין וכמה צי דינו כלילן ומתחברן ציה. וע"ד כתיב אחריו נרוצה. סגיאין אינו כלילן ביהוה שמה. ואיסו כלל שמה חדה. דכיון דשמה קדמאה משיך לשמה אחרת. כדון כלל הוא חבורה חדה דשמה חדה. ועלאין ומתאין וכלהו דרגין מתקשרין סא בזה. למסוי כלסו קשורס חדה ומיבורס חדה ויחודס חדה :

סביאני סמלך חדריו. סמלך. דא קדישא עלאה. חדריו. אליון חדרי עלאין ואידרין קדישין דרתיבין עלאין. חדרה קדמאה איסו נסירו דנסיר מססרס דימינא. נסירו דנסיר מסייסי עלמא ועד סייסי עלמא. נסירו דכל נסורין כלילן ציה. נסירו דארבע גוויין גליפין בארבע ססרין דעלמא. ואיקרי אור נדיר. נסירו דנסיל ברישא. אדרס ומדרס קדמאה. ודה איסו נסורס דאתאחרת ברישא ברוס דאיקרי יהוה. חדרס תנינא נסירו דחשוכא דקא נפקא מססרס דנסירו קדמאה. ודה איסו נסורס סימקא דחשיך. ודה איסו דאתקרי אלהים. ואיסו בססר סמאלס לאתקשרס בנסירו קדמאה. אינון תרין חדרין דמתקשרין ומתחברין דא בדה יאהלוהוהים. באליון חדרין סאי דלמתסא אתאחדס (כ) ואעיל לס מלכא עלאה לאליון חדרין קדישין. נגילה ושמחה בך. אנה וכלסו בבעתס דאתקשרס כחדא בקיסורס חדה. נגילה ושמחה בליון כ"ב לחון דאלפ"ס ביה"ס דלקרון ב"ך. כד"ס אשר נשבעת לסס ב"ך. ב"ך יברך ישראל.. ב"ך ודאי. דסא כל לחון נסיל סאי קימא קדישא. רזס דב"ך.. נזכירס דודך מין. מיינע של תורס. דודך. אליון שבעין ממין דסחרין כורסיס קדישא. ואינון רברבין שלמין ונפלין דינא מססורס יין. וע"ד כתיב אשקך מין סרקס. ואינון שבעין דודס אליון אינון.

- אכתריאל מיכאל נבריא רפאל אוריא הודריאל נוריא (קמז) קדומיא מלכיא צדקיא
- פריאל תומיא חסדיאל (לרי) צוריא ריאל יופיא (סגל) סוריא גוריא
- להמיא (שגא) שבניאל ברקיא אהיא (חולס) חוניאל ומיא לעדיאל מלכיא (מינק) חוקיא
- יעזריאל רחמיא קמואל (קבז) קפציאל ברכיא ודריאל צפיאל (סורק) שמעיאל וחניאל
- רהמיאל קניאל (תשרק) תומיא שבניאל רביאל קמוריא (לפעס) צחיא פניאל ענאל
- ספריאל (נמלכ) נפריאל מלמיאל להודיאל כוכביאל (יסמ) יהואל טהוריאל חפניאל
- זכריאל (והדג) ועריאל הדרניאל דהריאל נדיאל (גא) בואל אורפניאל (שגא) שמיאל בריאל
- אהניאל (חולס) חבמיאל וקשיאל להריאל מחניאל (קמז) קדושיאל מבניאל צפניאל :

(הערה) [בשמות צ' המלאכים יש הרבה נסחאות בוהר בתקוני זהר ובוהר חרש. ופי יוכל לדעת איזה נוסח הוא העיקר.]

אלין כלהון בכלל חד. תתאין מגו עלאין. וכלהו
 נהירין וכלילין מגו הסוא יין דמספרא (ד) עלאין
 סזירין אינון אקרונ חיות סזירין. דאינון ללוז ושוב.
 ואינון נהרין מגו עלמא עלאה עלמא דאתי (ז) ואלין
 תתאין נהירין וכלילין מגו הסוא נהירו סמיר
 וגניז דאלין נליין. וכלהו מיי"ן. מאינון שבעין
 שמסן דאינון נהירין סמירין. דהא אינון שבעין
 דסמירין כורסיא קדישא לתתא נהירין כללו וכללי
 מאינון שבעין סנימאן. ודא הוא מיי"ן. מאינון
 נהירין עלאין יינא דאורייתא. ואינון בזילין
 עלאין דנהרין דאפיין ובזילין אינון שבעין
 שמסן דאתקרי צהו קצ"ס: (יח)

שחורה אני ונאוה בנות ירושלים וגו'. אמר רבי
 שמעון בר הלל דמערב כד שלמא וקיימא
 לגבי בזילא דמזרח (י) דא אוכמא ודא חיורא. כמה סוא
 יאה צהסוא נהירו חיורא. צנהירו דבזילא תרין נהירין מתחברין
 כחדא. תתאה אוכמא עלאה חיורא. דא שלמא על דא.
 נהורא חיורא על אוכמא. ועס כל דא כמה איסי יאה
 צתיקונא דתחותא (יא) כמה תיקונין קיימין
 תחותא. שרגא פתילא ומשחא. ואיסי קיימא צרבו
 עלאה יאה צהסוא נהורא חיורא. כך צנות
 ירושלים (יב) אלין תיקונין דלתתא דקיימין תחותא
 צנוי דילא. כהאלי קדר כיריעות שלמא. דא אוכמא
 ודא חיורא:

ותו שחורה אני ונאוה. שחורה אני מספרא דלתתא.
 ונאוה אני מספרא דכלילו דלעילא. שחורה אני כד חויעא
 כמה חייבין דמרגיזין למארי כלל. ואנא זן לון צספרא
 דהסוא כלילו דלתתא דבי. ונאוה מספרא דלעילא.
 צנות ירושלים. אע"ג דירושלים ובי מקדשא כלל
 חדא. צי מקדשא איסו יתיר צכמא קידושין צכמא
 עילויין. צי מקדשא חד וירושלים חד. ובית קדש
 הקדשים לגו מנייסו. דהוא פנימאה מכללו. וסאי
 צשעתא דמסרויתא אתקשטת וצביא לתקרבא ולאתיחדא
 צצעלה. איסי אמרת לאוכלסא. שחורה אני מספרא
 דלתתא. ונאוה דכלילו דמספרא דלעילא יתיר. צגין
 דכתיב ואתם הדבקים צבי אלהיכם. ישראל דבקים
 צבי צהסוא תיקונא יתיר מכלל. ומסרויתא לא אמרת
 סאי אלל כד נפקת לצר לגבי שאר אוכלסין.
 אמרת לפנימאי דידעי קישוסהא. וקשיפו לה צכמא
 קישוסין עלאין. ישקני מנשיקות פיסו. כמה אנא מתתקנא
 יאות לקבלא נשיקין ממלכא (ט) ולאינון דלצר
 דלא ידעין צקישוסהא אמרת דאיסי שחורה מספרא
 דתתא. מספרא דכלילו דלתתא. צגין דלא יסניחוין
 צביא צישא לקסרגא לתתא. דהא לית לון
 קנאה אלל צתתא. דכד תתאי אינון צעילויא איפון
 מקנאן לון יתיר מכלל. ואי תימא סא לית צהו קנאה.
 צנייסו לית קנאה. אצל על אחרנין אית קנאה.
 וצגין

אלו כלם בכלל אחד. תחתונים מתוך עליונים. וכלם
 מאירים ונוצצים מתוך אותו יין המשומר (ז) העליונים
 שהם נסתרים נקראים חיות נסתרות. שהם רצוא ושוב.
 והם מאירים מתוך עולם העליון עולם הבא (ז) ואלה
 התחתונים מאירים ונוצצים מתוך אותו האור טמיר
 ונצלם שאלו נוצצים. וכלם מיי"ן. מאותן שבעים
 השמות שהם אורות נצלמים. שהרי אותן שבעים
 הסובבים לכסא הקדוש מלמטה כלם מאירים ונוצצים
 מאותן שבעים הפנימים. וזה הוא מיי"ן. מאותן
 מאורות העליונים שהם יינה של תורה. ואותן מאורות
 העליונים המאירים את הפנים ואת הספירות הם שבעים
 השמות שהקב"ה נקרא בהם: (יח)

שחורה אני ונאוה בנות ירושלים וגו'. אמר רבי
 שמעון בר המערבי כאשר הוא מושל וקים
 אצל נר המזרחי (י) זה שחור וזה לבן. כמה הוא
 יפה באותו אור הלבן. בהארת הנר שני אורות מתחברים
 כאחד. התחתון שחור העליון לבן. זה מושל על זה.
 אור הלבן על השחור. ועם כל זה כמה היא יפה עם
 התיקונים אשר תחתיה (יא) הרבה תיקונים קיימים
 תחתיה. נר פתילה ושמן. והיא צומדת בגדלות
 עליונה מפוארה באותו אור הלבן. כך הן בנות
 ירושלים (יב) אלו התיקונים שלמטה הקיימים תחתיה
 ביופי שלה. כאהלי קדר כיריעות שלמה. זה שחור
 וזה לבן:

ועוד שחורה אני ונאוה. שחורה אני מצד שלמטה.
 ונאוה אני מצד התכללות שלמעלה. שחורה אני בראותי
 כמה רשעים המרגיזים לאדון הכל. ואני מפרנסם בצד
 אותה ההתכללות שלמטה אשר בי. ונאוה מצד שלמעלה.
 בנות ירושלים. אע"פ שירושלים ובית המקדש הכל
 אחד. אבל ביהמ"ק הוא יותר בהרבה קדושות בהרבה
 הטבות. ביהמ"ק לבד וירושלים לבד. ובית קדש
 הקדשים בפנימיות מהם. שהוא פנימי מכלם. וזה
 בשעה שהמטרונה מתקשטת ומבקשת להתקרב ולהתיחד
 עם בעלה. היא אומרת למחנותיה. שחורה אני מצד
 שלמטה. ונאוה בהתכללות הצד שלמעלה ביותר. לפי
 שנאמר ואתם הדבקים בה' אלהיכם. ישראל דבקים
 בה' בתקון ההוא יותר מכלם והמטרונה אינה אומרת
 כך אלא כשהיא יוצאת החוצה לשאר המחנות. בכך
 אומרת לאותן שמבפנים היודעים בתכשוטיה. ויפארוה
 בעדי עדיים. ישקני מנשיקות פיהו. כמה אני מתוקנת
 ביופי לקבל הנשיקות מן המלך (ט) ולאותן שמבחוץ
 שאין יודעים בתכשוטיה אומרת שהיא שחורה מצד
 התחתונים. מצד ההתכללות שלמטה. כדי שלא יביטו
 בעין רעה לקטרג על התחתונים. שהרי אין להם
 קנאה אלא בתחתונים. שכאשר התחתונים בהטבה הם
 מקנאים אותם ביותר. ואם תשאל הלא אין להם קנאה.
 ביניהם אין קנאה. אבל על אחרים יש להם קנאה.
 ולפי

זיו הוהר

(ד) זו הארת עולם הבינה: (ה) מתוך עולם הבינה: (ו) נר המערבי או המלכות. ונר המזרחי זה התפארת. ויען כי המלכות עיקרה
 מרת הדין לכך נקראת שחורה. ומרת התפארת שהוא רחמים נקרא לבן: (ז) היינו המלכות שנקראת פסרוניתא: (ח) אלו
 המדרגות והספירות של המלכות כידוע בסוד שבע הנערות: (ט) מן התפארת:

ולפי שהיא כאם על בניה לישראל. לכן אותו תיקון היפה והמפואר מהכל שהוא מצד ההתכללות שלמטה שבצבורו תצלה למצלה. היא תסתירהו אצל המחנות שמבחוץ. כדי שלא יתקנאו ולא יקטרגו על ישראל. ולפיכך אל תראוני שאני שחרחורת. אל תסתכלו באותו התיקון לפי שאני שחרחורת. ולפי שבכל התיקונים שיה אין לה תיקון יפה ומפואר בהתנשאות לצלות לקודש. מלבד אותו התיקון שמצד ההתכללות שלמטה. ע"כ אומרת להם שחורה אני ונאווה:

ועוד שחורה אני ונאווה. שחורה אני מצד שלמטה. ונאווה מצד שלכן אתן בנות ירושלים. הלא תקון שלי תוליה בכם שאתם מחנות קדושים. ולפיכך אל תסתכלו באותו התיקון שמצד התחתונים (ק) ובכל היא כאם על בנים. כי הרבה מקטרגים הם העומדים שם. ואם יסתכלו באותו התיקון שמצד ההתכללות שלמטה כמה היא יפה וכמה היא מפוארה לצלות בו למצלה. יבואו לקטרג ולהזכיר חטאי ישראל. ועייני יעכבוהו מלצלות למצלה להתחבר בבעלה. ולכן כאהלי קדר. מצד התחתונים. כיריעות שלמה. מצד שלכם. ולפיכך אל תראוני שאני שחרחורת. אל תסתכלו בי כלל בדבר אותן התיקונים שלי שהם מצד התחתונים. שהרי בשבילם גער בי השמש. ולא הוא בלבדו אלא בני אמי נחרו בי. אלה אבות העולם כשראו חשכות שלי מצד התחתונים. ואם תשאל היתכן לאמר כך. כן. משני טעמים ראוי כך. אחד מפני דרכי שלום. שלא יקטרגו על ישראל בניה. ואחד למען שלא יעכבו עליה מלצלות להתחבר בבעלה:

ועוד שחורה אני ונאווה. כלה ההיא שהיא בבחינת הלבנה כשהמקטרג גורם להחשיך אור הלבנה. השמש אינו מתקרב אליה (ק) מלבד חוט אחד מחסד העליון שנתמשך עליה. ואותו החוט של חסד מבקיע בקליפה ההיא ומשבר כחה. ונותן להלבנה פאר ויופי. בכך היא אומרת שחורה אני מצד שלי צרעה. ונאווה מצד אותו חוט של חסד שנמשך עלי:

ועוד שחורה אני ונאווה. שחורה אני מצד חשך העליון כאשר מתגבר. כמ"ש (ישע' ס) כי הנה החשך יכסה ארץ. ונאווה מצד האור הראשון (ק) כמ"ש (מייס ז) כי אשב בחשך. מצד של שמאל. ה' אור לי. מצד הימין.

ועוד שחורה אני ונאווה. שחורה אני לפי שהתגבר הגלות על ישראל. ועם כל זה ונאווה. שלא נתערבו ישראל באומות. שבטי יה נכנסו ושבטי יה יצאו. כאהלי קדר. נשחרתי ביניהם. שגורו על ישראל כמה גזרות רעות. ועם כל זה אני כיריעות שלמה. במעשים טובים: (י"ח)

שחורה אני ונאווה בנות ירושלים. אמר רבי שמעון אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה. שחורה אני בגלות. ונאווה אני במצות התורה. כי אע"פ שישאל

וצגין דאיסי כאימא על צנהא לישראל. הסוף תיקונא שפירא ויאה מכלא דאיכו מספרא דכלילו דלתתא דצניייה סלקא לעילא. מכסיא ליה לגבי אוכלסין דלבר. צגין דלא יקנאון ולא יקטרגו עלייהו דישראל. וצג"כ אל תראוני שאני שחרחורת. לא תסתכלין צהסוף תיקונא צגין שאני שחרחורת. וצגין דכלל תיקונין דילה לית תיקונא שפירא ויאה צעילויא לסלקא לקודשא. בר הסוף תיקונא מספרא דכלילו דלתתא. ע"ד אמרת לון שחורה אני ונאווה:

ותו שחורה אני ונאווה. שחורה אני מספרא דלתתא. ונאווה מספרא דלכון אתון צנות ירושלים. הלא תיקונא דילי צכון איכו דאתון אוכלסין קדישין. וצג"כ לא תסתכלון צהסוף תיקונא דספר תתאי (ק) ובכלא איסי כאמא על צגין. דכמה מקטרגין איכון דקיימי התם. ואי יסתכלון צהסוף תיקונא דכלילו דלתתא כמה איכו יאה וכמה איכו שפירא לסלקא ציה לעילא. ייתון לקטרגא ולאדכרנא חוביסון דישראל. ומעכבי לה לסלקא לעילא ולהתחברא בצעלה. וע"ד כאהלי קדר. מספרא דתתאי. כיריעות שלמה. מספרא דלכון. וצג"כ אל תראוני שאני שחרחורת. לא תסתכלון בי כלל בצביל איכון תיקונין דילי דאיכון צספרא דתתאי. דהא צגינהון צויף צי שמשא. ולא איכו צלחודוי אלא צני אמי נחרו צי. אבהן דעלמא כד חמו קדרותא דילי מספרא דתתאי. ואי תימא היותא הוא למימר הכי. אינן מתרין ססרין יאות הוא. חד צגין אורחא דשלמא. דלא יקטרגון על ישראל צנהא. וחד צגין דלא יעכבון עלה מלסלקא להתחברא בצעלה:

ותו שחורה אני ונאווה. ההיא כלה דסיסרא צומא דמקטרגא גרים לחפיה נהורא דסיסרא. ש"ש"א לא אתקרב צדה (ק) בר חד חוסא דחסד עלאה דאתמשך עליה. והסוף חוסא דחסד כרי צהיא קליפה ותבר חילה דידה ויהב לסיסרא נוי ושפירו. כדון איסי אמרת שחורה אני מספרא דערלה. ונאווה מספרא דהסוף חוסא דחסד דאתמשך עלי:

ותו שחורה אני ונאווה. שחורה אני מספרא דחשך עלאה כד אתתקף. כד"א (ישע' ס) כי הנה החשך יכסה ארץ. ונאווה מספרא דאור קדמאס (ק) כד"א (מייס ז) כי אשב בחשך. מספרא דשמאלא. ה' אור לי. מספרא דימינא:

ותו שחורה אני ונאווה. שחורה אני. צגין דאתתקף גלותא עלייהו דישראל. ועם כל דא ונאווה. דלא אתערבו צהו. שצטי יה עאלו ושצטי יה נפקו. כאהלי קדר. אתקדרית צינייסו. דגורו עליכון כמה גזרין צישין. ועם כל דא אנה כיריעות שלמה. צעובדין צצין: (י"ח)

שחורה אני ונאווה צנות ירושלים. אמר רבי שמעון אמרה כנסת ישראל קמי קב"ה. שחורה אני צגלותא. ונאווה אני צפקודי אורייתא. דאע"פ ישראל

זיו הזהר

(ק) היינו מצד עבודת ישראל בתורה ותפלה ומצות. (ק) פ"י שהקטרג גורם פירוד בין תפארת ומלכות כמו שכתוב ונגין ספירד ארוף: (ק) היינו אור מרת החסד:

שישראל בגלות אין עוזבים המצות. כאהלי קדר. שהם בני קטורה שפניהם שחורים תמיד. ועם כל זה אני כיריעות שלמה. כעצם השמים לטהר. שכתוב (תלים קד) נוטה שמים כיריעה. אל תראוני שאני שחרחרתי. מפני מה אל תראוני שאני שחרחרתי. לפי שזופתני השמש. שלא הביט בי השמש להאיר לי כראוי. ישראל מה הם אומרים. בני אמי נחרי בי. מי הם בני אמי. אלו השרים שליטים הממונים על שאר האומות. ד"א בני אמי ממש. ככתוב (איכה ב) השליך משמים ארץ וגו' (ק) וכאשר השליך משמים ארץ שמוני נוטרה את הכרמים. מפני מה. לפי שכרמי שלי לא נטרתי. ולמדנו הסוד שבני אמי ודאי הסכימו עלי. כלומר כאשר נתרקה ארץ משמים. כמו שביארנו בהכתוב (שמות ב) ותתצב אחותו מרחוק: (ג-ג-ג) רבי יהודה אמר שחורה אני ונאווה בנות ירושלים. שחורה אני. זו כנסת ישראל שהיא שחורה מן הגלות. ונאווה. שהיא נאה בתורה ובמצות ובמעשים טובים. בנות ירושלים. שבשביל זה זוכים לנחל ירושלים שלמפלגה. כאהלי קדר. אפי"ם שהיא שחורה בגלות. אבל במעשים היא כיריעות שלמה. של המלך שכל השלום שלו: (ג-ד)

פתח עלם ההוא ואמר. שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו'. אל תראוני שאני שחרחרתי וגו'. ענין זה כבר נתבאר. אבל בשעה שהיא תוך אהבה גדולה אצל אהובה. מתוך שאין יכולה לסבול ממצות עצמה בקטנות מרובה. עד שאין נראה ממנה אלא כמו נקודה אחת קטנה. זו האות י. ובכן היא נסתרת מכל החילות ומחנות שלה. והיא אומרת שחורה אני. שאין באות זו לבנונית בתוכה כבשאר אותיות. וזהו שחורה אני. שאין לי מקום להכניסכם תחת כנפני כאהלי קדר. למדנו שזו האות י שאין לה לבנונית בתוכה. כיריעות שלמה. זו י. ולפיכך אל תראוני שאני שחרחרתי. אל תביטו בי כלל. שאני נקודה קטנה. מה עושים האנשים גבורי חיל שלה (קד) שואגים כאריות גבורים. ככתוב (תלים קד) הכפירים שואגים לטרף. ומתוך הקולות ושאות חזקים אשר שואגים כאריות האנשים גבורי כח (ק) נשמע קולם אצל אהובה למעלה. ויודע מאת אוהביו שאהובתו היא באהבה אליו כמוהו. עד שאין נראה מן תבניתה ויפיה כלל. ובכן מתוך הקולות ושאות של אותן גבורי כח שלה. יוצא דודה אהובה מתוך היכלו בכמה מתנות בכמה אוצרות בריחות של בשמים. ונכנס אצלה ומוצא אותה שחורה קטנה בלי תבנית ויפיה כלל. מתקרב אליה מחבקה ומנשקה. עד שנתפוררת מעט מעט מתוך ריחות הבושם. ומתוך שמחת אהובה אליה נבנית. ונעשית בתיקוניה בתבניתה ביופיה אות י. כמקדם. ואלה גבורי כח עשו לה שתשוב אליה תבנותה ויפיה. הכח וגבורה שלהם גרמו לזה. וע"ז כתיב

דישראל בגלות לא שבקי לון. כאהלי קדר. דאינו בני קפורה להתקדן אנפיהו תדירא. ועל כל דא כיריעות שלמה. כהסוף חיון שמיא למדכי. דכתיב (תלים קד) נוטה שמים כיריעה. אל תראוני שאני שחרחרתי. מאי טעמא אל תראוני שאני שחרחרתי. בגין שזופתני השמש. ללא אסתכל בי שמש"א לאסתכל לי כדקא יאות. ישראל מאי אינון אמרין. בני איני נחרו בי. מאן אינון בני אמי. אלין רבבין תריסין ממין דעל שאר עמין. ד"א בני אמי ממש. כד"א (איכה ב) השליך משמים ארץ וגו' (ה) וכד השליך משמים ארץ שמוני נוטרה את הכרמים. מאי טעמא. בגין דכרמי שלי לא נטרתי. ותמינן בני אמי ודאי אסתכמו עלי. כלומר כד אתעדי ארץ משמים. כמה דאוקימנא דכתיב (שמות ב) ותתצב אחותו מרחוק: (ג-ג-ג) רבי יהודה אמר שחורה אני ונאווה בנות ירושלים. שחורה אני. דא. כנסת ישראל דהיא שחורה מן גלותא. ונאווה. דהיא נאה בצוריותא ובפקודין ובצבדין דכסין. בנות ירושלים. דעל דא זכאין לימא ירושלים דלעילא. כאהלי קדר. אפי"ם דהיא קודרת בגלותא. צבודין היא כיריעות שלמה. דמלכא דשלמא כלל דיליה: (ג-ד)

פתח הסוף יבוקא ואמר. שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו'. אל תראוני שאני שחרחרתי וגו'. מלין אינון הא אוקמוס. אבל בשעתא דהיא גו רחמו סגי לגבי רחמיה. מנו דלא יכלה למסבל אזערת גרמה צועירו סגי. עד דלא אסתחית מינה אלא זעירו דנקודה חלה. את י. וכדין אסתחית מכל חילין ומשריין דילה. ואיזי אמרת שחורה אני. לית באת דא חורא בגווה כשאר אמות. ודא שחורה אני. לית לי אתר לאעלא לכון תחות גדפאי. כאהלי קדר. תנין דא י לית צה חורו לגו. כיריעות שלמה. דא י. ובג"כ אל תראוני שאני שחרחרתי. לא תחמון בי כלל. דלכא נקודה זעירא. מאי עדין גבדין תקיפין חילין דילה (קד) שאגין כאריות תקיפין. כד"א (תלים קד) הכפירים שואגים למרף. ומנו קלין ושאגי תקיפין דקא משאגין כאריות גבדין תקיפין דחילא (קס) שמע רחמא לעילא. וידע דרחמתיא איזי ברחמו כותיה מגו רחמיו. עד דלא אסתחית מדיוקנא ופירו דילה כלל. וכדין מגו קלין ושאגין דאינון גברי חילא דילה. נטיק דודה רחמיה מגו סיכליה בכמה מתן בכמה נבזון בריחין ובוסמין. ואתי לגבה ואשכח לה שחורה זעירא בלא דיוקנא ופירו כלל. קריב לגבה מחבק לה ומנשיק לה. עד דאתערט זעיר זעיר מגו ריחין ובוסמין. ובחדוה דרחמיהא לגבה אסתחית. ואתעבדת בתיקוניה דדיוקנא צעירו דילס את ה' כמלקדמין. ודא גבוי כח עבדו לה ואסדרו לס לדיוקנא ופירו דילה. תוקפא וגבורתא דלסון גרמו דא. וע"ז כתיב

יו הוזהר

(קג) פי בי שמים היינו תפארת. ונקרא בן אמי. כלומר בן הבינה. ואין זו השכינה הקדושה: (קד) אלו צדיקי הדור: (קס) שואגים בתפלה בהתלהבות:

כתוב (תלים קג) גבורי כח עושי דברו. עושי דברו ודאי. דמתקנין ליה להסוא דב"ר ומסדרין ליה לדיוקנא קדמאה (ק) וכיון דאתתקנת ואתעבדת בדיוקנא שפירא כמלקדמין. כדון אינון וכל שאר חילין קיימין לשמוע מאי דאיהי אמרת. ואיהי קיימא כמלכא גו חילין דליה. ודא איהו עושי דברו ודאי: כגונא דא לתתא בזמנא דחייבין בדרא. איהי אתכסיה ואזעירת גרמא (ק) עד דלא אתחזיאת מכל דיוקנא בר נקודה חדא. וכד אתאן גבורי כח חכאי קשוס. כביכול עושים להסוא דב"ר. ואנהיבת זעיר ועיר. ואתעבדת בדיוקנא בשפירו דילה את ה' כמלקדמין: (ג-קא)

אל תראוני שאני שחרחרת שזפתני השמש. אמר רבי שמעון כד מסרוניתא אתלצבת דניכא למיין עלמא. כדון אמרת לזכא דקרובין לה גו ביתא. אל תראוני שאני שחרחרת. דהא ודאי אי תשתדלון באורייתא דיהבית לכון לא תדחלון. ואי לא תשתדלון באורייתא תגרמון לי דבני אמי נחרו בי. שמוי נוסר את הכרמים. למנסר לאומי עלמא בגיטכון דתתדרין תמן. לינא ולמיטב לאוכלסין דהון נוסרין דעוכמ"ו. כרמי שלי לא נסרתי. חילין אוכלסין קדושין דלי. דלא יכלנא למיין לון כדקא חוי בחדוה סגי: (ו"ח)

רבי יהודה אמר אל תראוני שאני שחרחרת. שאי קרא אתמר. אבל בשעתא דסיס"א אתכסיה בגלותא היא אמרת אל תראוני. לאו דאיהי פקדת דלא למחמי לה. אלא בגין דאיהי חמאת תיאובתא דישראל לזכא למחמי נהורא. היא אמרת אל תראוני. לא תיכלון למחמי לי. אל תראוני ודאי. מאי עמא. בגין שאני שחרחרת. בגין דאנא בקדוהא. מסו שחרחרת. שחורה מציעא ליה. אלא תרין קדרותי. חד שזפתני השמש. דאתלק מני שמש"א לאנהרא לי ולאסתכלא בי. וחד דבני אמי נחרו בי. שזפתני. שזפתני מציע ליה. אלא רמו הוא דקא רמיו בש"ש. דכד נהרא שמש"א בשש נהרין נהיר (ק) וכד אתתלק כל אינון שית נהרין אסתלקו. בני אמי. חילין אינון דאתיין מספרא דדינא קשיא (ק) נחרו בי. כד"א נחר גרוני. הס"ד (איכ"ה) על לוארנו כרדפנו. דכד הון עיילין ישראל בגלותא הון אזלו ידיהו מהדקן מאחורא. וריחין על לואריהון. ולא יכלו לאפתחא פומא. שמוי נוסר את הכרמים. למסך בגלותא לנסרא לשאר עמין בגיטיון דישראל. כרמי שלי לא נסרתי. דהא לא יכלנא לנסרא לון כד בקדמיתא. בקדמיתא נסרנא כרמי שלי ומניה אתגסרו שאר כרמין. השתא נסירנא שאר כרמין בגין כרמי שלי. דלהי נסיר צינייהא: (ג-מ"ה)

בני אמי נחרו בי שמוי נוסר את הכרמים וגו'. אמר

כתוב (תלים קג) גבורי כח עושי דברו. עושי דברו ודאי. שמתקנים לו לאותו דב"ר ומחזירים אותו לתבניתו הראשונה (ק) וכיון שנתתקנה ונעשית בתבנותה יפה כמקדם. אז הם וכל שאר החילות צומדים לשמוע מה שהיא אומרת. והיא עומדת כמלך בין החילות שלו. וזהו עושי דברו ודאי: כדמיון הזה למטה בזמן שיש רשעים בדור. היא נתכסית וממצטת עצמה (ק) עד שאין נראה מכל תבניתה מלבד נקודה אחת. וכאשר באים גבורי כח וצדיקי אמת. כביכול עושים לאותו דב"ר. ונארה מצט מצט. ונתתקנית בתבניתה ביופי שלה לאות ה' כמקדם: (ג-קא)

אל תראוני שאני שחרחרת שזפתני השמש. אמר רבי שמעון כאשר המטרונה מתלבשת ברין לכלכל את העולם. בכך אומרת לבניה הקרובים לה תוך ביתה. אל תראוני שאני שחרחרת. שהרי בודאי אם תהיו עמלים בתורה שנתתי לכם אל תפחדו. ואם לא תהיו עמלים בתורה תגרמו לי שבני אמי נחרו בי. שמוי נוסר את הכרמים. לנטור לאומות העולם בעבורכם שאתם נפזרים ביניהם. להניק ולהשפיע להמונים שלהם מחנות של עכו"מ. כרמי שלי לא נטרתי. אלה המונים הקדושים שלי. שאין ביכולתי לכלכלם כראוי בשמחה גדולה: (ו"ח)

רבי יהודה אמר אל תראוני שאני שחרחרת. מקרא זה נתבאר. אבל בזמן שהלבנה נתכסית בגלות היא אומרת אל תראוני. לא שהיא מפקדת לבלתי לראותה. אלא לפי שהיא רואה תשוקת ישראל אליה להסתכל באורה. היא אומרת אל תראוני. אל תוכלו להסתכל בי. אל תראוני בודאי. מה הטעם. לפי שאני שחרחרת. לפי שאני בחשכות. מהו שחרחרת. שחורה היה צריך לומר. אלא חשכות כפולה. אחד שזפתני השמש. שנתרחק ממני השמש מלהאיר לי ומהסתכל בי. ועוד שבני אמי נחרו בי. שזפתני. שזפתני היה צריך לומר. אלא רמו הוא שמרמו בש"ש. שכאשר השמש"ש מאיר בששה מאורות מאיר (ק) וכאשר נעתק אורו כל אותן ששה מאורות נעתק אורם. בני אמי. אלו הם הבאים מצד הדין הקשה (ק) נחרו בי. כמש"כ נחר גרוני. זש"כ (איכה ה) על צוארנו נרדפנו. שכאשר הלכו ישראל בגלות היו הולכים בידים אסירות לאחור. וריחיים על צואריהם. ולא יכלו לכתוב פיהם. שמוי נוסר את הכרמים. ללכת בגלות לנטור לשאר אומות בעבור ישראל. כרמי שלי לא נטרתי. שהרי אין ביכולתי לנטור להם כמו מקדם. כי מקדם נטרתי כרמי שלי ומכנו נשתמרו שאר כרמים. ועתה אני נוסר שאר כרמים לבעבור כרמי שלי. שיהיה נשמר ביניהם: (ג-מ"ה)

בני אמי נחרו בי שמוי נוסר את הכרמים וגו'. אמר

ויו הוהר

(ק) המלכות נקראת דבר. יען כי בה כח הרבור. מלכות פה: (ק) כמו בראש השנה. (ק) כי השמש היינו התפארת הוא מרכו שש הספירות מן חסד עד מלכות ובאורו יראו אור: (ק) מרת המלכות קוראת למרת הגבורה אמי. כיון שהיא יסודה מרת הדין והגבורה:

אמר רבי שמעון בני אמי. כמו שכתוב (איכה ב) השליך משמים ארץ. שכאשר חפץ הקב"ה להחריב ביתו שלמטה ולהגלות לישראל בין העמים. העביר הקב"ה מלפניו להיא ארץ ונתרחקה ממנו. ככתוב (שמות ב) ותצב אחותו מרחוק. וכאשר ארץ היא נתרחקה מן השמיים שלמטה. זאת הארץ שלמטה חרבה וישראל נפזרו בין העמים. אמרה כנסת ישראל מי גרם לי זאת ומי עשה לי כך. בני אמי שנחרו בי ונתרחקו ממני. בני אמי ודאי: (א-ריט.)

שמוני נוטרה את הכרמים וגו'. כאשר ישראל אין עושים חסד עם אנשים. ושאר אומות עושים חסד בעולם. אז אותן הברכות הנשפעות מלמעלה מצד הימין יונקים אותן שאר עמים. ושי"כ שמוני נוטרה את הכרמים. אלו שאר האומות. כרמי שלי לא נטרתי. אלה הם ישראל. לפי ששאר האומות נמשך להם השפע. בשביל אותן החסדים שעושים עם האנשים. וישראל מרחיקים השפע מהם. מפני שאין רודפים לעשות חסדים כשאר עמים: (ג-רט.)

הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים. אמר רבי שמעון הרי העירותי

שבכל מקום שנאמר הגד הגיד ויגד. כלם עניני אגדה הם ויש לעיין בהם. וכאן כתיב הגידה לי. סוד של חכמה הוא. כאשר ברא הקב"ה את העולם ואמר יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. מתחת השמים בודאי. ונאמר ויקרא אלהים ליבשה ארץ. אז פל חדוה וכל שמחה וכל התיקונים נתקנו. וכיון שכל התיקונים נתקנו להמטרונה. בכך עלתה אל העולם שהוא בחינת זכר ואמרה. הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים. איכה איכה שני פעמים. רמז על שני החרבנות. בית ראשון ובית שני. ולפיכך איכה תרעה בחורבן הראשון. ואיכה תרביץ בחורבן השני. שהרי השמחה שלנו היא טוב ויפה. ומתוך שמחה זו יש לי לבקש על שני המקדשים. אחד מקדש הצליון. ואחד מקדש התחנות. שלמה אהיה כעוטיה. אלמלא אותן שני פעמים שאני עתידה לקרות איכה. שלמה אהיה. בשלום אהיה בלי גלות כלל. בשלום על בני המטה. כעוטיה. כמו שכתוב (שמואל א' כח) והוא עוטה מפיל. אהיה נעטפת במעטפה של קדושה הצליונה. שהוא השם הקדוש יי. שלמה אהיה. בשלום אהיה בכל שלמות שלמעלה. כעוטיה. כעוטה יי. להיות בכל שלמות הצליונה על עדרי חבירך. אלו מדרגות הקדושות שכלן כדמיון שלמעלה: ובכן הוא משיב לה ומתחיל מן דבור האחרון של השבח וזוה ואומר. אם לא תדעי לך היפה בנשים. אם את אינך יודעת השני איכה איכה למה הם. צאי לך. צאי וראי בעקבי הצאן בשביל מה יהיו חורבן בית ראשון ובית שני. צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך. ותדעי בשביל מה החרבנות של משכנות הרועים. שהרי עתידים לבטל התורה בבית ראשון ובבית שני: (יח)

עורך פתח רבי שמעון ואמר. כתוב (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. זכאים

אמר רבי שמעון בני אמי. כמה דכתיב (איכה ב) השליך משמים ארץ. דכד בעל קב"ה למחרבא ביתיה דלתתא ולחללאה לישראל ביני עממיה. אעבר קב"ה מקמייה להסיא ארץ ונתרחקה מייה. כדכתיב (שמות ב) ותצב אחותו מרחוק. וכד הסיא ארץ אתרחקא משמיים דלעילא. הוי ארץ דלתתא חרבה וישראל אתפזרו ביני עממיה. אמרה כנסת ישראל מאן גריס לי הוי ומאן עבד לי הוי. בני אמי דנחרו בי ונתרחקו מי. בני אמי ודאי: (א-ריט.)

שמוני נוטרה את הכרמים וגו'. כד ישראל לא עבדן חסד עם בני נשא. ושאר עמין עבדין חסד בעלמא. כדון אינון ברכאן דנחתין מלעילא מססר ימינא ינקו לון שאר עמין. הסיד שמוני נוטרה את הכרמים. אלון שאר עמין. כרמי שלי לא נטרתי. אלון ישראל. בגין דשאר עמין משכיין לכו בגווייהו. בגין אינון חסדים דעבדין עם בני נשא. וישראל מרחקיין לכו מגווייהו. בגין דלא משתדלין באינון חסדים כשאר עמין: (ג-רט.)

הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים. אמר רבי שמעון הרי אתערבא

בכל אתר דכתיב הגד הגיד ויגד. כללו מלי דאגדה אינון ואית לאסתכלא בהו. והכא כתיב הגידה לי. רוא דחכמתא איסו כד ברא קב"ה עלמא ואמר יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. מתחת השמים ודאי. וכתיב ויקרא אלהים ליבשה ארץ. כדון כל חדוה וכל חידו וכל תיקונא מתקנו. וכיון דכל תיקונא מתקנו למטרונתא. בגין סלקא לגבי דכורא ואיסו אחרת. הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים. איכה איכה תרי זמנין. רמז על תרין מרבנין. בית ראשון ובית שני. ובגין כך איכה תרעה בחורבן קדמאה. ואיכה תרביץ בחורבן תנינא. דהא חדוה דילן עב ויאות. ובגו חדוה דא אית לי לבעייה על תרין מקדשיין. חד מקדשא עלאה. וחד מקדשא תתאה. שלמה אהיה כעוטיה. הוי לאו הני תרי זמני דאנא זמינא למקרי איכה. שלמה אהיה. בשלם אהיה בלא גלותא כלל. בשלם על בני לתתא. כעוטיה. כמה דאת אמר (שמואל א' כח) והוא עוטה מפיל. אהא אתעטפא בעיטופא דקודשא עלאה. דאיסו שמיא קדישא יי. שלמה אהיה. בשלם אהיה בכל שלימו דלעילא. כעוטיה. כעוטה יי. למהוי בכל שלימו עלאה על עדרי חבירך. אלון דרגין קדישין דכללו כגוונא דלעילא: כדון איסו אתיב לגבה ושארין מן מלה בתראה דהאי שברא ואמר. אס לא תדעי לך היפה בנשים. אס את לא ידעת תרין איכה איכה למאי נינסו. לאי לך. פוקי וחיי בעקבי האן על מאי יא חורבן בית ראשון ובית שני. לאי לך בעקבי האן ורעי את גדיותיך. ותנדע על מאי חורבנין דמשכנות הרועים. דהא זמינין לבטלא אורייתא בבית ראשון ובבית שני: (יח)

לן פתח רבי שמעון ואמר. כתיב (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד. זכאים אינון

הם העמלים בתורה להבין בהחכמה של רבונם. והם היודעים ומסתכלים בסודות העליונים. **החכמות** שנצרך לו לאדם לרצת מרובית הן: אחת. להבין את גופו ולהכיר מי הוא. איך נברא. ומאין בא. ואנה ילך. ותיקון הגוף איך נתתקן. ואיך הוא עתיד לצמוד בדין לפני ממהבה"ה: ואחת. להבין ולהסתכל בסוד הנשמות. מה היא הנפש הזאת שבגופו. מאין באה. ובשבי"ל מה באה בגוף הזה של טפה סרוחה. שהיום כאן ולמחר בקבר: ואחת. להסתכל בעולם הזה. להבין בשבי"ל מה נתתקן זה העולם שהאדם עומד בו. ואח"כ לעיין בסודות עליונים של עולם העליון להכיר את רבוננו. להבין ולהסתכל בסודות רבוננו. וכל זה יכול האדם להבין מתוך סודות התורה. בוא וראה כל מי שהולך לעולם ההוא בלי ידיעת החכמה. אפילו אם יש בו מעשים טובים הרבה מוציאים אותו מכל שפרי עולם ההוא. ועל זה כתוב הגידה לי שאהבה נפשי. אתה אהוב נפשי הגידה לי בסוד החכמה העליונה. איכה תרצה. איך אתה רוצה ומנהיג בצהרים. בעולם העליון ההוא. למדני סודות החכמה שאינני יודע ולא למדתי עד עתה. למען לא אהיה בבושה כעוטיה על עדרי חבריך. לפני אותן מדרגות העליונות שאני עתיד לכנס ביניהן. שהרי עד עתה עוד לא עיינתי בהם: בוא וראה מה כתוב אם לא תדעי לך היפה בנשים. אם את תבוא בלי ידיעה ולא הבנת בחכמה טרם שתבוא לעולם ההוא. ולא ירצת יבסודות של עולם העליון. צאי לך. אין את כדאי לכנס לכאן בלי ידיעה. אכן כאשר את עדיין בעולם שלמטה צאי לך בעקבי הצאן. מי הם עקבי הצאן. אלה הם הצדיקים אשר האנשים רשים אותם בעקב. שהם יודעים סודות העליונים של רבונם. ועל ידם תבין להשכיל ולרצת. ורצי את גדיותיך. אלה הם תינוקות של בית רבם. נצרים שהם בבתי מדרשים ולומדים בתורה. על משכנות הרועים. על אותן בתי כנסיות ובתי מדרשות אשר שם לומדים בתורה. ואע"פ שהם אין מבינים עוד. אבל אתה תבין מתוך דברי חכמה שהם אומרים: (י"ח)

עורך פתח רבי שמעון ואמר. כתוב ויברא אלהים את שני המאורות הגדולים וגו'. בתחלה שני המאורות היו שקולים זה לעומת זה כמו שביארו החברים. אמרה הלבנה לפני הקב"ה. הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרצה. איך איפה אפשר לך להנהיג את העולם בשני כתרים כאחד. איכה תרביץ בצהרים. שהרי אז אין ביכולת הלבנה להאיר. ואי אפשר לך להנהיג בשני כתרים יחדו בשמש ובלבנה. שהרי הלבנה איזה אור יש לה בצהרים. לפיכך אי אפשר לך להשתמש בשני כתרים יחדו. שלמה אהיה כעוטיה. איך איפה אני אהיה מעוטפת בצהרים. כאשר אור הגדול של השמש יהיה הולך וחזק. הרי אז אני אהיה מעוטפת בבושה לפניו ולא אוכל לשמש לפניך. ולכך איך אתה תוכל להנהיג ולהשתמש בשני כתרים יחדו. אמר לה הקב"ה. הן שמעתי לדבריך. לכי ומעטי עצמך. אם לא תדעי לך היפה בנשים. שאמית אי אפשר לי להנהיג העולם בשני כתרים יחדו. לכי ומעטי

אינון ומסתכלין באורייתא למנדע בחכמתא דמאריהון. ואינון ידעין ומסתכלין ברזין עלאין. **החכמה** לאלפריך לי לבר נש למנדע סניאין אינון: חד. למנדע ליש לגופיה ולאשתמודע מאן איסו. איך אסתברי. ומאן אחי. ולאן יתך. ותיקונא דנופא היאך אסתקן. והאיך איסו זמין למיעל בדינא קמי מלכא דכלא: וחד. למנדע ולאסתכלא ברזין דשמתין. מאי איסי האי נפשא דבגופיה. מאן אחי. ועל מאי אחי צהאי גופא דפסא סרוחה. דהיום כאן ולמחר בקבר: וחד. לאסתכלא צהאי עלמא. למנדע עלמא דאיסו ציה על מאי אסתקן. ולצטר ברזין עלאין דעלמא דלעילא לאשתמודע למאריה. למנדע ולאסתכלא ברזין דמאריה. וכל דא יכול צ"ג לאסתכלא מנו רזין דאורייתא. תא חזי כל מאן דאזיל להסו עלמא בלא ידיעה לחכמתא. אפילו אית ציה עובדין סבין סניאין מפקין ליה מכל תרעי דהסו עלמא. ועל דא כתיב הגידה לי שאהבה נפשי. אנת רחימא דנפשי הגידה לי ברזא דחכמתא עלאה. איכה תרצה. איך אנת רעי ואנשיגת בלהרים. צהסו עלמא עלאה. אוליק לי רזין דחכמתא דלא ידענא ולא אוליסנא עד כען. בגין דלא אסא צכיסופא כעוטיה על עדרי חבריך. בגין אינון דרגין עלאין דאנא עלא בנייהון. דהא עד כען לא אסתכלא צהו: תא חזי מאי כתיב אס לא תדעי לך היפה בנשים. אי אנת אחי בלא ידיעה ולא אסתכלא בחכמתא עד דלא תיעול להסו עלמא. ולא ידעת ברזין דעלמא עלאה. לאי לך. ליה אנת כדאי למיעל הכא בלא ידיעה. צרם כד אנת צעלמא דלתתא לאי לך בעקבי הלאן. מאן אינון עקבי הלאן. אלין אינון זכאין דבני נשא דשין לון בעקב. וידעין רזין עלאין דמאריהון. וצהו תנדע לאסתכלא ולמנדע. ורעי את גדיותיך. אלין אינון תינוקות של בית רבן. יוקי דאינון צבי מדרשא ואולפין אורייתא. על משכנות הרועים. על אינון בתי כנסיות ובתי מדרשות דתמן אולפין אורייתא. ואע"ג דאינון לא ידעין. אנת תנדע מנו מלין דחכמתא דקאמרי: (י"ח)

ר' פתח רבי שמעון ואמר. כתיב ויצר אלהים את שני המאורות הגדולים וגו'. בקדמיתא תרין נהורין הוון שקולין דא לקבל דא כמה דאוקמוס חבריא. אמרה סיסרא קמי קב"ה. הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרצה. איכדין אפשר לך לאנהגא עלמא צתרין כתרין כחדא. איכה תרביץ בלהרים. דהא כדין סיסרא לית היא כדאי לאנהגא. ואי אפשר לך לאנהגא צתרין כתרין כחדא צשמא וצסיסרא. דהא סיסרא מאי נהורא אית לה בלהרים. צנ"כ אי אפשר לך לאשתמשא צתרין כתרין כחדא. שלמה אהיה כעוטיה. איכדין אהא אנת מתעפשא בלהרים. כד נהירו ותוקפא דשמשא למחוי אזיל ואתקיף. הא אנת מתעפשא צכיסופא קמיה ולא איכול לשמשא קמך. ואנת איך תיכול לאנהגא ולאשתמשא צתרין כתרין כחדא. אמר לה קב"ה. הא ידענא ציך. זילי ואזעירי גרמך. אס לא תדעי לך היפה בנשים. דאמרת אי אפשר לי לאנהגא עלמא צתרין כתרין כחדא. זילי

ומעטי עצמך ותהי ראש לשועלים. צאי לך בעקבי הצאן. צאי ותהי למלך על כל התחתונים. ותנהג לכל אחד ואחד כראוי לו. והיי שולטת בלילה בודאי. צאי ומעטי עצמך וכך ראוי לך: (י"ח)

הגידה לי שאהבה נפשי וגוי. על פיו של אליהו נחרץ. כאשר המטרונה היא עולה למעלה ומתרחקת מן חילתיה ומחנותיה בסוד האות י. היא אומרת הגידה לי שאהבה נפשי (ק) אתה אהוב נפשי איכה תרעה. כיון שאני נקודה אחת בלי התפשטות כלל. שהלא אני נכללת בפני עצמי ואין ביכולתי לקחת וליתן. לפי שאני יושבת קמוטה בפני עצמי בנקודה אחת. זו האות י הקטנה מכל האותיות. שלמה אהיה כעוטיה. נכללת בפני עצמי שאין לי התפשטות בכל הצדדים כלל. לפי שהאות י סתומה מכל הצדדים יותר מכל שאר האותיות. וכאשר המלך יחפץ לכנוס בתוכה (ק"א) כמש"כ (קה"ל ט) ובא אליה מלך גדול. אומר לה. אם לא תרעי לך היפה בנשים צאי לך. התפשטי עצמך בכל הצדדים. ותקבל עדנים ותענוגות באותה ההתפשטות. ומה היא התפשטות ההיא. בעקבי הצאן. שתיעשה כאותה הסוכה האחת השומרת עזרי הצאן. וזו היא האות ה. ובשביל זה לא נכתב צאי אלא צאי לך. כמש"כ (ישע"י נד) הרחיבי מקום אהלך ויריעות משכנותיך יטו. שהרי בתחלה לא היתה אלא נקודה אחת שחורה סתומה בתוכה. ועתה שבעלה התחבר עמה הוא אומר לה צאי לך. הרחיבי מקום אהלך. התפשטי עצמך. ובכך ורעי את גדיותיך. תוכלי לקבל עדנים ותענוגות. שהרי בשעה שהיא נקודה אחת ועולה למעלה. ומלך עליון הוא יורד אליה להתחבר בה. הוא דופק בנקודה הזאת ומתפשטת בכל הצדדים. ונעשית נקודה הזאת לאות ה. ונשתלמת מכל הצדדים ומקבלת עדנים ותענוגות. בכך אומר לה ורעי את גדיותיך. קחי הארות ומוזנות ולכי ותחלק לכל אותן החילות והמחנות שלך קטנים וגדולים ותני למו. על משכנות הרועים. אלה הם הרועים מנהיגי העולם (ק"ב) לתת להם ממשלה וגבורה לכל אחד ואחד כראוי לו. וכל זה נעשה בהתפשטות נקודה הזאת. שהיתה סתומה מקודם לזה: (י"ח)

תו פתח ואמר. הגידה לי שאהבה נפשי וגוי. באלו דברי אהבה מושכת אליה המטרונה להקב"ה ואומרת אליו. הגידה לי שאהבה נפשי. אתה שכל אהבת נפשי בך. אם לא תתחבר עמי איכה תרעה את העולם. איך תקבל השפע מעומק העליון לך ולאחרים. שהרי הברכות שלמעלה אינן שריות אלא במקום של זכר ונקבה. שלמה אהיה כעוטיה. איך איפה אהיה בבושה כשיבקשו ממני מזון בני האבות שהם עזרי חבריך. עזר ה' ממש. הם עזרים הקדושים הסמוכים על שלחני. והקב"ה מה משיבה. אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך. אמר לה הקב"ה. הרי לך עצה טובה. צאי לך בעקבי הצאן

ואזעירי גרמך ותהיו רישא לשועלים. לאי לך בעקבי הלאן. פוקי והיו מלכא דכלהו תתא. והאחיגני לכל חד וחד כדקא חזי ליה. והיו שלטא כלילא ודאי. פוקי ואזעירי גרמך והיו אחזוי לך: (י"ח)

הגידה לי שאהבה נפשי וגוי. על פומא דלחיהו אחגור. כיון דלחיהו סלקת לעילא ואשתמיסת מגו חילהא ואוכלוסהא ברזא דאת י. איחי אמרת הגידה לי שאהבה נפשי (ק"ב) אנת רחימא דנפשאי איכה תרעה. הואיל ואנא נקודה חדא בלא פשיטו כלל. דהא אנא כלילא בגרמאי ולא יכלנא למקס ולמישב. בגין דלנא יתבא קמוטא בגרמאי בנקודא חדא. איחי את י ועירא מכלהו. שלמה אהיה כעוטיה. כלילא בגוואי דלית לי פשיטו בכל סערין כלל. בגין דלחיהו סתימא מכל סערין יתיר מכל שאר אתון. וכד איחו בעי ללעלא בגוה (ק"א) כד"א (קה"ל ט) ובא אליה מלך גדול. אמר לה. אם לא תדעי לך היפה בנשים לאי לך. אפשטי גרמך בכל סערין. ונקיטי עדוין וכיסופין בהווא פשיטו. ומאי איחי היחא פשיטו. בעקבי הלאן. דלתעבדי כחד סכא דלחיון נסורי עדרי ענא. דלא איחי את ה. ובגין דא לא כתיב לאי לנא לך. כד"א (ישע"י נד) הרחיבי מקום אהלך ויריעות משכנותיך יטו. דהא בקדמיתא לא הוית אלא נקודא חדא שחורה סתימא בגוה. השתא דבעלה התחבר בה איחו אמר לה לאי לך. הרחיבי מקום אהלך. אפשטי גרמך. וכדון ורעי את גדיותיך. תוכלי למקס עדוין וכיסופין. דהא בשעתא דלחיהו נקודא חדא וסלקא לעילא. וההוא מלכא עלאה כחית לגבה למיעל בה. בטס בהאי נקודא והתפשטת בכל סערין. והתעבדה האי נקודא את ה. והשתלמת מכל סערין ונקפא עדוין וכיסופין. כדון אחר לה ורעי את גדיותיך. סולי נהרין ומוזין חולי ופלגי לכל אינון חילין ואוכלוסין דילך ועירין ורברבין והב לון. על משכנות הרועים. אליו אינון רועים מנהיגי עולמא (ק"ב) למיב לון שולטני ותוקפא לכל חד וחד כדקא חזי ליה. וכל דא באתפשטו דהאי נקודא. דהוית סתימא מן קדמת דנא: (י"ח)

תו פתח ואמר. הגידה לי שאהבה נפשי וגוי. במלין אליו דרחימו משכת ליה מסרוניתא לקב"ה ואמרת ליה. הגידה לי שאהבה נפשי. אנת דכל רחימו דנפשאי בייך אי לא תתחבר בי איכה תרעה עלמא. איך תוין נפשך מעמיקא עלאה לך ולאחרני. דהא ברכאן דלעילא לא שריין אלא באתרא דדכר וניקבא. שלמה אהיה כעוטיה. איכדין אהא בכסופא כד יבעין מני מווא בני אבהן דלחיון עדרי חבריך. עזר ה' ממש. אינון עדרין קדישין דסמכין על פתורי. קב"ה מאי אותיב לה אם לא תדעי לך היפה בנשים לאי לך בעקבי הלאן ורעי את גדיותיך. אמר לה קב"ה. הא עישא עלאה לני. לאי לך בעקבי הלאן

זיו הוהר

(ק) כן אומרת המלכות להתמאר: (ק"א) זה התמאר כשרצוהו להודוה עם המלכות: (ק"ב) אלו צדיקי הרוד:

הצאן. אלו צדיקים תמימים שתתצטרי בהם לפני.
 ורעי את גדיותיך וגו'. אותן הנמשכים אחרך. ואיתן
 רשעי הדור יתמשכנו בעונותם. תכי אותם ברצועה ואל
 יוסיפו לחטא. ותשמר לבניך ההולכים אחרך שלא
 יתמשך גם עליהם דין האמת: (י"ח)

הגידה לי שאהבה נפשי וגו'. אמר רבי אבא בוא
 וראה מקראות האלו כנסת ישראל אמרתן
 למלך הקדוש. הגידה לי שאהבה נפשי. ככתוב את
 שאהבה נפשי ראיתם. ועל המלך הקדוש זאת נאמר.
 אתה שאהבה נפשי איכה תרעה. בספרו של רב
 המנונא סבא נמצא. כל זמן שכנסת ישראל נמצאת
 עם הקב"ה. כביכול הקב"ה בשלימות. והוא רועה ברצון
 לו לעצמו מאותה יניקת החלב של האם העליונה.
 ומאותה היניקה שהוא יונק הוא משקה לכל שאר
 האחרים ומניקם. ולמדנו שא"ר שמעון כל זמן שכנסת
 ישראל נמצאת עם הקב"ה. אז הקב"ה בשלמות
 ובשמחה. הברכות בו שריות ויוצאות ממנו לכל שאר
 האחרים. וכל זמן שכנסת ישראל אינה נמצאת עם
 הקב"ה. כביכול הברכות נמנעות ממנו ומכל שאר
 האחרים. וסוד הדבר בכל מקום שלא נמצא זכר ונקבה
 אין הברכות שריות עליו. ועל זה הקב"ה גוצה ובוכה.
 כמש"כ (ירמ' כה) שאג ישאג על נוהו. ומה אומר.
 אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי וכו'.
 ובשעה שכנסת ישראל יצאה בגלות אמרה לפניו.
 הגידה לי שאהבה נפשי. אתה אהוב נפשי. אתה שכל
 אהבת נפשי בך. איכה תרעה. איך תכלכל עצמך מעומק
 הנחל שאינו פוסק (ק"ג) איך תפרנס עצמך מהארת עלן
 העליון (ק"ד) איכה תרביץ בצהרים. איך תפרנס לכל
 אותן אחרים הנשפצים ממך תמיד. ואני הייתי ניוזנת
 ממך בכל יום ויונקת. והריקותי שפע לכל אותן
 התחתונים. וישראל נתפרנסו ממני. ועתה שלמה אהיה
 כעוטיה. איך אהיה מעוטפת בלי ברכות כאשר
 יצטרכו לאותן הברכות ולא תהיינה בידי. על עדרי
 חבריך. איך אשכנה עליהם ולא אהיה מפרנס ומכלכל
 להם. עדרי חבריך. אלה הם ישראל שהם בני האבות.
 שהם המרכבה הקדושה למעלה. אמר לה הקב"ה. עזבי
 את מלדאג במה שנוגע לי. שהרי מה שנוגע לי הוא
 דבר נעלם מלהבין. אבל אם לא תדעי לך. במה
 שנוגע לעצמך הרי לך עצה. היפה בנשים. ככתוב הנך
 יפה רעיתי. צאי לך בעקבי הצאן. אלה הם הצדיקים
 שהם נידושים בעקבים. ובעבורם אתן לך כח להתקיים.
 ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים. אלה הם
 תינוקות של בית רבם. שהעולם נתקיים בזכותם
 ונותנים כח לכנסת ישראל בגלות. משכנות הרועים.
 אלו בתי הרבנים ומקומות בתי המדרשים שהתורה
 נמצאת בהם תמיד: (ג-י"ז)

עוד א"ר אבא. הגידה לי שאהבה נפשי. בוא וראה
 כנסת ישראל היא אמרה בתחלה שחורה אני
 ונאוה. הקטינה עצמה לפני מלך העליון. ובכך שאלה
 ממנו

הצאן. אליו זכאין שלימין לתתעטרי צבו קדמי.
 ורעי את גדיותיך וגו'. אינון לתתעטרין אבתרך. ואינון
 חייבי דרע יתמשכנין בחובייהו. אלקי יתסון צרלועא ולא
 יוספיין למחסי. ותערי צניך דלולין אבתרך דלא
 יותמשך אוק עליסון דינא דקשום: (י"ח)

הגידה לי שאהבה נפשי וגו'. אמר רבי אבא תא
 חזי סי קראי כנסת ישראל אמרן
 למלכא קדישא. הגידה לי שאהבה נפשי. כד"א את
 שאהבה נפשי ראיתם. ולמלכא קדישא אתמר.
 אתה שאהבה נפשי איכה תרעה. בספרא דרב
 המנונא סבא אמר. כל זמנא דכנסת ישראל אשתכחא
 ציה בקב"ה. כביכול קב"ה בשלימו. ורעי ברעותא
 ליה לגרמיס מהסוה יניקו דחלבא דאמא עלאה.
 ומסוהא יניקו דאיהו יניק אשקי לכל שאר
 אחרין ויניק לון. ואלופינא דא"ר שמעון כל זמנא דכנסת
 ישראל אשתכחא בקב"ה. קב"ה בשלימו
 צהדוס. צרכאן ציה שריין ונפקין מניה לכל שאר
 אחרין. וכל זמנא דכנסת ישראל לא אשתכחא ציה
 בקב"ה. כביכול צרכאן אשתמשו מניה ומכל שאר
 אחרין. ורעא דמלתא בכל אחר דלא אשתכח דכר ונוקבא
 צרכאן לא שראן עליו. ועל דא קב"ה געי וצכי.
 כד"א (ירמ' כה) שאג ישאג על טסו. ומאי אומר.
 אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי וכו'.
 ובשעתא דכנסת ישראל נפקת בגלותא אמרת קמיה.
 הגידה לי שאהבה נפשי. אתה רחימא דנפשי. אתה לכל
 רחימו דנפשי בך. איכה תרעה. איך תזון גרמך מעמיקא
 דנחלא דלא ססקא (ק"ג) איך תזון גרמך מנהירו דעין
 עלאה (ק"ד) איכה תרביץ בצהרים. איך תזון לכל
 אינון אחרין דאשתקייין מיך דתירא. ואנא הוינא אתונא
 מיך בכל יומא ומתשקיא. ואשקינא לכל אינון
 תתלי. וישראל אתונו צי. והשתא שלמה אהיה
 כעוטיה. איך אהיו מתעטפא בלא צרכאן כד
 יצטרכון אינון צרכאן ולא ישתכחון בידי. על עדרי
 חבריך. הלאך איקוס עלייסו ולא אהיה רעיא להו ונא
 להו. עדרי חבריך. אליון אינון ישראל דאינון צני אבסן.
 דאינון רחיבא קדישא לעילא. אמר לה קב"ה. שזוק
 אתה ידי. דהא ידי מלה סמירא סוה
 לאתידע. אבל אס לא תדעי לך. לגרמך
 הרי לך עיפא. היפס צנשים. כד"א הניך
 יפה רעיתי. לאי לך בעקבי הלאן. אליון אינון לדיקיא
 דאינון נידשין ציון עקבין. וצנייטסון יסיבנא לך מילא לקיימא.
 ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים. אליון אינון
 תינוקות של בית רבן. דעלמא מתקיימת צנייטסון
 ויסבין מילא לכנסת ישראל בגלותא. משכנות הרועים.
 אליון בתי רבנן ואתר צית מדרשא דאשתכח אורייתא
 צהון תירא: (ג-י"ז)

הו א"ר אבא. הגידה לי שאהבה נפשי. תא חזי
 ככשתא דישראל אוי אמרת צקדמיתא שחורה אני
 ונאוה. אזעירת גרמה לקמי מלכא עלאה. וכדין שאילת
 מניס

זיו הודו

(ק"ג) זה עולם הבינה: (ק"ד) זה עולם החכמה:

ממנו ואמרה. הגידה לי עאזבה נפשי איכה תרצה
 איכה תרביץ בצהרים. שני פעמים איכה איכה למה.
 אלא שהיא מרמזת על שני חרבנות של שני מקדשים.
 שכלם קוראים איכה איכה. איכה תרצה בחרבן בית
 הראשון. איכה תרביץ בחרבן בית השני. ועל זה נרמז
 שני פעמים איכה איכה. תרצה תרביץ. אין זה כזה.
 גלות בבל שהוא זמן קטן קורא בו תרצה. ועל גלות
 אדום שהוא זמן גדול קורא בו תרביץ. ועל כן שני פעמים
 איכה איכה. ועוד תרצה תרביץ. ירצה הי' צריך לומר.
 וכן ירביץ הי' צריך לומר (קט) שהרי על ישראל
 אמרה. אלא היא אמרה כך על נפשה. איכה תרצה
 כלתך לבניה בגלות כשהיו בין שאר האומות. איכה
 תרביץ בצהרים. איך נתסף היא עליהם טללים ומים
 בעת חמימת צהרים. שלמה אהיה כעוטיה. בזמן
 שישראל צועקים מתוך הצרה והדחף שלהם. ושאר
 האומות מחרפים ומגדפים אותם. מתי תצאו מן הגלות.
 מדוע אין אלהיכם עושה לכם נסים. ואני יושבת
 כעוטיה ואין ביכולתי לעשות להם נסים וליתן להם
 נקמות. הוא משיב לה. אם לא תדעי לך היפה בנשים.
 מקרא זה כך הי' צריך לומר. אם לא תדעי היפה
 בנשים. לך למה. אלא אם לא תדעי לך במה להתחזק
 בגלות ולהגביר כחך להגן על בניך (קט) צאי לך. צאי
 לך להתחזק בעקבי הצאן. אלו תינקות של בית רבם
 הלומדים תורה. ורצי את גדיותיך. אלו עתיקי שדים
 שמסתלקים מן העולם ונמשכים לבית הישיבה העליונה.
 שהיא על משכנות הרועים. על דוקא. במשכנות הרועים
 לא כתוב אלא על משכנות הרועים. זו ישיבת **ממחרון**
 אשר שם כל הגבורים והנערים של העולם. ומנהיגי התורה
 של עולם הזה באיסור והיתר ובכל מה שנצרכים בני
 העולם. שהרי עקבי הצאן הם התינוקות כמו שנתבאר.
 א"ר אלעזר עקבי הצאן הם תלמידי הישיבות. הבאים
 לעולם בזמן מאוחר ומוצאים התורה בדרך ישר ושור
 פתוח. ועל כן הם מחדשים דברים עתיקים בכל יום.
 והשכינה שורה עליהם ושומעת דבריהם. כמש"כ
 (מלאכי ג) ויקשב ה' וישמע. א"ר אבא כך הוא בודאי
 והכל ענין אחד: דבר אחר אם לא תדעי לך. לך למה.
 אלא בכל מקום שישראל בגלות היא עמהם בגלות.
 ועל זה כתוב לך. ונאמר (ישעי' ס) בכל צרתם לו צר.
 וזה הוא לך (קיי) היפה בנשים. היפה היא אומרת
 שהיא שחורה. ככתוב שחורה אני. והוא אומר לה יפה.
 שמכל מקום את יפה. היפה בנשים. יופיה היא על כל
 המדרגות. וכתוב יפה את רעיתי: ד"א היפה בנשים.
 יפה במעשים טובים. שצושה טוב לבניה בסתר בסוד.
 והקב"ה מטיב מאד עמה בעבור כל מה שהיא
 עושה לבניה בסתר בסוד. אצ"פ שאין מעשיהם כשרים.
 מכאן שהאב צריך להיות שבע רצון מזה שהאם מרחמת
 על הבנים. וחבוב עליו מה שהיא מרחמת על בניה
 בסתר. אצ"פ שאין מעשיהם כשרים: (ג-קיי).
 לסוסתי

מיה ואמרת. הגידה לי שאתה נפשי איכה תרצה
 אכה תרביץ בלילות. תרין זמנין איכה איכה אמאי.
 אלא איכי רמיזא על תרין חורבנין דתרין מקדשיין.
 דקראן כללו איכה איכה. איכה תרצה בחרבן בית
 ראשון. איכה תרביץ בחרבן בית שני. ועל דא
 תרין זמנין איכה איכה. תרעה תרביץ. לאו דא כדא.
 גלותא דבבל דלויסו זמן זעיר קארי ביה תרעה. ועל גלותא
 דאדום דלויסו זמן סגי קארי ביה תרביץ. ועל דא תרין זמנין
 איכה איכה. ותו תרעה תרביץ. ירעה מצעי ליה.
 ירביץ מצעי ליה אוקי הכי (קט) דהא על ישראל
 אמרת. אלא איכי אמרת על נפשה. איכה תרעה
 כלתך לבנחא בגלותא דהיון בין שאר עמיין. איכה
 תרביץ בלילות. היך תסיף איכי עליהו פלוג זמין
 גו חמימו דלילות. שלמה אהיה כעוטיה. בשעתא
 דישראל קראן מנו עאקו דחיקו דליון. ושאר
 עמיין מחרפין ומגדפין לון. אימתי תפקון מן גלותא.
 אלסכון היך לא עביד לכון נסין. ואנא יתיב
 כעוטיה ולא יכילת למעבד לון נסין ולמיסב לון
 נוקמיין. איכו תתיב לבנה. אס לא תדעי לך היפה בנשים.
 האי קרא הכי מצעי ליה. אס לא תדעי היפה
 בנשים. לך אמאי. אלא אס לא תדעי לך לאתקפא גרמך
 בגלותא ולאתקפא-חילא לאנחא על צנך (קט) לאי לך. לאי
 לך לאתקפא בעקבי הללן. אינון תינוקות דבי רבן
 דאולפין תורה. ורעי את גדיותיך. אלין עתיקי משדים
 דקא מסתלקי מעלמא ואתמשכן לבי מתיבתא עלאה.
 דאיכי על משכנות הרועים. על דייקא. במשכנות הרועים
 לא כתיב אלא על משכנות הרועים. דא מתיבתא **דממחרון**
 דתמן כל תקיפין וינוקין דעלמא. ומנהיגי אורייתא
 דהאי עלמא באיסור והיתר ובכל מאי דאלפסרכו בטי
 עלמא. דהא עקבי הללן אינון תינוקות כדאמרן.
 א"ר אלעזר עקבי הללן אינון תלמידי דבי רב. דקא אתיין לבתר
 בעלמא ואשכחן אורייתא בחרח מישר ואורחא
 פתיחא. ועל דא אינון מחדשין מלין עתיקין בכל יומא.
 ושכינתא שריא עליהו ולייתא למליהון. כד"א
 (מלאכי ג) ויקשב ה' וישמע. א"ר אבא הכי הוא ודאי
 וכלא חד מלה: דבר אחר אס לא תדעי לך. לך למה.
 אלא בכל אתר דישראל בגלותא איכי עמהו בגלותא.
 ועל דא כתיב לך. וכתיב (ישעי' ס) בכל צרתם לו צר.
 וזה הוא לך (קיי) היפה בנשים. היפה היא אמרת
 דאיכי לוכמתא. כד"א שחורה אני. ואיכו אמר לבנה יפה.
 את שפירתא. היפה בנשים. שפירתא איכי על כל
 דרגין. וכתיב יפה את רעיתי: ד"א היפה בנשים.
 סבתא בטיבו. דעבדית פיו לבנהא בסמירו בגניזו.
 וקצ"ה סגי סב עליה בכל מה דעבדית
 לבנהא בסמירו בגניזו. אצ"ג דלא מכשרן עובדין.
 מכאן דאתחזי לאבא כד אמא רחמא
 על בטיין. ותאיב עליה כל מאי דעבדית לבנהא רחמיין
 בסמירו. אצ"ג דלא מכשרן עובדיו דליון: (ג-קיי).
 לסוסתי

זיו הוהר

(קט) פ"י איך ירעה ואיך ירביץ לישראל: (קט) דרוש לך במשמעות לעצמך. והיינו לחוק כחך: (קיי) פ"י שצורת ישראל נוצר
 להשכינה הקדושה כמו שאמרו חז"ל אפילו אם פושעי ישראל בעצור השכינה מה אומרת קלני מראשי וכו':

לְסוֹסְתִי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. אמר רבי שמעון מאי האי לגבי קראי דלעילא, ובחזק דרמימו ותדור דתשבחתא דא מאי בעאן סכא רמיכין דפרעה, ומאי קא אחיב לגביה, אלא תא חזי דכד קב"ה מני לה למטרונתא על כל אינון אוכלסין ומשיריין דלתתא למהו רישא דלשון, מהסוא זמנא אידי משבת תדיר ולא שכיבת, וכל אוכלסין דילה משבחין תדיר ולא שכיבין לעליין, וכד נפקת ממלריס וכל אוכלסין דלעילא ותתא הוו קציה, וסוואן דפרעה ורמיכו הוו נעלין אכתייהו דישאל, כדן אידי שריאת בתושבחתא דרמימו לגבי עילא, וקב"ה לא בעי בתושבחתא דהסוא זמנא, כמד"א ולא קרב זה אל זה כל הילולא, אידי אשתיקת מנו תושבחתא דרמימו דשריאת, וכיון דשבעי כל אינון סוואן ורמיכין דפרעה צימא, וחזו ישראל כל אינון גבוראן ומיסין דעבד לון קב"ה, שבחו ישראל בארעא תושבחתא בנינה וקביל לון קב"ה, דכתיב אז ישיר משה ובניי את השירה הזאת לה', וכד בנה שלמה בי מקדשא ועלמין כלוה הו בשיקולא חדא, כדן אידי אהערת רמימו ותושבחתא עלאה, ואזרת מלין ותושבחן ברחימו לגביה, וקב"ה מנו רמימו ותואובחתא דכלא בעי לאדכורי לה הדיא שתיקו דעבד לה למסתק ולא בעי בתושבחתא דילה, פתח ואמר לסוסתי ברכבי פרעה, כד אינון סוואן ורמיכין דפרעה הוו אחיין ורפין אכתייהו דישאל, דמיתך רעיתי, אשתיקת לך באשתיקותא, דמיתך, כד"א וידום אהרן, שיש בגבעון דוס, והכי אלסריך, דהא דהסוא זמנא עד כען בנין ואוכלסין דארעא וכל תיקונין דילך לא הוי שלמין כדקא יאות, ואת לא הוית מתעטרא ביה כדקא יאות בתיקוניך, אבל השתא כאוו לחייך בתוריס, כזה יאין כל תיקונין דילך, וכמה שפירין אינון בתוריס, דכבר קבילו אורייתא, תורה שבכתב ותורה שבעל פה ואתעטרת בהו, מאי דלא הוית מוקמת דתא, ובנייך דמיתך רעיתי, לא בעינא בתושבחתך ואתערו דרמימו דילך, בגין דאת הוית ערוס ועריה ולא הוית מתקנא בתיקונין, והשתא כמה איין תיקונין דילך, ורעותא דילי בך ובמילי תושבחתך, לואריך בתוריס, הא אידי לך בי מקדשא בארעא בגוואל דכלאו ליורין עלאין, וכמה לדיקים וחסידים עלאין בגויה, והשתא דאת מתעטרא בתיקוניך ובשלימו דלשון, הא כל מקורין עלאין וכל דרגין שאפין אינון לקבלא לך, ולאחנקא לך בתיקונין עלאין, וע"ד תורי זהב נעשה לך, נעשה ודאי, אעשה לא כתיב אלא נעשה, מרישא דנקודא עלאה עד יסודא תתא נהמן לך ועבדי לך מסערא דוהב (ק"ה) דתמן אתערו דרמימו, עם נקודות הכסף, מסערא דימינא, לאחזאה דהא אתערו דלעילא לא אתער ולא אתתקן לגביה אלא כד אתתקנא אידי בקדמיתא בתיקוני דהאי עלמא (ק"ט) וכיון דתיקונין דהאי עלמא אתתקנו

זיו הזהר

לְסוֹסְתִי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. אמר רבי שמעון מה שייכות לזה אצל הפסוקים שלמעלה, ובסוד האהבה והשמחה של שיר הזה מה ענין לכאן מרכבות פרעה, ומה הוא משיב לה, אלא בוא וראה שכאשר השלים הקב"ה את המטרונה על כל אותן המונים והמחנות שלמטה להיות הראש שלהם, מומן ההוא והלאה היא משוררת תמיד בלי הרף, וכל המונים שלה משוררים תמיד ולא ידמו לעולם, וכאשר יצאה ממצרים וכל המחנות שלמעלה ושלמטה היו לפניה, וסוסי פרעה עם מרכבותיו היו נוסעים מאחריהם של ישראל, בכך היא התחילה בשיר אהבה לאל עליון, והקב"ה לא רצה בשיריב בזמן ההוא, כמשיכ ולא קרב זה אל זה כל הילולא, אז נשתתקה מלשיר שיר האהבה שהתחילה וכיון שטבעו כל אותן הסוסים ומרכבות פרעה בים, וראו ישראל כל אותן הגבורות והנסים שעשה להם הקב"ה, אז שוררו ישראל בארץ שירה בשבילה וקבלם הקב"ה, שנאמר אז ישיר משה ובניי את השירה הזאת לה', וכאשר בנה שלמה בית המקדש והיו כל העולמות במשקל אחד, אז עוררה היא אהבה בשיר עליון, ואמרה דברי השיר באהבה אליו, והקב"ה מתוך האהבה והתשוקה של הכלה רצה להזכירה אותה השתיקה שעשה לה לשתוק ולא חפץ אז בשיר שלה, פתח ואמר לסוסתי ברכבי פרעה, כאשר אותן הסוסים והמרכבות של פרעה היו באים ורודפים אחרי ישראל, דמיתך רעיתי, החרשתך אז בדמיה, דמיתך, כמשיכ וידום אהרן, שיש בגבעון דום, וכך נצרך, שהליון בזמן ההוא עד אז בנין ביהמ"ק והמחנות שבארץ וכל התיקונים ש"ך לא היו בשלמות כראוי, ואת לא היית מתעטרת בהם בתיקוניך כראוי, אבל עתה נאוו לחייך בתורים כמה נאים הם כל התיקונים ש"ך, וכמה יפים הם בתורים, שכבר קבלו ישראל התורה, תורה שבכתב ותורה שבע"פ ונתעטרת בהם, מה שלא היית כן מקודם לזה, ולפיכך דמיתך רעיתי, לא חפצתי בשיר ש"ך ובהתפוררות אהבה ש"ך, לפי שהיית ערום וצריה ולא היית מתוקנת בתיקונים, ועתה כמה נאים התיקונים ש"ך, ורצון שלי בך ובדברי שירתך, צואריך בחרוים, הרי יש לך בית המקדש בארץ בדמיון כל הצורות העליונות, והרבה צדיקים וחסידים גדולים בתוכו, ועכשו שאת מתעטרת בתיקוניך בשלמותם, הרי כל מקורות העליונים וכל המדרגות כוספים הם אליך לקבל אותך, ולתקן אותך בתיקונים עליונים, וע"כ תורי זהב נעשה לך, נעשה בודאי, אעשה לא כתוב אלא נעשה, מראשית נקודה העליונה עד היסוד התחתון נתקן לך ונעשה לך מן הצד בחינת הזהב (ק"ה) אשר שם התעוררות האהבה, עם נקודות הכסף, היינו מצד בחינת הימין, להראות שהתעוררות העליון אינו נתעורר ולא נתתקן לה אלא כאשר נתתקנה היא תחלה בתיקונים של זה העולם (ק"ט) וכיון שהתיקונים של זה העולם נתתקנו

(ק"ה) זהב פורה על גבורה, אש, שמשאל, ככתוב שמאלו תחת דראשי, ובסוף מורה על חסד, ס"ס, יסין, ככתוב ויטינו תחבקני (ק"ט) שצ"ו אתעורתא ורתתא נעשה אתעורתא ורע"א.

נתתקנו בה כראוי. בכך תיקונים שלמעלה מתתקנים
 בה ונותנים לה תורי זהב עם נקודות הכסף. תורי.
 כמש"כ תור אסתר בת אביחיל (ג) עכשו נכון הדבר
 שהרי נאוו לחייך בתורים וגו'. ובעבור זה ודאי תורי
 זהב נעשה לך וגו'. נתקן אותך כראוי (קכא) כל אחד
 ואחד מאתנו לפי דרכו : (י"ח)

ועוד לסוסי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. כתוב וה'
 הולך לפנייהם יומם בעמור ענן וגו'. כאשר
 הוציא הקב"ה את ישראל ממצרים לא היו רוצים ללכת
 במדבר ארץ חרבה. כי היו רגולים למצרים שהיתה
 כגן עדן. כמש"כ כגן ה' כארץ מצרים. ועכשו ילכו
 בארץ ציה בדרך יבשה בלי ישוב. מה עשה הקב"ה.
 שלח לפנייהם שכינה הקדושה שהיתה מהלכת בכל
 גונים של זוהר. בכל גונים מפליאים. והיו נמהרים
 אחריה להביט בהשתוקקות. והלכו ולא היו נעכבים..
 וכדמיון שהם הלכו במהירות כמו כן עשה פרעה
 במרכבותיו וסוסים שלו. כדי לרדוף במהירות ולא
 יתפכבו מרכבותיו וסוסיו בדרך. מה עשה. לקח סוסים
 נקבות וסוסים זכרים. ויאסר הנקבות מלפנים והזכרים
 מאחריהן. הזכרים היו רצים אחר הנקבות. והנקבות היו
 נמהרות מלפני הזכרים. וכלם רדפו במהירות אחרי
 ישראל. כאשר השיגם ובקש להתגר מלחמה בישראל.
 נשל הנקבות ואסר אותן לאחור והזכרים מלפנים להשוות
 מרכבותיו. כך כאן בתהלה כתוב וה' הולך לפנייהם
 יומם. ואח"כ כתוב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני
 מחנה ישראל וילך מאחריהם. ויסע. בשביל שישאל
 יהיו נשמרים. וכל אותן החצים ואבני בליסטראות
 והכדורים של מרכבות פרעה לא הגיעו אצל ישראל.
 וזהו שכתוב התיצבו וראו. ולפיכך דמיתך רעיתי.
 בדמיון ההוא ממש של מרכבות פרעה. וכיון שאותן
 המונים של מצרים נאבדו. וראו ישראל כל אותן
 הנסים והגבורות שעשה להם הקב"ה על הים. בכך נאוו
 לחייך בתורים. נתתקנו ישראל בסוד האמונה. שנאמר
 ויאמינו בה' ובמשה עבדו. וקבלו התורה על הר
 סיני. תורה שבכתב ותורה שבעל פה. ובכך נתתקנו
 כלם למעלה ולמטה כראוי :

בזמן ששלמה המלך בנה בית המקדש. והיו
 ישראל כלם צדיקים וחסידים שוקטים כיון על שמריו.
 אז נתפתח הכל ונתגלה שיר הזה למעלה ולמטה.
 ביציאת מצרים נאמר לסוסי ברכבי פרעה דמיתך
 רעיתי. מה סוסותא דרתיכון דפרעה הו' מזוינים
 בכל מיני כלי זיין. כמו כן את היית מלובשת בכמה
 מיני כלי זיין להתגיר מלחמה. ומה הסוסים של פרעה
 היו טעונים בכמה כלי מלחמה. אבני בליסטראות
 חיצים וכדורים להתגר מלחמה. כמו כן אני העמסתי
 בך כל מיני כלי מלחמה להתגר מלחמות בהם.
 ולהתקדש בך לציני כל. ועתה אני רואה אותך בגוון
 אחר. בכמה תיקונים יפים ונאים. נאוו לחייך בתורים.
 בשתי ההי"ן. שהרי הכל נתפתח אצלך ונתגלה.

אתתקנו בה כדקא יאות. כדין תיקוין דלעילא מתתקפי
 בה ויחסי לה תורי זהב עם נקודות הכסף. תורי.
 כמד"א תור אסתר בת אביחיל (קכ) השתא יאות הוא
 דהא נאוו לחייך בתורים וגו'. ובגין דא ודאי תורי
 זכב נעשה לך וגו'. נתקן לך כדקא יאות (קכא) כל חד
 ומד כפוס אורחוי : (י"ח)

ורא לסוסי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. כתוב וה'
 הולך לפנייהם יומם בעמור ענן וגו'. בשעתא
 דלפיך לון קב"ה לישראל ממלכיה לא הו' בעאן ליזיל
 במדברא בלורח גניבו. דהו' רגילין במלכיה דהו'א
 כגנתא דעדן. כמד"א כגן ה' כארץ מצרים. וכען דיהו' אוליין
 באתר גניבו בלורחא דמירבא בלא ישובא. מאי עביד קב"ה.
 שדך קמייסו שכינתא דהו'א אולא בכל
 גוויין דזוסיא. בכל גוויין דתיאובתא. והו' רהטי
 אבתיה למחזי בתיאובתא. ואולי ולא הו' מתעכבי..
 וכגוונא דלזין אזלו צבחיין אוף הכי עבד פרעה
 צרתיכו וסוסוין דיליה. בגין למרדף צבחיין ולא
 יתעכבו רתיכו בלורחא. מאי עביד. כעל סוסוין
 נוקבי וסוסוין דכורי. ושי נוקבי לקמייסו ודכורי
 מאחורא. דכורי הו' רהטי צרתיכו נוקבי. ונוקבי הו'
 רהטי מקמי דכורי. ולכחו רהטו צבחיין אבתרייהו
 דישראל. כיון דלדביק לון ובעא לאגרא קרבא צישראל.
 כעל נוקבי ומגר לון לאחורא ודכורי לקמייסו בגין ליישרא
 רתיכו. כך בקדמיתא כתוב וה' הולך לפנייהם
 יומם. ולצתר כתוב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני
 מחנה ישראל וילך מאחריהם. ויסע. בגין דישראל
 יהו' כסירין. וכל אינון גירין וצליסטרין
 אצטין וקולפין דרתיכו פרעה לא מסי לגבייהו דישראל.
 וסינו דכתיב התיצבו וראו. ובג"כ דמיתך רעיתי.
 צהווא גוונא מתס דרכבי פרעה. וכיון דאינון
 אולכסין דמלכאיתא תעצרו. וחמו ישראל כל אינון
 כסין וגבירין דעבד לון קב"ה על ימא. כדין נאוו
 לחייך בתורים. אתתקנו ישראל בצווא דמסימנותא. דכתיב
 ויאמינו בה' ובמשה עבדו. וקבילו אורייתא על פורא
 דסיני. תורה שבכתב ותורה שבעל פה. וכדין אתתקנו
 כלסו עילא ותתא כדקא יאות :

צומנא דשלמה מלכא צנא צי מקדשא. והו'
 ישראל כלסו לדיקי וחסדי שקטי כמזרא על דורדיה.
 כדין אתפתח כלל ואתגלי שירתא דא עילא ותתא.
 צהווא שעתא כתיב לסוסי ברכבי פרעה דמיתך
 רעיתי. מה סוסותא דרתיכון דפרעה הו' מזוינים
 בכל זייני קרבא. אוף הכי אנת הו'ת מתלבשא בצמא
 זיני קרבא לאגחא קרבא. ומה סוסוין דפרעה
 הו' טעינין בצמא מאני קרבין. אצטין גורין צליסטרין
 וגוספירין לאגחא קרבא. אוף הכי אנת פטינא
 ציך כל זיני קרבין לאגחא קרבין צהוין.
 ולהתקדשא ציך לעינייהו דכלא. והשתא חזינא לך בגוונא
 אחרא. בצמא תיקוין שפירין ויין. נאוו לחייך בתורים.
 צתי הסי"ן. דהא כלל אתפתח לגביך ואתגליא.

זיו הזהר

(קכ) פירוש יחד וזיוג מלשון עונתה לא יגרע : (קכא) מ"ב נשפיע לך די שפע :

ה העליונה תשמח בך ונכונה לקבלך ונתפתחה. ואת נעברת מאותך ונכנסת באותך (קכג) ובשתי אלה נאו לחייך ונתתקנו אצלך בתורים. כי אותן שתי ההי"ן הן תורים. תורה שבכתב ותורה שבע"פ. צוארך בחרוזים. הם תיקונים העליונים מכל המקורות שנתתקנו לה. וכל זה הוא מזכירה בחביבות ואהבה רבה. בשביל לנחמה ולדבר על לבה ולהראות לה אהבה גדולה. וע"כ אמר לה תורי זהב נעשה לך וגו'. שהרי מכאן ואילך יש להוסיף לך יופי על יופי. תיקונים על תיקונים: (יח)

לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. א"ר יוסי בוא וראה יש מרכבות לשמאל בסוד של צד הטומאה. ויש מרכבות לימין בסוד העליון של הקדושה. ואלה לעומת אלה. אלו של רחמים ואלו של דין. וכשעשה הקב"ה דין במצרים. כל דין שעשה ה' כדמיון אותן המרכבות ממש. וכדמיון של צד ההוא ממש. כמו שצד ההוא הורג ומוציא הנשמות. אף הקב"ה עשה באותו הדמיון ממש. שנאמר (שמות יג) ויהרג ה' כל בכור. וכן הכל במצרים ה' באותו הדמיון ממש. ולפיכך דמיתך רעיתי כדמיון שלו ממש להרוג. שנאמר כי אני ה'. אני הוא ולא אחר. ולעתיד לבוא כתוב (ישעי' סג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו': (א-רי"א)

נאו לחייך בתורים וגו'. א"ר שמעון בוא וראה כל הגונים שבפנים. וכל המחשבות והרצונות שבעולם שהם תוך הלב. כלם ניכרים בהפנים. ובהפנים ניכר האיש מי הוא. אם מעשיו לטוב או שמעשיו לרע. כמש"כ (ישעי' ג) הכרת פניהם ענתה בם. ועל זה אמר נאו לחייך בתורים. כי עתה שתיקוני הכלה כלם כראוי בתיקונים ישרים. בתיקונים של מעשים טובים. מיד נאו לחייך בלי בוש כלל. וכל זה היה בזמן שנבנה בית המקדש. שכל העולמות היו בשמחה. עליונים ותחתונים בחבור אחד. ואז נתתקנו הפנים כראוי. שנתחברו פנים בפנים כראוי (קכד) לחייך כתוב ולא פניך. לפי שהכל אחד. אבל לחיים הם מתקנים הצפופה והדיבור להבין בהן. ולפיכך שיר הזה נתתקן בזמן שנבנה בית המקדש יותר מבשאר זמנים שבעולם: ובוא וראה כיון שבא שלמה ונבנה ביהמ"ק. מה כתוב (דה"א כט) וישב שלמה על כסא ה' למלך. שאז כס"א ההיא נתעטרה למעלה ולמטה (קכד) ועלוה בשיר למעלה. כיון שעלתה בשיר הושיט לה המלך ימינו לקבל אותה. וקבלה בין זרועיו ואמר לה דברי אהבה. ויפקד לתת לה מתנות ואוצרות וכבוד גדול. ואמר תורי זהב נעשה לך עם נקודת הכסף. תורי זהב הן פסקי הטעמים. לפי שהן מלמדים הדרך לכנס. אם לימין ואם לשמאל. ומפני מה נקראים תורי. לפי שכאשר מגיע התור והזמן של איזו מדרגה להשפיע בה על

ה פלאה חדי ציך ויאי לקבלך ונתפתחה. ואתה אתעצרת מאתך ועיילת זאת ה' (קכג) ובאלו תרין נאו לחייך ונתתקנו לנצרך בתורים. דליון תרין ה"י"ן ליון תורים. תורה שבכתב ותורה שבע"פ. לוארך בחרוזים. ליון תיקונין עליון דכל מקורין דאתתקנו לנצרך. וכל דא איכו דכיר לנצה בחציבו ורמימו סגי. בגין לנחמא ולמללא על לבה ולאחזאה לה רמימו סגי. וע"ד אמר לנצה תורי זהב נעשה לך וגו'. דהא מכאן ואילך אית לאחזאה לך שפירו על שפירו. תיקונין על תיקונין: (יח)

לסוסתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. א"ר יוסי תא חוי אית רתיכון לשאלא ברוא דסערא אחרא. ואית רתיכון לימוכא ברוא דלעילא דקדושה. ואלוין לקבל אליון. ליון דרחמי ואלוין דדינא. וכד קב"ה עבד דינא במצראי. כל דינא דעבד כהסוא גוונא דליון רתיכון ממש. וכגוונא דיליה דהסוא סערא ממש. מה הסוא סערא קטיל ואפיק נשמתין. אף קב"ה עבד כהסוא גוונא ממש. דכתיב (שמות יג) ויהרג ה' כל בכור. וכן כלל במצרים כהסוא גוונא ממש. ובג"כ דמיתך רעיתי כגוונא דיליה ממש לקטלא. דכתיב כי אני ה'. אני הוא ולא אחר. ולזמנא דאתי כתיב (ישעי' סג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו': (א-רי"א)

נאו לחייך בתורים וגו'. א"ר שמעון תא חוי כל גוויין דלגו. וכל מחשבין ורעותין דעלמא דליון גו לבא. לכהו אחרון באנפין. ובאנפין אשתמודע בר נש יואן איהו. אי עובדו לטב אי עובדו לביש. כד"ר (ישעי' ג) הכרת פניהם ענתה בם. ועל דא אמר נאו לחייך בתורים. דהשתא דתיקונין דכלה לכהו כדקא יאות בתיקונין דכשראן. בתיקונין דעובדין שבין. מיד נאו לחייך בלא כיסופא כלל. וכל דא הוי בזמנא דאתבני בי מקדשא. דעלמין לכהו כהדוה. עלאי ותתאי כבצורה חדא. וכדון אנפין אתתקנו כדקא יאות. ואתחברו אנפין באנפין כדקא חוי (קכג) לחייך כתיב ולא פניך. בגין דכלה חד. אבל לחיים ליון מתקנו לפלופא ומילולא לאסתכלא בהו. ובג"כ שירותא דא אתתקנא בזמנא דאתבני בי מקדשא יתיר משאר זמנין דעלמא:

ותא חוי כיון דאתא שלמה ואתבני בי מקדשא. מאי כתיב (דה"א כט) וישב שלמה על כסא ה' למלך. כדון הסוא כס"א אתעשרא עילא ותינא (קכד) וסלקא בתוסבחתא לנבי עילא. כיון דסלקא בתוסבחתא אושיט לה מלכא ימוכא לקבלא לה. וקביל לה בין דרועיו ואמר לה מילין דרמימו. ופקיד למיהב לה מתנן וכזבזין ויקר סגי. ואמר תורי זהב נעשה לך עם נקודת הכסף. תורי זהב ליון פסוקי עעמי. בגין דליון אולפין אורחא לאעלא. אי לימוכא ואי לשמאלא. ועל מאי אקרין תורי. בגין דכד משא תור וזמנא דהאי דרגא למיהב לה על

זיו הזהר

(קכג) אמת ד' מורה שהשכינה בדרות ררבה בדי שפע. ואמת ה' מורה שהיא פלאה בש"ע. עדייב הא דכס ורע: (קכג) פנים בפנים מורה על הזדווגות עלמא דרכורא עם עלמא דנקבא דחינו תפארת ומלכות להשפיע בה שפע: (קכד) כסא ה' היינו מדת המלכות:

על ידי היסוד ההוא. עושה בה רושם לכנוס וללכת בדרך ההוא שנצרך ללכת. כמו כן כאשר מדרגה אחרת מגיע לו התור והזמן להשפיע בה. עושה בה רושם באופן אחר לכנוס וללכת בדרך ההוא ממש. ועל זה הסוד כתוב (הושע יז) כי ישרים דרכי ה'. אלו הן תנועות הטעמים כל אחד ואחד כראוי לו. תורי זהב. לפי שהטעמים כך תלויים על האותיות כמו שתלויים עגילי נומים על גבי האזנים של הכלה. כמו תלשא ושאר התנועות. שהן הנזמים והעגילים של תיקוני האותיות. ואם האותיות הן בלי טעמים ואין בהן תנועות. הרי הן כאזני הכלה בלי נומים ועגילים וחסר בהן התיקונים. תיבות בלי נקודות הן כאשה בלי מלבושי כבוד. לפיכך הטעמים והתנועות הן תיקוני האותיות והלבשה שלהן. וצ"כ תורי זהב הן תנועות הטעמים. ומה שאמר זהב. לפי שהן באות מראש המלך ליתן דעת ושכל לכל האותיות. לפיכך כלן בסוד אחד עומדות. נקודות וטעמים ב' מדרגות הן. אלו ואלו נצרכות להתתקן בהן האותיות. והאותיות הן מצוירות בסודות עליונים. שהרי כלן יוצאות מסוד חכמ"ה העליונה. באתן שלשים ושתים נתיבות היוצאות מן חכמ"ה. וכל האותיות חקיקות למטה ותורה שבכתב יורשת אותן. וכאשר כל המדרגות באות לתקן אותה בסוד אותן האותיות (ק"ה) עושים בה נקודות וטעמים. ואפשר תאמר שהנקודות תקון סופרים הוא. חס ושלום. שאפילו כל נביאי העולם יהיו כמשה שקיבל התורה מהר סיני. אין להם רשות לחדש אפילו נקודה אחת קטנה באות אחת שבתורה. אלא כאן סודות עליונים לאותן מביני מדע. צורות כל האותיות הן על פי סוד ונקראות גופי התורה. שעומדות ללמד ולהודיע בסודות עליונים. הנקודות יוצאות מסוד המוח להעמיד האותיות על תיקונן. ובנקודה אחת נשתנה התיבה. ומעבירה את התיבה כמצמדה לאופן אחר והטעמים הם כמתג לסוס. ללכת בדרך ישר לימין או לשמאל לפי רצון הטעמים. ואין רשות לכל האותיות ללכת לצד זה או לצד זה. אלא ברשות כמה טעמים המנהיגים אותן ללכת בדרך ישר בנקודות וטעמים יחדו. וזהו הסוד שכתוב (משלי כה) תפוחי זהב במשכיות כסף דבר דבור על אופניו. תפוחי זהב הן הטעמים והתנועות. במשכיות כסף. אלו הנקודות. דבר דבור על אופניו. שהרי אין תיבה כראוי אלא בשתי אלה. ולפיכך תורי זהב נעשה לך עם נקודת הכסף: (י"ח)

עך שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. א"ר אבא מקרא זה ביארו החברים. בשעה שהקב"ה הי' נמצא על הר סיני והי' מוכן ליתן התורה לישראל. נרדי נתן ריחו. ישראל נתנו והעלו ריח טוב שעומד ומגין עליהם לדורי דורות. ואמרו (שמות כד) כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע: ד"א עד שהמלך במסבו. בעוד שעלה משה לקבל התורה מהקב"ה שנחקה בשני לוחות אבנים

על ידא דהסוד יסוד"א. עבד צה רשמו לאעלא ולמהך צהסוד אורחא דבני למיחך. ארף הכי כד דרגא אחרא מסא ליה תור וזמנא למיחב צה. עבד צה רשמו צנונא אחרא לאעלא ולמהך צהסוד אורחא ממש. ועל רזא דא כתוב (הושע יז) כי ישרים דרכי ה'. אלין אינון תנועי דטעמי כל חד וחד כדקא חזי ליה. תורי זהב. בגין דטעמי הכי תליין על אהוון כמה דתליין מזרין דזמין על גבי אודנין דכלה. כגון תלשא ושאר תנועי. דאינון זמין וזורי דתיקונין דאהוון. ואי אהוון יתיבין בלא טעמי ולא איה צהו טעמי. הא אינון כאודנין דכלה בלא זמין ועגולין ושלילן מתיקונא. תיבין בלא נקודין אינון כאסתא בלא לבושין. בג"כ טעמי ותנועי אינון תיקוני דאהוון ומלבושין דלהון. וע"ד תורי זהב אינון תנועי דטעמי. ומאי דאמר זהב. בגין דאינון אהיין מרישא דמלכא למיחב דעתא וסכלנא לאהוון כללו. בג"כ כללו ברוח חדא קיימין. נקודי וטעמי תרין דרגין אינון. אלין ואלין אלסרכיכו לאסתקנא צהו אהוון. ואהוון אינון רשימין ברזין עלאין. דהא כללו נפקין מראש דחכמת"א עלאה. באינון תלתין ותרין שבילין דנפקין מחכמת"א. ואהוון כללו חקיקין לתתא ויתתא לון תורה שבכתב. וכד כללו אהיין לאסתקנא לוח ברוח דאינון אהוון (ק"ה) עבדין צה נקודי טעמי... ואי תימא נקודי תיקון סופרים הוא. חס ושלום. דאפילו כל נביאי דעלמא יהוון כמשה דקביל אורייתא מסורא דסיני. לית לון רשו לחדתא אפילו נקודה חדא זעירא באת חד דאורייתא. אלא הכא רזין עלאין לאינון דידי מדין. אהוון כללו רשימין ברוח ואקרין גופי תורה. דקיימין למילף ולמדע ברזין עלאין. נקודי אינון נכקין מרחא דמוחא לקיימא אהוון על תיקונייהו. ובנקודה חדא אשתני תיבה. ואעבר להאי תיבה מקיומא צנונא אחרא. ואינון טעמי. כמתג לסוסיא. למהך באורח מישר לימינא או לשמאלא לפוס רעותא דטעמי. ולית רשו לכל אהוון למהך לסערא דא ולסערא דא. בר ברשו כמה דטעמי מדברי לון למהך באורח מישר בנקודי וטעמי כחדא. ורזא דא (משלי כה) תפוחי זהב צמשכיות כסף דבר דבור על אופניו. תפוחי זהב. אינון טעמי ותנועי. צמשכיות כסף. אלין נקודי. דבר דבור על אופניו. דהא לית מלה כדקא יאות לבר בתרין אלין. ובג"כ תורי זהב נעשה לך עם נקודת הכסף: (י"ח)

עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. א"ר אבא מקרא אוקמוס חבריא. צשעתא דקצ"ה אשתכח זמין צפורא דסיני למיחב אורייתא לישראל. נרדי נתן ריחו. ישראל יסבו וסליקו ריחא טב דקאים ואגין עלייהו לדרי דרין. ואמרו (שמות כד) כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע: ד"א עד שהמלך במסבו. בעוד דסליק משה לקבל אורייתא מקב"ה דאהתקנא בתרי לוחי אבנין

זיו הזהר

(ק"ה) מ"יש" השפיע שפע בברת הב"בות :

אבנים. עזבו ישראל ריח הטוב ההוא שהיה מכתיב עליהם. ואמרו לעגל אלה אלהיך ישראל :
 עתה נבאר מקרא זה בסוד החכמה. בוא וראה כתוב (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. נהר הזה מתפשט בצדדיו בשעה שמזדווג עמו בזיוג שלם עדן ההוא (קטו) בנתיב ההוא שאינו ידוע למעלה ולמטה. כמש"כ (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט. ונמצאים בחביבות שאין נפרשים תמיד זה מזו. בכך יוצאים מעינות ונחלים ומעטרים להמלך הקדוש שנקרא בן בכל אותן הכתרים (קטו) על זה כתוב בעטרה שעטרה לו אמו. ובשעה ההיא יורש מלך הקדוש ההוא שנקרא בן נחלת אביו ואמו. בכך הוא משתעשע בזה התענוג והדשן. ולמדנו בשעה שמלך העליון הקדוש יושב במעדני מלכים בכתרו. ע"ז כתוב עד שהמלך במסבו. זה מלך העליון. נרדי נתן ריחו. זה היסוד שמוציא ברכות להזדווג זה מלך הקדוש התחתון שנקרא בן בהמטרונה. ואז נשפע ברכות בכל העולמות ונתברכים עליונים ותחתונים : (ג-טא)

עוד א"ר אבא עד שהמלך במסבו. זה הוא מלך העליון. באותו התחברות ודשן של עדן העליון (קכח) בנתיב ההוא הנסתר והנעלם שאינו ידוע נתמלא ממנו ים הגדול ומתפשט בנחלים ידועים (קכט) נרדי נתן ריחו. זה ים האחרון שברא עולם התחתון כדמיון שלמעלה. ומעלה ריח טוב למעלה למשול ולעשות. והוא יכול ומושל ומאיר באור העליון. בוא וראה בשעה שזאת הנרד מעלה ריח למעלה (קל) בכך חביבות מתקשרת ועולה זאת הנרד להתחד למעלה. וכל המרכבות הקדושות מעלין ריח להתעטר אצל שלמעלה. וכל אותן המרכבות נקראין עלמות שיר. כמש"כ (תהלים מ) על עלמות שיר. והרי ביארנו מהו עלמות שיר. והיינו ככתוב ועלמות אין מספר (קלא) מהו ועלמות אין מספר. כמש"כ (איוב כח) היש מספר לגדודיו. ומפני שאין להן מספר כתוב ועלמות אין מספר : (ג-רכז)

רבי יוסי אמר עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. בוא וראה כך דרכי הקב"ה. כאשר האדם מתדבק בו. והוא משרה שכינתו עליו. ויודע שלאחר זמן יחטא. הוא מקדים ולוקח ריח הטוב ממנו ומסלקהו מן העולם. זש"כ עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. עד שהמלך. זה הקב"ה. במסבו. זה אותו האדם שנדבק בו והולך בדרכיו. נרדי נתן ריחו. הם מעשים טובים שבו. שבשביעם יסתלק מן העולם קודם זמנו. וע"ז אמר שלמה המלך (קהלת ח) יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים וגו'. יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים. כמו שביארנו שבשביל מעשיהם הטובים מסלקם הקב"ה מן העולם קודם זמנם. ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים. שהקב"ה מאריך להם שנותיהם ומאריך אפו בהם. אלה

אבניו. ישראל שצקו הסוף ריחם סבל דסוס מתעטר עליהם. ואגרו לעגל אלה אלהיך ישראל :

השתא האי קרא ברזח דחכמתא הוא. תא חזי כתיב (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. האי נהר אשתפס בסטרוי בשעתא דמזדווג עיניה בזוגא שלים הסוף עדן (קטו) בהסוף נתיב ללא איתידע לעילא ותתא. כד"א (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט. ואשתכחו ברעותא ללא מתפרשן תדירא חד מחד. כדון נפקין מזעיין ונחלין ומעטרי למלכא קדישא דאקרי בן בכל אינון כתרין (קטו) כדון כתיב בעטרה שעטרה לו אמו. ובהסוף שעתא ירית הסוף מלכא קדישא דאקרי בן אחסנתא דאביו ואמיה. כדון אינו אשתעשע בהאי ענוגא ותפנוקא. ותאנא בשעתא דמלכא קדישא עלאה בתפנוקי מלכין יתיב בעטרי. כדון כתיב עד שסינך במסבו. דא מלך עלאה. נרדי נתן ריחו. דא יסוד דאפיך ברכאן לאזדווגא האי מלכא קדישא תתא דאקרי בן במטרוניתא. וכדון איתיהון ברכאן בכלסו עלמין ומתברכין עלאין ותתאין : (ג-טא)

תו א"ר אבא עד שסינך במסבו. דא הוא מלך עלאה. בהסוף חברותא ותפנוקא דעדן עלאה (קכח) בהסוף שביל דסתיס וגניו ולא איתידע. אשתמלא מניה ימלא ונפקא בנחלין ידעין (קכט) נרדי נתן ריחו. דא ים תתא דברא עלמא תתא כגונאל דלעילא. וסליק ריחא סבל לעילא לשלמא ולמעבר. ויכול ושלם וכסיר בנהורא עלאה. תא חזי בשעתא דהאי נרדא סלקא ריחא לעילא (קל) כדון חביבותא אשתקשרת וסלקא האי נרדא לאתחדא לעילא. וכלסו רתיבין קדישין סלקין ריחין לאתעטרא לגבי דלעילא. ואינון רתיבין כלסו אקרון עליות שיר. כד"א (תהלים מו) על עלמות שיר. והא אוקימו מהו עלמות שיר. אלא כד"א ועלמות אין מספר (קלא) מהו ועלמות אין מספר. כד"א (איוב כח) היש מספר לגדודיו. ובגין דלית לסו חושבנא כתיב ועלמות אין מספר : (ג-רכז)

רבי יוסי אמר עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. תא חזי כך ארחוי דקב"ה. בשעתא דז"כ אתדבק ביה. והוא אשרי דיוריס עליס. וידע דלבתר יומין יסרת. אקדים ולקיס ריחיה סב מניה וסליק ליה מעלמא הס"ד עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. עד שהמלך. דא קב"ה. במסבו. דא הסוף בר נס דאתדבק ביה ואויל בארחוי. נרדי נתן ריחו. אינון עובדין סבין דביה. דבגיטוין יסתלק מעלמא עד דלא מטא זמניה. וע"ז אמר שלמה מלכא (קהלת ח) יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש לדיקים וגו'. יש לדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים. כמה דאוקימנא דבגין דעובדיהון סבין קב"ה סליק לון מעלמא עד דלא מטא זמניה. ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הלדיקים. דקב"ה אורין לון יומין ואריך רוגויה סבו. אלן

זיו הזהר

(קכו) פי' נהר היינו בינה עדן היינו חכמה נתיב היינו דעת. (קכז) זה התפארת : (קכח) כאן דורש רבי אבא שונה הוא מלך העליון. חכמה. הנקרא אבא : (קכט) ים הגדול היינו בינה ים האחרון זו המלכות : (קל) זו השכינה הקדושה : (קלא) אלו המדרגות של המלכות ומחנות המלאכים אשר לה :

אלה בשביל שלא יתקלקרו. ואלה בשביל שיחזרו בתשובה. או בשביל שיצאו מהם בנים טובים: (א-גו)

אלין בגין דלל יסרחון. ואלין בגין דלהדרו לנביה. או בגין דיפוק מנייהו בגין דמעלי: (א-טו)

תוספתא

אשכנז הכפר דודי לי. אשכנז. זו אם העליונה. מה אשכנז מתקשט בכמה עלים בכמה זמורות לישראל האוכלים אותו. כך שכינה העליונה מתקשטת בכמה עדיים של שמנה כלים. מכמה קרבנות. מכמה מיני תכשיטים לכפר על בניה. והיא צומדת בהם לפני המלך. ומיד (בראשית ט) וראייתה לזכור ברית עולם. ונותן לה כל משאלותיה באותן הברכות שתקנו החכמים בתפלה לבקש מלפני המלך. בזמן ההוא כל הדינים של שכינה התחתונה. שהן הוה"י אדני"י. נהפכים לרחמים כזה יהו"ה. לקיים (יש"א א) אם יהיו חטאיכם כשנים. הוה"י. כשלג ילבינו. יהו"ה. אם יאדימו כתולע. הוה"י. כצמר יהיו. יהו"ה. וכל הדינים של שכינה התחתונה נתלבנים מן השכינה העליונה. ע"כ: (ב-גו)

תוספתא

אשכנז הכפר דודי לי. אשכנז. זה אמת עלאה. מה אשכנז מתקשט בכמה עלין בכמה זמורות לישראל דאלין ליה. הכי שכינתא עלאה מתקשטת בכמה קשוסין דשמנה כלים. מכמה קרבנין. מכמה מיני תכשוסין דכפרה לנבחה. ואיסי קמת צהון קמי מלכא. ומיד (בראשית ט) וראייתה לזכור ברית עולם. ויסיב לה שאלתין דילה באלין ברכאן דתקיני רבין בללותא למשאל קמי מלכא. צהסוה זמנא כל דיני דשכינתא תזאה. דאיסי הוה"י אדני"י. מתהסכן לרחמי כוונתא דל יהו"ה. לקיים (יש"א א) אם יהיו חטאיכם כשנים. הוה"י. כשלג ילבינו. יהו"ה. אם יאדימו כתולע. הוה"י. כלמר יהו"ה. וכל דיני דשכינתא תתאה מתלבנין משכינתא עלאה. ע"כ: (ג-טו)

הנך יפה רעיתי וגו'. אמר רבי שמעון תא חזי שרא קדישא איסו כללא דכלא. י כליל צהאי **חכמה**. וסהוא עלמא דתמי אצרי צו"ד. סה"ד (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. מהו עדן. דל **חכמה** עלאה ודל י וחקרי אצא. אצא לכלא. שירותא דכלא. ציתא דכלא. דכתיב (משלי יד) בחכמה יבנה בית. וכתוב (תהלים קד) כלם בחכמה עשית. ה קדמאה דל **בינה** ואתקריאת אצא. סה"ד **חכמה** לא אתגליא ולא אתידע צאתריה. ומדלתחבר צאצא אתרמי צאצא. ודל אלין תרין צנין צרא וצרתא דמתעשרין מאצא. ובשעתא דאצא ינקא לתרין צנין **בן ובת** דאינון דה אתקריאת **תבונה**. צנין דכליל כלל באלין אהון צין וצית. כלל חד כללא וסיינו תצוניה. **בינה** סיינו **בן ירה**. אצא ואמא דאינון **יה וצן** דאיסו ו בגווייהו. צספרא דרב הצנונא סבא אמר דשלמה מלכא תקונא קדמאה דגלי ואמר סכר יפה רעיתי. מהסיה אמת עלאה הוא דאמר. ובתקונא תנינא חקרי כלל דאיסי נוקצא דלתתא. ואינון דאצרי דתרווייהו להאי נוקצא דלתתא אינון. לאו הכי. דה קדמאה לא אתקריאת כלל. אלא ה צתראה אתקריאת כלל לזמנין ידיען. דהא זמנין סגיאין אינון דדכורא לא תתחבר עמה ואסתלק מינה (ק"ג) צהסוה זמנא כתיב (ויקרא יח) ולא אשה צדת שומארת לא תקרב. ובשעתא דאתדכיאת נוקצא ודכורא צעי לאתחברא עמה. כדין אתקריאת כלל. ככלל ממס אחיא. אצל סה"ד אמת עלאה לא אפסיק רעווא דתרווייהו לעלמין. צחד כפקין וצחד שריין. לא אפסיק דל מן דל ולא אסתלק דל מן דל. ובג"כ כתיב ונהר יוצא מעדן. יוצא תמיד ואינו

הנך יפה רעיתי וגו'. אמר רבי שמעון תא חזי שרא קדישא איסו כללא דכלא. י כליל צהאי **חכמה**. וסהוא עלמא דתמי אצרי צו"ד. סה"ד (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. מהו עדן. דל **חכמה** עלאה ודל י וחקרי אצא. אצא לכלא. שירותא דכלא. ציתא דכלא. דכתיב (משלי יד) בחכמה יבנה בית. וכתוב (תהלים קד) כלם בחכמה עשית. ה קדמאה דל **בינה** ואתקריאת אצא. סה"ד **חכמה** לא אתגליא ולא אתידע צאתריה. ומדלתחבר צאצא אתרמי צאצא. ודל אלין תרין צנין צרא וצרתא דמתעשרין מאצא. ובשעתא דאצא ינקא לתרין צנין **בן ובת** דאינון דה אתקריאת **תבונה**. צנין דכליל כלל באלין אהון צין וצית. כלל חד כללא וסיינו תצוניה. **בינה** סיינו **בן ירה**. אצא ואמא דאינון **יה וצן** דאיסו ו בגווייהו. צספרא דרב הצנונא סבא אמר דשלמה מלכא תקונא קדמאה דגלי ואמר סכר יפה רעיתי. מהסיה אמת עלאה הוא דאמר. ובתקונא תנינא חקרי כלל דאיסי נוקצא דלתתא. ואינון דאצרי דתרווייהו להאי נוקצא דלתתא אינון. לאו הכי. דה קדמאה לא אתקריאת כלל. אלא ה צתראה אתקריאת כלל לזמנין ידיען. דהא זמנין סגיאין אינון דדכורא לא תתחבר עמה ואסתלק מינה (ק"ג) צהסוה זמנא כתיב (ויקרא יח) ולא אשה צדת שומארת לא תקרב. ובשעתא דאתדכיאת נוקצא ודכורא צעי לאתחברא עמה. כדין אתקריאת כלל. ככלל ממס אחיא. אצל סה"ד אמת עלאה לא אפסיק רעווא דתרווייהו לעלמין. צחד כפקין וצחד שריין. לא אפסיק דל מן דל ולא אסתלק דל מן דל. ובג"כ כתיב ונהר יוצא מעדן. יוצא תמיד ואינו

זיו הוהר

(ק"ג) כו מזהב חטאי ישראל יש כח לסמאל הטמא לקרב אליה למנוע ולהחשיך אור הקדוש הנשפט אליה מן התארת עלמא דכוריא וזהו שכתוב ונרנן מפירי ארץ. וכאשר ישראל מטיבום מעשיהם בתשובה ותפילה וצדקה מעבירים אותו מן הקדושת וזה הענין שהשכינה תטהר. ונעשה יהוד קב"ה ושכינתיה להשגיג אליה די שפג סבא טוב לישראל:

ולא אפסיק. ה"ד (ישעי' נח) וכמולא מים אשר לא יכזבו מימיו. ובג"כ כתיב רעיתי. ברעותא דלחוסה שריין באחדותא שלימתא. אבל סבל אתקריאת כלה. דכד אתא דכורא לאתהברא עמה היא כלה. ככלה איחי אהיא ממש. ובג"כ תרי תקוין דנוקבי פריש שלמה. תקונא דקדמיתא סתימא. בגין דאיחי סתימא. ותקונא תנינא פריש יתיר ולא אסתים כולא האי. ולבתר תליא כל שבתא צהיאי דלעילא. דכתיב אחת היא ללמא צרה היא ליוגדתא. ובגין דאיחי אמא דמעפרא לכלהו. ורעותא דיו"ד לא אפסיק מינא לעלמין. אחיסיב ברעותא דילא כל חירו דעבדין. כל חירו דכלא. כל חירו דחייביא לדכאה לכלא. דכתיב (ויקרא טו) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'. וכתיב (ויקרא כב) וקדשתם את שנת החמשים שנה וגו' יוצל היא. מהו יוצל. כמד"א (ישעי' יז) ועל יוצל ישלח שרשיו. משום ההוא נהר לחמי וגיוד נפיק ואתי תדיר ולא פסיק: (ג-רנ):

ב

אני חבללת השרון שושנת העמקים. פתח רבי שמעון ואמר תא חוי כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב"ה. דקב"ה משבה לה והיא משבתת ליה תדיר. וכמה שבחין וזמירין אומינת ליה תדיר לקב"ה. זכאה חולקהון דישאל דלחידן ביה בעדבא דחולקא קדישא. כמה דכתיב (דברים יג) כי חלק ה' עמו וגו'. אני חבללת השרון. דא כנסת ישראל דקיימא צשפירו דנוי בגנתא דעדן. השרון. דהיא שרת ומשבתת למלכא עלאה: ד"א אני חבללת השרון. דבעיא לאשקאה משקוין דנחלא עמיקא מצועא דנחלין (א) כד"א (ישעי' לו) הדר הכרמל והשרון. שושנת העמקים. דקיימא צעמיקתא דכלא (ב) מאן אינון עמקים. כד"א (חיים קל) מעממיקים קראתיך ה'. חבללת השרון. חבללת מההוא אתר דשקוין דנחלין נפקין ולא פסקין לעלמין (ג) שושנת העמקים. שושנת מההוא אתר דאקרי עמיקא דכלא. סתים מכל סטריין. תא חוי צקדמיתא ירוקא כחבללת דטרפין דילא ירוקין. לבתר שושנת סומקא בגוונין אחרנין. שושנת צבית סרפין. שושנת דאשתיאת מנוחא לגוונא ושיאת גוונסא (ד) שושנת. צקדמיתא חבללת. בעידנא דבעיא לאזדוונא ביה צמלכא אקרי חבללת. בתר דאתדבקת ביה צמלכא צאינון נשיקין אתקריא שושנת. בגין דכתיב שפתותיו שושנים. שושנת העמקים. דהיא משניא גוונסא זמין לסב חזינין לביש. זמין לרחמי זמין לדינא: (א-כא). כששנסה

ואינו פוסק. זש"כ (ישעי' נח) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו. ולפיכך כתוב רעיתי. ברצון של אח ה חונים באחדות השלימות. אבל כאן נקראת כלה. שכאשר בא המלך להתחבר עמה היא כלה. ככלה היא באה ממש. ולכך ב' תיקונים של בחינת נקבה מפרש שלמה. תקון הראשון בלשון נסתר. לפי שהיא נסתרת. ותקון השני מפרש יותר ולא בהסתר כל כך. ואח"כ תולה כל שבח השכינה בהאם שלמעלה. שכתוב אחת היא לאמה ברה היא ליולדתה. ומפני שאותה האם היא המעטרת לכלם. ורצון היו"ד לא נפסק ממנה לצולם. לכך ניתן ברשותה כל החירות של עבדים. כל החירות של כלם. כל החירות המביאה מחילה לחוטאים לטהר לכלם. שנאמר (ויקרא טו) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'. ונאמר (ויקרא כב) וקדשתם את שנת החמשים שנה וגו' יוצל היא. מהו יוצל. כמש"כ (ישעי' יז) ועל יוצל ישלח שרשיו. בשביל נהר ההוא שבא ונמשך יוצא ובא תמיד ואינו פוסק: (ג-רז)

ב

אני חבללת השרון שושנת העמקים. פתח רבי שמעון ואמר בוא וראה כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקב"ה. שהקב"ה משבח אותה והיא משבחתו תמיד. וכמה שבחות וזמירות מכינה אליו תמיד להקב"ה. אשרי חלקם של ישראל שנאחזים בו בהגורל של חלק הקב"ה. כמו שכתוב (דברים יג) כי חלק ה' עמו וגו'. אני חבללת השרון. זו כנסת ישראל העומדת ביופי הדרה בגן העדן. השרון. שהיא משוררת ומשבתת למלך העליון: ד"א אני חבללת השרון. שחפצה לינוק מהשפעת נחל העמוק מקור הנחלים (א) כמש"כ (ישעי' יח) הדר הכרמל והשרון. שושנת העמקים. העומדת בצומק של הכל (ב) מי הם העמקים. כמש"כ (חיים קל) מעממיקים קראתיך ה'. חבללת השרון. חבללת ממקום ההוא שהשפעת הנחלים יוצא ואינו נפסק לצולם (ג) שושנת העמקים. שושנת ממקום ההוא שנקרא עומק של הכל. נסתר מכל הצדדים. בוא וראה בתחלה ירוקה כחבללת שהעלים שלה ירוקים. ואח"כ שושנת אדומה בגונים אחרים. שושנת בששה עלים. שושנת שנשנתית מגון לגון ומחלפת צבעיה (ד) שושנת. בתחלה חבללת. בשנה שמשתוקקת להזדווג עם המלך נקראת חבללת. ולאחר שנדבקה בו בהמלך באותן הנשיקות נקראת שושנת. לפי שכתוב שפתותיו שושנים. שושנת העמקים. שהיא מחלפת צבעיה פעמים לטובה ופעמים לרעה. פעמים לרחמים ופעמים לדין: (א-כא). כשושנה

זיו הזהר

ב (א) זו השפע הנובעת מן יחוד חכמה ובינה: (ב) י"ד תכונות שהמלכות היא לבסוף העשר ספירות. או הפירוש שהמלכות שורשה בחכמה שנקרא עומק הכל כידוע דאבא יסד ברתא והעמקים היינו חכמה ובינה: (ג) כאן כודאי הפירוש שהחבללת דהיינו המלכות נאצלה מן החכמה אשר השפע שלו אינו פוסק לעולם לקיום העולמות. (ד) פירוש כי קודם הודגותה עם התכונות הראיה ירוק דומה יותר לתכלת המורה על דין ואחר הודגותה נעשית אדומה בתערובות גונים אחרים. היינו שהגבורות שבה נמתקות ע"י קבלתה השפע מן התפארת הכולל ששת הספירות וזמירות צבעיה כפי ענין השפע שמקבלת מן ששת הספירות כי כל גוון מורה על ענין שפע אחרת.

כשׁוֹשְׁנָה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות. פתח רבי יוסי ואמר כשׁוֹשְׁנָה בין החוחים. זו כנסת ישראל. והרי ביארנו שהקב"ה משבח לה לכנסת ישראל. ואהבתו של הקב"ה אליה להתדבק בה. ולכן מי שנושא אשה צריך לשבח לו להקב"ה ולשבח לה לכנסת ישראל. שהרי למדנו בכל נצרך להראות עשיה. כמו שאיש הזה מתדבק בבת זוגו ואהבתו אליה. כך כאשר הוא בא לעבוד לפני המלך הקדוש הוא יכול לעורר זיוג אחר. שהרי הקב"ה אהבה שלו להתדבק עם כנסת ישראל. ומי שמצורר הדבר הקב"ה מברך אותו. וכנסת ישראל מברכת אותו. וזה נתבאר. וע"כ שבחו של הקב"ה שמשבח לה לכנסת ישראל שהיא כשׁוֹשְׁנָה בין החוחים. היא משובחת ועולה על הכל. כך כנסת ישראל בין שאר העמים. לפי שהיא עולה ומעטרת על הכל. והיינו שושנה בין החוחים. ואתרג בין החוחים. להראות שבחה של כנסת ישראל על הכל: (ג-יז)

עוד א"ר יוסי כשׁוֹשְׁנָה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות. רצה הקב"ה לעשותם לישראל כדמיון שלמעלה. ולהיות שושנה אחת בארץ כדמיון העליונה. ושושנה המעלה ריח נתברר מכל שאר שושנים שבעולם שאין כן אלא זאת העולה בין החוחים. וזו מריחה כראוי. ועל כן זרע שבעים זנים שנעשו שבעים נפש והכניסם בין החוחים. ואתן החוחים מיד כשבאו אתן הזנים שמה העלו ענפים ועלים ומשלו על העולם. ואז פרחת השושנה ביניהם. וכיון שרצה הקב"ה להוציא השושנה ולקטף מביניהם. אז יבשו החוחים ונש"כו ספו תמו ולא נחשבו מאומה: (ב-קפט)

רבי אלעזר אמר כשׁוֹשְׁנָה בין החוחים. מהו שושנה. זו כנסת ישראל. מה שושנה שהיא בין החוחים יש בה אדום ולבן. אף כנסת ישראל יש בה דין ורחמים. מה שושנה יש בה י"ג עלים. אף כנסת ישראל יש בה י"ג מדות הרחמים הטובות לה מכל צדדיה. כוס של ברכה צריך להיות על חמש אצבעות ולא יותר. כדמיון השושנה שיושבת על חמשה עלים חזקים כעין חמש האצבעות (-) ושושנה זו היא כוס של ברכה: (א-א)

כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי. פתח רבי חייא ואמר כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים. מקרא זה ביארו החברים. אמנם כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקב"ה שהיא משבחת לו כך. כאן יש לעיין. מפני מה משבחת לו בתפוח ולא בענין אחר. או בגונים או בריח או בטעם. אבל כיון שכתוב תפוח. בכל היא משבחת לו. בגונים בריח ובטעם. מה תפוח הוא רפואה לכל. אף הקב"ה רפואה לכל. מה תפוח נמצא בגונים שונים כמו שביארנו (י) אף הקב"ה נמצא בגונים עליונים. ; תפוח יש בו ריח נעים

כשׁוֹשְׁנָה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות. פתח רבי יוסי ואמר כשׁוֹשְׁנָה בין החוחים. דה כנסת ישראל. והיא אוקמוה דקב"ה משבח לה לכנסת ישראל. וחביבותא דקב"ה לקבלה להתדבק בה. וע"ד מאן דאנסיב צבי לשבחא ליה לקב"ה ולשבח לה לכנסת ישראל. דהא תנינן בכלא צבי לאחזקה עובדא. כמה דאיהו בר גס מתדבק בבת זוגיה וחביבותא דליה לקבלה. כד איהו אחי למסלת קמי מלכא קדישא הוא אזער זוגא אחרא. דהא קב"ה חביבותא דליה להתדבק בכנסת ישראל. ומאן דאתער מלה קב"ה מברך ליה. וכנסת ישראל מברכת ליה. והא אתמר. וע"ד שבחא דקב"ה דמשבח לה לכנסת ישראל כשׁוֹשְׁנָה דאיהו בין החוחים. דאיהו מעליא וסלקא על כלא. כך כנסת ישראל בין שאר אוכלוסין. בגין דהיא סלקא ומתעטרת על כלא. ודה שושנה בין החוחים. ואתרג בין החוחים. לאחזקה שבחא לכנסת ישראל על כלא: (ג-יז)

תו א"ר יוסי כשׁוֹשְׁנָה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות. צעא קב"ה למעבד לון לישראל כנוונא דעילא. ולמהוי שושנה חדא בארעא כנוונא עלאה. ושושנה דסלקא ריחא אתבריר מכל שאר וורדין דעלמא דלא הוה אלא הסיא דסלקא בין החוחים. ודה ארמא בדיקא יאות. ועל דא זרע שבעין זגין דהוו שבעים נפש ואטיל לון בין החוחים. ואינון חוחים מיד דהוו אינון זגין תמן סליקו ענפין ופרפין ושלשו על עלמא. וכדין פרחת שושנה ביניהם. וכיון דבעא קב"ה לאפקא שושנה ולקיס לה מביניהם. כדון יבשו חוחים ואודריקו ואשתלילו ולא אתחשבו לכלום: (ג-קפט)

רבי אלעזר אמר כשׁוֹשְׁנָה בין החוחים. מהו שושנה. דה כנסת ישראל. מה שושנה דאיהו בין החוחים אית בה סומק וחור. אוף כנסת ישראל אית בה דין ורחמי. מה שושנה אית בה תליסר עליון. אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מילין דרחמי דסחרין לה מכל ספרהא. כוס של ברכה אלסריך למהוי על חמש אלצטן ולא יתיר. כנוונא דשושנה דיתבא על חמש עליון תקיפין דוגמא דחמש אלצטן (ט) ושושנה דא איהו כוס של ברכה: (א-א)

כתפוח בעלי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי. פתח רבי חייא ואמר כתפוח בעלי היער כן דודי בין הבנים. האי קרא אוקמוה חבירא. אבל כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב"ה דהיא משבחת ליה בהאי. הכא אית לאסתכלא. אחאי משבחת ליה בתפוח ולא במלה אחרא. או בגוויין או בריחא או בטעמא. אבל הואיל וצ"ב תפוח. בכלא איהו משבחת ליה. בגוויין בריחא ובטעמא. מה תפוח הוא אסוותא לכלא. אוף קב"ה אסוותא לכלא. מה תפוח אשתכח בגוויי כמה דאוקימנא (י) אוף קב"ה אשתכח בגוויין עליון. מה תפוח אית ביה ריחא דקיק

זיו הוהר

(ט) פי' לאחר קבלת הכוז בשתי ידים ישאר עוסר על ה' אצבעות יד ימנית הסורה על ה' חסדים. כוס היינו שושנה סיכות כי ברכ' בני' איהו"ם. (י) היינו לכן אודם ירוק הסורה ע"י חדרר:

נעים מכל שאר עצים. אף הקב"ה כתוב בו וריח לו כלבנון. מה תפוח טעמו מתוק. אף הקב"ה כתוב בו חכו ממתקים. והקב"ה משבח לה לכנסת ישראל כשושנה. והרי ביארנו הענין מפני מה כשושנה וזה נתבאר. רבי יהודה אמר בזמן שיש הרבה צדיקים בעולם. כנסת ישראל תעלה ריחות טובים ונתברכת ממלך הקדוש ופניה מאירים. ובזמן שהרבה רשעים בעולם. כביכול כנסת ישראל אינה מצלה ריחות טובים. וטועמת מצד אחר מרירות. בכך כתוב (איכה ב) השליך משמים ארץ וגו'. ופניה חשוכים. רבי יוסי אמר בזמן שהרבה צדיקים בעולם כתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקיני. ובזמן שהרבה רשעים בעולם כתוב (איכה ב) השיב אהור ימינו. רבי חזקיה אמר מכאן (משלי טז) ונרגן מפריד אלון. כלומר מפריד המלך מן המלכה : (ג-עד.)

פתח רבי אלעזר ואמר כתפוח בעצי היצר וגו'. כתפוח. זה הקב"ה. שהוא נחמד ונתעטר בגונים מכל שאר העצים. שאין נמצא בדומה לו. ניכר הוא מהכל. ניכר הוא שאין אחר כמוהו. לפיכך בצלו חמדי. בצלו ולא בצל אחר. בצלו ולא בצל מושלים אחרים. חמדי. מאיזה זמן. מן היום שהיה אברהם בעולם. שהוא השתוקק ואהב לו להקב"ה באהבה. כמש"כ (ישעי מא) אברהם אהבי. ופריו מתוק לחכי. זה היה יצחק שהוא פרי קדוש : ד"א בצלו חמדי וישבתי. זה יעקב. ופריו מתוק לחכי. זה יוסף הצדיק שצעה פירות קדושים בעולם. וע"כ כתוב אלה תולדות יעקב יוסף. שכל אותן תולדות יעקב ביוסף הצדיק נתקיימו. והוא העמיד תולדות כעין כלם. ולכך נקראים ישראל על שם אפרים. שנאמר (ירמי' לא) הבן יקיר לי אפרים וגו' : ד"א כתפוח בעצי היצר. זה אברהם שיש לדמותו לתפוח. שהעלה ריחות ונרשם באמונה שלימה על כל בני דורו. נרשם לאחד למעלה ונרשם לאחד למטה. שנאמר (יחזקאל יג) אחד היה אברהם. מה הטעם שהיה אחד. לפי שלא היה אחר בעולם שנתעלה לאמונת הקב"ה כמו הוא. א"ל רבי חזקיה והרי כתוב ואת הנפש אשר עשו בחרן. א"ל הם לא היו עוד באותן מדרגות העליונות שנתעטר בהן אברהם. אחר"כ אמר לי עוד שמעתי שלא נקרא אברהם אחד עד שנתעלה עם יצחק ויעקב. ונעשו כל השלשה אבור העולם. אז נקרא אברהם אחד. ואז נעשה כמו תפוח בעולם. רשום מכל בני העולם (י) א"ל יפה אמרת. ד"א כתפוח בעצי היצר. זה הקב"ה. כן דודי. זה הקב"ה. בצלו. זה הקב"ה (ח) חמדי וישבתי. ביום שנגלה הקב"ה על הר סיני. וקבלו ישראל התירה ואמרו נעשה ונשמע. ופריו מתוק לחכי. אלו דברי התורה שנאמר עליהם (תהלים יט) ומתוקים מדבש ונפת צופים. ד"א ופריו מתוק לחכי. אלו נשמות הצדיקים

דקין מכל שאר אלני. אף קב"ה כתיב ציה וריח לו כלבנון. מה תפוח טעמיה מתיקא. אף קב"ה כתיב ציה חכו ממתקים. וקב"ה משבח לה לכנסת ישראל כשושנה. והא אוקימנא מילי אמאי כשושנה והא אחר. רבי יהודה אמר צעטא דאסגיא וזכאין געלמא. כנסת ישראל סלקא ריחין טבין ומתברכא ממלכא קדישא ואנפסא נהירין. וזומנא דאסגיא חייבין בעלמא. כביכול כנסת ישראל לא סלקא ריחין טבין. ואטעמא מספרא אחרא מרירא. כדון כתיב (איכה ב) השליך משמים ארץ וגו'. ואנפסא חשוכן. רבי יוסי אמר צעטא דאסגיא וזכאין בעלמא כתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקיני. וזומנא דאסגיא חייבין בעלמא כתיב (איכה ב) השיב אהור ימינו. רבי חזקיה אמר מהכא (משלי טז) ונרגן מפריד אלון. כלומר פריש מלכא מן מסרוניתא : (ג-עד.)

פתח רבי אלעזר ואמר כתפוח בעלי היער וגו'. כתפוח. דא קב"ה. דאיהו חמיד ומתעטר בגונוי מכל שאר חילנין. ללא אית דמי ליה. רשיס איהו מכלא. רשיס הוא דלית אחרא כותיה. כנ"כ בללו חדתי. בללו ולא בללא אחרא. בללו ולא בללא דשאר חמדי. חמדי. אימתי. מן יומא דהוה צברהס בעלמא. דאיהו חמיד ורשיס ליה לקב"ה באהבה. כד"א (ישעי' מא) אברהם אהבי. ופריו מתוק לחכי. דא הוה יצחק דאיהו אבא קדישא : ד"א בללו חמדי וישבתי. דא יעקב. ופריו מתוק לחכי. דא יוסף הצדיק דעבד פירין קדישין בעלמא. וע"ד כתיב אלה תולדות יעקב יוסף. דכל אינון תולדות דיעקב ביוסף הצדיק קיימי ואיהו עבד תולדות כעין כלם. ובנ"כ אקרין ישראל על שמה דאפרים. דכתיב (ירמי' לא) הבן יקיר לי אפרים וגו' : ד"א כתפוח בעלי היער. דא אברהם דדמי ליה לתפוח. דסליק ריחין ואתרשיס במהימנותא שלימתא על כל בני דריס. אתרשיס חד לעילא ואתרשיס חד לתתא. דכתיב (יחזקאל יג) אחד הי אברהם. מאי טעמא הוה אחד. ללא הוה אחרא בעלמא די סליק למהימנותא דקב"ה בר איהו. א"ל רבי חזקיה והא כתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן. א"ל עד כען אינון לא הוו בדרגין עלאין דאתעטר בהו אברהם. לבתר אמר ליה תו שמענא דלא אקרי אברהם אחד עד דאסתלק בלחק ויעקב. והוו כלם תלתון אבין בעלמא. כדון אקרי אברהם אחד. וכדון הוה תפוח בעלמא. רשיס מכל בני עלמא (י) א"ל שפיר קא אמרת : ד"א כתפוח בעלי היער. דא קב"ה. כן דודי. דא קב"ה. בללו. דא קב"ה (ח) חמדי וישבתי. ביומא דאתגלי קב"ה על סורא דסיני. וקבלו ישראל אורייתא ואמרו נעשה ונשמע. ופריו מתוק לחכי. אלן מלין דאורייתא דכתיב בהו (תהלים יט) ומתוקים מדבש ונפת צופים. ד"א ופריו מתוק לחכי. אלן כשהתהון דלדיקיא

זיו הוהר

(10) כי הגונים של הרמות דבן אדום ירוק מזה על ג' המדות הר"ר דהיינו אברהם יצחק ויעקב : (ח) נ"פ הקב"ה הראשון פרמו על התפארת מרת הרחמים שהוא התכללות של חסד וגיבורה כעין גוונים של התפוח השני פרמו על ההסד כי דודי הוא לשון אהבה. דש"ש פרמו על הבינה אמא ע"אה דפורסת צ"י של סכת צ"דים ע"י כנסת ישראל

הצדיקים. שלם פרי מצויו של הקב"ה ועומדים עמו למעלה :

בוא וראה כל נשמות העולם שהן פרי מצויו של הקב"ה כלן אחד בסוד אחד. וכאשר יורדות לעולם הזה כלן נפרשות בגונים של זכר ונקבה. והן זכר ונקבה מחוברות ביחד. ובוא וראה תשוקת הנקבה אל הזכר עושה נפש. ותשוקת הזכר אל הנקבה עושה נפש. והרצון של תשוקת הזכר אל הנקבה עם התחברותו בה מוציא הנפש. והתכללות תשוקת הנקבה היא לקבלת הנפש. ונכללת תשוקה שלמה בתשוקה שלממה ונעשין רצון אחד בלי פירוד. ואז הנקבה מקבלת הכל ונתעברת מן הזכר. ותשוקות שניהם מתדבקות יחדו. ועל כן הכל נכלל זה בזה (ט) וכאשר הנשמות יוצאות זכר ונקבה יחדו יוצאות. ולאחר שירודות נפרשות. זה לצד אחד וזה לצד אחר. והקב"ה מזווגם אח"כ. ולא נמסר ענין היוג לאחר אלא שהוא ביד הקב"ה בלבדו. שהוא יודע זיוג שלהן לחבר אותן כראוי. אשרי לו לאיש שזוכה במצויו הטובים והולך בדרך האמת. לפי שאז נתחבר נפש בנפש כמו שהיו בתחלה. שאם האיש זוכה במצויו זה הוא אדם שלם כראוי. ולפיכך ופריו מתוק לחכי. שהוא בתיקון הטוב להתברך ממנו העולם. לפי שהכל תולה במעשה האיש. אם הוא זוכה או אינו זוכה : (א-ה)

רבי יצחק פתח. כתפוח בעצי היצר וגר. אשרי חלקם של ישראל מכל העמים עכו"ם. שהרי כל שאר העמים ניתנו לשרים הממונים בממשלה עליהם. וישראל קדושים אשרי חלקם בעולם רזה ובעולם הבא. שלא מסרם הקב"ה לא למלאך ולא למושל אחר. אלא הוא בחר אותם לחלקו. וז"ל (האיני רב) כי חלק ה' עמו. וכתוב (תהלים קל"ה) כי יעקב בחר לו יה. כתפוח בעצי היצר. מה תפוח נפרש בגווינו מכל שאר עצי השדה. כך הקב"ה נפרש ונתעלה על כל חילות הצליונים והתחתונים. ולפיכך ה' צבאות שמו. אות הוא בכל הצבא שלמעלה. בוא וראה הקב"ה נמשל לתפוח שיש בו ג' גונים. כנסת ישראל נמשלה לשובנה. אינו שושנה. א"ר אבא שושנה סוגה. סתם שושנה הנכללת בששה עלים. שושנה זו גונים שלה לבן ואדום. והיא כולה בשני גונים אדום ולבן. כך היא כנסת ישראל (י) הקב"ה כתפוח. כנסת ישראל כשושנה. שכך אמרה כנסת ישראל תחת התפוח עוררתין. תחת התפוח. באיזה מקום הוא. אלא אלו האבות כמו שאמרנו. ר' יוסי אמר זה היוכל (יא) אבא אמר הכל נכון. אמנם אלו האבות שאמרנו הלא הם ג' הגונים המחברים בתפוח. ר' יצחק אמר באיזה מקום נכללת כנסת ישראל בשובנה. באותן נשיות האהבה שמתחברת במלך הצליון לוקחת שני שושנים. כמשיכ שפתותיו שושנים

לדקיקא. דכלאו איבא דעובדוי דקב"ה וקיימי עמיס לעילא :

תא חזי כל נשמות העולם דליכון איבא דעובדוי דקב"ה כלאו חד ברוא חד. וכד נחתין לעילא כלאו מתפרשין בגוויין דזכר ונקבא. ואינון דזכר ונקבא מחוברין כחדא. ותא חזי תיאובתא דנוקבא לנבי דכורא עביר נפש. ותיאובתא דדכורא לנבי נוקבא עביר נפש. ורעותא דתיאובתא דדכורא לנבי נוקבא וסתדבקותא דליה ביה אפיין נפש. וכליל תיאובתא דנוקבא ונפיל לה. ואתכליל תיאובתא תתא דתיאובתא לעילא ואתעבדו רעותא חדא בלא פירודא. וכדון נפיל בלא נוקבא ואתעברת מן דכורא ותיאובתין דתרווייהו מתדבקן כחדא. ועל דא כלל כליל דא בלא (ט) וכד נכמזין נפקין דזכר ונקבא כחדא נפקין. לבתר כיון נחתין מתפרשין. דא לספרא דא ודא לספרא דא. וקב"ה מזווג לון לבתר. ולא אחיבב זווגא לאתרא אלא לקב"ה בלחודו. דאיהו ידע זווגא דלסון לחברא לון כדקא יאות. זכאה הוא בר נש דזכי בעובדוי ואיל באורח קשוס. בגין דאתחבר נפש בנפש כמה דהו מעיקרא. דהא אי זכי בעובדוי דא הוא ז"ל שלם כדקא יאות. ובג"כ ופריו מתוק לחכי. דהוא בתיקוה (מזכר) לאתברכא מניה עלמא. בגין דכלא בעובדין דזכר נש תליא. אי זכי אי לא זכי : (א-ה)

רבי יצחק פתח. כתפוח בעלי היער וגו'. זכאה חולקסון דישראל מכל עמין עכו"ם. דהא כל שאר עמין אחיבבו לברברן מזין בשלקטתא עלייהו. וישראל קדישין זכאה חולקסון בעלמא דין ובעלמא דתי. דלא יהב לון קב"ה לא למלאכא ולא לשליטא אחרא. אלא הוא אחיר לון לחולקיה. ה"ד (האיני רב) כי חלק ה' עמו. וכתוב (תהלים קל"ה) כי יעקב בחר לו יה. כתפוח בעלי היער. מה תפוח מתפרשא בגווינו על כל שאר אילני הקלא. כך קב"ה מתפרש ואתרשים על כל חילין עלאין ותתאין. ובג"כ ה' לצבות שמו. אות הוא בכל חילא לעילא. תא חזי קב"ה כתפוח דאיהו ביה תלת גוויין. כנסת ישראל כשושנה. מאן שושנה. א"ר איבא שושנה סוגה. סתם שושנה דאתכלילת בשית סרפין. שושנה דא גוונתא חוור וכוונק. וכלא היא תרין גוויין סומק וחומר. הכי היא כנסת ישראל (י) קב"ה כתפוח. כנסת ישראל כשושנה. דהכי אמרה כנסת ישראל תחת התפוח עוררתין. תחת התפוח. בלאן אתר הוא. אלא אלין אבהתין כדאתרין. ר' יוסי אמר דא יוכלא (יא) ר' איבא אמר בלא שפיר. אלא אלין אבהן דקאמרן אלין אינון ג' גוויין דמתחברן בתפוח. ר' יצחק אמר בלאן אתר אתכלילת כנסת ישראל בשושנה. באינון נשיות דתיאובתא דאתדבקת במלכא עלאה נקלא תרי שושנים. כד"ל שפתותיו שושנים

פיו הזהר

(ט) וזה מסביר להבין שטרם גזירת הקב"ה על השיטה מה שתהיה ממנה יש בכחה להעשות או זכר או נקבה. ואומר עוד שכמו בזוג הנשמי כן בזוג הרוחני שכאשר הנשמות יוצאות מן חכמה ובינה תאורת ויסוד למלכות הן ג"כ באופן הזה שכתחלה הן פליין מן ב' כחות ש" ובר' ונקב"ה יחד ואח"כ נפרשים עפ"י השגחת הבורא : (י) רצה לומר כגונים של חסד וגבורה : (יא) רבי יוסי רוצה לומר דהיינו הבינה. לפי שכתוב אח"כ בצלו חמרתו וישבתו :

שושנים. ולפיכך אמרה כנסת ישראל ישקני מנשקות פיהו. לפי שנכללת בשושנים בשתי שפתים שלו: (ג-רפו)

עוד א"ר יצחק כתפוח בעצי היער וגו'. כתפוח ולא תפוח. כתפוח שנפרש בגווניו. ובגונים הוא התקשרות הענין. זהו שכתוב (יחזקאל א) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. כמראה אדם ולא מראה אדם: (ג-קכב)

עוד א"ר יצחק. בצלו חמדתי וישבתי וגו'. בוא וראה על כל החסר שעשה הקב"ה לישראל קשר עמהם ד' ענני כבוד (יב) וקשר אותם בכנסת ישראל. שהרי הענן שלה נקשר בששה עננים אחרים. ובכל ד' העננים הלכו ישראל במדבר. מה הטעם. לפי שכלם קשר של האמונה הם. וע"כ בסכות תשבו שבעת ימים. ומה ענין זה לזה. אלא מפני שכתוב בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי (יג) וצריך כל איש להראות עצמו שיושב תחת צל האמונה. ובוא וראה כל אותן השנים שאהרן היה קיים היו ישראל בצל האמונה תחת אותן העננים: (ג-קכג)

רבי שמעון אמר בצלו חמדתי וישבתי וגו'. בצלו זה בצלאל. שהוא הכין המשכן ועשה אותו. שנאמר חמדתי וישבתי. שהמשכן נחמד הוא לשבת בו. הוא עשה חמדה לכנסת ישראל. וכנסת ישראל יושבה בצלו של אל. וזה הוא בצלאל. ופריו מתוק לחכי. זה הוא שעושה פירות טובים בעולם (יד) שנאמר (הושע יד) ממני פריך נמצא. איזה הוא פריך. אלו הן נשמות הצדיקים שהן פרי מעשיו של הקב"ה. שהנהר ההוא היוצא מעדן הוא מוציא וזורק נשמות לעולם (טו) והן פירות של הקב"ה. ולפיכך פרו זה הוא כמו שאמרנו. בצלו זה הוא בצלאל. ועל כן תיקון המשכן על ידי בצלאל היה: (ג-קכד)

סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים וגו'. פתח רבי יהודה ואמר סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים וגו'. מקרא זה הרי נתבאר יפה. אמנם כנסת ישראל אומרת כך בגלות. סמכוני. מהו סמכוני. אלא מי שנופל נצרך לתמכו. זהו שכתוב (תהלים קמח) סומך ה' לכל הנופלים וגו'. ולפיכך כנסת ישראל שנפלה. שנאמר (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום. נצרכה לסמוך לה (טז) והיא אומרת סמכוני. לפי אומרת. לישראל בניה שהם בגלות עמה. ובמה. באשישות. אלה הם האבות (יז) שהם נמלאים תחלה מאותו יין טוב

ששנים. ובג"כ אמרה כנסת ישראל ישקני מנשקות פיהו. בגין דאתכלילת בשושנים בתרי שפון דיליה: (ג-רפו)

תו א"ר ילחק כתפוח בעלי היער וגו'. כתפוח ולא תפוח. כתפוח דמתפרשא בגווניו. ובגונון אתאחדא מלה. הדא הוא כזה דכתיב (יחזקאל א) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם. כמראה אדם ולא מראה אדם: (ג-קכב)

תו א"ר ילחק. בללו חמדתי וישבתי וגו'. תא חזי על כל חסד דעבד קב"ה בישראל קשיר עמהון ז' ענני יקירן (יב) וקשיר להו בכנסת ישראל. דהא עננא דילה אתקשר בסיתא אחריו. ובכלהו שבעא אזלו ישראל במדברא. מאי טעמא. בגין דכלהו קשרא דמשימנא ניסו. וע"ד בסכות תשבו שבעת ימים. מאי קא מיירי. אלא בגין דכתיב בללו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי (יג) ובעי ז"ל לאחזאה גרמיה דיתב תחות ללא דמשימנא. ותא חזי כל אינון שנין דקאים אהרן הוו ישראל בללא דמשימנא תחות אלו עננין: (ג-קכג)

רבי שמעון אמר בצלו חמדתי וישבתי וגו'. בללו סינו בללא. דאילו אתקין משכנא ועבד ליה. דכתיב חמדתי וישבתי. דמשכנא חידא איהו למיתב ביה. איהו עבד חידא לכנסת ישראל. וכנסת ישראל יתבא בללא דאל. ודא איהו בללא. ופריו מתוק לחכי. דא איהו דעבד פירין סבין בעלמא (יד) דכתיב (הושע יד) ממני פריך נמצא. מאן הוא פריך. אלו אינון נשמתהון דלדיקו דאינון איבא דעובדי קב"ה. דהטו נהר דנפיק מעדן איהו אפיק וזיק נשמתין לעלמא (טו) ואינון פירין דקב"ה. ובג"כ פרו דא איהו כדאמרן. בללו דא הוא בללא. ועל דא תקונא דמשכנא על ידא דבללא הוא: (ג-קכד)

סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים וגו'. פתח רבי יהודה ואמר סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים וגו'. האי קרא הא אתמר ושפיר. אבל כנסת ישראל קאמר דא בגלותא. סמכוני. מהו סמכוני. אלא מאן דנפיל בעא לסמכא ליה. ה"ה (תהלים קמח) סומך ה' לכל הנופלים וגו'. ובג"כ כנסת ישראל דנפלה. דכתיב (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום. בעיא לאסמכא לה (טז) והיא אומרת סמכוני. למאן אומרת. לישראל בניה דאינון בגלותא עמה. ובמאי. באשישות. אלו אינון אבסן (יז) דאינון אתלין בקדמיתא מהטו חזר

ספ

זיו הוהר

(יג) חיינו הארת ד' הספירות מן בינה עד סלכות. (יג) שוה רמו על מצות סוכה דהיינו צל הבינה אמא עלאה החופפת על בניה. (יד) זה ספירת היסוד (טז) זו הבינה אמא עלאה ואח"כ אותן הנשמות נעשין פירין דקב"ה. פירוש של תפארת ויסוד המשפיעים אותן לסלכות. (טז) אמר הוה סכאר יסוד ועיקר גדול באמנת ישראל וכעבודת ישראל בגיות יען כי נמצא כוונתם כמה פעמים שאין היחוד של תפארת ומלכות בגיות כראוי בסוד שכינתא כגלותא וכסוד הצדיק אבד. ואי"כ יש לחשוב פ: סויעל כונת היחודים בתפלות וברכות כונן הגלות. לפיכך סכאר באן רכי הוהר שהיו לחשוב כבת. ואומר בסוד זה הפסוק שהשכינה הקדושה שנקראת כנסת ישראל מבקשת מישראל תמיכה בגלות ע"י בנות היהודים בתפלות וברכות. כדי להמשיך אליה השפע מן האבות שהן ג' הספירות חסד גבורה תפארת ששפע להם מן יהוה עלאה של חכמה וכינה הנקראים אמא: **בבקרש** מלך סכיא כאן זה לשון מורנו וזקנך דע כי הוהר יתיר יהודים משפיע שפע רב אל המלכות שהיא כמעט נופלת בגלות וע"י יהודים סומך אותה ומעמידה לפי שמושיך לה שפע מהבינה בסוד סומך ה' לכל הנופלים. וסמך היא הבינה וכו' עכ"ל: (יז) פירוש שקורא להאבות שהן הנפירות חגית כשם אששות כיון שהן כלים הראשונים לקבל השפע מן הבינה שאותה השפע נקראת יין דנמרא. כמו שאשישה שהיא גרמא דמרא הוא כדי דקבלת יין הגשמי:

טוב המשומר. וכאשר הם נמלאים הרי ברכות נמצאות אצלה על ידי מדרגה אחת שנקראת צדיק (יח) ומי שיודע לייחד שם הקדוש. אע"פ ששפע הברכות לא נמצא בעולם. הוא סומך ותומך לה לכנסת ישראל בגלות. רפדוני בתפוחים. הכל אחד כמו שאמרנו (ט) אבל זה סוד. אשישה מכניס היין. תפוח מפיג היין ומיישב הרצון. וע"כ אשישות ותפוחים. אשישות לרות מיון. תפוחים ליישב הרצון שלא יזיק היין. וכל זה למה. כי חולת אהבה אני בגלות. ומי שמיחד שם הקדוש צריך לייחד דין ברחמים. ולהכליל אותם כראוי. להמתיק ולתקן הכל כראוי. וכוונת היחוד סומך לה לכנסת ישראל בגלות: (ג-מ)

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. א"ר אלעזר למדנו שהשם הקדוש הוא החחלת הכל. עליון הכל. קדושת הכל. הכל נכלל בו. ו מורח. הוא התחלת ההארה (פ) הולך ומשוטט ומוציא לדרום. ודרום יוצא והוא תולה בהתחלת המזרח. ה דרום (פ:) ממנה יוצא דרום בעולם. שנכנס ו התחלת המזרח והוציא לדרום. ומן ה תלויים דרום וצפון וזה אשר ביניהם. ו מורח. ה דרום וצפון תלויים בה (כ:) ו באמצע. וזה הוא שנקרא בן זכר. לפיכך הוא בין צפון לדרום. ועל זה למדנו מי שנותן מטתו בין צפון לדרום יהיו לו בנים זכרים. שהרי הסוד ההוא שנקרא בן זכר הוא בין צפון לדרום. ה העליונה בה תלויים צפון ודרום. ובן זכר ביניהם בסוד (יו"ה) [וא"ו] (ג:) ה האחרונה מערב (ד) ועל זה למדנו שפצד החכמה נאחז ותולה חסד העליון. ומצד הבינה תלוייה הגבורה (כפ) כדמיון זה נאחז הכל על בזה. קרנות המזבח כמו קו הוסבו ובא לו לקרן דרומית מזרחית. שהדרום תוקפו במזרח. שהוא התחלת זריחת השמש (ו) ותוקף השמש עקרו הוא בהתחלה. מזרחית צפונית. כיון שהדרום לקח תוקפו של

פז דמקטרה. וכד אינון אתמלין סא ברכאן משתכחין לגבא על ידא דחד דרגא דאיסו לדיק (יח) ומאן דידע ליחדא שמה קדישא. אע"ג דברכאן לא משתכחי בעלמא. איסו סזיך וסעייד לה לכנסת ישראל בגלותא. רפדוני בתפוחים. כלא חד כמה דאזינן (יט) אבל רזא דא. אשישא עייל חנורא. תפוח אפיק חנורא ומכוון רעותא. וע"ד אשישות ותפוחים. אשישות לרווחא מחמרלא. תפוחים לכוונא רעותא ללא יזיק חמרלא. וכל דא למה. כי חולת אהבה אני בגלותא. ומאן דמיחד שמה קדישא צעי ליחדא דינא ברחמי. ולאכללא לון כדקא חוי. לאתבסמא ולאסתקנא כלא כדקא יאות. ודא סמוך לה לכנסת ישראל בגלותא: (ג-מ)

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. א"ר אלעזר תאלא שמה קדישא איסו שירותא דכלא. עלאה דכלא. קדישא דכלא. כלא אתכליל ציה. ו מורח. הוא שירותא דנסורא (ט) אייל ושאס ואפיק לדרום. ודרום כפיק ותליא בשירותא דמורח. ה דרום (כא) מינא כפיק דרום בעלמא. דעייל ו שירותא דמורח ואפיק ליה. ומן ה תליון דרום ולפון והסוד דבייטוס. ו מורח. ה דרום ולפון תליון צה (נג) ו באמצעותא. ודא הוא דלקרי בן דכר. צגיכ איסו צין לפון לדרום. וע"ד תינין מאן דיהיב עמתי צין לפון לדרום הייין ליה ציט זכרים. דאז רזא דהסוד דלקרי בן דכר איסו צין לפון לדרום. ה עלאה צה תליון לפון ודרום. וכן דכר ציטיכו ברוח (דיו"ה) [דוא"ו] (ג:) ה בתראה מרגב (ד) וגל דא תינין מסטרא דאבא אחיד ותליא חסד עלאה. ומסטרא דאחא תליא גבורה (כפ) גוונא דא אחיד כלא דא צדא. וזיין דמדבחה הכי ניזי אסתחרן וכן לו לקרן דרומית מזרחית. לדרום תוקפיה במזרח. דאזו שירותא דשישא (ו) ותוקפא דשמשא לא שריא אלא בשירותא. מזרחית לפונית. כיון לדרום כפיל תוקפיה מזרח

זיו הוהר

(יה) זה כפירת היסוד שאע"פ שהצדיק אבד ואין היחוד כראוי ושפע הצדיק לא נמצא בעולם כדרך ישר יהשכינה כמו שהיה קודם החרבן מ"ם מגיע יהשכינה גם בגלות הארת השפע מן הצדיק כדרך נסתר להיות לה כמיכה ותמיכה (ט) כי התפוח בשכיר ג' הנונים שלו ג"כ מורה על ג' הספירות הג"ח כמו האשישות והחילוק ביניהם הוא שאשישות מורה על הכלים ותפוחים על העצמות שהיא השפע פנימיות שלהן ונלמ"ד שזהו ג"כ המכיון כמה שאומר סוד החילוק בין אשישות הפוחים שאשישות לרווחא חמרלא. פי' שהם כלים מיוחדים לקבלת שפע היין כל כלי וכלי כלכדי. א"כ יכול להיות באשישה שהיא כ"י הגבורה יין המזיק ומעניש. נבורות ודינים בלתי מסתוקות. אבל תפוחים מורה על התכלית של הג"ח דהיינו חסד דין ורחמים בכלדות אחר כמו התפוח שמעורבים בו ג' הנונים יחד. וע"ז נעשה התישבות הרצון שלא יזיק לעולם היין של ספירת הגבורה וזהו שסמיק שכונת היחוד צריך להיות ליחד דינא ברחמי בהתכליות להמתיק הדינים שיהפכו לרחמים (ג) היינו ספירת החכמה ואומר אייל ושאט ואפיק לדרום. כוונתו על ספירת החסד. כי החסד הוא קו החכמה וי"כ אמר אייל ושאט משמעתו מרתק כיון שאין החסד יוצא מן החכמה כסמיכות אלא באמצעות הכ ג' ורק הוא מהוכר ותולה בקו בהתחלת המזרח דהיינו חכמה שהיא נקראת ראשית הבריאה. (כא) עתה אומר שהיא הראשונה שמתחלה מן השם הוריה נקשרת בדרום היינו שסמנה יוצאה הדרום לעולם פי' שסמנה יוצא ספירת הראשונה לעולם שהוא ספירת החסד אשר בשעת ימי המעשה שנברא בהם העולם וכבאר עוד כונתו שהיא בתחלה אמר שהחסד תולדת החכמה ועתה אומר שהוא תולדת הבינה. לכך מפרש ששיניהם אמת ביין שנכנס החכמה כהבינה וע"י הודגות וואת יצא החסד לעולם. (כב) עתה מפרש עוד דכל נחשוכ שהחסד הוליד והוציא לשאר הספירות כמו שהבינה הולידה והוציאה להחסד. לכך מכאר שלא כן הוא אלא שמן ה' הראשונה שהיא הבינה תלויים דרום וצפון דהיינו חסד וגבורה וכן זה אשר ביניהם. היינו התפארת שמקורו הוא האות וא"ו משם הוריה והוא חסד וכן נמצא דפי זה סדר עמידתן. בתר חכמה וכינה למורה. חסד לדרום נבורה לצפון. תפארת באמצעותן כזה: (כג) ברוא ראו כצ"ל ובוהר איתא ברוא דיריה וקשה לפרשו ברוחק: (כד) זו המלכות. (כ) פירוש כמו שהחסד תולה ע"י קו בחכמה כן הגבורה תלויה ע"י קו בהבינה: (נ) פי' שהחסד נאחז בחכמה:

כתר
חכמה בינה
חסד (יוד) (הא) גבורה
תפארת
נצח (ואו) הוד
יסוד
מלכות (הא)

של המזרח הוא מאיר לצפון. והצפון נכלל בדרום. שהרי השמאל נכלל בהימין. צפונית מערבית. שהרי המערב היא הן האחרונה מקבלת מצפון (כ) ולכך צפון הולך למערב. מערבית דרומית. שהיא הולכת להתחבר בדרום (כה) כמו שהדרום תולה במזרח ותוקפו הולך לראשונה אף כך מערב הולך להתחבר בדרום. וש"כ וימינו תחבקני. ימינו זה הוא דרום. לפיכך היא יונקת משני הצדדים מצפון ומדרום. וש"כ שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. שמאלו זה הוא צפון. וימינו זה הוא דרום. וסוד זה למדנו שהקב"ה נותן מטתו בין צפון לדרום (כט) והיא נאחזת לאותה המדרגה שנקרא בן בודאי (ל) ולכך יש להם לאנשים לתתן מטתם בין צפון לדרום. וכך למדני אבי. שבעבור זה נותנים להם בנים זכרים. שהרי הוא היה מתכוון כנגד אמונה שלימה העליונה בכל השלימות לעומת הקדוש ברוך הוא. שהוא בין צפון לדרום. ולעומת כנסת ישראל שמאירה בין צפון לדרום. ולכך נותנים לו בנים זכרים. ובכל נצרך להראות עשיה כדמיון שלמעלה. וכמו שמראה העשיה שלמטה כן גם נתעורר למעלה וזה נתבאר. ועוד ביארנו בודאי שמטתו שלשלמה היא בין צפון לדרום להתחבר בהגוף. ואז נעשה כלל אחד להתברך העולם: (ג-ק"ח)

השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות וגו'. אמר רבי שמעון בצבאות. זה המלך (משיח) שנקרא צבאות. או באילות השדה. אלו שאר חילות ומנוות שלמטה. אם תעירו ואם תעוררו את האהבה. זה ימינו של הקב"ה שנקראת אהב"ה. עד שתחפץ. זו השוכבת לעפר ויהיה רצון המלך בה. זכאי זה מי שיוכח לדור ההוא. אשרי חלקו בעולם הזה ואשרי חלקו בעולם הבא: (ג-ט)

דומה דודי לצבי או לעופר האילים הנה זה עומד אחר כתלנו וגו'. פתח רבי יצחק ואמר (ויקרא ט) ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם. וזאים הם ישראל שזכו שמשכון זה יהיה אצלם מן המלך העליון. ובכל מקום שגדו ישראל שכינה עמהם. שאצ"פ שהם בגלות. בא הקב"ה בכל ראש חודש ושבת ומועד להשגיח עליהם. ולהסתכל במשכון ההוא שיש לו אצלם. שהוא חמדה שלו. משל למלך שסרחה נגדו המטרונה. הוציאה מהיכלו. מה עשתה. לקחה עמה בנו שהוא חמדת המלך ואהבת המלך. ולפי שצוד דעת המלך על המטרונה הניחו בידה. ובשעה שעולה רצון המלך על המטרונה ועל בנה. היה עולה על הגנות וירד על המדרגות והרים כתלים להסתכל ולהשגיח בין נקבי הכתלים עליהם. כיון שרואה אותם מתחיל לבכות מאחורי חרכי הכותל. ואח"כ הולך לו.

קך

דמזרח הוא אהריר ללפון. ולפון אתכליל בדרום. דהא שמאלא אתכליל צימינא. לפונית מערבית דהא מערב דהיא הן בתראה נטלא מלפון (כז) וע"ד לפון אזיל למערב. מערבית דרומית. היא אולא לאתחברא בדרום (כח) כמה דדרום תליא במזרח ותוקפיה אזיל בשירותא. הכי נמי מערב אולא לאתחברא בדרום. הו"ד וימינו תחבקני. ימינו דא הוא דרום. בג"כ ינקא מתרין סטרין מלפון ומדרום. הו"ד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. שאלו דא הוא לפון. וימינו דא הוא דרום. ורזא דא אוליסנא דקב"ה יתיב מסתיה בין לפון לדרום (כט) ואחידת להאי דרגא דלקרי בן ודאי (ל) וע"ד אית להו לבני כשא למיבב מסתיהו בין לפון לדרום. והכי אולוף לי אבא. דיבנין להו בנין דכרין. דהא איהו אתכוין כלפי מהימנותא שלימא עלאה בשלימותא דכלא לגבי קב"ה. דאיהו בין לפון לדרום. ולגבי כנסת ישראל דאנהירא בין לפון לדרום. ודאי יהוון ליה בנין דכרין. ובכלל בעי לאחזאה עובדא כגוונא דלעילא. וכמה דאחזי עובדא לתתא סכא נמי אתער לעילא ואוקויהו. והא אוקימנא ודאי מסתו שלשלמה בין לפון לדרום לאתחברא בגופא. וכדין כללא חד לאתברכא עלמא: (ג-ק"ח)

השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות וגו'. אמר רבי שמעון בצבאות. דא מלכא (משיחא) דלקרי לצבאות. או באילות השדה. אלן שאר חילין ומשריין להתא. אם תעירו ואם תעוררו את האהבה. דא ימינא דקב"ה דלקרי אהב"ה. עד שתחפץ. הו"ד דשכיבת לעפרא ויהא רעותא דמלכא בה. זכאה איהו מאן דיזכי להו"ד דא. זכאה איהו בעלמא דין וחכאה איהו בעלמא דלתי: (ג-ט)

דומה דודי לצבי או לעופר האילים הנה זה עומד אחר כתלנו וגו'. פתח רבי יצחק ואמר (ויקרא כז) ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם. זכאין אינון ישראל דזכו דמשכונא דא למהו גבייהו מן מלכא עלאה. ובכל אתר דגלי ישראל שכינה עמהו. דאצ"ג דאינון בגלותא. קב"ה אתי בכל ריש ירחי ושבתו חומי לאשגחא עלייהו. ולאסתכלא בהו"ד משכונא דלית ליה גבייהו. דאיהו כסופא דליה. למלכא דסרחה מסרוניתא. אפקא מהיכליה. מאי עבדת. נטלת ברא דליה כסופא דמלכא רחימא דליה. ובנין דעתא דמלכא עלה שבקיה בידה. ובשעתא דסליק רעותא דמלכא על מסרוניתא ועל ברה. הו"ד סליק אגרין וכתיב דרגין וסליק כתלין לאסתכלא ולאשגחא בין נוקבי כותלי עלייהו. כיון דחמי לון שארי כבי מאחורי קוספי כותלא. ולבתר אזיל ליה.

קך

זיו הזהר

(כז) פ"י שהמלכות עיקר בנינה הוא מן גבורות ודינים: (כח) פ"י שהיא משתוקקת לקבלת שפע של חסדים: (כט) פ"י זה התפארת כשבואו. במקדש מ"ך מביא כאן שבשלתן ערוך ארץ ס"י ר"ם כתב יוהר ליתן מטתו ראשה ומרגלותיה זה לצפון וזה לדרום כי כן הוא מירדשו של בין צפון לדרום. אבל האריר"ל כתב בספר הכוונות שצריך להיות ראשה למזרח ומרגלותיה למערב וצדדיה בין צפון לדרום ע"כ האריר"ל. ומלשון הזהר רבאן סוכת כדבריו שכתב דהא בן דבר איהו בין צפון לדרום. וידוע שהתפארת שהוא נקרא בן דבר ראשו למזרח שהוא אבא. ורגליו למערב שהיא סוכת וצדדיו בין צפון לדרום. ע"כ: (ל) פ"י שהמלכות מזדונת עם התפארת שהוא בין צפון לדרום:

כך ישראל אע"פ שהם יצאו מהיכלו של המלך. משכון ההוא לא עזבו. ולפי שרצון המלך על ישראל הניח משכנו עמהם. ובשעה שפולה רצון המלך הקדוש על שכניו ועל ישראל. עולה על הגנות (מקפץ על הגבעות) יורד מדרגות ומרים כתלים להסתכל ולהשגיח בין חרכי הכותל עליהם. כיון שרואה אותם מתחיל לבכות. ושי"כ דומה דודי לצבי או לפופר האילים. לקפץ מן כותל צג ומן גג לכותל. הנה זה עומד אחר כתלנו. בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים. להסתכל ולהשגיח עליהם: (ג-קיד):

עוד אמר רבי יצחק הנה זה עומד אחר כתלנו. זה כותל מערבי של בית המקדש. שאמר רבי יהודה מעולם לא זזה השכינה מכותל מערבי של בית המקדש: (י"ג שמו"ה) משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים. א"ר שמעון אלון אינון חלונות דעינין ואודנין ונוקבי חושמא ופומא: (ג-קיי):

הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. אמר רבי שמעון הא קרא אית לאסתכלא ביה. כיון דכתיב נראו בארץ מהו דכתיב נשמע בארצנו. דהא בחד ארץ סגי. ללא סגליס אליו אינון נטיעין דעקרון קב"ה ושחיל לון באתרא אחרא (יא) ואתרביאו כנטיעתא כד אפיק פרחין. נראו בארץ. דהאי ארץ מתברכא מנייחו כדקא חוי. ומאי איסי. ארץ קדישא ארץ עלאה. ארץ ודאי. עת הזמיר הגיע. עידן לאתקרא שולטנותא דרברבי עמין ללא ישלטון בהו בישראל בשעתא דאתקס משכנא. וקול התור נשמע בארצנו. דא ארץ דלתתא דאחסנו ישראל על ידא דיהושע. מאן הוא קול התור. דא הוא תייר כלאה (יג) דאודווג עמה כד בנה שלמה בי מקדשא לתתא. וכדן אתער קב"ה בעטרוי כחתן בכלה. כד"א לאנה וראנה בנות ליון במלך שלמה וגו'. בספרא דאגדתא אמר קול התור דא תורה שבעל פה. דתורה שכתב אקרי תורה סתם. תורה שבע"פ אקרי תור. כד"א ויקר ויקרא. דא שלימו ודא לאו הכי. ואנא אוקימא כמה דאתמר והכי הוא: (ג-ד)

רבי חייל אמר הנצנים נראו בארץ. כד ברא קב"ה עלמא יתיב בארעא כל חילא דאתחוי לה. כלל הוה בארעא. ולא אפיקת איבין בעלמא עד דאתברי ארס. כיון דאתברי ארס כלל אתחוי בעלמא. וארעא גילאת איבסא וחילתא דאתפקדו בה. כגוונא דא שמיס לא יתבו חילין לארעא עד דאתא ארס. דהא הוא דכתיב (בראשית ט) וכל שיה הסדה סרס יחי' בארץ וגו' כי לא המטיר וגו' וארס אין לעבוד את האדמה. אשמרו כל אינון תולדין ולא אתגלון ושמיא אתעכבו דלא אמטירו על ארעא. בנין דארס אין. דלא אשתכח ולא אתברי. וכלא אתעכב בניייה. כיון דאתחוי

ד**הנצנים** נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו. אמר רבי שמעון מקרא זה יש לעיין בו. כיון שכתוב נראו בארץ מדוע כתב נשמע בארצנו. שהרי אחת ד"י. אלא הנצנים אלו הם הנטיעות שפקרן הקב"ה ונטען במקום אחר (ה) ונתגדלו כהנטיעות שמוציאים פרחים. נראו בארץ. שארץ הזאת נתברכת מהם כראוי. ואיזו היא. זו ארץ הקדושה ארץ העליונה. זאת היא ארץ בודאי. עת הזמיר הגיע. העת לעקור ממשלת שרי האומות שלא ישלטו בישראל בשעה שהוקם המשכן. וקול התור נשמע בארצנו. זו ארץ שלמטה שירשו ישראל על ידי יהושע. איוה הוא קול התור. זה הוא תייר העליון (יג) שנודווג עמה כאשר בנה שלמה בית המקדש למטה. ואז נתעטר הקב"ה בכתרוי כחתן בכלה. כמש"כ צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה וגו'. בספר האגדות אומר קול התור זו תורה שבעל פה. כי התורה שבכתב נקראת תורה סתם. תורה שבע"פ נקראת תור. כמש"כ ויקר ויקרא. זה בשלימות והשנית לא כן. ואני דורש כמו שנתבאר וכך הוא: (ג-ד)

רבי חייל אמר הנצנים נראו בארץ. כאשר ברא הקב"ה את העולם נתן בארץ כל הכח הראוי לה. הכל הי' בארץ. ולא הוציאה פירות בעולם עד שנברא האדם. כיון שנברא האדם הכל נתגלה בעולם. והארץ גלתה פירותיה וכחותיה שנטמנו בה. כדמיון זה השמים לא נתנו הכחות לארץ עד שבא האדם. זהו שכתוב (בראשית ג) וכל שיה השדה טרם יהיה בארץ וגו' כי לא המטיר וגו' ואדם אין לעבוד את האדמה. צפונים היו כל אותן התולדות ולא נתגלו ושמים נעצרו שלא המטירו על הארץ. לפי שאדם אין. שצוד לא נמצא ולא נברא. והכל נתעכב ביבילו. כיון שנראה

זיו רוהר

(ה) אפשר בונתו על ענין ד ס"כין דמיתו עד ויסלך הדר. שנשאר ההתקוות בשרת המיכת שנקראת ארץ העליונה: (לג) זה ה' פורת כח הקו' והמיכות כח הרבויר וככונן בית דבקיש בימי ש"טה היה הויל' של תפארת ומיכות בשלמות היותר גדול:

שנראה האדם מיד הנצנים נראו בארץ. וכל כחות הצפונים נתגלו ונחשבו בה. עת הזמיר הגיע. שנתתקן תיקון של תשבות לזמר לפני הקב"ה. מה שלא נמצא טרם שנברא האדם. וקול התור נשמע בארצנו. זה דבר הקב"ה שלא נמצא בעולם עד שנברא האדם. כיון שנמצא אדם הכל נמצא: (א-יז)

רבי יוסי אמר הנצנים נראו בארץ. זה הוא סוד ששת המדרגות (אברהם יצחק יעקב יצחק יעקב יצחק יעקב) ויוסף) כלו נראו בארץ (ג) לפני שהן תמונות להתראות בואת המדרגה. עת הזמיר הגיע. שהוי אז משבחת ומשוררת. כמש"כ (תהלים ז) למען יזמרך כבוד ולא ידום. ולפיכך נקראת מזמור. כמו שלמדנו במה שכתוב מזמור לדוד. היינו ששרתה עליו השכינה בתחלה. וזש"כ עת הזמיר הגיע. רבי חייא אמר מפני שאז הגיע העת לשבח: (א-טז)

רבי שמעון אמר הנצנים נראו בארץ וגו'. הנצנים. אלו הם האבות שעלו במחשבת"ה. ונכנסו בעולם הב"א ונגנוו שם. ומשם יצאו בהסתר ונגנוו תוך נביא"י האמ"ת. ולד יוסף ונגנוו בו. נכנס יוסף בארץ הקדושה והקים אותם שם. ואז נראו בארץ ונתגלו שם. ומתי נראים. בשעה שנראה קשת בעולם. שהרי בשעה שהקשת נראה אז הם נתגלים. ובשעה ההיא עת הזמיר הגיע. שהגיעה העת להכרית הרשעים מן העולם. ולמה ניצולים. לפי שהנצנים נראו בארץ. ולולי שנראו לא נשאו הרשעים בעולם והעולם לא נתקיים. ומי מקיים העולם וגורם להאבות שיתגלו. קול התינוקות לומדי התורה. ובשביעית אותן הילדים ניצל העולם: (א-יג)

רועה הנאמן

התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח וגו'. אמר רעיא מהימנא ישראל נקראים עץ גדול וחזק. ומזון לכל בו. בו התורה שהיא מזון למצלה. בו תפלה שהיא מזון למטה. ואפילו מלאכים אין להם מזון אלא ע"י ישראל. כי ללא ישראל עוסקים בתורה לא היה יורד להם מזון מצד התורה שנמשלה לעץ. זש"כ (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. גם מים לא היו יורדים למצלה. והחמה שהיא אש לא היה יורד לבשל פירות העץ. אלא הכל בשביל ישראל. ולפיכך נאמר בישראל התאנה חנטה פגיה. אלו בעלי מצות. והגפנים נתנו ריח. כאשר פותחים בתשובה. ואז מיד נאמר בישראל קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך מן הגלות: (ב-קא)

ונתני בחגוי הסלע בסתר המדרגה וגו'. א"ר יוסי יונתי. זו כנסת ישראל. מה יונה אינה עוזבת בן זוגה לעולם. אף כך כנסת ישראל אינה עוזבת להקב"ה לעולם. בחגוי הסלע. אלו תלמידי חכמים שאין

לאתחיו אדם חיד סלעים נראו בארץ. וכל חילין דאתחזרו אתגליו ואתחזבו בה. עת הזמיר הגיע. דאתתקן תקונא דזושבתן לומר לך קב"ה. מאי ללא אשתכח עד לא אתברי אדם. וקול התור נשמע בארצנו. דא מלא דקב"ה ללא אשתכח בעלמא עד דאתברי אדם. כיון דאשתכח אדם כלא אשתכח: (א-יז)

רבי יוסי אמר סלעים נראו בארץ. דא הוא הוא דשית דרגין (אברהם יצחק יעקב יצחק יעקב יצחק יוסף) כלו נראו בארץ (ג) בנין דאינון דיוקטין לאתחזיה ביהו דרגא. עם הזמיר הגיע. דהא כדון משבחת ומשוררת. כד"א (תהלים ז) למען יזמרך כבוד ולא ידום. ובנין קד אתקריא מזמור. כמה דתינון דכתיב מזמור לדוד. דשרתה עליה שכינתא דרש"א. ודא הוא עת הזמיר הגיע. רבי חייא אמר דהא כדון יוסף ונחא לשבחא: (א-טז)

רבי שמעון אמר סלעים נראו בארץ וגו'. סלעים. אלו אינון אבסין דעאלו במחשבת"ה ועאלו בעלמא דאתי ואתגיוו תמן. ומתמן נסקו בגניו ואתחזרו בו נביא"י קש"ם. אתיליד יוסף ואתחזרו בהו. עאל יוסף בארע"א קדישא ונלכו לון תמן. וכדון נראו בארץ ואתגלו תמן. ואימתי אתחזון. בשעתא דאתגלי קשת בעלמא. דהא בשעתא דקשת אתחזי כדון אתגליין אינון. ובההיא שעתא עת הזמיר הגיע. הגיע עידן לקלץ חייבין מעלמא. ואמאי אשתויבו. בנין דהסלעים נראו בארץ. ואלמלי דנראו לא אשתחזו חייבין בעלמא ועלמא לא אתקיים. ומאן מקיים עלמא וגו' לאכסן דאתגליין. קל יוקי דלעאלן באורייתא. ובנין אינון רביין עלמא אשתויב: (א-יג)

רעיא מהימנא

התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח וגו'. אמר רעיא מהימנא ישראל אתקריאו אילנא רבא ותקיף. ומזון לכל בו. ביה אורייתא דאיהי מזונא לעילא. ביה ללותא דאיהי מזונא לתתא. ואפילו מלאכין לית לכו מזונא אלא בישראל. דאי לאו דישראל יעסקון באורייתא לא הוה נחית לון מזונא מסטרא דאורייתא דאתגליא לען. ה"ה (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. ולא הוה נחית מיא מעלילא. וחמס דאיהו אשא לא הוה נחית לבשל פירות האילן. אלא כלא בנין ישראל. ובג"כ אתמר בישראל התאנה חנטה פגיה. אלו מארי מלות. והגפנים נתנו ריח. כד פתחין בתשובתא. ומיד אתמר בישראל קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך מן גלותא: (ב-קא)

ונתני בחגוי הסלע בסתר המדרגה וגו'. א"ר יוסי יונתי. דא כנסת ישראל. מה יונה לא שבקית בן זוגה לעלמין. אף הכי כנסת ישראל לא שבקת לקב"ה לעלמין. בחגוי הסלע. אלו תלמידי חכמים דלא

ויו הודר

(*) פי' שכל ששת הסמיות הגיה נר"י משמיעין למדות שנקראת ארץ: * זה המאמר עמוק מאד וקשה להביא כאי הביאורים של מסורשי הודר. דבן ארשום ברך רפא לרש"י ולהבין שאבהן היינו חסר גבורה תפארת במחשבה היינו עירם תהבטה אצילות בעלמא דאתי היינו עולם הכינה פריגה. נפיש קשוח היינו נצח והודר. יוסף אז היסוד ארעא קרישא ה' הא"כיות ופי' שיוכה יבין פחותי:

שאינן נמצאים במנוחה בעולם הזה. בסתר המדרגה. אלו תלמידי חכמים הצנועים. שבהם חסידים יראי הקב"ה. והשכינה לא טרה מהם לעולם. ואז הקב"ה תובע בשבילם לכנסת ישראל ואומר. הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך ערב. שאין קול נשמע למעלה אלא הקול של אותם העוסקים בתורה. ולמדנו כל אותם העוסקים בתורה בלילה צורותם נחקקין למעלה לפני הקב"ה. והקב"ה משתששע בהם כל היום ומסתכל בהם. וזה הקול צולה ובוקע כל אותן הרקיעים. עד שעולה לפני הקב"ה. בכך כתוב כי קולך ערב ומראך נאוה: (ג-א)

ללא משתכחי בנימחא בעלמא דין. נסתר סמדרנס. אלון תלמידי חכמים הלנועין. דכסון חסידין לחלי קב"ה. ושכינתא לא אעדיחא מניסו לעלמין. וכדין קב"ה תבע בגיטיהו לכנסת ישראל ואמר. הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך ערב. דלית קלא משתמע לעילא אלא קלא דאינון דעסקין באורייתא. ותאנא כל אינון דעסקין באורייתא בלילא דיוקטיסין אתחקק לעילא קמי קב"ה. וקב"ה משתששע בהו כלל יומא ומסתכל בהו. והאי קלא סליק ובקע כל אינון רקיעין. עד דסליק קמי קב"ה. כדין כתיב כי קולך ערב ומראך נאוה: (ג-א)

דןרדי לי ואני לו הרועה בשושנים. אמר רבי שמעון בשעה שצלה במחשבה לפני הקב"ה לברוא עולמו. עלו כל העולמות במחשבה אחת. ובמחשבה זו נבראו כלם. הה"ד (תהלים קד) כלם בחכמה עשית. ובמחשבה זו שהיא החכמה נברא העולם הזה והעולם של מעלה. נטה ימינו וברא העולם של מעלה. נטה שמאלו וברא עולם הזה. הה"ד (ישעי' מח) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קורא אני אליהם יצמדו יחדו. וכלם ברגע אחד נבראו. ועשה עולם הזה כנגד העולם של מעלה. וכל מה שיש למעלה יש כדוגמתו למטה. וכל מה שיש למטה יש כדוגמתו בים והכל אחד. ברא בעליונים המלאכים. וברא בעוה"ז בני אדם. וברא בים לויתן. כד"א (שמות לו) לחבר את האהל להיות אחד בחר בעליונים ובחר בישראל. לעליונים לא קרא בנים. לתחתונים קרא בנים. הה"ד בני בכורי ישראל. הוא קרא להם בנים. והם קראו לו אב. דכתיב (ישעי' סג) כי אתה אבינו. וכתוב דודי לי ואני לו. הוא בחר בי ואני בחרתי בו. הרועה בשושנים. הוא רועה בשושנים אצ"פ שהקוצים סביב להם. ואין אחר יכול לרעות בשושנים כמותו. ד"א הרועה בשושנים. מה שושן זה הוא אדום ומימיו לבנים. כך הקב"ה מנהיג עולמו ממתן הדין למדת הרחמים. כדכתיב (ישעי' א) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו: פתח רבי אבא ואמר. דודי לי ואני לו הרועה בשושנים. מי גרם לי שאני לדודי לדודי לי מפני שהוא מנהיג עולמו בשושנים. מה שושן יש בו ריח והוא אדום. מוצקין אותו והוא מתהפך לדבן. ולעולם ריחו לא זז. כך הקב"ה מנהיג עולמו בדרך זה. שאלמלא כן לא יתקיים העולם בשביל האדם החוטא. והחוטא נקרא אדום. כד"א אם יהיו חטאיכם כשנים וגו'. מקריב קרבנו לאש שהוא אדום. זורק הדם סביב למזבח שהוא אדום. מדת הדין אדום. מוצקין אותו ועולה העשן כלו לבן. ואז האדום נהפך לדבן. נהפך מדת הדין למדת הרחמים א"ר יצחק ועוד שהרי לעולם אדם ולבן נקרב והריח עולה משתיהן. מה השושן אדום ולבן כך ריח הקרבן. והקרבן מאדום ולבן הוא. בוא וראה מריח הקטרת שהסמנים מהם אדומים ומהם לבנים. כגון הלבונה שהוא לבן. מר דרור אדום. והריח עולה מאדום ולבן. וע"כ מנהיג עולמו בשושנים שהוא אדום ולבן. וכתוב (חזקאל מד) להקריב לי חלב ודם. כנגד זה אדם מקריב חלבו ודמו ומתכפר לו. זה אדום וזה לבן. מה השושן שהוא אדום והוא לבן אין מוצקין אותו לחזור כלו לבן אלא באש. כך הקרבן אין מוצקין אותו לחזור כלו לבן אלא באש. עכשיו מי שיושב בתעניתו ומקריב חלבו ודמו. אינו נצמק לחזור כלו לבן אלא באש. דאמר רבי יהודה מתוך תעניתו של אדם נחלישין אבריו וגובר עליו האש. ובאותה שעה צריך להקריב חלבו ודמו באותו האש. והוא הנקרא מזבח כפרה. והיינו דרבי אלעזר כשהיה יושב בתענית היה מתפלל ואומר: גלוי וידוע לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שהקרבתי לפניך חלבי ודמי. והרתחתי אותם בחמימות חולשת גופי. יהי רצון מלפניך שיהא הריח העולה מפי בשעה זו. כריח העולה מהקרבן שנקרב באש המזבח ותרצני: נמצא שהאדם הוא מקריב בתעניתו החלב והדם. והריח שעולה מפי הוא מזבח כפרה. ולפיכך תקנו התפלה במקום הקרבן. ובלבד שיתכוין למה שאמרנו. א"ר יצחק מכאן והלאה כתיב (גמברי יא) כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר. א"ר יוסי כשהיה ביהמ"ק קיים אדם מקריב קרבנו בענין זה ומתכפר לו. עכשיו תפלתו של אדם מכפר לו במקום הקרבן כדמיון הזה: ד"א דודי לי ואני לו הרועה בשושנים. מה השושנים קוצים מצויין בתוכם. אף הקב"ה מנהיג עולמו בצדיקים ורשעים. מה השושנים אלמלא הקוצים אין השושנים מתקיימין. כך אלמלא הרשעים אין הצדיקים ניכרים. ד"א ריח יהודה במה הצדיקים ניכרים. מתוך שיש רשעים. דאלמלא רשעים אין הצדיקים ניכרים: ד"א הרועה בשושנים. המנהיג עולמו בשש שנים (לז) והשביעית שבת לה: ד"א בשושנים. באותן ששונים בתורה: (ב-ג)

עך שיפית היום ונסו הצללים וגו'. רבי יוסי פתח. עד שיפוח היום ונסו הצללים. כמה יש להם לאנשים להזהר מצונותיהם שלא יחטאו לפני רבונם. שהרי

עך שיפוח היום ונסו הצללים וגו'. רבי יוסי פתח. עד שיפוח היום ונסו הצללים. כמה יש להם לזכור לאזהר לא מחזיקין ללא למחסי קמי מחזיקין. דהא

זו הוזהר

(ד) מי בשש הספירות מן אסר עד המלכות. כי שנה בני ספירה. וכל ספירה ספירת אסף שמים. והיינו באמור תר"ל שית אלפי שני הוח ערמא וחר הרב:

דא כל יומא יומא כרוח נפיק וקאריי אתערנו בני
 עלמא לבייכו לקמי מלכא קדישא. אתערנו לאודהרע
 מחובייכו. אתערנו נשמתא קדישא דיהב בנוויכו
 מאתר קדישא עלאה. דתינון בשעתא דקצ"ה אפיק
 נשמתא לנחתא בצני נשא. אסהיד צה בכמה
 יעדון בכמה קססורין. בגין לנשרא פקודין. ולא
 עוד אלא דאעבר לה באלף ותמינא עלמין לאשתמשע
 ולמחמי צהו יקרא דאינון דמשתדלי בלורייטא. ויהי
 קיימא קמי מלכא בלבוש יקר צדוקנא דהאי עלמא.
 בלבוש יקר עלאה. מסתכלא ציקרא דמלכא כל
 יומא. ואעטר לה בכמה עטרין. ובשעתא דמטי זמנא
 לנחתא לעלמא. עבדת מדורחא בננתא דעדן דארעא
 תלתין יומין. למחמי יקרא דמאריהון דלדיקרא.
 וסלקא לאתרהא לעילא. ובתר דא נחת לעלמא. כדין
 אעטר לה מלכא קדישא בשבע עטרין. עד דאת ועאלת
 בגו גופא דבר נש. וכד יהי בגופא דצ"ג ונחת
 צהאי עלמא ואשתדלת בשוכא. ארייטא תווסא עלה
 ואירת. ומה כל יקרא דא וכל אשלמותא
 אשלים לנשמתא מלכא עלאה והיא חבאת קמיה. ובגין
 דא חולפת עיסא להאי נפש לאודהרע מחוביהא.
 ותיהוב לאתדכאה עד שיפוח היום. עד שלא יפוח יומא
 דהאי עלמא. ויהי ההוא יומא תקיפא דיתבע
 לה מלכא לדינא לנפקא מהאי עלמא. ונסו הללים. דא
 סוה רזא בין חבריא דקא אמרי דשעתא דמטי זמנא
 דבר נש לנפקא מהאי עלמא. לולמא דבר נש
 אתעבר מינא. ה"ד עד שיפוח היום. עד דלא ינשוף
 יומא לנפקא מהאי עלמא. ונסו הללים. דאתעבר לולמא.
 יתוב קמי מאריה. רבי אלעזר אמר תרין לולמין אית
 ליה לבר נש כד איהו בקיומיה. חד רברבא וחד זעירא.
 דכתיב הללים תרי. וכד משתכחי כחדא כדין
 הוא צ"ג בקיומיה. וע"ד ונסו הללים כתיב.
 כדין צעי צ"ג לאסתכלא בעובדיו ולתקנא לון
 קמי מאריה ויודי עליהו. בגין דקצ"ה אקרי רחוס
 וסנון. ומקבל לאינון דתבין קמיה. ודא הוא עד
 שיפוח היום ונסו הללים. דינון דאינון לללים מתעברן
 מיניה ואיהו תפיס בקולרע (יה) תשובה היא. אבל לא
 מעליא כ"כ בזמנא דאיהו קאים בקיומיה.
 ושלמה מלכא אכריו ואמר (קהלת יב) וזכור את בוראך
 צימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעס: (ג-יג)
 פתח רבי אבא ואמר כתיב (תהלים קד) מה רבו
 מעשיך ה' כלם בחכמה עשית. מה רבו מעשיך ה'.
 כמה גדולים הם מעשיו של המלך הקדוש. וכלם
 נסתרים בחכמה. וש"כ כלם בחכמה עשית. כלם
 בחכמה היו נכללים ולא יצאו לחוץ אלא בנתיבות
 פליאות אל הבינה. ומשם נעשו כלם ונתקנו. וש"כ
 (משלי כד) ובתבונה יתכונן. ולכך כלם בחכמה עשית
 בבינה. מלאה הארץ. הארץ. זו כנסת ישראל שמהבינה
 היא נתמלאית מהכל. כמש"כ (קהלת א) כל הנחלים

שהרי בכל יום ויום כרוז יוצא וקורא. התעוררו בני
 העולם בלבבכם לפני מלך הקדוש. התעוררו להזהר
 מעונותיכם. עוררו לנשמה הקדושה שניתנה בכם
 ממקום עליון הקדוש. שלמדנו בשעה שהקב"ה מוציא
 את הנשמה להורידה באנשים. מזהיר אותה בכמה
 אזהרות בכמה עונשין. בשביל לשמור מצותיו. ולא
 עוד אלא שמעבירה באלף ושמנה עולמות להשתמשע
 ולראות בהם הכבוד של אותם העמלים בתורה. והיא
 עומדת לפני המלך בלבוש הכבוד בצורה של עולם
 הזה. בלבוש כבוד העליון. מסתכלת בכבוד המלך כל
 היום. ומצטרים לה בכמה עטרות. וכאשר מגיע זמנה
 לרדת לעולם. היא עושה מדורה בגן עדן התחתון
 שלשים יום. לראות בכבודם של הצדיקים. והיא
 עולה למקומה למצלה. ואח"כ יורדת לעולם. אז
 מצטר לה מלך הקדוש בשבע עטרות. עד שבה ונכנסת
 בתוך גוף האיש. וכאשר היא בגוף האיש וחוטאת
 בעולם הזה ועמלה בחשכות. התורה תתמה עליה
 ואומרת. ומה כל הכבוד הזה וכל אותה השלמות
 השלים מלך העליון להנפש והיא חוטאת לפניו. ובעבור
 זה היא תלמד עצה לנפש הזאת להזהר מחטאותיה.
 ותשוב להטהר עד שיפוח היום. עד שלא יפוח יום
 האחרון של עולם הזה. ויבוא יום גורא הואו שיתבע
 לה המלך לדין לצאת מעולם הזה. ונסו הצללים. זה
 הוא סוד בין החברים שאמרו כי בשעה שמגיע זמנו
 של אדם לצאת מעולם הזה. צלמו של אותו האדם
 נעבר ממנו. וש"כ עד שיפוח היום. עד שלא ינשוף
 היום לצאת מעולם הזה. ונסו הצללים. שיברח הצלם.
 ישוב לפני רבונו. רבי אלעזר אמר שני צללים יש
 לו לאדם כאשר הוא בחייו. אחד גדול ואחד קטון.
 שנאמר הצללים משמע שנים. וכאשר נמצאים יחדו
 אז האדם הוא בקיומו. ולכך ונסו הצללים כתוב.
 לפיכך צריך האדם להסתכל במעשיו ולהתקן אותם
 לפני רבונו ויתודה עליהם. לפי שהקב"ה נקרא רחום
 וחנון. ומקבל לאותם השבים לפניו. וזהו שכתוב עד
 שיפוח היום ונסו הצללים. כי כאשר אותן הצללים בורחים
 ממנו והוא אסור באויקים (ב) תשובה היא. אבל אינה
 מעולה כל כך כמו בזמן שהאדם נמצא בבריאות.
 ושלמה המלך מכריו ואומר (קהלת יב) וזכור את בוראך
 בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעס: (ג-יג)
 פתח רבי אבא ואמר כתוב (תהלים קד) מה רבו
 מעשיך ה' כלם בחכמה עשית. מה רבו מעשיך ה'.
 כמה גדולים הם מעשיו של המלך הקדוש. וכלם
 נסתרים בחכמה. וש"כ כלם בחכמה עשית. כלם
 בחכמה היו נכללים ולא יצאו לחוץ אלא בנתיבות
 פליאות אל הבינה. ומשם נעשו כלם ונתקנו. וש"כ
 (משלי כד) ובתבונה יתכונן. ולכך כלם בחכמה עשית
 בבינה. מלאה הארץ. הארץ. זו כנסת ישראל שמהבינה
 היא נתמלאית מהכל. כמש"כ (קהלת א) כל הנחלים

זיו הזהר

(ל) פי' ששוכב על ערש דוד :

הולכים

הולכים

הולכים אל הים וגו' (י) קניניך. שהיא הוציאה אותם
 אח"כ. זש"כ (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ
 בהבראם. בך בראם. לפיכך מלאה הארץ קניניך:
 בוא וראה בשעה שהאדם בא להתקדש להתחבר
 באשתו ברצון הקדוש שלו. נתעורר עליו רוח קדוש
 הכולל זכר ונקבה. והקב"ה מרמו לשליח אחד הממונה
 על הריון האנשים (י) ומוסר בידו את הרוח הזה. ומודיע
 לו לאיזה מקום יפקוד אותו. זש"כ (איוב ג) והלילה אמר הורה
 גבר. הלילה אמר לממונה ההוא הורה גבר מפלוני (ח)
 והקב"ה מצוה לו לרוח הזה כל מה שנצרך לצותו וזה
 נתבאר. אז יורד הרוח וצל אחד צמו. זה הצל שעמד
 בצורתו למעלה. בצל הזה הוא נברא. בצל הזה הוא הולך
 בעולם הזה. זש"כ (תהלים ט) אך בצלם יתהלך איש.
 בעוד שצל הזה נמצא עמו יכול האדם להתקיים
 בעולם הזה. ושני צללים הם שמתחברים כאחד. ושלמה
 המלך מזהיר לאנשים ואומר עד שיפוח היום ונסו
 הצללים שנים. בוא וראה זה הצל הקדוש כאשר האדם
 הולך וגדל. ונעשה מזה צורת הפנים שלו. או נעשה
 עוד צל אחד ומתחברים כאחד. וזה נושא לזה. ובזמן
 שנמצאים שני הצללים נשמר הוא אדם הזה. הגוף
 שלו בתוקפו ורוחו שורה בתוכו. ובזמן שקרבו ימיו
 לצאת מצולם הזה נעברים ממנו. זה מדחה לזה
 ונשאר האדם בלי שמירה. בכך עד שיפוח היום ונסו
 הצללים. שנים: (ג-מג)

סולכים אל הים וגו' (י) קניניך. דהיא אפיקת לון
 לבתה. הס"ד (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ
 בהבראם. בך בראם. בג"כ מלאה הארץ קניניך:
 תא חזי בשעתא דבר נש אחי להתקדשא לאודווגא
 בנוקציה ברעותא קדישא דיליה. אתער עליה רוחא קדישא
 כליל דכר ונוקבא. ומיו קב"ה לחד שלוחא דממנא
 על עדויהון דכני נשא (י) ומני בידים האי רוחא. ואודע
 ליה לאן אתר יפקוד ליה. הס"ד (איוב ג) והלילה אמר הורה
 גבר. הלילה אמר להסוה ממנא הורס גבר מפלניא (ח)
 וקב"ה אפקיד ליה להאי רוחא כל מה דאפקיד והא
 אוקמוס. כדון רוחא נחתא וחד לולמא עמיס. האי דקאיס
 בדיוקניה לעילא. בהאי לולמא אתברי. בהאי לולמא אויל
 בהאי עלמא. הס"ד (תהלים ט) אך בצלם יתהלך איש.
 בעוד דהאי לולמא אשתכח עמיס קאיס בר נש בהאי
 עלמא. ותרון איוון דמתחברין כחדא. ושלמה
 מלכא חזר לכני נשא ואמר עד שיפוח היום ונסו
 הללים תרי. תא חזי האי לולמא קדישא כד אויל בג"כ
 ואתברי. ואתעביד מהאי פרלופא דיוקנא דיליה. אתעביד
 לולמא אחרא ומתחברין כחדא. ודא נסיל לרא. ובשעתא
 דאשתכחו תרון לולמין נסיר סוה בר נש. גופא
 דיליס בקיומא ורוחיה שריא בגויה. ובשעתא דקריבו ימויו
 למיפק מהאי עלמא מתעברין מיניה. ודא סליק לרא
 ואשתאר בג"כ בלא נסירו. כדון עד שיפוח היום ונסו
 הללים. תרי: (ג-מג)

ג

על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי. רבי
 אלעזר פתח. על משכבי בלילות בקשתי וגו'. על
 משכבי. במשכבי מצעי ליה. מהו על משכבי (ה) אלא
 כנסת ישראל אחרת קמי קב"ה ובעת מינס על
 גלותא. בנין דהיא יתבא בין שאר עמין עם בנהא
 ושכיבת לעפרא. ועל דהיא שכיבת בארעא אחרא מסאבא.
 אמרת על משכבי אלא בעינא. דשכיבנא וכאפיבנא
 בגלותא. וע"ד בקשתי את שאהבה נפשי לאפקא לי מן
 גלותא. בקשתיו ולא מלאתיו. דלאו אורחיה לאודווגא בי
 אלא בהיכליה. קראתיו ולא עניני. דהא ביני עמין
 אחרין יתיבנא. וקליה דקב"ה לא שמעין אלא
 בניו. דכתיב (דברים ד) השמע עם קול אלהים וגו'.
 רבי יצחק אמר על משכבי בלילות. כנסת ישראל
 אחרת. על משכבי אתרעמנא קמיס דהיא מזדווג
 עיני. למחדי לי ולברכא לי בחידו שליס. דהכי
 טינין דמווגא דמלכא בכנסת ישראל ירתין
 כמה

ג

על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי. רבי
 אלעזר פתח. על משכבי בלילות בקשתי וגו'. על
 משכבי. במשכבי הי צריך לומר. מהו על משכבי (ה) אלא
 כנסת ישראל אחרת לפני הקב"ה ומבקשת ממנו על
 הגלות. לפי שהיא יושבת בין שאר העמים עם בניה
 ושוכבת לעפר. ועל שהיא שוכבת בארץ אחרת הטמאה.
 אומרת על משכבי אני מבקשת. שאני שוכבת וכואבת
 בגלות. וע"כ בקשתי את שאהבה נפשי שיוציאני מן
 הגלות. בקשתיו ולא מצאתיו. שאין דרכו להזדווג עמי
 אלא בהיכלו. קראתיו ולא עניני. שהרי בין עמים
 אחרים אני יושבת. וקולו של הקב"ה לא נשמע אלא
 לבניו. שנאמר (דברים ד) השמע עם קול אלהים וגו'.
 רבי יצחק אמר על משכבי בלילות. כנסת ישראל
 אומרת. על משכבי אני מתרעמת לפניו שיהיה מזדווג
 עמי. לשמהני ולברך אותי בשמחה שלימה. כי כך
 למדנו מן זיווגו של המלך עם כנסת ישראל יורשים
 כמה

זיו הזהר

(י) ארץ. ים. כנסת ישראל. שמות מרת המיכות. (י) זה המלאך נבריאלי: (ח) הלילה ח פדת המלכות שמוסרת ביד המלאך
 נבריאלי לבסור שליות הואת:

ג (ה) נראה כי דקשיא ליה שבוראי אין דומר שעי' מוסב על מקום המשכב שהרי לא יתכן דבקש ולהפש דבר גדרו על מקום
 המשכב שאינו תופס מקום גדול רק יתכן לחפש שם מחט או טביעת וכדומה. וא"כ נראה יותר הבכוון שבוסב על זמן השכיבה.
 ולכן מקשה דלמי זה מוסב דהיה ל' יומר במשכבי ותהיה משמעותו בהניע עת משכבי או בקשתי ותו. ועי' ספר שחמון הוא על
 דבר משכבי בלילות היינו זמן ה"יות שה"יות נחשב כלידה.

כמה צדיקים ירושת נחלה הקדושה. והרבה ברכות נמצאות בעולם: (ג-מב.)

עץ משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי וגו'. על משכבי בלילות שהם הגליות בקשתי את שאהבה נפשי. שהרי עכשו בגלות האחרון ברח דודי בכעס גדול. ואני שואלת עליו ועוד לא מצאתי מי שיאמר לי דבר ממנו. והייתי משיב ע אודותו לכל בנות העיר. זשיכ השבצתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני. ובצבור זה אני אומרת שבזמן שיבא אלי אחזה בידו שלא יזח ממני. זשיכ אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי. זה בית המקדש שלמצלה. ולא חדר הורתי. זה בית המקדש שלמטה. ובזמן שאחזה בידו בגאולה האחרונה הוא לא יהיה אלי כבזמנים אחרים. שבכל גאולה וגאולה היה בא. ואחיכ פרח ממני. אבל בגאולה האחרונה אני אחזה בו ואקשרהו אלי בכמה קשרים של אהבה שלא יסור ממני לעולם ולעולמי עולמים. שבכל גלות וגלות היה הולך ממני. והייתי שואלת עליו לכל צובר ושב. זשיכ כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי את שאהבה נפשי אחזתיו ולא ארפנו. אחזתיו בקשר תפלין של יד. ולא ארפנו בתפלין של ראש. בוא וראה שבדאי לי שיבא אלי יאמר אל שני המשיחים (ב) נשכימה לכרמים. שהם ישראל. אשר בהם נאמר (ישעי' ה) כי כרם ה' צבאות בית ישראל. נראה הפרחה הגפן. אם נמצאת השכינה בהם. הנצו הרמונים. אלה הם שמלאים מצות כרמון. שם אתן את דודי לך. אלה שהם אוהבים שלך. שם אתן אותם לך. כי הנה הסתו עבר. ממשלת שאר הממונים. הגשם חלף הלך לו. ממשלת הצרב רב. הנצנים נראו בארץ. אלה האבות. הזכיות שלהם יתגלו על השכינה שהיא ארץ החיים. ועל בניה שנאמר בהם והיה זרעך כעפר הארץ. עת הזמיר הגיע. אז ישיר נש ובני ישראל. וקול התור נשמע בארצנו (ישעי' נב) קול צופיך נשאו קול יחדו ירננו כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון. בזמן שהוא יאמר לה הקב"ה. שובי שובי השולמית. בשני הבתים שהם בית ראשון ובית שני למטה. שובי שובי בבית ראשון ושני למצלה ונחזה בך. ועל זמן שהוא הקב"ה משבח אותה. צוארך כמגדל השן. זה ירושלים שעליה נאמר כמגדל דוד צוארך. תכשיטים שלה הם כהנים ליום וישראלים. בניו לתלפיות. זה צדי"ק (ג) שהוא תל שהכל פונים אליו. ראשך עליך ככרמל. כלה זו כמה מתקנת ראשה בתפלין שהם פאר על ראשה. שעליהם נאמר פארך חבוש עליך. ורצועות תליות מצד זה ומצד זה. מה שהיו תלתלים שחורות כעורב הא ירוקים ככרמל. כעצים ירוקים שהם בגפנים ככרמל (ד) ודלת ראשך כארגמן. מה שהיתה בגלות דלה. תפלה לעני. וזו תפלה של יד שבה היתה מתעטפת העניה בתפלות בגלות. זשיכ (תהלים קב) תפלה לעני כי יעטף. עכשו את

כמה לדיקים ירותת אחסנתא קדישא. וכמה צרכאין משתכחין בעלמא: (ג-מב.)

עץ משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי וגו'. על משכבי בלילות דליוון גליות. בקשתי את שאהבה נפשי. דהא כען בגלותא בתרייתא ברח דודי בכעסא סניא. ושאלנא בגיניה ולא הוינא אשכח מאן דיימא לי מדי מניה. והוינא אומי בגיניה לכל בני קרתא. הסיך הסבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמלאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני. ובגין דא אנא אחינא דבזמנא דיייתי אחידנא בידוי דלא יזח ממני. הסיך אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי. דא בי מקדשא דלעילא. ואל חדר הורתי. דא בי מקדשא דלתתא. ובזמנא דאחידנא בידיה כפורקנא בתרייתא לך יהא לי כזמנין אחרונין. דככל פורקנא ופורקנא הוה אחי. ולבחר הוה פרח מחי. אבל כפורקנא בתרייתא אנא אחידנא ביה וקסיר ליה בכמה קסורין דרחימו דלא יזח ממני לעלם ולעלמי עלמיין. דככל גלותא וגלותא הוה חזיל מחי. והוינא שאיל עליה לכל עובר ושב. הסיך כמעט שעברתי מהם עד שמלאתי את שאהבה נפשי אחזתיו ולא ארפנו. אחזתיו בקשורא דתפלין דיד. ולא ארפנו בתפלין דוישא. תא חזי דודאי כד ייתי לגבאי יימא לגבי תרין משיחין (ב) נשכימה לכרמים. דליוון ישראל. די ביהו אחזר (ישעי' ה) כי כרם ה' לצבאות בית ישראל. נראה הפרחה הגפן. דאיתא שכינתא ביהו. הנלו הרמונים. אליו חיון דמליין מלות כרמון. שם אתן את דודי לון לך. כי הנה הסתו עבר. שולטנו דשאר ממנו. הגשם חלף הלך לו. שלטנותא דערב רב. הנלמים כראו בארץ. אליו חבנה. זכיון דליוון דאגליחו על שכינתא דאיהי ארץ החיים. ועל בנהא דאתמר ביהו והיה זרעך כעפר הארץ. עת הזמיר הגיע. אז ישיר משה ובני ישראל. וקול התור נשמע בארצנו (ישעי' נב) קול צופיך נשאו קול יחדו ירננו כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון. כההוא זמנא יימא קב"ה לגבה. שובי שובי השולמית. בתרי בתים דליוון בית ראשון ובית שני לתתא. שובי שוב צבא צבא ראשון ושני לעילא ונחזה בך. כההוא זמנא קב"ה משבח ליה. לוארך כמגדל השן. דא ירושלים דעלה אתמר כמגדל דוד לוארך. תכשיטין דילה כהנים ליום וישראלים. בניו לתלפיות. דא לדי"ק (ג) דאיהו תל שהכל פונים בו. ראשך עליך ככרמל. כלה כמה מתקנה ראשה בתפלין דליוון פאר על ראשה. דעליהו אתמר פארך חבוש עליך. ולעוין תליין מהאי סערא ומהאי סערא. מאי דהו תלתלים שחורות כעורב הא חיון ירוקין ככרמל. כעליון ירוקין דליוון בגפנים ככרמל (ד) ודלת ראשך כארגמן. מאי דהו בגלותא דלת. תפלה לעני. וזו תפלה דיד דבה הוה מתעטפת עניה בצלותא בגלותא. הסיך (תהלים קב) תפלה לעני כי יעטף. כען אנת

זיו הזהר

(ג) משיח בן דוד ומשיח בן יוסף: (ג) היינו ספדת היסוד. (ד) כי שחור אדום הוא אלא שלקה. והיינו דין. אבל ירוק הוא רחמים:

את לבושה כארגמן. שהוא סוד "אוריאל" רפאל
 "גבריאל" מיכאל "נוריאל". מלך אסור ברהטים.
 זה הקב"ה הויה שיהיה אסור בדי בתים שלה שהם
 אדני. ארבע תלתלי המות. ויהיה אסור ברהטים
 כדמיון הוה יאהרונדי. כי שמך בך ובך שמך (פ) וזה
 הוא הסוד של אמין וארגמן: (ת"ו תכ"ז)

סתרי תורה

מצאוני השומרים הסובבים בעיר וגו' נשאו את
 רידידי מעלי וגו'. בוא וראה כשמגיע זמנו
 של אדם לצאת מזה העולם. הרוח שלו יוצאת ונכנסת
 בתוך המערה שאדם הראשון והאבות שם. הם נותנים
 לו פנקס לסימן (י) והולכת בזה אצל גן העדן.
 כשמתקרבת שמה מוצאת הכרובים ואותו להט החרב
 המתהפכת. אם היא זכאה מסתכלים בפנקס הסימן
 ופותחים לה הפתח ונכנסת. ואם לא דוחים אותה
 החוצה. זאת שהיא זכאה יושבת שם כל הזמן שהורשה
 לה לשבת. מתלבשת שם בהצורה של זה העולם.
 ובר"ח ושבתות כשהיא רוצה לעלות. הצדיקים שבגן
 עדן נותנים לה פנקס לסימן. והיא עולה ופוגעת באותן
 שומרי חומות ירושלים. אם היא זכאה פותחים לה
 הפתח ונכנסת. ואם לא. נוטלים ממנה אותו הפנקס
 ודוחים לה החוצה. היא שבה לגן ואומרת מצאוני
 השומרים הסובבים בעיר וגו' נשאו את רידידי מעלי.
 זה הוא פנקס הסימן שנטלו ממנה. שומרי החומות.
 אלו הם שומרי חומות ירושלים שלמעלה. ע"כ: (א-פא)

השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את
 דודי וגו'. פתח רבי בון ואמר. השבעתי
 אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי. וכי מי
 קרוב למלך ככנסת ישראל שהיא אומרת אם תמצאו
 את דודי מה תגידו לו. אלא בנות ירושלים אלו הן
 נשמות הצדיקים. שהם קרובים למלך תמיד. ומודיעים
 למלך תמיד. ומודיעים למלך בכל יום הצטרכות המטרונה.
 כי כך למדנו. בשעה שהנשמה יורדת לעולם. כנסת
 ישראל מכניסה בברית השבועה. שתגיד למלך ותודיע
 לו אהבתה אליו. לבעבור שיתפייס עמה. ובמה. לפי
 שהייב האדם לייחד שם הקדוש בפה בלב
 ובנפש (י) ולקשר הכל כשלהבת הקשורה בגחלת.
 וביחוד הוה שעושה גורם שיתפייס המלך עם המטרונה.
 ותודיע לו למלך אהבתה אליו: דבר אחר בנות
 ירושלים. אלה שנים עשר השבטים. שלמדנו ירושלים
 על י"ב הרים עומדת (ח) ומי שאומר על שבעה
 אינו אומר להשלים בשלימות. ואע"פ שהכל אחד שיש
 שבעה ויש ארבעה ויש י"ב והכל אחד (ט) שבודאי
 על

את לבושה כארגמן. דאישו סוד "אוריאל" רפאל
 "גבריאל" מיכאל "נוריאל". מלך אסור ברהטים.
 לא קצ"ס הויה דיהא אסור בארבע בתים דליה דאיון
 אדני. ארבע רהטי מוחא. ויהא אסור ברהטים
 כדמיון הוה יאהרונדי. כי שמך בך ובך שמך (פ) וזה
 אישו רזא דאמין וארגמן: (ת"ו תכ"ז)

סתרי תורה

מצאוני השומרים הסובבים בעיר וגו' נשאו את
 רידידי מעלי וגו'. תא חוי כד מסא זמנא
 דבר נש לנפקא מהאי עלמא. רוחא דליה נפקת ועאלת
 בגו מערתא דאדם ואכסן תמן. אינון יסבין
 ליה פנקס סימנא (י) ואעלת לגבי גנתא דעדן.
 קריבת תמן ואשכחת כרובים וסהו להס החרב
 המתהפכת. אי זכאת חמאן פנקס סימנא
 ופתחין לה פתחא ועאלת. ואי לא דחיין לה
 לבר. האי דזכאת יתבא תמן כל סהו זמנא
 דיתבא. מתלבשא תמן בדיוקנא דהאי עלמא.
 ובריט ירמי ושבתי כד בעאת לסלקא. לדיקיא דבגנתא
 דעדן יסבין לה פנקס סימנא. וסלקת ופגעת באינון
 נסרי חומות ירושלים. אי זכאת פתחין לה
 פתחא ועאלת. ואי לא. נפלין מינה סהו פנקס
 ידחיין לה לבר. תבת לגנתא ואמרת מלאוני
 השומרים הסובבים בעיר וגו' נשאו את רידידי מעלי.
 דא אישו פנקס סימנא דנפלי מינה. שומרי החומות.
 אלין אינון נסרי חומות ירושלים דלעילא. ע"כ: (א-פא)

השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את
 דודי וגו'. פתח רבי בון ואמר. השבעתי
 אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי. וכי מי
 קרוב למלך ככנסת ישראל דאיהי אמרת אם תמצאו
 את דודי מה תגידו לו. אלא בנות ירושלים אלין אינון
 כשמתסון לדיקיא. דאיון קריבין למלכא תדיר. ומודיעין
 למלכא תדיר. ומודיעין למלכא בכל יומא עסקיו דמטרונתא.
 דהכי אוליפנא. בשעתא דנשתא נחתה לעלמא. כנסת
 ישראל עאלת עלה בקיומא דאומתא. דתחוי למלכא ותודע
 ליה רחמיותא דילס לגביה. בגין לאתפייסא בדה. ובמה. בגין
 דחויבא על בר נש ליחדא שמה קדישא בפומא בלבא
 ובנפשא (י) ולאקשרא ללא כשלושא דאתקשרא בסיפסא.
 ובהאי יחודא דעביד גרים לאתפייסא מלכא במטרונתא.
 ואודע ליה למלכא רחמיותא דילה לגביה: דבר אחר בנות
 ירושלים. אלין תריסר שבטין. דתנין ירושלים
 על תריסר קורין קיימא (ח) ומאן דאמר על שבעה
 לא קאמר לאשלמא שלימו. ואע"ג דכלא חד דאית
 שבעה ואית ד' ואית תריסר וכלא חד (ט) ודאי
 על

זיו הוהר

(פ) פי' שמך היינו השם אדני. כך היינו השם חויה לפעמים שמך כך כוה יאהרונדי. לפעמים כך כשמך כוה יאהרונדי. וכן
 אמין בנימטריא ב' שמת האלה: (י) נראה דכל זה אחר השפספס יש נתינת דין וחשבון לפני כ"ד שלמעלה וענין הפנקס הוא
 ספר קטן כתב תעודה שיתגוהו ללכת לגן עדן ואפשר שבו נסמן שורש נשבתו להיכן היא שייכת ואף לאחר המשפט יבול להיות
 לפעמים עכוב מלכנוס לגן עדן. כי הרכה משפטים יש ככתוב כי נבנה מעד נבנה שומר: (י) פי' ברבור ברצון ובכחשבה לקשר
 יחודא תמאה ביהודא עלאה והכל באור א"ם ביה. (ח) בסוד השנים עשר בקר שתתת המלכות: (ט) שבעה היינו ו' הספירות
 שלת. וארכיזה היינו ד' הגי' המרכבה:

על תריסר טורין קיימא. חלת טורין לספרא דא ותלת טורין לספרא דא. וכן לארבע זווין. וכדון אתקרי חיה. כד"א (יחזקאל י) היא חמיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל. ואלין חקרין בנות ירושלים בגין דקיימא עלייהו. ואינון סהדי סהדותא למלכא על כנסת ישראל. ה"ש"ד (תהלים קכג) שבטי יה עדות לישראל להודות לשם ה'. א"ר יהודה אשרי חלקם של ישראל היודעים דרכי הקב"ה. עליהם נאמר (דברים יד) כי עם קדוש אתה לה' אלהיך ובך בחר ה' וגו' : (א-דמג)

מ"י זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן מקוסרת מר ולבונה וגו'. פתח רבי אלעזר ואמר. מי זאת עולה מן המדבר וגו'. מ"י זאת כולל של שתי קדושות של שני עולמות בחבור אחד וקשר אחד (י) עולה ממש להיותה קדושה קדשים. שהרי קודש קדשים היא מ"י ומתחברת בזא"ת. בשביל להיות עולה שהיא קודש קדשים. מן המדבר. שהרי מן המדבר נוחלת להיות כלה ולכנוס לחופה (יא) ועוד מן המדבר היא עולה. ככתוב ומדברך נאווה. באותו הדבור של לחישות השפתים היא עולה (יב) ולמדנו מהו שכתוב (שמואל א' ד) האלהים האדירים האלה. אלה הם האלהים המכים את מצרים בכל מכה במדבר. וכי כל מה שעשה להם הקב"ה במדבר היה. והלא בישוב היה. אלא במדבר בדבור. כמש"כ ומדברך נאווה. וכתוב (תהלים עה) ממדבר הרים. אף כך עולה מן המדבר. מן המדובר בודאי. בזה הדבור של הפה היא עולה ונכנסת בין כנפי האם (יג) ואח"כ יורדת בדבור ושוכנות על ראשי עם הקדוש : (א-י)

מ"י זאת עולה מן המדבר כתמרת עשן מקוסרת מר ולבונה וגו'. השכנה היא קרבנו של הקב"ה בודאי. ובעבור זה תקנו תפלה תחת הקרבן. היא העולה. עולה בודאי. וכאי הוא זה מי שמעלה אותה אליו כראוי. שהיא שואל בשבילה מי זא"ת עולה. עולה בודאי. מן המדבר. מן המדובר בודאי. שפיו חושב הקב"ה כהר סיני. ולפיכך מי זאת עולה מן המדבר וגו'. מקסרת מר. זו תפלת שחרית שתיקן אברהם שהוא מר. ועוד מקסרת מר. ככתוב צרור המר דודי לי. וזה נצ"ך שמעלה אותה בימין. זש"כ (תהלים טו) נעימות בימינך נצ"ח. ולבונה. זה ה"ך שמעלה אותה בשמאל. מכל אבקת רוכל. זה נצ"ך שמעלה אותה בעמוד האמצעי (יד) ואם אין השכינה עולה בתפלתו קרבן להקב"ה. הרי כלב הוא יורד לאכול קרבנו. או לו. מוטב לו שלא הי' נברא בעולם. עליו נאמר (משלי יט) גם בלא דעת נפש לא טוב. וכאשר השכינה עולה בתפלתו. כמה חיות ומרכבות וגלגלי הכסא כלם נתעוררים אליה במנגינות של שמחה. וכלם כנפיהם פתיחות לקבל אותה : (ת"ז תשן כ"א)

אמר

על תריסר טורין קיימא. חלת טורין לספרא דא ותלת טורין לספרא דא. וכן לארבע זווין. וכדון אתקרי חיה. כד"א (יחזקאל י) היא חמיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל. ואלין חקרין בנות ירושלים בגין דקיימא עלייהו. ואינון סהדי סהדותא למלכא על כנסת ישראל. ה"ש"ד (תהלים קכג) שבטי יה עדות לישראל להודות לשם ה'. א"ר יהודה אשרי חלקם של ישראל היודעים דרכי הקב"ה. עלייהו נאמר (דברים יד) כי עם קדוש אתה לה' אלהיך ובך בחר ה' וגו' : (א-דמג)

מ"י זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן מקוסרת מר ולבונה וגו'. פתח רבי אלעזר ואמר. מי זאת עולה מן המדבר וגו'. מ"י זאת כולל של שתי קדושות של שני עולמות בחבור אחד וקשר אחד (י) עולה ממש למסוי קדש קדשים. דהא קדש קדשים מ"י ואתחברת בזא"ת. בגין למסוי עולה דאיהי קדש קדשים. מן המדבר. דהא מן המדבר ירתא למסוי כלה ולמעל לחופה (יא) ותו מן המדבר איהי עולה. כד"א ומדברך נאווה. בהסוה מדבר דלחישו בשפון איהי עולה (יב) ותנינן מאי דכתוב (שמואל א' ד) האלהים האדירים האלה אלה הם האלהים המכים את מצרים בכל מכה במדבר. וכי כל דעבד לון קב"ה במדבר הוה. והא ב"שוכא הוה. אלא במדבר בדבורא. כד"א ומדברך נאווה. וכתוב (תהלים עה) ממדבר הרים. אף כפי עולה מן המדבר. מן המדובר ודאי. בהאי מלה דפומא איהי סלקא ועאלת בין גדפי דאמא (יג) ולבנת בדבורא נחתא ושירא על רישיהו דעמא קדישא : (א-י)

מ"י זאת עולה מן המדבר כתמרת עשן מקוסרת מר ולבונה וגו'. שכינתא איהי קרבנא דקב"ה ודאי. ובגין דא תקינו ללותא תחת קרבנא. היא העולה. עולה ודאי. זכאה איהו מאן דסליק לה לגביה כדקא יאות. דאיהו שאל בנינה מי זא"ת עולה. עולה ודאי. מן המדבר. מן המדובר ודאי. דפומוי חשיב קב"ה כטורא דסיני. ובג"ד מי זאת עולה מן המדבר וגו'. מקסרת מר. דא ללותא דשחרית דתקון אברהם דהוא מר. ותו מקסרת מר. כמד"כ לרור ה"ר דודי לי. ודא נצ"ך דסליק לה בימינא. ה"ש"ד (תהלים טו) נעימות בימינך נצ"ח. ולבונה. דא ה"ך דסליק לה בשמאלא. מכל אבקת רוכל. דא נצ"ך דסליק לה בעמודא דאמצעיתא (יד) ואי לא סלקת שכינתא בללותיה קרבנא לקב"ה. הא כלבא קא נחית למיכל קרבנא דליה. ווי ליה. סב ליה ללא אתצרי בעלמא. עליה אתמר (ישעי י"ט) גם בלא דעת נפש לא טוב. וכד סלקא שכינתא בללותיה. כמה חיוון ומרכבותא וגלגלי דכורסיה כלשו יתערוין לגבה בנגונא בחדוה. וכלהו גרפיהו פתיחות לקבלא לה : (ת"ז תשן כ"א)

אמר

זיו הזהר

(י) מ"י בנימטריא נ' רמו על חמשים שצרי בינה. וזא"ת היינו מלכות. (יא) מ"י ע"י קבלת התורה במדבר סיני. (יב) היינו דיבוי תורה ותפלה : (יג) מ"י שצ"י תורה ותפלה נתעלית המלכות עם התפארת להתכלל בהכינה. ואח"כ יורדת מלאה שפע להשפיע על ראשי עם הקדוש. (יד) מ"י להודווג עם התפארת :

רועה הנאמן

אמר רועה הנאמן, תפלת האדם עולה באותן שבעה בשמים. שהם נרד וכרכם קנה וקנמון עם כל עצי לבונה מר ואהלות עם כל ראשי בשמים. באותה שעה שהתפלה עולה כך מקוטרת מר ולבונה. הקב"ה שואל עליה מי זאת עולה מן המדבר מקוטרת מר ולבונה וגו'. מ"י זא"ת בודאי. מצד של מ"י היא בודאי. שהבינה נכללת משבעה מיני בשמים (טו) וזו קריאת שמע נכללת מחמשים שערים שהם כ"ה כ"ה. ונכללת משבע ברכות. בשחר שתיים לפנייה ואחת לאחריה. ובערב שתיים לפנייה ושתיים לאחריה. והן הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד' עד לך ה' הממלכה שהיא מלכות. שהיא נכללת משלשה בשמים (טו) מקוטרת מר. זה כת"ר. ולבונה. זה חכמ"ה. מכל אבקת רוכל. זו בינה"ה : (ג-ק"י).

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא. ללוח' דכ"ג סליקת בלגין שבטא בוסמין. דליגון נרד וכרכם קנה וקנמון עם כל עצי לבונה מר ואהלות עם כל ראשי בשמים. ביהאי זמנא ללוח'א הכי סליקת מקוסרת מר ולבונה. קב"ה שאל עליה מי זאת עולה מן המדבר מקוטרת מר ולבונה וגו'. מ"י זא"ת ודאי. מספרא דמ"י איסי ודאי. דכ"ג סליק משבעה מיני בוסמין (טו) ודא קריאת שמע כלילא מחמסין תרעין דליגון כ"ה כ"ה. וכלילא משבעה ברכאן. בשחר שתיים לפנייה ואחת לאחריה. ובערב שתיים לפנייה ושתיים לאחריה. והן הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד' עד לך ה' הממלכה דאיסי מלכות. דאיסי כלילא מתלת בוסמין (טו) מקוסרת מר. דא כת"ר. ולבונה. דא חכמ"ה. מכל אבקת רוכל. דא בינה"ה : (ג-ק"י).

מדרש הנעלם

מי זאת עולה מן המדבר. אמר רבי יצחק כיון שהנשמה זוכה ליכנס בשערי ירושלים של מצלה. מיכאל השר הגדול הולך עמה ומקדים לה שלום. מלאכי השרת תמהים בה ושואלים עליה. מי זאת עולה מן המדבר. מי זאת עולה בין העליונים מהגוף החרוב שדומה להבל. דכתיב (מהלים קמ"ד) אדם להבל דמה. הוא משיב ואומר. אחת היא יונתי תמתי אחת היא. מיוחדת היא. אלהי היא לאמה. לאמה. זו היא כס"א הכבו"ד. שהיא אם לנשמה ויולדת לה שגזרה ממנה. ראוה בנות ויאשרוה. אלו שאר הנשמות שהן במעלתן למצלה. והן הנקראות בנות ירושלים : (מה"ג א-קכ"ה)

הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל וגו'. אמר רבי שמעון הנה מטתו שלשלמה. זה הוא כסא הכבוד של המלך שכל השלום שלו (י"י) ששים גבורים סביב לה. אלו ששים מלאכים גדולים משמשים עליונים הקדושים. שהם משמשים אצל כסא הכבוד של מלך הצליון. מגבורי ישראל. שהם ממונים תחת ממשלת מלאך הגדול הקדוש **מיכאל** אפטרופס של ישראל. ולפי שהם תחת ידו הרי כלם מלאכים גדולים אפטרופסים של ישראל. ושי"כ מגבורי ישראל : (י"ח ט"ז)

הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל וגו'. אמר רבי שמעון הנה מטתו שלשלמה. דא היא כורסי יקרא דמלכא דשלמא כלא דיליה (י"י) ששים גבורים סביב לה. אלגין שתין רבצ"א משמשין עלאין קדישין. דליגון משמשין גבי כורסי יקרא דמלכא עלאה. מגבורי ישראל. דליגון ממנן תחות שולטנא רבצ"א קדישא **מיכאל** אפטרופסא דישראל. ובגין דליגון תחות ידיו סא כלשו רבצ"א אפטרופסין דישראל. סה"ד מגבורי ישראל : (י"ח ט"ז)

עוד תחת רבי שמעון ואמר. הנה מטתו שלשלמה. מהו מטתו. זה כסא הכבוד של המלך. שכתוב בו (משלי י"א) בטח בה לב בעלה. שלשלמה. זה המלך שכל השלום שלו. ששים גבורים סביב לה. שנאחזים בצד שלה מדין הקשה. ונקראים ששים שבטי אש שהנצ"ר ההוא מתלבש בהם. מימינו להט החרב החוקה. משמאלו גחלי אש החזק שנאחו בקשקשו בשבעים אלף שלהובי אש האוכלת. ואתן הששים הם מזוינים בכלי זיין קשים מאותן גבירות קשות הבאות מגבורה עליונה ההיא של הקב"ה. ושי"כ מגבורי ישראל. ולמדנו במטה ההיא מה כתוב בה. ותקם בעוד לילה. כאשר יונקת מצד הדין (י"ח) ותתן טרף לבייתה. מהו טרף. כמש"כ (מכ"ה ח) וטרף ואין מצ"ה. ושי"כ כלם אחוזי

מו פתח רבי שמעון ואמר. הנה מטתו שלשלמה. מהו מטתו. דא כורסי יקרא דמלכא. דכתיב ביה (משלי י"א) בטח בה לב בעלה. שלשלמה. מלכא די שלמא כלא דיליה הוא. ששים גבורים סביב לה. דאתאחדן בצמרתא מדינא קשיא. ואיקרון שתין שולטי דנורא דהסא נע"ר חלבש ביה. מימיניה סננא דחרבא תקיפא. משמאליה גומרי דנורא תקיפא דמתאחדא בקליפוי בשבעין אלף להסי נורא דאכלא. ואיגון שתין מזויני זיוני קשיין מאיגון גבורן תקיפן דהסיא גבורה עלאה דקב"ה. סה"ד מגבורי ישראל. ותאנא ביהאי ערסא מאי כתיב ביה. ותקם בעוד לילה. כד ינקא מספרא דדינא (י"ח) ותתן טרף לבייתה. מהו טרף. כד"ה (ע"כ ס) וטרף ואין מיל. סה"ד כלם אחוזי

זיו הוהר

(טו) פי' מן ז' הסצירות עד המלכות. (טז) פי' שני קריאת שמע כבונה נשפע הארה לסיבות מן ג' סצירות דראשונות : (יז) פי' מרת המלכות נקראת כסא הכבוד למרת התפארת : (יח) לילה רמו על מרת הדין :

אחוזי חרב מלומדי מלחמה. מוכנים בכל מקום לעשות דין. ונקראים שרי שברים ותרועה (ט) איש חרבו על ירכו. ככתוב (תהלים מה) חגור חרבך על ירך גבור. מפחד בלילות. זה נתבאר מפחד של גיהנם וכו'. אבל מפחד בלילות. כלומר כל זה מאיזה מקום מקבלים. מפחד. ממקום שהוא שנקרא פחד (ז) כמו שנאמר (בראשית יא) ופחד יצחק היה לי. וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. בלילות. בזמן שהם נפקדים לעשות דין. וכאשר אותן שרי השברים ותרועה עולים. עולים שרי רמחים וחרבות שאין להם מספר. מסביב לאותן ששים העליונים הטובים למטה ההיא עומדים אלף אלפים ורבו רבבות בכל צדדי מטה ההיא למעלה. ממנה ניוונים כלם וכלם לפניה יצמודו. מתחת כלם יוצאים כמה אלפים ורבבות שאין להם מספר. ויורדים ומשוטטים בעולם עד שתוקעים שרי השופר ונאספים. ואלו בזהם הצפרנים נאחזים. וזאת המטה כוללת אותם. זאת המטה רגליה נאחזים בר' צדדי העולם. וכלם נכנסים בהכלל שנמצא למעלה ושנמצא למטה. בשמים ממצל ועל הארץ מתחת. וע"כ כתוב הנה. מזה הנה. לפי שהיא מומנת לכלם למעלה ולמטה. ומצוינת מטה ההיא מהכלל. אדני נקראת. אדון הכל ומצוינת בין חילותיה: (ג-ט)

רבי אבא אמר. כמה אלפים כמה רבבות של מחנות קדושים יש לו להקב"ה. שרי הפנים העליונים. שרי העינים. שרי כלי זיין. שרי ילדה. שרי אנחה. שרי רחמים. שרי הדין. וגבוה עליהם שהפקיד להמטרונה לשמש בההיכל לפניו. כנגד אלה יש לה להמטרונה מחנות מזוינים. בששים פנים נמצאים מחנות המזוינים. וכלם חגורי חרב עומדים סביבה. הרבה יוצאים הרבה נכנסים. בשש כנפים יעופפו כל העולם. לפני כל אחד ואחד גחלי אש שורף. לבושו אש לוחט. בגבו חרב שנונה מתלהטת בכל העולם לשמור לפניו. זש"כ (בראשית ג) ואת החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים. איזהו הדרך של עץ החיים. זו היא המטרונה הגדולה. שהיא היא הדרך לעץ הגדול והתקיף ההוא עץ החיים (ה) שכתוב הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל. ישראל שלמעלה. כלם אחוזי חרב. וכאשר המטרונה נוסעת כלם נוסעים עמה. וכי זה הוא כבודו של מלך שהמטרונה תלך והיא תתגר מלחמה. היא משל למלך שנודג במטרונה כבודה. ראה המלך לכבודה על כל שאר המטרונות שבעולם. אמר כלן תהיינה נחשבות כפלגשים לעומת זאת המטרונה שלי. היא תתעלה על כלן. ומה אעשה לה. אלא כל ביתי יהיה בידה. הוציא המלך כרוז. מהיום והלאה כל עניני המלוכה בידי המטרונה נמסרים. מה עשה. הפקיד המלך בידה כל הנשק שלו. כל אותן השרים מגירי מלחמה. כל אותן אבנים יקרות של המלך. כל

אחוזי חרב מלומדי מלחמה. זמינון בכל אתר למעבד דינא. ואקרונ מארי דיבצא ויללא (יט) איש חרבו על ירכו. כד"א (מגלים מה) חגור חרבך על ירך גבור. מפחד בלילות. הא אוקמוס מפחד דגיסס וכו'. אבל מפחד בלילות. כלומר כל דא מאן אתר נסלין. מפחד. מהסוא אתר דאקררי פחד (כ) כד"א (בראשית לא) ופחד יצחק היה לי. וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. בלילות. בזמינון דאיונו מתפקדין למעבד דינא. וכד איונו מארי דיבצא ויללא סלקין. סלקין מארי דרמחין וסייפין דלית לון חושבנא. סחרייטו דאיונו שתינן עלאין דסחרנא דהיא ערסא קיימין אלף אלפין ורבו רבון בכל ספרא דהיא ערסא לעילא. מנה אתון כלו וכלו קמה יקומון. מתחות כלו נפקין כמה אלף ורבון דלית לון חושבנא. ונחתין ושאיין בעלמא עד דתקטי מארי שופרא ומתכשין. וטי צווסמא דסופרי אחיון. ודא ערסא כליל לון. דא ערסא רגלוסי אחיון ברבצ ערסו עלמא. וכלו עלאין בכללא דאשתכח לעילא ואשתכח לתתא. בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. וע"ד כתיב הנה. מהו הנה. בנין דזמינא לכלו לעילא ולתתא. ורשומא היא ערסא מכללא. אדני דאקררי. רבונא דכלא ורשומא בין חילתא: (ג-ט)

רבי אבא אמר. כמה אלפין כמה רבון דמשריין קדישין אית ליה לקב"ה. מארי דאנפין עלאין. מארי דעינין. מארי דזינין. מארי דיללא. מארי דיבצא. מארי דרמחין. מארי דדינא. ועילא מנייסו אפקוד למסרויתא לשמשא צהיכלא קמיה. לקביל אלין אית לה למסרויתא משריין מזוינין. בשתינן אנפין משתכחו משריין מזוינין. וכלו חגירן חרבא קיימין צהרנהא. כמה נפקין כמה עיילין. בשית גרפון שאיין כל עלמא. קמי כל חד וחד גומרין דגור דליק. לבשו מתלהטת אשא. בגבו שנונה דחרבא מתלהטת בכל עלמא לנסרא קמיה. ה"ד (בראשית ג) ואת להט החרב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים. מאן דרך עץ החיים. דא היא מסרויתא רבנא. דהיא ארמא להסוא חילנא רבצא תקיף חילנא דחיי (כא) דכתיב הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל. ישראל לעילא. כלם אחוזי חרב. כד נסלא מסרויתא כלו נסלין צהדי. וכי יקרא הוא דמלכא דמסרויתא פיוזל והיא תגמ קרבא. אלא למלכא דאזדוג במסרויתא עלאה. חמא מלכא יקירו דילא על כל שאר מסרויתא דעלמא. אמר כלו משתכחו לחינתא לקבל האי מסרויתא דילי. היא סלקת על כלו. מאי אעביר לה. אלא כל ביתא דילי היא צידהא. אפיק מלכא כרוחא. מהשתא כל מלין דמלכא צידא דמסרויתא יתמסרון. מאי עביר. אפקוד מלכא צידהא כל זמינון דיליא. כל איונו מארי מגיחי קרבא. כל איונו אצטין יקירין דמלכא. כל

גסיח

זיו הזהר

(יט) שאין יבוא וילדה אלא מחמת עונש הדין: (כ) חיינו מרת הנבורה. (כא) מרת המיכות היא הדרך להשיג על ידה שרי התפארת שנקרא עץ החיים עם כל שאר הספירות. וליכך נקראת שערי צדק:

גנויח דמלכא. אמר מהסתא כל מאן דלטרירך לי לללא עמי לא יכיל למללא עמי עד דלודע לה למטרונתא. כך קב"ה מסגיאיות חביבותא ורמימותא דליה בכנסת ישראל. אפקיד כלל ברשותא. אמר הא כל שארי לא משתכחי כלום לגבא. ואמר (י"ו) ששים המה מלכות וגו' אחת היא יונתי תמי. מאי אעביד לה. אלא הא כל ביתא דילי בידא. אפיק מלכא כרווא. מהסתא כל מלון דמלכא בידא דמטרונתא יתמסרון. אפקיד בידא כל זיינין דליה. רומחין וסייפין קשתין חלון וחרבין. בלססראין קספיראין אעין ואצטין. כל אינון מאני מניחי קרבא דקב"ה. הס"ד הנה מסתו שלשמה ששים גבורים סביב לה כלס אחווי חרב מלומדי מלחמה וגו'. אמר מלכא מכאן ולהלאה קרבא דילי יתמסר בידך. זיינין דילי ומארי מניחי קרבא בידך. מכאן ולהלאה את הוי כסרא לי. הס"ד (תיס קיא) הנה לא ינוס ולא יישן שומר ישראל. מכאן ולהלאה מאן דלטרירך לי לא יכיל למללא עמי עד דלודע למטרונתא. הס"ד (ויקרא ט) בוא"ת יבא אהרן אל הקדש. שליחא היא דמלכא בכלא כמה דלוקימנא. אשתכח דכלא בידא. ודא היא יקרא דמטרונתא: (ג-יא)

פתח רבי אלעזר ואמר. הנה מסתו שלשמה וגו'. הא תנינן דא"ר יצחק כל הקורא קריאת שמע כתקנה על מסתו. נשמתו עולה לשום ברחץ החיים. הס"ד ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל. תא חוי בקריאת שמע אית שתין אתון ידיעאן עד ובשעריך. ועל כל את ואת אית רזא יקרא דמלכותא קדישא דשלישא עלאה. ופולחניה דבר נש סלקא קמא עד דיקרב דעתיה לכורסי יקרא דמלכותא קדישא. ובסהיא שעתא נסיב לון מן פומיה מארי דאנפין די שמים כשמתא דמאריס (כג) וזוא אסיק לסון לעילא עם נשמתהון דלדיקיא קתי מדבחה יקרא דלעילא. ונסבין לון שתין מלאכין דוסחרין כורסי יקרא. כל חד וחד את חד. ומוסירין בהון כל ליליא. הס"ד (דברים כו) ולקח הכהן הסגול מידך והניחו לפני מזבח ה' אלהיך. ולקח הכהן. דא הוא **ממשרון**. סמ"א. אלון שתין אתון דקריאת שמע דליליא (י"ח יד)

אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון וגו'. פתח רבי שמעון ואמר. אפריון עשה לו המלך שלמה. מאי קרא לוקימנא ליה ואתמר. אבל אפריון דא היכלא דלתתא דאיוס כנוונא דהיכלא עלאה. וקב"ה קרא ליה גתא דעזן (כג) דאיוסו נטע ליה להנאתיה וכסופא דליה. לאשתעשעא ביה גו אינון נשמתין דלדיקיא. דתמן כלסו קיימין ורשימין בגויה. אינון נשמתין דליה לסון גופא בהאי עלמא כלסו סלקין ומתעטרן תמן. ואית לון דוכמין למחזי לאתענגא גו ענוגא עלאה דאקרי גועס ס'. ותמן אתמליין מכל כסופין דכסרי

גנוי המלך. אמר מהיום והלאה כל מי שנצרך לדבר עמי אל יוכל לדבר עמי עד שיודיע לה להמטרונה. כך הקב"ה מרוב חביבות ואהבה שלו בכנסת ישראל. הפקיד הכל ברשותה. אמר הן כל שאר מלכות אינן נחשבות מאומה לעומתה. ואמר (שיר י) ששים המה מלכות וגו' אחת היא יונתי תמתי. מה אעשה לה. אלא הרי כל ביתי בידה. הוציא המלך כרוז. מהיום והלאה כל עניני המלך בידי המטרונה נמסרים. הפקיד בידה כל הנשק שלו. רמחים וחרבות קשתות חצים וחניתות. כידונים כדירים עצים ואבנים. כל הנשק של מגירי מלחמות הקב"ה. זש"כ הנה מסתו שלשמה ששים גבורים סביב לה כלס אחווי חרב מלומדי מלחמה וגו'. אמר המלך מהיום והלאה מלחמות שלי נמסרות בידך. הנשק שלי והשרים מגירי מלחמה בידך. מהיום והלאה את תהי השומר שלי. זש"כ (חל"ס קיא) הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. מהיום והלאה מי שיצטרך לי אל יוכל לדבר עמי עד שיודיע להמטרונה. זש"כ (ויקרא ט) בוא"ת יבא אהרן אל הקדש. כי היא שליחו של המלך בכל כמו שביארנו. נמצא שהכל בידה. וזהו כבודה של המטרונה: (ג-יא)

פתח רבי אלעזר ואמר. הנה מסתו שלשמה וגו'. הרי למדנו שא"ר יצחק כל הקורא קריאת שמע כתקנה על מסתו. נשמתו עולה לשום בארץ החיים. זש"כ ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל. בוא וראה בקריאת שמע יש ששים אותיות ידיעות עד ובשעריך. ועל כל אות ואת יש סוד יקר של המלכות הקדושה ממשלת העליונה. ועבודתו של אדם עולה לפניו אם יקרב בכונתו לכסא הכבוד של מלכות הקדושה. ובאותה שעה מקבל אותן האותיות מפיו שר הפנים אשר שמו כשם רבו (כג) והוא מצלה אותן למצלה עם נשמות הצדיקים לפני מזבח היקר שלמצלה. ושם מקבלים אותן ששים מלאכים הסובבים לכסא הכבוד. כל אחד ואחד אות אחד. ומצהירים בהן כל הלילה. זש"כ (דברים כו) ולקח הכהן הטנא מידך והניחו לפני מזבח ה' אלהיך. ולקח הכהן. זה הוא **ממשרון**. הטנא. אלו ששים אותיות של קריאת שמע שבליילה: (י"ח יד)

אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון וגו'. פתח רבי שמעון ואמר. אפריון עשה לו המלך שלמה. מקרא זה כבר נדרש ונתבאר. אבל אפריון זה ההיכל שלמטה שהוא כדמיון היכל העליון. והקב"ה קורא לו גן העדן (כג) שהוא נטע לו להנאתו ולתשוקתו. להשתעשע בו עם אותן נשיות הצדיקים. כי שם כלס קיימים ומצוינים בתוכו. אותן הנשמות שאין עוד להם גוף בעולם הזה כלן עולות ונתעטרות שם. ויש להן מקומות לראות להתענג תוך ענג דעליון שנקרא גועס ה'. ושם נתמלאות מכל התשוקות של נהרי

זו הזהר

(כג) זה המלאך מטמ': (כג) היינו העולם של סרת המיכות:

נהרי אפרסמון הטהור. אפרסמון זה היכל העליון
 טמיר ונעלם (ד) אפריון זה היכל התחתון שאן
 בו סמך עד שנסמך מתוך היכל העליון (כ) ולפיכך
 אות ם היא סתימה בכל צדדיה. כדמיון זה אות ם
 סתימה. מה בין זו לזו. אלא בשעה שנסתר ונעלם
 בתוכה אור העליון שלמעלה (ו) אז היא קיימת
 בהצורה של אות סמך (ז) נסתר בתוכה ונעלם בה
 לעלות למעלה. ובשעה שחוזרת ויושבת רובצת על
 הבנים למטה להניק להם (ח) אז היא אפרסמון. וזה
 הוא אפריון (ט) ובמקום שהן שתי אותיות ם
 קיימת אות ן סוד הברית שנסתר בתוכה. ושהוא
 מוכן לקבל כל הסוד של מאה ברכות. שהן ששים
 וארבעים. ששים כנגד ששה הצדדים שיוצאים מאות ם.
 ארבעים כנגד ד' צדדי העולם. וכלם משלימים למאה.
 ואות יו"ד היא משלמת לסוד של מאה כדמיון
 שלמעלה. ולכן היינו אפרסמון והיינו אפריון. אותן
 הנהרות יוצאים מאפרסמון הזה. ונשמות הגבוהות
 שאין עוד להן גוף בזה העולם יונקות מהאור ההוא
 שיוצא מאותן נהרי אפרסמון הטהור. ומתענגין בענג
 עליון ההוא. והנשמות שיש להן גוף בזה העולם צולות
 ויונקות מהאור ההוא של אפרסמון הזה ויורדות. ואלו
 נותנים ומקבלים. נותנים ריח טוב מאותן מעשים
 טובים שעמלים בהם בעולם הזה. ומקבלים מאותו
 הריח שנשאר בתוך הגן. כמו שנאמר (בראשית כז) כריח
 שדה אשר ברכו ה'. זה הריח שנשאר בתוך השדה
 ההוא. וכלן קיימות בגן ההוא. אלו מתענגין למעלה
 ואלו מתענגין למטה. עשה לו המלך שלמה. עשה לו
 לעצמו. ואם תשא אל האל נשמות הצדיקים משתעשעין
 בו. ואתה אומר עשה ל'ו. אבל כך הוא בודאי.
 לפי שזה האפריון וכל אותן נשמות הצדיקים כלם
 קיימים להשתעשע בזה הארץ הקב"ה. המלך שלמה. מלך
 השלום שלו. וזה הוא מלך העליון (ב) המלך סתם
 זה הוא מלך המשיח (ג) זה עולם של בהינתן זכר
 וזה עולם של בחי' נקבה. מעצי הלבנון. אלו עצי
 הנטיעות שעקרן הקב"ה ושתלן במקום אחר (ד) והם
 נקראים ארזי הלבנון. כמש"כ (תהלים קד) ארזי לבנון
 אשר נטע. ולא נבנה אפריון הזה ולא נתיסד
 אלא בהם :

סוד מעשה בראשית

ועוד מעצי הלבנון. אלה ששת ימי בראשית
 שכל יום ויום היה מסדר בזה האפריון את הסדר הראוי
 לו. סדר הראשון שנמשך מצד הימין אור
 הראשון

דנהרי אפרסמונה דכיא. אפרסמון דא היכלא עלאה
 סמירא יגניזא (ד) אפריון דא היכלא לתתא דלית
 ביה סמך עד דאסתמיך מנו היכלא עלאה (כ) ובג"כ
 את ם איזו סתים בכל סמיון. כנוגה דא את ם
 סתימה. מאי בין האי להאי. אלא בשעתא דסתים ואתגניז
 בגייה נהורא עלאה דלעילא (ז) כדון איזי קיימא
 בדיוקנה דאת סמך (ז) סתים בגייה ואתגניז ביה
 לסלקא לעילא. ובשעתא דהדרת ויתבא רביעא על
 בנין לתתא לינקא לון (ח) כדון איזי אפרסמון. ודא
 הוא אפריון (ט) ובאתר דאיזו תרין אתון ם
 קיימא י רזא דברית דאתגניז בגייה. דאיזו
 ומין לנמלא כלל רזא דמאה ברכאן. דאיזו שתי
 וארבעין. שתי לקבל שית סמיון דנפקי מלת ם.
 ארבעין לקבל ד' סמיון עלמא. וכלאו אשלימו למאה.
 ואת יו"ד איזו אשלים לרזא דמאה כנוגה
 דלעילא. וע"ד דא אפרסמון ודא אפריון. איזו
 נהרי כפקין מאפרסמון דא. וכשתין עלאין
 דלית לון גופא ביהאי עלמא ינקין מהסוד
 נהירו דנפיק מאיזו נהרי אפרסמונה דכיא. ומתענגי בענוגה
 דא עלאה. וכשתין דלית להון גופא ביהאי עלמא
 סלקין ונקין מהסוד נהירו דאפריון דא וכשתין. ואלין
 יחזי ונסלי. יחזי ריחא מאיזו עובדין
 דכשתין דמשתלי ביה ביהאי עלמא. ונסלי מהסוד
 ריחא דאשתאר ביה בגנתא. כד"א (בראשית כז) כריח
 שדה אשר ברכו ה'. ריחא דאשתאר ביה
 ביהסוד חלקא. וכלאו קיימי ביהסוד גנתא. אלין מתענגי לעילא
 ואלין מתענגי לתתא. עשה לו המלך שלמה. עשו לו
 לגרמיה. ואי תימא הא כשתין דלדיקיא משתעשעין
 ביה. ואת אחרת עשה ל'ו. הכי הוא ודאי.
 בגין דהאי אפריון וכל איזו כשתין דלדיקיא כלאו
 קיימי לאשתעשע ביה קב"ה. הינך שלמה. מלכא
 דשלמא דליה. ודא איזו מלכא עלאה (ב) המלך סתם
 דא מלכא משיחא (ג) דא עלמא דדכורא
 ודא עלמא דנוקבא. מעלי הלבנון. איזו אליון
 נטיעין דעקר לון קב"ה ושתיל לון באתר אחרת (ד) ואלין
 אקרין ארזי לבנון. כד"א (תהלים קד) ארזי לבנון
 אשר נטע. ולא אתבני האי אפריון ולא אשתכלל
 אלא ביה :

רזא דמעשה בראשית

ותו מעלי הלבנון. אלין שית יומין דבראשית.
 דכל יומא ויומא מסדר ביהאי אפריון סדורא דאתמוי
 ליה. סדורא קדמאה אתגניד מסמרא דימינא אור
 קדמאה

זיו הזהר

(כד) היינו העולם של הבינה : (כ) פי' שכל השפע הבא למלכות מקורה הוא לראשונה בחיכל העליון שהוא הבינה . (ז) היינו
 הארת החכמה : (ז) שאין לה פתח למטה : (ח) כד יודע בסוד קן צפור ואו ניתוסף בה האות ם' שיש לה פתח למטה להשפיע
 דהספירות שבתחתיה שנקראין בנים והבינה נקראת אפרסמון : (ט) פירוש שהאפריון הוא כמו האפרסמון היינו שהמלכות אמא תתאה
 היא כנוגה דבינה אמא עלאה. אלא שבמקום ב' האותיות ם' מ' בהאפרסמון יש להמלכות אות יו"ד ונקראת אפריון. שאות יו"ד
 רמו על ספירת היסוד שנסתר בתוכה להשפיע בה השפע הבא מן האפרסמון על ידי התפארת. וזהו שאמר כנוגה דיעילא כי כמו
 בהבינה נסתרת האות יו"ד שהיא אור החכמה הנקרא אמא. כן בהמלכות נסתרת היסוד הנקרא אמא. וזהו שאמר כנוגה דיעילא כי כמו
 מוכן לקבל השפע מן עשר ספירות שכל ספירה נכללת מעשר. והיינו מאה ברכות. להשפיע בהמלכות : (ב) היינו תפארת ויסוד
 (ג) היינו מלכות : (ג) פי' כי מן הספירות של עולם התנו נבנו הספירות של עולם התיקן .

הראשון שנגנו ונלקח מצד הימין (ג) ונכנס באפריון הזה על ידי יסוד אחד. ועשה בו תשמוש אח"כ הוציא אפריון הזה צורה אחת כדמיון אור ההוא. וזהו הסוד שנאמר יהי אור ויהי אור. כיון שאמר יהי אור לא נכתב ויהי אור. לא נצרך המקרא לומר אלא ויהי כן. מהו ויהי אור. אלא שהאור ההוא הוציא אור אחר הראוי לו. וזה הוא יום הראשון מאותן עצי הלבנון: **סדר השני** שנמשך מצד השמאל התחלקות המים בהמשכת אש החזקה (ד) ונלקח מצד השמאל ונכנס באפריון הזה ועשה בו תשמוש. והפריש בין דם ששבד הימין ובין אותן המים ששבד השמאל. אח"כ הוציא אפריון הזה צורה אחת כדמיון שלו. וזהו הסוד שנאמר בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן. וזה הוא יום השני מאותן עצי הלבנון: **סדר השלישי** שנמשך מצד הימין ומצד השמאל יום אחד השלישי שעשה שלום בעולם (ה) ומשם נמשכים פירות לכל. וזה עשה תשמוש באותו אפריון והוציא מין למינו. מין להרבה פעולות. מין הראוי לו. וכל דשאים ועשבים ועצים בכמה כחות. וצורתו נשארה שם. ואפריון הזה הוציא מין כדמיון הזה ממש. וזה הוא יום השלישי שנכלל משני הצדדים מאותן עצי הלבנון: **סדר הרביעי** שנמשך והאיר אור השמש להאיר לאפריון הזה תוך החשכות שלו (ו) נכנס בו להאיר. ולא עשה בו תשמוש עד יום החמישי. שאז הוציא זה האפריון לאותו אור השמש שנכנס בו ביום הרביעי. והוציא זה האפריון כדמיון הזה ממש של האור ההוא. וזה הוא יום הרביעי. אחד מאותן עצי הלבנון: **סדר החמישי** שנמשך המשכה אחת של השרצת המים (ז) ועשה תשמוש להוציא אור ההוא של סדר יום הרביעי. ועשה באפריון הזה תשמוש והוציא מין למינו אותן. הנראים כדמיון הזה ממש. ויום הזה הי' משמש תשמוש ההוא יותר מכל שאר הימים. והכל היה תולה עד יום הששי. שאז הוציא זה האפריון כל מה שהיה נגנו בו. שנאמר תוצא הארץ נפש חיה למינה וגו'. וזה הוא יום החמישי. אחד מאותן עצי הלבנון: **סדר השישי** זה הוא היום שהתקין לכל האפריון הזה (ח) אין לו תקון ואין לו תוקף מלבד מן היום הזה. כאשר בא זה היום נתתקן אפריון הזה בכמה רוחות בכמה נשמות עצמות יפות מראה. אלו הראויות לשבת בהיכל הנלך. אף כך נתתקנו בהתיפות כל שאר ימים הראשונים. והתקינם בהשתוקקות אחת ברצון ובשמחה. תיקון שלמעלה ושלמטה. בכך נקדש אפריון הזה בקדושה עליונה ונתעטר בעטרותיו. עד שנתעלה בהתעלות של עטרת מנוחה

קדמאה דלתגניו ותתגטיל מסערה דימינא (ג) ועאל בהאי אפריון על ידא דיסוד"א חד. ועביד ביה שמושא. לבתר אפיק האי אפריון חד דיוקנא כנוונא דהסוא אור. ודא הוא רוא דכתיב יסי אור ויהי אור. כיון דאמר יהי אור אחאי כתיב ויהי אור. לא אלסריך קרא למכתב אלא ויהי כן. מהו ויהי אור. אלא דהסוא אור אפיק אור אחרא דלתחזי ליה. ודא איסו יומא קדמאה מאינון עלי הלבנון: **סדרא תנינא** אתנגיד מסערה דשמאלא פרישו דמיא כנגידו דלשא תקיפא (ד) ותתגטיל מסערה דשמאלא ועאל בהאי אפריון ועביד ביה שמושא. ואפריש בין מיין דכסער ימינא ובין אינון מיין דכסער שמאלא. לבתר אפיק האי אפריון חד דיוקנא כנוונא דליה. ודא איסו רוא דכתיב בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן. ודא איסו יומא תנינא מאינון עלי הלבנון: **סדרא תליתאה** אתנגיד מסערה דימינא ומסערה דשמאלא חד יומא תליתאה דעביד שלמא בעלמא (ה) ומתמן אתמשיכו איבין לכלא. ודא עביד שמושא בהאי אפריון ואפיק זינא לזיניה. זינא לעובדין כניאין. זינא דלתחזי ליה. וכל דשאין ועשבין ואילנין בכמה חילין. ואשתאר דיוקניה תמן. ואפיק זינא האי אפריון כהאי גוונא ממש. ודא איסו יומא תליתאה דלתכליל מתרין סערין מאינון עלי הלבנון: **סדרא רביעאה** אתנגיד ותתסיכר נסירו דשמשא לאכהרל להאי אפריון גו חסוך דליה (ו) ועאל ביה לאכהרל. ולא עביד ביה שמושא עד יומא חמישאה. דאפיק האי אפריון הסוא שמשא דנסיכו דעאל ביה ביומא רביעאה. ואפיק האי אפריון כהאי גיונא ממש דהסוא נסירו. ודא איסו יומא רביעאה. חד מאינון עני הלבנון: **סדרא חמשאה** אתנגיד חד משיכו דרמישו דמיא (ז) ועביד שמושא לאפקא הסוא נסירו דסודא דיומא רביעאה. ועביד בהאי אפריון שמושא ואפיק זינא לזיניה. אינון דלתחזין כהאי גוונא ממש. ויהי יומא שמש הסוא שמושא יתיר מכל שאר יומין. וכלל תליא עד יומא שתיתאה. דאפיק האי אפריון כל מאי דהסו גניו ביה. דכתיב תולא הארץ נפש חיה למינה וגו'. ודא איסו יומא חמשאה. חד מאינון עלי הלבנון: **סדרא שתיתאה** דא איסו יומא דלתקין כל האי אפריון (ח) לית ליה תקונא ולית ליה תקפא בר מהאי יומא. כד אתא האי יומא אתתקן האי אפריון בכמה רוחין בכמה נשמות עליומתן שפירו בחזון. אינון דלתחזין למיתב כהיכלא דמלכא. אוף הכי אתתקן בשפירו כל שאר יומין דהסו כקדמיתא. ואתקין לין כתיאובתא חדא ברעותא כחדוא. תקונא דלעילא ותתא. כדון אתקדש האי אפריון בקידושין עלאין ואתעטר בעטרותיו. עד דסליק כסליקו דעטרה דנייחא

דיו הוהר

(ג) כאן מדבר בסוד מעשה בראשית אך שפעלה הכינה ע"י שיאת יומין עלאין שהן שש הספירות מן חסד עד מלכות דברא בר בל מה שנברא בששת ימי המעשה. והכל יצא לפועל ע"י האפריון מרת המלכות. וזה אור הראשון שמצד הימין חיינו אור ספירת החסד (ד) חיינו אש ספירת הנבונה: (ה) זו ספירת התפארת הכלוי מחדס ונבונה: (ו) פ"י שע"י ספירת נצח נעשה שהשמש ישלח קרני אורו להאיר לארץ שנקראת אפריון. אבל לא עשה עוד זה האור פעולה להוציא דבר מן הארץ עד יום החמישי שנצטרף עמו ספירת ההוד (ז) פ"י שע"י הצטרפות ספירת ההוד עם ספירת נצח שנקראין תרין סמכי קשוח נעשה הפעולה של הוצאות הארץ. (ח) פ"י ספירת היסוד הוא תיקון של כל הספירות. כי הוא המעביר השפע של כל הספירות למרת המלכות שנקראת שבת מלכתא:

מנוחה. ונקרא בשם העליון שם הקדוש שהוא שבת. מנוחת הכל תשוקת הכל דבקות הכל. שלמעלה ושלמטה כאחד. בכך כתוב אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון. ואמר רבי שמעון מי שזוכה באפריון הזה זוכה בכל. זוכה לשבת במנוחת הצל של הקדוש ברוך הוא. כמו שנאמר בצלו חמדתי וישבתי : (ג-קד)

ובוא וראה זה השבת בלשון נקרא. לפי שהחמשים שערים בו נפתחים ונתעורר (ט) וכאשר בלשון הזה מעורר להכלה. אז אם העליונה מלבשת לו גבורות עליונות (ט) ונתעורר רחמים בעולמות. ותיקון העליון נתתקן באפריון הזה. וע"כ כתוב אפריון עשה לו המלך שלמה. זהו תיקונו של העולם. עצמדי עשה כסף. זה אברהם. רפידתו זהב. זה יצחק. מרכבו ארגמן. זה יעקב כולל שני הצדדים. והוא רוכב על הכסא שנקרא אהבה זעירה (מ) ד"א תוכו רצוף אהבה. זו אהבה רבה שהיא בפנימיות. מבנות ירושלים. נאלו שבטים הקדושים המופלגים שיאיר לה השמש לנו האפריון : (י"ח חק)

ועוד אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון. הרי למדנו כל שלמה שנאמר בשיר השירים מלך שהשלים שלו. אפריון. זה הוא תיקון עולם התחתון מעולם העליון. כי טרם שברא הקב"ה את העולם הי' שמו נסתר בו. והיה מצויר ובונה ולא נתקיים. עד שנתעטף במעטה אחד של זוהר העליון וברא את העולם. והוציא ארזים עליונים גדולים מאותו האתר של זוהר העליון. וישם מרכבתו על עשרים ושתים אותיות מצוירות שנחקקו בעשרה מאמרות ונתקיימו. וש"כ מעצי הלבנון. ככתוב (תלים קד) ארזי לבנון אשר נטע. שהרי מאותן עצי הלבנון עשה זה האפריון. עשה לו המלך שלמה. לו לעצמו. לו לתיקונו. לו להראות כבוד העליון. לו להודיע שהוא אחד ושמו אחד (ס) כמש"כ (זכרי' יד) יהי' ה' אחד ושמו אחד. וכתוב (תלים פג) וידע כי אתה שמך ה' לבדך וגו' : (א-כט)

צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו. פתח סבא ההוא ואמר צאינה וראינה. וכי מי יכול לראות במלך שלמה שהוא המלך שהשלים שלו. והלא נסתר הוא מכל צבא מרום שלמעלה במקום ההוא (ישעיה סד) אשר עין לא ראתה אלהים וזלתך. ואתה אומר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה. ועוד שהרי כבוד שלו כל מלאכים העליונים שואלים ואומרים איה מקום כבודו. אלא מה שאומר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה. בעטרה כתוב ולא כתוב

לתימא. ואקרי בשמא עלאה שחא קדישא דליהו שבת. נייחא דכלא תילוכתא דכלא דבקותא דכלא. דעילא ותתא כחלה. כדון כתיב אפריון עשה לו המלך שלמה מעלי לבנון. ואמר רבי שמעון מאן דזכי בהאי אפריון זכי בכלא. זכי למיתב בייחא דללא דקודשא בריך הוא. כמה דאת אמר כללו חמדתי וישבתי : (ג-קד)

ותא חזי האי שבת בלשון אקרי. בנין דחמשין תרעין בים אתפתחין ואתער (ט) וכד האי בלשון אתער לכלה. כדון אמא עלאה אלבישת ליה גבורין עלאין (ט) ואתערו רחמין בעלמין. ותיקונא עלאה אתתקן בהאי אפריון. וע"ד כתיב אפריון עשה לו המלך שלמה. דא תיקונין דעלמא. עמודיו עשה כסף. דא אברהם. רפידתו זהב. דא יצחק. מרכבו ארגמן. דא יעקב כליל תרין סטרין. והוא רכיב על כורסיא דאקרי אהבה זעירה (מ) ד"א תוכו רצוף אהבה. דא אהבה רבה דליה קדישא. מבנות ירושלים. נאלין שבטין קדישין דגרמין דינסר לה שממא להאי אפריון : (י"ח חק)

לשון אפריון עשה לו המלך שלמה מעלי לבנון. הא תנינן כל שלמה דאתמר בשיר השירים מלכה דשלמא דיליה. אפריון. דא תקונא דעלמא תתא מעלמא עלאה. דעד לא ברא קב"ה עלמא הוה סמיס סמיס ביה. והוה רשים וכי ולא קיימא. עד דאתעטף בעטופא חד דוהרא עלאה וברא עלמא. ואפיק ארזין עלאין דברבין מהסוה נסורא דוהרא עלאה. ושוי רחיו על עשרין ותרין ארזין רשימין דאתגליפו בעשר אמין ואחישבו. ה"ד מעלי לבנון. כדכתיב (תלים קד) ארזי לבנון אשר נטע. דהא מאלין עלי לבנון עבד האי אפריון. עשה לו המלך שלמה. לו לגרמיה. לו לתקוניה. לו לאחזקה יקרא עלאה. לו לאודעא דליהו חד וסמיס חד (מ) כד"א (זכרי' יד) יהי' ה' אחד ושמו אחד. וכתוב (תלים פג) וידעו כי אתה שמך ה' לבדך וגו' : (א-כט)

צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו. פתח סבא ההוא וראינה וראינה. וכי מאן יכול למחמי שבין בנות ציון דהוא מלכה דשלמא דיליה. והא סמיס הוא מכל חילי מרומין דלעילא בהסוה אתר (ישעיה סד) דעין לא ראתה אלהים וזלתך. ואת אמרת לאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה. ותו דהא כבוד דיליה כללו מלאכי עלאי שאלו ואמרי איה מקום כבודו. אלא מאי דאמר לאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה. בעטרה כתיב ולא כתיב

זיו הזהר

(ט) ענין זה הסוד שמתחלה אמר שהשבת נקרא ב"ר. וידוע שהשבת היא מרת המלכות שנקראת כלה אח"כ אמר שיש ב"ר המעורר להכלה וענינו הוא שספירת היסוד נקרא ב"ר שהוא בנימטריא חמשים כיון שהוא מקבל שפע מן החמשים שערי בינה שנשפע בו באמצעות הספירות שבין בינה והיסוד. וזה היסוד הוא המעורר את השבת להשפיע בה שפע הבינה ובעבור זה גם השבת נקראת ב"ר ובתוספת אות ה' של שורשה נקראת כלה. והרצעה להבין זה ענין בהרמב"ן על התורה על הפסוק וה' ברוך את אברהם בכל : (ט) פ"י כי הבינה הגם שהיא מלאה רחמים מ"ם גבורות מתערין מסנה הנשפעין עם שפע החסדים ונצרכות הנבולות לשמירת השפע כמו רמזל בגלכותא דארעא שאפשר אוצר המלך נוסע הודך עמו חיל הצבא בחרבות שימות לשמירה וענין זה עמוק מאד : (זר) פ"י שיעקב דהיינו תפארת רוכב ע"י הכסא דהיינו מרת המלכות : (פג) פ"י להודיע כי שמו דהיינו מרת מלכותו היא כבוד נאצל מעצמות אור א"ם ב"ה. ובתר עליון איהו בטר מ"כות. סוף מעשה במחשבה תחילה :

כתוב ובעטרה. שכל מי שרואה עטרה ההיא רואה נועם המלך שהשלוים שלו. שעטרה לו אמו. הרי למדנו קרא לה בת וקרא לה אחות וקרא לה אם. היא הכל והכל תהי. מי שיסתכל ויבין בזה יבין חכמה יקרה: (ג-ק.)

כתוב ובעטרה. דכל מאן לחמי סהי עטרה חמי נעם מלכא דשלמא דליה. שעטרה לו אמו. הא תנינ קרי לה בת וקרי לה אחות וקרי לה אם. וכלא איחי וכלא הוי. מאן דיסתכל וינדע ביהאי ינדע חכמתא יקרא: (ג-י.)

ד.

הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים. אמר רבי שמעון. הנך יפה עיניך יונים. כיונים ודאי שהן מרוקמות בגופן ובכנפיהן. וברקמה שלהן ניכרות בין שאר עופות. ועוד כיונים. שאין בכל עופות נאמנות לבעליהן כיונה. עיניהן גבנות מסתכלות באורח ישר מול בעלה. כנפי יונים אלו כנפי העין אשר בהן תעף יונה אל בעלה. יונים נקראות לבנות מצד של חסד. ואדומות מצד של גבורה. וירוקות מצד התפארת. ושחורות מצד המלכות. שנאמר בה שחורה אני ונאווה. הלבנונית שלהן כמשכיות כסף. והיינו כלובן השושנה. האדומית שלהן כתפוחי זהב. והיינו כאודם השושנה. הירקות שלהן כולל שני גונים. השחרות שלהן יופיה של התורה. שהיא שחורה יפה. כמו שנאמר שחורה אני ונאווה. בגוון לבן היא יפה כלבנה. בגוון אדום ברה כחמה. איומה כנדגלות. בשני גונים אחרים: (דח יתיר) כחום השני שפתותיך ומדברך נאווה. אמר רבי שמעון בוא וראה המחשבה היא ראשית הכל (ה) ומפני שהיא מחשבה לכן היא בפנימיות. נסתרת ולא נודעה. כאשר נתפשטה מחשבה ההיא יותר באה להמקום שהרוח ישכון (ו) וכאשר מגיע למקום ההוא נקרא בינה, ובוזא אינו נסתר כבראשיתו. ואע"פ שעוד הוא נסתר נתפשט רוח ההוא והוציא קול כלול מאש ומים ורוח (ז) שהם צפון דרום ומזרח. וקול הזה כולל כל שאר הכחות. וזה הקול מנהיג לדבור (ח) והוא הנותן שהדבור יהי בתיקון. לפי שהקול נשלח ממקום הרוח ובא לנהג הדבור להוציא דיבורים ישרים. וכאשר תחקור בהמדרגות תבין שהוא המחשבה הוא הקול הוא הדבור והכל אחד. והיא היא המחשבה ראשית הכל. ולא נעשה פירוד אלא הכל אחד וקשר אחד. ומחשבה ההיא נקשרת באין ואינה נפרשת לעולם. וזה הוא (יכ"י יד) ה' אחד ושמו אחד.. זש"כ כחוט השני שפתותיך ומדברך נאווה. לפי שהקול

ד.

הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים. אמר רבי שמעון. הנך יפה עיניך יונים. כיונים ודאי שהן מרוקמות בגופיהן ובגפיהן. וברקמתן דילהן אשתמודען בשאר עופין. ועוד כיונים. דלית בכל עופין מהימנא לגבי בעלה כיונה. עינין גבנות מסתכלין באורח מישור לגבי בעלה. גדפי דיוכיס אלין כנפי עינא די בעון פרחת יונה אל בעלה. יונים אפקריאו חוורן מסערא דחסד. וסומקן מסערא דגבורה. וירוקן מסערא דתפארת. ויאוכמן מסערא דמלכות. דלתמר ביה שחורה אני ונאווה. חוורו דילהן כמשכיות כסף. ואיחו כחווורו דשושנה. סומקי דילהן כתפוחי זהב. ואיחו כסומקי דשושנה. ירוקא דילהן כליל תרי גוויין. חוכמי דילהן שפירו דלורייתא. דליחי חוכמי שפירתא. כמה דלתמר שחורה אני ונאווה. בגוון חוור איחי יפה כלבנה. בגוון סומק ברה כחמה. איומה כנדגלות. בתרין גוויין אחרין: (זח יתיר) כחום השני שפתותיך ומדברך נאווה. אמר רבי שמעון תא חוי מחשבה ראשיתא דכלא (ח) ובגין דליחי מחשבה איחי לגו. סתימא ולא אתידע. כד אתפשט סהי מחשבה יתיר אתיא לתר דרוחא שריא (י) וכד מסי לסיחא לתר אקרי בינה. וסאי לאו סתים כקדמיתא. ואע"ג דליחי סתים סהי רוחא אתפשט ואסיק קלא כליל מאשא ומיא ורוחא (י) דלינון לפון ודרום ויזרח. וסאי קלא כללא דכל שאר חילין. וקלא דא מדבר לדבור (י) ודא יחיב מלה בתקונא. בגין דקול אשתלח מתר דרוחא וסאי לדברא מלה לאפקא מלין תרילין. וכד תסתכל דדרגין סהי מחשבה סיא קול סהי דבור וכלא חד. וסאי סהי מחשבה ראשיתא דכלא. ולא סוי פירוד אלא כלא חד וקשורא חד. וסהי מחשבה אתקשר באין ולא אתפרץ לעלמין. ודא סהי (וכ"י יד) ה' אחד ושמו אחד. כחום השני שפתותיך ומדברך נאווה. בגין דקול

זו הזהר

(ה) היינו ספירת החכמה. כראיתא חכמה מוחא איהי מחשבה מלנאו והאמנם שספירה הראשונה הוא בתר. אבל החכמה היא ראשית ההתפשטות של אור הא"ם ב"ה. והכתי לנודע תעלותו יחשב כמו התמצעות לבין עצמות הא"הות ובין האצילות. ולכך כתי להשלים מסכת העשר ספירות תחשב כספירת הרעת אחר הכונה: (ג) כאן יקרא לספירת הבינה רוח כי היא סדרת השניה אחר ספירת החכמה. כמו באדם שחרוה סדרת השניה אחר הנשמה נמצא שהדורות חכמה ובינה שהחכמה משפיע להבינה היינו כמו באדם הודנות נשמה ורוח מוח וכל שהמוח משפיע כל להלב: (ג) פי' שהבינה הוציאה להתפארת שנקרא קול. והוא התכללות מן מים אש ורוח דהיינו חסד גבורה תפארת. או חסד דין ורחמים. והתפארת כולל גם שאר הכחות. שהם ג' הספירות נגד הוד ויסוד: (ד) דבור היינו מ"כות פה. שמקבלת השפע מן התפארת שנקרא קול. וכמו שחכמה ובינה הן כמו הזרנות של נשמה ורוח באדם. כך תפארת ומלכות הן כמו הזרנות של נפש וגוף באדם וכמו שחכמה ובינה הן בבחינת זכר ונקבה משפיע ומקבל שנקראים אבא ואמא. כן תפארת ומלכות הן בבחי' זכר ונקבה משפיע ומקבל ונקראים ברא וברתא. מזה יש להבין שאלו ה' ספירות חכמה ובינה תפארת ומלכות הן ספירות כלליות שיש בכל אחת אלפי אלפים ספירות פרטיות. והן נחשבת דארבעה עולמות שהן אצילות בריאה יצירה עשיה. וכלם קצורים זה כזה באופן שהכל אחד כי הכל נקשר באור א"ם ב"ה על דרך השתלשלות. וכל זאת ההשתלשלות היא כתי שהי' באפשרות להמציא מן הרוחניות היותר נשמות ונשמי. ומן הטוב והמטיב ימצא עונשין רעים הרעות ביותר. ודע והבין שענין זה הוא היסוד של חכמת הקבלה כידוע לטבתי מדע:

שקול מדבר ליה לדבור. ולית קול בלא דבור. והאי קול אשתלח מאתר עמיקא דלעילא. ושליה מקמיה לאתגא לדבור. דהא לית קול בלא דבור ולא דבור בלא קול. ודא כלל דלריך לפרס ופרס דלריך כלל: (א-דמו:)

כמגדל דוד צוארך בוני לתלפיות אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים. פתח רבי יצחק ואמר. כמגדל דוד. איהו מגדל דוד. הלא מגדל דוד ודאי זה שבנה דוד והעלהו לתוך ירושלים. אלא כמגדל דוד זה ירושלים שלמעלה (ס) שכתוב בו (משלי יח) מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. מי נשגב. אלא אותו המגדל הוא נשגב. לפי שבו ירוץ צדיק. צוארך. זה בית המקדש שלמטה שהוא עומד בתקן היופי כצואר לגוף. מה צואר הוא היופי של כל הגוף. אף כך בית המקדש הוא היופי של כל העולם. בנוי לתלפיות. התל שכל בני העולם היו מסתכלים בו. וכך נדרש תלפיות תל שכל פיות העולם משבחים ומתפללים לנגדו. אלף המגן תלוי עליו. אלו אלף תקונים שמתקנים בו כראוי. כל שלטי הגבורים. אשר כלם באים מצד הדין הקשה. מה הצואר כל תיקוני אשה בו תלויים. כך בית המקדש כל תיקוני העולם בו תלויים ונמצאים. והרי נדרש הכתוב (איכה ה) על צוארנו נרדפנו. על בית המקדש שהוא הצואר והיופי של כל העולם נרדפנו. יגענו. לבנותו שני פעמים. ולא הונח לנו. שהרי לא נתנו לנו ונחרב ולא נבנה עוד. מה הצואר כיון שנצמת כל הגוף נצמת צמו. אף כך בית המקדש כיון שהוא נחרב ונחשך. כמו כן כל העולם נחשך. ואין השמש מאיר ולא השמים וארץ והכוכבים: (א-רס:)

דקול מדבר ליה לדבור. ולית קול בלא דבור. והאי קול אשתלח מאתר עמיקא דלעילא. ושליה מקמיה לאתגא לדבור. דהא לית קול בלא דבור ולא דבור בלא קול. ודא כלל דלריך לפרס ופרס דלריך כלל: (א-דמו:)

כמגדל דוד צוארך בוני לתלפיות אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים. פתח רבי יצחק ואמר. כמגדל דוד. מאן מגדל דוד. הא מגדל דוד ודאי דכנס ליה דוד וסליק ליה גו ירושלים. אלא כמגדל דוד דא ירושלים דלעילא (ס) דכתיב ביה (משלי יח) מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. מאן נשגב. אלא הסוף מגדל נשגב. בגין דביה ירוץ לדיק. צוארך. דא בי מקדשא דלתתא דליה קאים בתקולא דשפירו קקללא לגופא. מה לואר איהו שפירא דכל גופא. הכי נמי בי מקדשא איהו שפירו דכל עלמא. בנוי לתלפיות. תלא דכל בני עלמא סוו מסתכלן ביה. והכי אוקמוה תלפיות תל דכל פיות דעלמא משבחן ומלאן לגביה. אלף המגן תלוי עליו. אלין אלף תקונין דמתקנין ביה כדקא יאות. כל שלטי הגבורים. דכליה קא לתין מספרא דדינא קשיא. מה לואר כל תקונין דלתתא ביה תליין. כך בי מקדשא כל תקונין דעלמא ביה תליין ושריין. והא אוקמוה דכתיב (איכה ה) על לוארנו נרדפנו. על בי מקדשא דליהו לואר ושפירו דכל עלמא נרדפנו. יגענו. למבני ליה תרין זמנין. ולא הונח לנו. דהא לא שבקוה לן ואתחרב ולא אתבני לבתר. מה לואר כיון דאשתלי כל גופא אשתלי עמיה. הכי נמי בי מקדשא כיון דליהו אשתלי ואתחשך. כל עלמא הכי נמי אתחשך. ולא נהיר שמשא ולא שמיא וארעא וכוכביא: (א-רס:)

ואר יצחק מהו דכתיב כמגדל דוד צוארך בוני תלפיות. זהו שהוא צוארו של דוד. וזהו תלפיות כד"א (בראשית מז) ותלה ארץ מצרים. ואז אלף המגן תלוי עליו וכל שלטי הגבורים. אותן הנקראים אלף ארץ מצרים. וכל השאר תלויים עליו. וכל השליטים וכל העולמות מלאים מטובו של מקום: (ר"ח מדה"ג ויצא)

עד שיפוח היום ונסו הלללים אלך לי אל הר המור וגו'. פתח רבי יצחק ואמר. עד שיפוח היום. מקרא זה על גלות ישראל נאמר. שהם ישתעבדו בגלות עד שיכלה יום ההוא של ממשלת האומות. שלמדנו אר"י אלף שנים היא ממשלת כל האומות ביחד על ישראל. ואין לך אומה שלא תשתעבד בהם. ויום אחד הוא לנגדו. שנאמר (זכריה יד) והיה יום אחד הוא יודע לה' וגו'. ד"א עד שיפוח היום. טרם שיפוח יום ההוא של האומות. ונסו הצללים. אותן השרים המושלים עליהם. אלך לי אל הר המור. כמו שנאמר בהר המוריה אשר בירושלים. ואז גבעת הלבונה. זה בית המקדש אשר בציון. שכתוב בו (תהלים מח) יפה נוף מושב כל הארץ הר ציון וגו'. וכמו שנאמר (איוב לח) לאחוז בכנפות הארץ ויגזרו רשעים ממנה. כזה

עד שיפוח היום ונסו הלללים אלך לי אל הר המור וגו'. פתח רבי יצחק ואמר. עד שיפוח היום. האי קרא על גלותא דישראל אתמר. דאינון ישתעבדון בגלותא עד דיסתייס הסוף יומא דשלטנותא דאומין. דתני אר"י אלף שנין הוא שלטנותא דכל אומין כחדא עליהו דישראל. ולית לך אומה דלא ישתעבד בהון. ויומא חדא הוא לקבליה. דכתיב (זכריה יד) והיה יום אחד הוא יודע לה' וגו'. ד"א עד שיפוח היום. קדם דיפוח הסוף יומא דאומין. ונסו הלללים. אינון שלטנין דשלטי עליהו. אלך לי אל הר המור. כמה דכתיב בפר המוריה אשר בירושלים. ואל גבעת הלבונה. דא בי מקדשא די בציון. דכתיב ביה (תהלים מח) יפה נוף מושב כל הארץ הר ציון וגו'. וכמה דלת אתמר (איוב לח) לאחוז בכנפות הארץ ויגזרו רשעים ממנה. כהאי

כהאי לחדיד בפליתיא לנערא סנופת מינה. א"ר יוסי עתיד קב"ה לאתגליא בירושלים דלתתא ולדכאה יתא מסנופי עממיא. עד ללא תשתלים יהוא יומא לאומין. דא"ר חייה לית שולטנו לאומין עלייהו דישראל אלא יומא חדא לחוד. דהוא יומו דקב"ה והוא אלף שנים. דה"ר (איכה א) נתנני שוממה כל היום דוה. יום אחד בלבד ולא יותר. א"ר יוסי אם ישתעבדון יותר לא על פי גזרת המלך הוא. אלא על שאין מבקשים לשוב בתשובה לפניו. ונאמר (דברים ז) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה וגו'. ונאמר אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו' : (ג-י)

בְּרַךְ יפה רעיתי ומוס אין בך. א"ר אלעזר כלך יפה רעיתי. זו כנסת ישראל. ומוס אין בך. אלו סנהדרין שהם כנגד שבעים ושנים שמות. שבעים נפש שירדו עם יעקב למצרים והקב"ה על כלם. ולכך למדנו שאין בודקין מן הסנהדרין ולמעלה : (ג-ד)

אָתִי מלבנון כלה אתי מלבנון תבאי תשורי מראש אמנה מראש שניר וחרמן ממעונות אריות מהררי נמרים. אמר רבי חייא האי קרא על כנסת ישראל אתמר. בשעתא דנפקו ישראל ממלרים וקריבו לפורא דסיני לקבלא אורייתא. אמר לה קב"ה אתי מלבנון כלה. מן יהוא עדונא עלאה קא אתתא כלה שלימתא (1) כהאי סיטרא דאשתלימת מן שמשא בכל כהורא וכלילא. אתי מלבנון תבאי. בגין לקבלא בניך אורייתא. תשורי מראש אמנה. תשורי. כד"א (שמואל א' ט) ותשורה אין להביא. תקבלי תקרובתא על בניך. מראש אמנה. מראשיתא דעאלו במהימנותא עלאה ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. והוה במתקלא חדא כמלאכין עלאין. דהכי כתיב דהו (תהלים קג) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו. כדון קבילת כנסת ישראל תשורה (1) מראש שניר וחרמן. דא פורא דסיני דקריבו לגביה ואתעתדו תחותיה. דכתיב ויתלצו בתחתית ההר. ממעונות אריות. אלון בני שיער דקב"ה זמין לון לאורייתא ולא בעו לקבלה. מהררי נמרים. אלון בני ישמעאל. דכתיב (דברים לג) ה' מסיני בא ורחם משעיר למו הופיע מהר פארן ואתא מרבבות קודש. מהו ואתא מרבבות קודש. פארן ואתא מרבבות קודש. דמלאכין עלאין פתחו ואמרו (תהלים ט) ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים. בעאן דיתסיב לון אורייתא. והא אוקמוס כד קב"ה אוכח לון דאורייתא דא לא קדמסון איסי. מיד פתחו ואמרו ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. ואילו אשר תנה הודך על השמים לא כתיב. ועל דא ואתא מרבבות קודש. כדון מימינו אש דת למו. רבי יוסי אוקיס להאי קרא כד נחתא שכינתא בגלותא דמלרים. ורבי שמעון אמר כד קרא על רוא דיקודא דמהימנותא אתמר. אתי מלבנון כלה. קול א"ר לדביר

בזה שאוחז בטלית לנעור סנופת ממנה. א"ר יוסי עתיד הקב"ה להתגלות בירושלים שלמטה ולטהר אותה מטנופי העמים. והיינו לאחר גמר יום ההוא של האומות. שא"ר חייא אין ממשלה לאומות על ישראל אלא יום אחד בלבד. שהוא יומו של הקב"ה והוא אלף שנים. זש"כ (איכה א) נתנני שוממה כל היום דוה. יום אחד בלבד ולא יותר. א"ר יוסי אם ישתעבדון יותר לא על פי גזרת המלך הוא. אלא על שאין מבקשים לשוב בתשובה לפניו. ונאמר (דברים ז) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה וגו'. ונאמר אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך וגו' : (ג-י)

בְּרַךְ יפה רעיתי ומוס אין בך. א"ר אלעזר כלך יפה רעיתי. זו כנסת ישראל. ומוס אין בך. אלו סנהדרין שהם כנגד שבעים ושנים שמות. שבעים נפש שירדו עם יעקב למצרים והקב"ה על כלם. ולכך למדנו שאין בודקין מן הסנהדרין ולמעלה : (ג-ד)

אָתִי מלבנון כלה אתי מלבנון תבאי תשורי מראש אמנה מראש שניר וחרמן ממעונות אריות מהררי נמרים. אמר רבי חייא מקרא זה על כנסת ישראל נאמר. בשעה שיצאו ישראל ממצרים וקריבו להר סיני לקבל התורה. אמר לה הקב"ה אתי מלבנון כלה. מן עזר צליון ההיא באה כלה השלימה (1) כלבנה הזאת שנשתלמת מן השמש בכל האור והזיו. אתי מלבנון תבאי. בשביל שיקבלו בניך התורה. תשורי מראש אמנה. תשורי. כמש"כ (שמואל א' ט) ותשורה אין להביא. תקבלי תשורה עבור בניך. מראש אמנה. מראשיתא כניסתם באמונה העליונה ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע. והיו במשקל אחד כמלאכים העליונים. שכך כתוב בהם (תהלים קג) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו. או קבלה כנסת ישראל התשורה (1) מראש שניר וחרמן. זה הר סיני שקרבו אליו והתיצבו תחתיו. כמו שנאמר ויתיצבו בתחתית ההר. ממעונות אריות. אלה בני שיער שהקב"ה הזמינם להתורה ולא חפצו לקבלה. מהררי נמרים. אלה בני ישמעאל. שנאמר (דברים לג) ה' מסיני בא ורחם משעיר למו הופיע מהר פארן ואתא מרבבות קודש. מהו ואתא מרבבות קודש. פארן ואתא מרבבות קודש. דמלאכין עלאין פתחו ואמרו (תהלים ט) ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים. בקשו שתנתן להם התורה. והרי ביארו שכאשר הוכיח להם הקב"ה שהתורה הזאת לא לפנייהם היא. מיד פתחו ואמרו ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. ואילו אשר תנה הודך על השמים לא נאמר. ולכך ואתא מרבבות קודש. ואז מימינו אש דת למו. רבי יוסי דרש מקרא הזה על אשר ירדה השכינה בגלות מצרים. ורבי שמון אמר שמקרא הזה על סוד יחוד האמונה נאמר. אתי מלבנון כלה. הקול אמר להדבור

זו הודיה

(1) עון העיין זה החכמה. בירא דאכא יסר ברתא. (1) כמו שנדרש על פסוקי פתחה.

להדבור אתי (ח) לפי שזה הקול בא להדבור ונוהג אותה עמו להיות ביחד בלא פירוד כלל. לפי שהקול הוא כלל. דבור הוא פרט. ולכך כלל נצרך לפרט. ופרט נצרך לכלל. שהרי אין קול בלי דבור. ואין דבור בלי קול. וזש"כ אתי מלבנון כלה וגו'. שעיקר שניהם מלבנון הם באים (ט) תשורי מראש אמנה. זה הוא הגרון. שמשם יוצא הרוח להשלים הכל (נ"א להכלה) מסוד הלבנון נסתר ונצלם. מראש שניר וחרמן. זה הוא הלשון (י) ראשיתה ואמצעותה שמתחבת להדבור. ממצונות אריות. אלו הן השינים. מהררי נמרים. אלו הן שפתים שלימות שנשתלם בהן הדבור : (ג-ב)

רבי אבא פתח ואמר. אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבאי. בוא וראה אוי להם לאנשים שאין יודעים ואין משגיחים בעבודת רבונם. שלמדנו א"ר יצחק בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת. אוי להם לאנשים מחסרון עבודת רבונם. אוי להם לאנשים מעלבונה של תורה. שא"ר יהודה כל מי שמתניגע בתורה בעולם הזה ומסגל מעשים טובים נוחל עולם שלם. וכל מי שאינו מתניגע בתורה בעולם הזה ואינו עושה מעשים טובים. אינו נוחל לא זה ולא זה. והלא למדנו יש מי שנחל עולמו כפי מקומו ולפי תכניתו הראוי לו (א) אמר רבי יצחק לא למדנו שאינו נוחל כלל אלא זה שאין לו מעשים טובים כלל. א"ר יהודה לולי היו יודעים אנשים האהבה שאוהב הקב"ה לישראל. היו שואגים ככפירים לדרוף אחריו. שלמדנו בשעה שירד יעקב למצרים קרא הקב"ה כלל פמליא שלו ואמר להם. כלכם רדו למצרים ואני ארד עמכם. אמרה השכינה רבונו של עולם. היש צבאות בלי מלך. אמר לה אתי מלבנון כלה. מלבנון. ממקום העדן שמלובן בכל מעשיו. כלה. זו השכינה שהיא ככלה בחופתה. ויתכן זה כמו שלמדנו שא"ר יהודה מהו שכתוב (במדבר ז) ויהי ביום כלות משה. כלת כתוב. שזה ביום שנכנסה כלה לחופה. והשכינה זו היא כלה. אתי מלבנון תבאי. ממקום בית המקדש שלמעלה. תשורי מראש אמנה. מראשו של מי. מראשם של בני האמונה. ומי הם. יעקב ובניו. מראש שניר וחרמן. שהם עתידים לקבל התורה שלי מהר חרמן ולהגן עליהם בגלותם. ממצונות אריות. אלה הם העצים עכו"ם שדומים לאריות ונמרים. ומענים לישראל בכל עבודות קשות : עוד א"ר אבא אתי מלבנון כלה וגו'. וכי מלבנון באה. והלא ללבנון נכנסה. אלא א"ר אבא בשעה שירדה השכינה למצרים ירדו עמה ששים רבוא מלאכי

לדבור אתי (ח) בגין דהא קול אתי לדבור ומדבר לה כהדיה למסוי כהדא בלא פרודא כלל. בגין דקול איסו כלל. דבור איסו פרט. וע"ד כלל אלסריך לפרט. ופרט אלסריך לכלל. דהא לית קול בלא דבור. ולית דבור בלא קול. וע"ד אתי מלבנון כלה וגו'. דעקרא דתרוויסו מלבנון קא אתיין (ט) תשורי מראש אמנה. דא איסו גרון. דמתחן נפקא רוחא לאשלמא כלא (כ"א נ"א) מרזא ללבנון סתים ונניז. מראש שניר וחרמן. דא איסו ליסנא (י) רישא ואמלעיתא דמתחכא לדבור. ממצונות אריות. אלין אינון שינים. מהררי נמרים. אלין אינון שפון שלימו דאשתלים כהו דבור : (ג-ב)

רבי אבא פתח ואמר. אתי מלבנון כלה אתי מלבנון תבאי. תא חזי ווי לון לבני נשא דלא ידעין ולא משגיחין בפולחנא דמאריסון. דתניא א"ר יצחק בכל יומא ויומא בת קול נפקת מסורא דחורב וא"ר. ווי לון לבני נשא מפולחנא דמאריסון. ווי לון לבני נשא מעלבוניה דאורייתא. דא"ר יהודה כל מאן דאשתדל באורייתא כהאי עלמא וחסגל עובדין סבין ירית עלמא שלימא. וכל מאן דלא אשתדל באורייתא כהאי עלמא ולא עבד עובדין סבין. לא ירית לא האי ולא האי. והא תנן אית מאן דירית עלמיה כפוס אתריה וכפוס מאי דחיי ליה (יא) א"ר יצחק לא תנן אלא מאן דלית ליה עובדין סבין כלל. אמר רבי יהודה אלמני סוו ידעין בני נשא רחימותא דרחים קב"ה לישראל. סוו שאגין ככפיריא למרדך אכפריה. דתיא בשעתא דנחת יעקב למלרים קרא קב"ה לכל פמליא דליה ואמר להון. כלכון חומו למלרים קרא איתא איחות עימון. אמרה שכינתא רבונא דעלמא. אית נבואת בלא מלכא. אמר לה אתי מלבנון כלה. מלבנון. מאתרא דעדן דמלובן בכל עובדיו. כלה. דא שכינתא דהיא ככלה בחופה. ואלא הא כהא דתניא א"ר יהודה מהו דכתיב (במדבר ז) ויהי ביום כלות משה. כלם כפיב. ביומא דעאלת כלה לחופה. ושכינתא דא היא כלה. אתי מלבנון תבאי. מאתרא בי מקדשא דלפילא. תשורי מראש אמנה. מרישא דמאן. מראש שניר וחרמן. ומאן ניסו. יעקב ובניו. מראש שניר וחרמן. דאינון עתידין לקבלא אורייתא דילי מסורא דחרמן ולאגנא עליסו בגלותסון. ממצונות אריות. אלין אינון עמין עכו"ם דדמין לאריותא ונמריין. דמענין להון בכל פולחנא דקשיו : תו א"ר אבא אתי מלבנון כלה וגו'. וכי מלבנון אתת. ואלא ללבנון עלת. אלא א"ר אבא בשעתא דנחתא שכינתא למלרים נחתו כהדיה שתיין רבוא

של

ויו הזהר

(ח) קול היינו תפארת ורבוו היינו מלכות. ועיין לעיל אות ג' ד' : (ט) פירוש מן הודגות אבא ואמא. ויחד הזה נקרא יבנון כי שם הכל רחמים וחסדים : (י) כאן חושב ד' מוצאות הנה. גרן לשון שינים שפתים. וקשה מדוע אינו חושב גם החיך שהוא מוציא האותיות ניכ"כ. ואפשר לומר דמשום זה מחלק הלשון לשנים רישא ואמצעותא. רישא היינו מסעל מסוך לגרון ששם הוא עיקר מקום החיך. והריש כאן המסוק תשורי מראש אמנה. שהכלה היינו מלכות פה שנקראת גם אסונה היא תשיר אל התפארת וחשירה תגלה מראשה מן כל ד' מוצאות הנה. גרן חיך לשון שינים שפתים שבין נשתלם הרבור בכת הקול. היינו התפארת שמשפיע בה ומנהיג אותה : (יא) רפי תכניתו כמו שראוי לו לפי סוג טבעו של תולדתו. ומקשה דלפי זה משמע שגם האיש שאינו טוב כראוי ג"כ יש לו עורר"ב. ומתרחץ ר' יצחק דחבת קול מוסב רק על בור נמרו.

מלאכי השרת. והקב"ה לראשונה. וז"כ (מיכה ב) ויעבר
 מלכם לפנייהם וה' בראשם. רבי יצחק אמר. אתי
 מלבנון כלה. זו היא השכינה. אתי מלבנון תבאי.
 ממוקם בית המקדש שלמעלה. תשורי מראש אמנה.
 ממוקם ביהמ"ק שלמעלה וממוקם ביהמ"ק שלמטה.
 שא"ר יהודה מעולם לא זזה השכינה מכותל מערבי
 של ביהמ"ק. שנא' (שיר ב) הנה זה עומד אחר כתלנו.
 והיא ראש האמונה לכל העולם. מראש שניר וחרמן.
 ממוקם שהתורה יוצאת לעולם. ולמה. להגן על ישראל
 ממעונות אריות. אלה העמים עכו"ם. רבי יודן אמר
 ממעונות אריות. אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה
 במעונות בתי מדרשות ובתי כנסיות. שהם אריות
 ונמרים בתורה: (ב-ג)

גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום. א"ר יהודה
 גן נעול. שהכל נסתם בו. שהכל נכסל בו. גל
 נעול. שהנהר ההוא שנמשך ויוצא נכנס בו ונכסל
 ואינו מוציא (יג) ונקפאים המים בו ועומדים. מה
 הטעם. לפי שרוח צפון מנשב באותן המים ונקפאו.
 ואין יוצאים לחוץ עד שנעשין קרח. ולולי הצד של
 דרום שמנפץ תוקפו של אותו הקרח לא היו יוצאים
 ממנו המים לעולם: (א-ב)

רבי יוסי אמר גן נעול. זו כנסת ישראל שהיא
 גן נעול. שא"ר אלעזר מה הגן הזה נצרך לשמור
 לעדור להשקות ולזמור. אף כך כנסת ישראל נצרכה
 לשמור לעדור להשקות ולזמור. ונקראת גן ונקראת
 כרם. מה הכרם הזה נצרך לעדור להשקות ולזמור
 ולחפור. כך ישראל. וז"כ (ישעי' ח) כי כרם ה' צבאות
 בית ישראל. וכתוב ויעזקהו ויסקלהו וגו': (ג-ד)

גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום. זכאי הוא
 מי שמעלה אמונת הקב"ה שהיא שכינתו כלולה
 מעשרה מאמרות במחשבה אחת ברצון אחד בלי
 ערבוב כלל. כי כל ספירה וספירה נטיעות בה. והיא
 הגן שכל הספירות הן אחד בה. וכל אחת עושה בה
 פרי למינו (יג) היא המין שכל ספירה וספירה אין
 מוציאה ממנה זרעים לחוץ. וכך צריך להיות האדם
 שלא יוציא זרע לחוץ מבית זוגו. שהיא המין שלו
 והיחוד שלו. ובאותה שעה שצריך האדם לייחד קב"ה
 בשכינתיה. צריך להפשיט ממנו כל מחשבות זרות
 שהן קליפות. שנאמר בהן (משלי יט) רבות מחשבות
 בלב איש. ולהעלות השכינה אליו במחשבה אחת.
 וז"כ וצאת ה' היא תקום. כדמיון שהאדם מתיחד
 עם בת זוגו ופושט בגדיו להיות עמה אחד. כמו
 שכתוב והיו לבשר אחד. כך צריך האדם להפשיט
 ממנו כל מחשבות זרות. בשעה שמיחד להקב"ה
 פעמים בכל יום ואומר. שמע ישראל ה' אלהינו ה'
 אחד: (ת"י תקן סו)

מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. פתח
 רבי

של מלאכי השרת. וקב"ה בקדמיותא. הסיך (מיכה ב) ויעבר
 מלכם לפנייהם וז"כ בראשם. רבי יצחק אמר. אתי
 מלבנון כלה. דא איסי שכינתא. אתי מלבנון תבאי.
 מאתרי צי מקדשא דלעילא. תשורי מראש אמנה.
 מאתרי צי מקדשא דלעילא ומאתרי צי מקדשא דלתתא.
 דא"ר יסודה מעולם לא זזה שכינתא מכותל מערבא
 דצי מקדשא. דכתוב (שיר ב) הנה זה עומד אחר כתלנו.
 והיא ראש אמנה לכל עלמא. מראש שניר וחרמן.
 מאתרא דאורייתא נפקת לעלמא. ולמה. לאגנא על ישראל
 ממעונות אריות. אליו עמין עכו"ם. רבי יודן אמר
 ממעונות אריות. אליו תלמידי חכמים דעסקין באורייתא
 במעונות המדרשות ובבתי כנסיות. דליון אריות
 ונמרים באורייתא: (ג-ד)

גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום. א"ר יהודה
 גן נעול. דכלא אסתים ציה. דכלא אסתיל ציה. גל
 נעול. דההוא נהר דנגיד ונפיק עייל ציה וכליל
 ולא אפיק (יג) וקרשי מיה ציה וקיימי. מאי
 פעמא. בגין דרוח צפון נטיב ציונון מיה ואתקרישו.
 ולא נפקין לצד עד דאתעביד קרח. ואלמלי ספרא
 דדרום דאקיש תקפיה דההוא קרח לא נפקי מניה
 מיה לעלמין: (א-ב)

רבי יוסי אמר גן נעול. דא כנסת ישראל דאיה
 גן נעול. דא"ר אלעזר מה גן דא אלסריך לנסרא
 לפלחא לאתשקיא ולמחלד. ארף סכי כנסת ישראל אלסריכא
 לנסרא לפלחא לאתשקיא ולמחלד. ואתקריא גן ואתקריא
 כרם. מה כרמא דא אלסריך לפלחא לאתשקיא למחלד
 ולאחפרא. סכי ישראל. הסיך (ישעי' ח) כי כרם ה' צבאות
 בית ישראל. וכתוב ויעזקהו ויסקלהו וגו': (ג-ד)

גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום. זכאי אישו
 מאן דסליק אמונה דקב"ה דאיהי שכינתיה כלולה
 מעשר אמירן במחשבתא חדא ברעותא חדא בלא
 ערבוביא כלל. דכל ספירה וספירה נטוען בה. ואיהי
 גן דכלסו ספירן אינון חד צה. וכל חד עביד צה
 פרי למינו (יג) איסי מין דכל חד וחד לא
 נפיק מניה זרעין לצד. וסכי אלסריך צד נש
 דלא יפיק זרעא לצד זמנא זמנא דלריך צ"ג ליחדא לקב"ה
 יחודא דליה. ובההוא זמנא דלריך צ"ג ליחדא לקב"ה
 בשכינתיה. לריך לאפשטא מניה כל מחשבין
 דליונון קליפין. דאתמר צהון (עגלי'ט) רבות מחשבות
 בלב איש. ולסלקא שכינתא לגביה במחשבתא חדא.
 הסיך ועלת ה' היא תקום. כגונא דצד נש דמתיחד
 צבת זוגיה ואתפשט מלבושו למסוי עמה חד. כמה
 דכתוב והיו לבשר אחד. סכי לריך צד נש לאפשטא
 מניה כל מחשבין אחרנין. בזמנא דמתיחד לקב"ה
 בכל יומא תרין זמנין ואומר. שמע ישראל ה' אלהינו ה'
 אחד: (ת"י תקנא שתי' ושיחא)

מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. פתח
 רבי

זיו הזהר

(יג) נהר דנגיד ונפיק זה ספירת היסוד המביא השפע למדת המלכות. ולפעמים נעשית המלכות גן נעול ומעין חתום שנקרא בת השפע
 ואינה משפעת לסמה מחמת רוח צפון היינו סרת הרין קשה שנוכר בה עד שצד הדרום היינו סרת החסד בא וסבכל הרין:
 (יג) מ' שכל ספירה משפיע בה שפע אחרת כפי מדתה:

רבי פנחס ואמר. מעין גנים. וכי לית מעין אלא ההוא דמן גנים. והא כמה מעיינין סבין ויקרין אית בעלמא. אלא לית כל הכחות שוויין. אית מעין דנפיק במדברא באתר יבישא. הגהה אית למאן דיתבי ושתי. אבל מעין גנים כמה איהו סב ויקרא. האי מעין עבד סיבו לעשבין ואיבין. מאן דקריב לגביה אתהני בכלא. אתהני במיא אתהני בעשבין אתהני באיבין. האי מעין מתעטר בכלא. כמה וורדין כמה עשבין דריחא סחרטיה. כמה יאות האי מעין משאר מעיינין. באר מים חיים. הכי אוקימנא דללא בכנסת ישראל קאמר. אית מעין גנים (יז) מאן גנים. חמש גנים אית ליה לקב"ה דקא משתעשע ביה (יח) ומעיינא חדא עלווייהו דקא דאשקי לון ורוי לון סמיר וגניו (יט) וכלהו עבדין פירין ואיבין. גתא חדא אית לתתא מייסה. והאי גתא נסיר סחרא מכל ספרין דעלמא (י"י) תחות האי גתא אית גנים אחרין דעבדין איבין לוגייהו. והאי גתא אתספך והו מעין דאשקי לון באר מים חיים. כד אלספריך הו מעין. וכד אלספריך הו באר. מאי בין האי להאי. לא דמי כד אתמשכון מיא מאלויהו לכד שאבין מיא לראשקאה (י"ב) ונחלים מן לבנון. מהו נחלים. אלא כמה דנחלים אהדרו למעין כד נחלים מלעילא ספין אלון בטר אלון מיין מתיקן דנפשא אלא אבתרייהו (י"ג) כך אינון חמש מקורין דנפקן מן לבנון אתעבדו נחלים ואהדרו למעין. (ס"א) מהו נחלים. אלון חמש מקורין דנפקן מן לבנון לעילא אתעבדו נחלים. וכד אהדרו למעין כבעין מיין ונחלים ספין אלון בטר אלון מיין מתיקן דנפשא אולא אבתרייהו (י) (ג-ה:)

רבי יהודה אמר מעין גנים באר מים חיים ונחלים מן לבנון. האי קרא אתמר. אבל הא אוקימיה מעין גנים דא אברהם. באר מים חיים דא יצחק. ונחלים מן לבנון דא יעקב (ב) באר מים חיים דא יצחק. סה"ד (גראשית כה) ויעקב יצחק עם באר לחי רואי. מהו באר. דא שכינתא. לחי. דא חי העולמים. לדייק חי העולמים. ולית לאפשרא לון. הו הוא בטרתי עלמין

רבי פנחס ואמר. מעין גנים. וכי אין מעין אלא זה שהוא מן גנים. והלא כמה מעינות טובים ויקרים יש בעולם. אלא שאין כל הנאות שוות. יש מעין היוצא במדבר במקום יבש. יש לו הנאה לזה שיושב ושותה. אבל מעין גנים כמה הוא טוב ויקר. מעין הזה עושה טובה להעשבים ולפירות. כל הקרב אליו נהנה בכל. נהנה מן המים נהנה מן העשבים נהנה מן הפירות. זה המעין מעוטר בכל. הרבה שושנים ועשבים של ירח טוב סביבו. כמה יפה זה המעין משאר מעינות. באר מים חיים. כך ביארו שהכל על כנסת ישראל נאמר. היא מעין גנים (יז) איזה גנים. חמשה גנים יש לו להקב"ה שהוא משתעשע בהם (יח) ומעין אחד עליהם המשקה אותם ומרוה להם הוא סמיר ונעלם (יט) וכלם עושים פירות ותנובה. נן אחד יש למטה מהם. וזה הגן נשמר מכל צדדי העולם (י"י) תחת זה הגן יש גנים אחרים שעושים פירות למיניהם. וזה הגן מתהפך ונעשה מעין להשקות באר מים חיים. כאשר נצרך נעשה מעין. וכאשר נצרך נעשה באר. מה בין זה לזה. אינו דומה כשנמשכים המים מאליהם לכאשר שואבים מים להשקות (י"ב) ונוזלים מן לבנון. מהו נוזלים. אלא כמו שהנוזלים נעשין למעין כאשר נוזלים מלמעלה טפה אחר טפה מים מתוקים שהנפש מחזרת אחריהם (י"ג) כך אותן חמשה מקורות היוצאים מן לבנון נעשין נוזלים וחוזרים להיות מעין. (ס"א) מהו נוזלים. אלו ה' מקורות היוצאים מן לבנון למעלה נעשין נוזלים. וכאשר חוזרים להיות מעין נובעים מים ונוזלים טפה אחר טפה מים מתוקים שהנפש מחזרת אחריהם (י) (ג-ה:)

רבי יהודה אמר מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. מקרא זה נדרש. אמנם הרי ביארו מעין גנים זה אברהם. באר מים חיים זה יצחק. ונוזלים מן לבנון זה יעקב (ב) באר מים חיים זה יצחק. זש"כ (גראשית כה) וישב יצחק עם באר לחי רואי. מהו באר. זו השכינה לחי. זה חי העולמים. צדי"ק חי העולמים. ואין להפרידם. חי הוא בשני עולמים

זו הודו

(יז) **פ"י** שהמלכות היא מעין של גנים והודו ומפורש ספני מה נקראת מעין גנים. ולפי שכאן קשה להבין ענין העמוק הוה ורבו הפירושים. לכך נצרך להקדים לדעת החילוק בין מקור ונחלים ומעין. מקור הוא יותר דק ונחר. ויותר יש ליחסו דבחינת זכר. מעין הוא בהתגלות יותר כסו באר שספנו שואבים או שספנו מתפשט לנהר גדול. וכל מעין יש לו מקור הנוזל בו. ולפיכך יותר יש ליחס המעין לבחינת נקבה וכן ודאי בחי נקבה כיון שמקבל מן המעין. וענין הנוזלים היינו מה שנמשך כהסתר מפה אחר טפה מן הבינה אמא עלאה וכמו שהבינה נקראת מעין גנים או מעין סתם כיון שהיא משקה לחמשה גנים שהם ה' ספירות חסד גבורה תפארת נצח והוד. ואותן חמשה גנים נהפכים למקורות כשהן משפיעות השפע ע"י ספירת היסוד לכן אחר שהיא המלכות. ולכן כיון שתחת זה הגן היינו מלכות דאצילות יש עוד גנים אחרים המספקים שפע סמנה. לפיכך נהפך זה הגן מן מקבל להיות מעין או כאר מים חיים להשפיע להשקות את הגנים שתחת מלכות דאצילות. ולכך מובן הפסע שנקראת המלכות מעין גנים. נן על שהיא מקבל. מעין על שהיא משפיע ובהו מובן כל הענין (יט) היינו הג"ת גתא ויהוד דאצילות (יז) זו הבינה (י"ז) זו ספירות דאצילות (יח) פ"י שהמלכות נקראת מעין כאשר העולם הנשמי הוא במצב היותר טוב. או השפע הולכת ויורדת במדה מרובה סאי"ה כ"י שום עיכוב. אכ"י כאשר הנוזל הנשמי אינו במצב היותר טוב ונצרך פעולות ועבודה לשאוב סמנה השפע ולהמשיכה לעולם הזה או נקראת באר. (י"ט) רצונו לבאר בזה סוף הפסוק ונוזלים מן לבנון דפירושא קא ספריש דראשית הפסוק שקורא המלכות מעין גנים. ולכך אוסר לדעת הפסע שזה היא מפני שמקבלת השפע מן החמשה גנים או החמשה מקורות שהן ה' הספירות הנוזל יתן מן המקור והמעין שנקראים לבנון. והו הודגות אמא ואמא חכמה וכינה שבבבל נקראים לבנון וכמו שהבינה נקראת מעין מפני שיוזל אייה השפע מ"מזלה טפה אחר טפה מן המקור חכמה וקורא לון השפע שהנפש מחזרת אחריה פ"י הנפש היינו התפארת שהוא הכרי"ה ע"י החמשה גנים כמו מן המלכות מפני שנוזל אייה השפע מן החמשה מקורות שלעומת הבינה נקראים גנים כיון שמקבלים ולעומת דבמלכות נקראים מקורין. ויון סאי"ה משפיעים. בשביל זה גם המלכות יש דקרותה פנין גנים. ודוק היטב (כ) רבי יהודה דרש זה הפסוק דרמו על ג' הספירות חסד גבורה תפארת שנקראות אברהם יצחק ויעקב:

עלמין. חי לעילא דאיווה עלמא עלאה. חי לצני עלמא תתאה. ועלמא תתאה צנייה קיימא וכהרא : (א-קלס) רבי חיילא אמר מעין גניס. דא הוא השמיים. באר מים חיים. זה הוא שנאמר (בראשית כז) ויכרו שם עבדי יצחק באר. ונאמר ויעתק משם ויחפר באר אחרת וגו' (כז) ונוזלים מן לבנון. שהם מתעטרים למעלה ועולים בראש המלך. שכתוב (תהלים קח) כי גדול מעל שמים חסדך. מן לבנון. מתמן נפקין לבינה ונגיד ואתמשך לכל זווין. עד דנגדין אינון מציעין ונחתין לאתכנסא לאתר דאקרי ימא רבא (כז) דכתיב (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים וגו'. וכתיב (ישעי' נא) הביטו אל לור חולצתם וגו'. ולבחר נן כעיל אחותי כלה וגו' (כז) ומכאן נפקו מולדות לכלא. דכתיב בהבראש בראש. ממש באברהם (כז) א"ר יצחק ואפילו ביעקב ממש. והכל צנין אחד : (ג-חצר).

פתח רבי אלעזר ואמר מעין גניס באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. קורא לה מעין. לבחר באר. ולבחר נוזלים. כהדא פסוקא אית לאסתכלא. דהאי מעין אתמשך מן בירא ובירא מן נוזלים ונוזלים מן לבנון. למנדע דכלהו נאללו דא מן דא ודא מן דא (כז) אוף הכי שחשא לאו כהורא דיליה הוא. אלא דאתמשך חד חוטא דזיווא וכסיר לשחשא. דהא תנן במתניתין דילן אור שברא הקב"ה בתחלה. אדם היה רואה בו ולופס מראש העולם ועד סופו. תא חוי נהירא דשחשא הוא חד משתין אלפין ושבעין וחמש חולקין מההיא נהירותא דאספקלריא דהסוא נהורא דאתגניו. ואפילו כהאי נהירותא דשחשא לית אינש יכיל לאסתכלא ביה. כל שכן כהסוא נהורא. והא דאמרן דאדם אסתכל ביה מריש עלמא עד סייפי עלמא הכי גורנא במתניתין דילן. דכהסוא נהורא יכיל אינש למנדע ולמחוי כהסוא דתכמתא כל מאי דהוה וכל מאי דהוה מריש דעלמא עד סייפי עלמא. והסוא אתגניו ללדיקים לעלמא דאתי. ומחו לעלמא דאתי. כד יפיק נשמתא קדישא מהאי עלמא ויזיל כה לעלמא דאתי : (ד-ח בראשית)

מעין גניס באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. מעין דא חכמה. כתר הוא אמון מופלא שחפץ לנסוע

עולמים. חי למעלה שהוא עולם העליון. חי אצל עולם התחתון. ועולם התחתון בשבילו קים ומאיר : (א-קלס) רבי חיילא אמר מעין גניס. זה הוא השמיים. באר מים חיים. זה הוא שנאמר (בראשית כז) ויכרו שם עבדי יצחק באר. ונאמר ויעתק משם ויחפר באר אחרת וגו' (כז) ונוזלים מן לבנון. שהם מתעטרים למעלה ועולים בראש המלך. שכתוב (תהלים קח) כי גדול מעל שמים חסדך. מן לבנון. משם יוצאים לבינה ונמשך ונתפשט לכל הזויות. עד שנמשכים אתן המעניות ויורדים להתאסף בהמקום שנקרא ים הגדול (כז) שכתוב (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים וגו'. ונאמר (ישעי' נא) הביטו אל צור חוצבתם וגו'. ואח"כ נן נעול אחותי כלה וגו' (כז) ומכאן יצאו תולדות לכל. שנאמר בהבראש בך בראש. ממש באברהם (כז) א"ר יצחק ואפילו ביעקב ממש. והכל צנין אחד : (ג-חצר).

פתח רבי אלעזר ואמר מעין גניס באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. קורא לה מעין. אח"כ באר. ואח"כ נוזלים. במקרא זה יש לראות שזה המעין נמשך מן באר ובאר מן נוזלים ונוזלים מן לבנון. להבין שכלם נאצלו זה מזה וזה מזה (כז) אף כך השמש אין האור שלו הוא. אלא שנמשך חוט אחד של זוהר ומאיר להשמש. שהרי למדנו במשנה שלנו אור שברא הקב"ה בתחלה. אדם היה רואה בו וצופה מראש העולם ועד סופו. בוא וראה אור השמש הוא אחד מששים אלף ושבעים וחמשה חלקים מאותה הארת המאור של האור הגנוז ההוא. ואפילו בהארה הזאת של השמש אין איש יכול להסתכל בה. כל שכן באור ההוא. ומה שאמרו שאדם הי' מביט בו מראש העולם עד סוף העולם כך מפורש בברייתא שלנו. שבאותו האור יכול האדם לדעת ולראות בהארת החכמה כל מה שהיה וכל מה שיהי' מראש העולם עד סוף העולם. ואור ההוא נגנז לצדיקים לעולם הבא. ומהו לעולם הבא. כאשר תצא נשכה הקדושה מעולם הזה וילך עמה לעולם הבא : (ד-ח בראשית)

מעין גניס באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. מעין זה חכמה. כתר הוא אמון מופלא שחפץ לנסוע

זו הזהר

(כא) רבי חיילא רורש זה הפסוק. מעין גניס היינו תפארת. באר מים חיים מלכות. ונוזלים מן לבנון. יפירש איך תבוא השפע לתפארת ומלכות ואומר שהוא ע"י נוזלים מן לבנון פ"י שקודם לכל מתעטרין הנוזלים בראש המלך זה מלך העליון חכמה שנקרא לבנון. היינו שהשפע באה מן הכתר לחכמה זו הכונה של מתעטרין ואח"כ נוזלים מן לבנון לכינה וכן הבינה למעין גניס ובאר מים חיים דהיינו תפארת ומלכות ויש לדעת שהשם לבנון מרמז לפעמים על החכמה ולפעמים על הבינה. כי הדיון מורה על רחמים ושם הכי רחמים. ולפעמים מורה לבנון על חכמה וכינה ביחד וי"ל כי לבנון הוא צירוף ל"ב גרין ל"ב רמז על ל"ב נתיבות החכמה גו"ל רמז של חמשים שערי בינה : (כז) זו מרת המלכות שממנה נתצבות נשמות ישראל : (כז) פ"י לאתר שהמלכות חקבל השפע גו"ל נשיות נן נעול להשמר מן יניקת הסטרא אחרא. (כז) פירוש אות ה' זו המלכות ששורשה היא ה"א האחרונה מן שם הוי"ו ב"ה ואברהם היינו מרת החסד והסכונן הוא שערי שבא למלכות הארה מצד הדרום שהיא מרת החסד היא משפעת השפע למטה. כי מצד הצפון שהוא מרת הדין נעצרה השפע מלהשפיע למטה כנוכח לעיל ור' יצחק אומר שערי הארה מן יעקב דהיינו מרת הרחמים נתכפל העצרת הכאה מצד הצפון והכל ענין אחד מרת החסד ומרת הרחמים. (כז) ר' אלעזר דורש זה הפסוק באופן אחר. שבאן גרמז ד' הכפירות חכמה וכינה תפארת ומלכות שכל אחת מהן כוללת מן הרבה כפירות וכל אחת עולם מ"א וצ"ל בפני עצמו. או שכל אחת שחש לעולם מ"א ושם בפני עצמו והם ד' העולמות אצילות כריאה יצירה עשיה. וכמו בהמשל שהמעין יותר נגלה מן באר. ובאר יותר נגלה מן הנוזלים בתוך הנוזלים שבועטם האדמה. והלבנון היינו המקור של הנוזלים הוא עור יותר מציור ונעלם. וכ"כ מקושרים ומחוזרים נת בזה. כן הוא בהנמשך מעין היינו מלכות. באר היינו תפארת. נוזלים היינו בינה. ולבנון היינו החכמה וכ"כ קשר אחד שרי"ב נאצלו זה מזה :

לנטוע עצים בגן. היה מביט בכל הגן ולא מצא שם מעין מים. מה עשה. אמר אוציא מעין ואח"כ אטע גן ויגדלו עצים. ובשביל זה מעין גנים (י) בתחלה הזכיר מעין ואח"כ גנים. והם גין סדרים של התורה (י) וכמו שיש גן למטה כך יש גן למעלה (כ) ומעין ההוא הוא בבחינת מוח. עץ הוא בבחי' נוף. ענפים שלו ידים ורגלים. ונוזלים מן לבנון (כט) זו הלבנה שהיא רִלְתָּהּ. דלה בגלות. ועליה נאמר (במדבר כ) יזל מים מדליו. אוי להם לאנשים שאינם מתיגעים [לקיים מצות] התורה. שנקראים עצים יבשים. והם עתידים להשרף באש הגיהנם. ולא לחנם אמרו בעלי משנה שהם צמלים ויורשים גיהנם. ואע"פ שנתגדל העץ שהוא גופה של תורה. אם אין לו פירות שהם המצות עשה. מה כתוב בו. (דברים כ) רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית וכתר. ולפיכך אמרו בעלי משנה שאין המדרש עיקר אלא המעשה הוא העיקר: (ת"י תפן נב)

עורי לפון ובאי תימן הפיחי גני יולו בשמיו וגו'. פתח רבי אבא ואמר. עורי צפון. אלו העולות שנשחטות בצפון. לפי שאותן המחשבות במצפוני הלב נמצאות. ובמקום הדין. לפי שמהשבה [הרעה] נמצאת בלידה בשעה שהדין נמצא. ורוח צפון מנשב בחצות הלידה כאשר נתעוררים האנשים. ומחשבות האנשים נתעורר. וכנור של דוד מנגן מאליו. ובאי תימן. אלו שלמים שנשחטים בדרום. לפי שהם השלום של כלם. שלום העליונים והתחתונים. והם שלימות צדדי העולם. שלימות הכל מצד האמונה. ומפני שהשלמים הם שלום של כלם אוכלים מהם הבעלים ונהנים מהם. שהרי שלום נעשה לו ולכל העולם במדרגה אחת. חטאות ואשמות נאכלים לכהנים. מפני שהם באים לכפר עליהם ולהעביר עונותם. ומכל הקרבתים אינם חביבים לפני הקב"ה כמו שלמים. לפי שבשבילם נמצא שלום בעליונים ובתחתונים. [הפיחי גני יולו בשמיו] למעלה מהכל היא הקטרת שהיא בשלימות מהכל. ואין באה לא על חטא ולא על אשם ולא על עון. אלא על שמחה. כמש"כ (מש"י כ) שמן וקטרת ישמח לב. וזה נתבאר. וע"כ הקטרת לא נקרב אלא בשעה שהשמן מתקרב. כמו שנאמר (שמות ז) והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה. ונאמר ובהעלות אהרן את הנרות בין הצרבים יקטירנה. בשביל שיהיו נמצאים שמן וקטרת ביחד: (ג-יא.)

אמר רבי חייא בוא וראה סוד הדבר. בשעה שהקב"ה נתגלה על הגן (י) כל הגן מתחבר ואינו נפרד מן העדן. ומוזה העדן יוצאים מעינות לכמה דרכים ונתיבות. וזה הגן נקרא צרור החיים. כי שם מתעדנים

נכסעא אילנין בגנתא. אסתכל בכל גנתא ולא אשכח תמן חביעא דייא. מאי עבד. אמר אפיק מעין ולכתר אטע גן ויתרבו אילנין. ובגין דא מעין גנים (י) בקדמיתא אדכיר מעין ולכתר גנים. ודא גין סדרים דאורייתא (י) וכמה דאית גלנתא הכי אית גלעילא (כ) וההוא מעין איהו מוחא. אילנא איהו גופא. ענפין דיליה דרועין ורגלין. ונוזלים מן לבנון (כט) דא לבנה צחיסי רִלְתָּהּ. דלה בגלותא. ועלם אחר (כמדנר כד) חל מים מדליו. וי לון לבני נשא דלא משתדלין ולקיימא פקודין דאורייתא. דאתקריאו עליס יבשים. ואיכון עתידין לאתקדא כנורא דגיהנס. ולאו למגנא אמרו מארי מתניתין דאיכון עמלים וייתין גיהנס. ואע"ג דמתרבי אילנא דאיהו גופא דאורייתא. אי לית ליה איבא דאיכון פקודין דעשה. מאי כתיב ביה. (דברים כ) רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית וכתר. ובגין דא אמרו מארי מתניתין דלית מדרשא עיקר אלא המעשה איהו עיקר: (ת"י תפן נב)

עורי לפון ובאי תימן הפיחי גני יולו בשמיו וגו'. פתח רבי אבא ואמר. עורי לפון. אילין עולות דנשחטות בלפון. בגין דאיכון מרשעות בלפוני לבא יתבי. ובאתר דדינא. בגין דירשבה [בישא] אשתכח בליליא בוצנא דדינא אשתכח. ורוח לפון מנשבא בלגותא דליליא כד מתערי אכסי. ומרשעתן דבני נשא מתערי. וכנור דדוד מנגן מאליו. ובאי תימן. אילין שלמים דנשחטין בדרום. בגין דאיכון שלחא דכלסו. שלמא דעלמי ודתתא. ואיכון שלימו דסערי עלמא שלימו דכלא מסעילא דמאימיתא. ובגין דשליזים איכון שלמא דכלסו בענים אכנין מנייהו ומתניין מנייהו. דהא שלחא הוא ליה ולכל עלמא בדרגא חדא. חסות ואשמות כאלין לכהני. בגין דאיכון זמיתין לכפרא עלייהו ולאעברא חובייהו. ומכל קרבנין לא חביבין קמי קב"ה כמו שלמים. בגין דאשתכח שלמא בעלמי ובתתא. [הפיחי גני יולו בשמיו] עילא מכלא קשרת דאיהו שלים מכלא. ולא איתא לא על חטא ולא על אשם ולא על עון. אלא על שמחה. כד"א (יש"י כ) שמן וקטרת ישמח לב. והא חוקיזו. וע"ד קשרת לא מתקרב אלא בזנא דשמן מתקרב. כמה דכתיב (שמות ז) והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה. וכתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הצרבים יקטירנה. בגין דישתכחון שמן וקטרת כחדא: (ג-יא.)

אמר רבי חייא תא חוי רוא דמלה. בשעתא דקב"ה אתמוי על גנתא (י) כל גנתא אסתכס ולא מתפרש מעדן. ומאלי עדן מצועי נפקין לכמה אורחין ושבילין. והאי גנתא אתקרי לנורא דחיי. דתמן מתעדנין

זיו הוהר

(י) התיקוני והר דורש זה הפסוק לגמ"י באופן אחר. שחושב כסדר מלמעלה למטה. מעין חיינו חכמה. ולבנון חיינו מלכות שנקראת לבנה על שהיא דלה כמו הלבנה שאין לה אור של עצמה: (כ) התורה שכתב מהכמה עלאה נפתח: (כ) גן דלתא חיינו מלכות תורד שבע"פ וכן דלעילא חיינו בינה: (כט) זה נתבאר בהמאמר פתח אליהו: (ל) זה הגן חיינו עולם המלכות. והעדן חיינו עולם הבינה. תן עדן משמעותו הגן של העדן. כלומר שמתחבר אל העדן:

מתעדנים הצדיקים מהארת עולם הבא. ובאותה שעה שהקב"ה נתעורר בגן העדן להשתעשע עם הצדיקים. כרוז יוצא וקורא. עורי צפון ובאי תימן וגו'. יבא רוזי לגנו ויאכל פרי מגדיו. מהו ויאכל פרי מגדיו. אלו הקרבנות שנקרבו לפניו מן הנשמות של הצדיקים. וזה בחצות הלילה. בשעה אחרת שאר קרבנות ממש : (ב-ל:)

ה.

באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים שמו ושכרו דודים. פתח רבי חייא ואמר. באתי לגני אחותי כלה וגו'. מקרא זה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. שכתוב אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. ואח"כ אכלו רעים. מי שמזמין לאחר כאשר המזון מוכן לפניו. לאחר שהוא אכל אין יזמין לאחר. אלא אשריהם של ישראל שהקב"ה מבקש לטהר אותם. ובחר בהם מכל שאר העמים עכו"ם. ומשבחר בהם מבקש להעלותם מכל מקטרגי העולם. בוא וראה ביום שהוקם המשכן במטה. באותו יום הוקם משכן אחר למעלה עמו. שנאמר (שמות ט) הוקם המשכן. סתם. ויום ההוא שמחתו של הקב"ה היה. כיון שהוקם המשכן מיד ויקרא אל משה. אמר לו. משה חנוכת הכית במה עושים. בסעודה. אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. וז"ל באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו' :

דבר אחר באתי לגני. זה גן עדן שלמעלה. אחותי כלה. זו כנסת ישראל. שביום ההוא נזדווגו זוגים בכל. נזדווגו זוגים בגן עדן ההוא. למען יתברכו כלם מהשפעת הנחל (ה) ונתקשרו כל אחד בחברו. וז"ל אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי (ג) כלם ינקו ונשבצו מנבועת הנחל. אכלו רעים שמו ושכרו דודים. כל איתן שמלמטה. וכל הענפים (העולמות) נתברכו וניזונו כאשר אלה נתברכו למעלה. ובמה מתברכים ונמתקים כלם. בריח הקרבנות. בוא וראה כאשר ירדה כנסת ישראל לשכן מדורה בארץ. אמר לה הקב"ה מקרא הזה (ג) בשביל שיהיו נמצאים ברכות ושמחה בכל העולמות. והיא נמתקה לצאת ממנה ברכות לכל. שכאשר אלה הששה [מורי. בשמי. יערי. דבשי. ייני. חלבי] נתברכים. אז כל העולמות מתברכים יחד למטה ומתברכים למעלה. וישראל מתברכים מכלם : ד"א באתי לגני אחותי כלה. א"ר יצחק לא נזדווג הקב"ה

מתעדני נדיקא מנאירו דעלמא דלתי. וצסה"א שעתא דקב"ה אחר בגנתא דעדן לאשתעשע עם לדיקא. כרוזא נפיק וקרי. עורי לעון ובאי תימן וגו'. יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו. מהו ויאכל פרי מגדיו. אלון קרבנין דאתקרבו קמיה מנשמתהון דלדיקא. והאי בפלגית ליליא. בשעתא אחרת שאר קרבנין ממש : (ב-ל:)

ה.

באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים שמו ושכרו דודים. פתח רבי חייא ואמר. באתי לגני אחותי כלה וגו'. האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה. דכתוב אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. ולבתר אכלו רעים. מאן דזומן לאחר כד מוונא אתתקן קמיה. בתר דאיהו אכל הירך יזמן לאחרא. אלא זכאין אינון ישראל דקב"ה בעא לדכא לון. ואתרעי בהון מכל שאר עינין עכו"ם. ומדאתרעי בהון בעא לסלקא להון מכל מקטרגי עלמא. תא חוי ביומא דאתקס משכנא לתתא. בההוא יומא אתתקס משכנא אחרא לעילא עמיה. דכתוב (שמות ט) הוקם המשכן. סתם. וההוא יומא חדותא דקב"ה הוה. כיון דאתקס משכנא מיד ויקרא אל משה. אחר ליה. משה חנוכא דביתא בחייה הוה. בסעודתא. אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. ה"ד באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו' :

דבר אחר באתי לגני. דא גן עדן דלעילא אחותי כלה. דא כנסת ישראל. דצסה"א יומא אזדווגו זוגין בכלא. אזדווגו זוגין צסה"א גן עדן. בגין דיתברכו כלשו משקיו דנחלא (ה) ואתקשרו כל חד בחבריה. ה"ד אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי (ג) כלשו אתקשו ואתרו מנבועת דנחלא. אכלו רעים שמו ושכרו דודים. כל אינון דלתתא. וכלשו ענפין (עלמין) אתברכו ואתונו כד אלון אתברכו לעילא. ובמאי מתברכאן ומתבסמאן כלשו. בריחא דקרבתא. תא חוי בשעתא דנחתא כנסת ישראל לאשראה דויראה בצרעה. קב"ה אחר לה האי קרא (ג) בגין דאשתכחו ברכאן ומדוה בכלשו עלמין. ואתבסמת איהי לנפקא מינה ברכאן לכלא. דכד אלון שית [מורי. בשמי. יערי. דבשי. ייני. חלבי] אתברכאן. כדון כלשו עלמין מתברכאן כחדא לתתא ומתברכאן לעילא. וישראל מתברכאן מכלשו : ד"א באתי לגני אחותי כלה. א"ר יצחק לא אזדווג קב"ה

ויו הזהר

ד. (ה) זה עולם הבנה : (ג) מ' במקדש מ"ך בשם האריותל דהיינו שנקשר הסוד עם נצח שהם מורי עם בשמי. וכן נבחר עם הוד שהם יערי עם דבשי. וכן נקשר תפארת עם יסוד שהם ייני עם חלבי. (ג) מ' שהתפארת אומר למלכות אין להשפיע השפע בפרטיות בעוים הוה לאחר שתקבל השפע ממנו. והוה הפירוש של אכלתי יערי עם דבשי וגו' היינו לאחר שגעשה הודונות שש הסעירות עם תלה שהיא המיכות ונשפע שפע עליונה מהודונות הר"ב להודונות תפארת ומלכות או אח"כ אכלו רעים שמו ושכרו דודים. היינו אלה שלמטת המקבלים שפע מן המיכות :

קצ"ס בכנסת ישראל אלא צומנא דלנין שית
 לתרוון משקיו דנחלא דלא פסיק (ז) רבי יהודה
 אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אלני כל מארי
 דיבבא ויללה דלתבסמו כלסו ולתברכו כחדא. דהא
 מסעודתא דמלכא מתהניין כלל (ס) ואימתי אלנין כלסו.
 בשעתא דמלכא אתחדי. וכד מלכא אתחדי
 חדי למסרויתא בקדמיתא. ולבתר כלסו אלנין וחדאן : רבי
 אבא אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אלנין אינון
 שית דקאמרו. ואלנין אינון דכתיב צהו הביאתי המלך
 חדריו וגו'. שתו ושכרו מהסוה יין דרוו לכלל (י) : רבי
 אלעזר אמר כל אינון דלתתא דכיון דאינון שית
 אתברכאן כלסו דלתתא מתברכאן (י) :

הקב"ה בכנסת ישראל אלא בשעה שאלה הששה
 נרוים מהשפעת הנחל שאינו פוסק (ז) רבי יהודה
 אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אלו כל שרי
 יבבה וילדה שנמתקים כלם ונתברכים יחדו. שהרי
 מסעודת המלך נהנים כלם (ס) ומתי אוכלים כלם.
 בשעה שהמלך בשמחה. וכאשר המלך בשמחה משמח
 תחלה להמטרונה. ואח"כ כלם אוכלים ושמחים : רבי
 אבא אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אלו אותן
 השש שאמרו. ואלו אותן שכתוב בהם הביאתי המלך
 חדריו וגו'. שתו ושכרו מיין ההוא המרוה לכל (י) : רבי
 אלעזר אמר כל אותן שמלמטה כיון שאלה השש
 נתברכין כלם שמלמטה מתברכים (י) :

ר' שמעון אמר כלל שפיר. אבל הוא דמלה
 אכלו רעים לעילא. שתו ושכרו דודים לתתא. אמר
 ליה רבי אלעזר מאן אינון לעילא ומאן אינון לתתא. אמר ליה
 יאות שאליתא. דה אתר עלאה דאינון באתרתא בחדותא
 דלא מתפרשין לעלמין. אלנין אקרין רעים. דהא הוא דכתיב
 ונכר יולל מעדן וגו'. עדן מהסוה כהר לא מתפרשין
 לעלמין. ואשתכחו לעלמין בערותא באתרתא בחדותא.
 שתו ושכרו דודים. אלנין אינון דלתתא דאקרין
 דודים לזמנין ידיען (ח) והא אוקימנא. תא חוי
 באינון עלאי כתיב צהו אכילה בלא שתיא. מאי
 סעיף. מאן דאית ליה גרבי דחמרא אכילה בעיא. ובגין
 דתיין שריא חמרא דמכרתא כתיב צהו אכילה. ובאינון
 תתאי דבפינון שקיו כתיב צהו שתיא. אלנין
 רעים ואלנין דודים. אל"ל רבי אלעזר אתחוי דהא
 דודים תביבוא אינון. ואמאי אינון תתאי. אל"ל אינון
 דתתבין דה לדל ולא ישתכחין תדיר. אקרין
 דודים. ואינון דמתכחי תדיר ולא מתכסיין ולא
 מתפרשין דה מן דה אקרין רעים. וע"ד אלנין דודים
 ואלנין

רבי שמעון אמר הכל נכון. אבל סוד הדבר
 אכלו רעים למעלה. שתו ושכרו דודים למטה. אמר
 לו רבי אלעזר מי הם למעלה ומי הם למטה. אמר לו
 יפה שאלת. אותו מקום העליון שהם באחדות ובשמחה
 שאין נפרשים לעולם. אלה נקראים רעים. זהו שכתוב
 ונחר יוצא מעדן וגו'. העדן והנהר ההוא אין נפרשים
 לעולם. ונמצאים לעולם ברצון באחדות ובשמחה.
 שתו ושכרו דודים. אלו הם אותן שלמטה שנקראים
 דודים לזמנים ידועים (ח) וזה ביארנו. בוא וראה
 באותן העליונים כתוב בהם אכילה בלא שתיא. מה
 הטעם. כי מי שיש לו נבלי יין מבקש אכילה. ולפי
 שנמצא שם יין המשומר כתוב בהם אכילה. ובאותן
 שלמטה שמבקשים לשתות כתוב בהם שתיא. אלו
 רעים ואלה דודים. אל"ל רבי אלעזר הרי נראה
 שדודים בחביבות הם. ולמה הם למטה. אל"ל אותן
 שמתוקקים זה לזה ולא נמצאים תמיד ביחד נקראים
 דודים. ואותן שנמצאים תמיד יחדו ואין נסתרים ואין
 נפרשים זה מזה נקראים רעים. ולכן אלו דודים
 ואלה

זיו הזהר

(ד) כאן רבו הפירושים בעשר הדעות איך לדרוש זה הפסוק. ונראה לי בעזרתו ית' שר' יצחק בא הוסיף על דברי ר' חייא דכיון
 שר' חייא פסורש זה הפסוק על זמן הקמת המשכן ועבודת הקרבנות שהשש ספירות מתברכאן ומתבסמאן כללה בריחא דקריבנא
 ועיי' כללה מתברכאן משקיו דנחלא ואתרוו מסבוגא דנחלא. וסתם נחל יש לחשוב שזוהו המיכות והמכוון שכים מתברכים משפע
 המלכות. א"כ לא נזכר בדבריו ענין הודוונת חרב' לדעת שיעקר השפע באה מהבינה. ולכך מוסיף ר' יצחק ואומר אמת הדבר שעבודת
 ישראל גורם הודוונת שש הספירות עם הכלה אבל אין די באתערותא דלתתא הואת בלבד לגרום ההודוונת להשפיע שפע בעולם הזה.
 אלא שצריך לזה גם אתערותא דלעילא שאוהן שש הספירות יתרוו משקיו דנחלא ד"א פסיק והוא הבינה. ולא סתם נח"א שיש לחשוב
 דהיינו מלכות. נמצא שעבודת ישראל גורם ב' ענינים. שהם המשכת השפע מן הבינה להתפארות ונס הודוונת תפארת ומלכות ואח"כ
 משפעת המלכות לעולם הזה בפרטיות (ס) ד' יהודה נ"ב לא פליג א"א שמוסיף ענין אחד. דקשיא ליה הלשון שכרו מה ענין שכרות
 לכאן. לכך פתחן שוה מוסב על שרי תרין המביאים יבכות וילדות כעוה"ז מעונשין שלהם. ועיי' שתבוא ותניע גם דהם רב שפע מיין
 הבינה הממתיק כל היונים יתבסמו כלתו ויהיו נעשים כשיכורים ש"א יקמנו וא"ל ירעו וא"ל ישחיתו דעם ישראל : (י) ר' אבא נ"ב
 לא פליג וגם הוא פירוש שהתפארת בהודוונתו עם הכיה אומר באתי לגני וגו'. הכל כנוצר לעיל. א"א מתדש שאכלו רעים מוסב על
 כלל שש הספירות. היינו שפע התפארת הן שש התפארת הוא מחלק השפע להרעים ש"ו חסד ונבורה נצח והוד שהן תדריו של התפארת וההתחלקות היא לפי ענין הנצרך.
 מן העשות חסד לניקר החששעה או לעשות הנבורה לניקר ההשפעה ואח"כ שתו ושכרו דודים יסוד ומלכות מן השפע הבאה מן
 הבינה : (י) ר' אלעזר לא נחא ר' לפרש אכלו רעים וגו' על כלל השש ספירות אלא מפרש כרעת הקודמים שאכלו רעים וגו' מוסב
 הכל על כללה דלתתא המקבלים השפע ולא על המשימיעים (ח) רבי שמעון אומר דכלא אומר דכלא אומר דכלא אומר דכלא אומר דכלא
 באתי לגני כשכיל הודוונת מוכן ומומן בחבור והתקשרות עם שאר הספירות ש"ו. מורי עם בשמי דהיינו חסד עם נצח וכו' הכל כנוצר
 לעיל. אבל מ"ף הפסוק אכלו רעים שתו ושכרו דודים היא מביאר באופן אחר וענינו כך הוא. כאשר התפארת משתוקק להודוונת עם הכלה
 שהיא המלכות להשפיע לה שפע. נצרך לזה אתערותא דלתתא של עבודת ישראל אשר תעלה ותניע ותכוא למעלה מעיה לרית נוחות
 לאותן תרין רעין דלא מתפרשין חכמה ובינה שהם משתוקקין לרית הנוחות של עבודת ישראל. וזאת היא אצלם כמו ענין אכילה שאין
 רחמי כל כך כיון שבא מנבראים הנשמים. ועיי' הם משפיעים להתפארת יין המשומר למען הודוונתו עם המלכות. מה שהם משתוקקים
 לקבל השפעה הואת מן הבינה. והו' שמסיים התפארת לאחר שאומר באתי לגני להודוונת אריתי מורי עם בשמי וגו'. היינו שמודיע כל
 מצדו הכל בהתקשרות ואין עיכוב ומניעה אבל כיון שנצרך לזה המשכת השפע מן המוחין שהיא ההודוונת של תרין רעין חרב' כי
 התפארת שרוב זה תולת אם תניע כמו ריה הנוחות של עבודת ישראל : לכן מבקש התפארת שיהיה אכלו רעים. היינו שתעלה עבודת
 ישראל לרית נוחות אל חכמה ובינה. ועיי' הם יאמרו התפארת ומיכות שתו ושכרו דודים מן היין המשומר שתשפיע הבינה. וכזה יוקן
 ויתבאר נא"י העמק הזה למיני. ודוק :

ואלין רעים. אלין ברעותא באחדותא תדיר. ואלין בתיובתא לזמנין. וזא הוא שלימותא דכלא בגין דתתברכא כנסת ישראל. וכדין חדותא בכלסו עלמין: רבי חוקים חוקים האי קרא דקרבתין. בגין דלינון סעודתא דמלכא לקרבא קמים. ומתסמין מינייהו מאריהון דדינין ומתבסמן כלשו ואשתכח חדותא בכלשו: רבי אחא חוקים האי קרא בשעתא דעאלת שכינתא למשכנא. דאשתכחו ברבאן וחזון בכלשו. ועאלת שכינתא ככלא לחופה. וכדין אשתלימו ישראל לתתא ואשתחדי ביה בקציה ברתעא. הה"ד (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. וכדין עלאין ותתאין אתבסמו: (ג-ג)

אמר רבי אבא בוא וראה בזמן שנמצא מוזן למטה נמצא מוזן למעלה. משל למלך שהניח סעודתו. ולא אכל עד שהוכן גם לעבדיו. כאשר הוכן לעבדיו אכל המלך סעודתו. והם אכלו הסעודות שלהם. וז"ל אכלתי יערי עם דבשי. זו סעודת המלך. אכלו רעים שתו ושכרו דודים. זו הסעודה שלהם מריח הקרבן כאשר ריח הקרבן היה צולה. ולפיכך נקרא ריח ניחוח לה. ריח לעבדיו. ניחוח לה (מקום שהענג של הקדמון נמצא). ועל כן סעודת המלך תתעבב בשביל סעודת עבדיו. ולפיכך ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים למדנו. ומסעודת המלך מי אוכל. אלא אותן נשמות של הצדיקים: (ג-ג)

סוד הקרבנות

פתח רבי אלעזר ואמר. באתי לגני אחותי כלה וגוי. מקרא זה נתבאר. אבל כאן יש סוד הקרבנות. (ששה סדרי הקרבן) והכל נדרש. א"ל רבי שמעון וכי כך יפה הוא שהתחלת הענין וסתמת. מפני מה. א"ל לפי שראיתי בספרו של חנוך הענין ולמדתי. א"ל שמעון אכור אותו הענין שראית ואשמע. אמר הכל ענין אחד. הקב"ה אמר זה. באתי לגני. לפי שכל קרבנות העולם כאשר עולים. נכנסים כלם לתוך גן העדן לראשונה. זה סוד כנסת ישראל (ט) ואין. בראשית והתחלת הקרבן. בשעה שהאדם מתודה חטאו עליו. ובשחיטת וזריקת דמו על המזבח: עכשו יש לעיין. איך אותן רוחות הקדושים נהנים מזה. ומה הטעם של קרבן בהמה. והלא יותר מוטב היה שישבר האדם רוחו ולהשיב בתשובה. מה הטעם של שחיטת הבהמה ולשרפה באש המזבח. אלא סוד הוא. לפי שיש בהמ"ה הרובצת על אלף הרים (י) ואלף הרים אוכלת בכל יום (יא) וכלן נקראות בהמות בהררי אלף. ולכך למדנו שיש בהמה אוכלת בהמות. וממה הן. מאש. וכלן לוחכת אותן בהמה ההיא בלחיכה אחת. וז"ל (דברים ד) כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא. וכל מימי הירדן שנתמלא בשש שנים היא עושה אותן

רוא דקרבתין

פתח רבי אלעזר ואמר. באתי לגני אחותי כלה וגוי. האי קרא חוקים. אבל הכא אית סתרים דקרבתא. (שית סדרי דקרבתא) וכלא אתמר. א"ל רבי שמעון יאות הוא דשירת מלה וסתמית. אמאי. א"ל בגין דחמינא בספרא דחנוך מלה ואוליפנא. אמר אמר שמעון אימא הסיא מלה דחמית ושמעית. אמר כלל חד מלה. קב"ה אמר דא. באתי לגני. בגין דכל קרבנין דעלמא כד סלקין. עיילין כלשו לנו גבתא דעדן בקדמיתא. רוא דכנסת ישראל (ט) והאיך. בקדמיתא וסירותא דקרבתא. בשעתא דבר כש אודי חטאוי עליה. ונכיסו וזריקו דמיה על מדבחה: השתא אית לאסתכלא. האיך אינון רוחין קדישין אתהכון מהאי. ומאי טעמא דקרבתא דצהמה. והא יתיר הוה סגיא לתברא ב"כ הוה רוחא ולאתבא בתיובתא. מאי טעמא כתיבו דצהמה ולאוקדא ליה צורא דמדבחה. אלא רוא הוא. בגין דאית בהמ"ה דרביעא על אלף סורין (י) ואלף סורין אכלת בכל יומא (יא) וכלהון אקרין בהמות בסררי אלף. וע"ד תנין דאית בצירא אכיל בצירי. וממאי הוה. מאשא. וכלשו לחיך לון הוה בהמ"ה בלחוכא חדא. הה"ד (דברים ד) כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא. וכל מיא דירדן דאתמלא בשית שנין היא עבדת ליה

זיו הוהר

(ט) פי' למדת המלכות עתה הענין שגיה אמר דוד פתחו לי שערי צדק וגו'. ומשם תעלה ותבא ותגיע למעלה מעלה התפארה והכונה והמחשבה עד אין סוף כידוע. (י) בהמ"ה בני ב"ן. שם הו"ה במילוי הה"יין וזה שורש מרת המלכות הרוכצת על אלף הרים היינו העולמות והכפירות שלה. (יא) אפשר לומר שזהו המאה ברכות שהייב אדם לברך בכל יום. וכל ברכה כוללת עשר ספירות הרי אלף. וזהו הסוד שאמרנו בגמרא דברכה שוא עשרה והויבם. והברכות הן של אש על דרך הכתוב סימינו אש דת למו. וגם שצריכות האמר בהתלהבות:

אותן גמיצה אחת. זש"כ (איוב מ) יבטח כי יגיה ירדן אל פיהו. סוד הענף הנסתר הוא שכל אלה הן עיקר ויסוד לאותן הבהמות שלמטה. לפי שהרוחות של אותן הבהמות נתפשטו מהן למטה. ונצטייר תבנית אותן הרוחות למטה בבהמות. וכאשר האדם חוטא ומביא בהמה לקרבן. רוח בהמה הזאת עולה ושב למקומו. ונתפשט רוח הזה בין כלן. וכל הרוחות של זה המין מתקרבים ובאים ונהנים מזה החלב והדם שהיו לבוש לרוח הזה. שהרי מצד שלהם היה רוח הזה. וכלם נהנים וניזונים ונעשו מליצים טובים על זה האיש. ולפיכך הקרבן מן הבהמה.. ואע"פ שכלן נתעוררין. מדרגות החקוקות בכסא נתעוררות לעומת מדרגות הארץ. שהן היסוד שלהן. ואותן מדרגות עליונות הנסתרות כלן נתעוררות ומתקרבות להסעודה ונהנות. אבל אין רשות לאחד מהן לאכול. לא למדרגות העליונות ולא למדרגות התחתונות ליהנות איזו הנאה. ולא להושיט יד בקרבן. עד שמלך העליון אוכל ונהנה (יג) ונותן להם רשות. ולאחר שנותן להם רשות כל אחד ואחד נהנה ואוכל. זש"כ אריתי מורי עם בשמי. אלו הן מדרגות העליונות. מורי עם בשמי אכלו ונהנו כראוי. זו זרוע הימנית בירך שמאלית (יד) אכלתי יערי עם דבשי. זה יעקב ברחל אכילה כראוי (יז) שתיתי ייני עם חלבי. זו זרוע השמאלית בירך הימנית (יח) הרי כל מדרגות העליונות שנהנה מהן מלך הקדוש תחלה. וזה המאכל הוא שלו והנאה שלו. עד כאן מאכלו של מלך העליון לראשונה. מכאן ואילך נותן רשות לארבע צורות החקוקות בכסא. ולכל אותן שמתפשטים מהן ליהנות ולאכול. זש"כ אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים. אלו הן ארבע הצורות שאמרנו. שתו ושכרו דודים. כל אותן שמתפשטים מהן. וכלם אוכלים ונהנים כראוי. הפנים נוארים וכל העולמות בשמחה. וכל אחד ואחד בין מדרגות העליונות ובין מדרגות התחתונות בהיסוד שלהם מתקרבים ונהנים. וזה הסוד והנסתר של הקרבן כראוי: (ג-ד)

וזה הוא הסוד שכתוב אכלתי יערי עם דבשי וגר בתחלה. ואח"כ מחלק לכלם ואומר אכלו רעים שתו ושכרו דודים. משפיע ברכות לכלם. ומחלק להם לכל אחד ואחד כראוי לו. שמו הקדוש יתברך לראשונה. ואחר כך מחלק ברכות לכל העולמות. ואל תאמר שהקרבן נקרב להם ולא לשום כת אחר. אלא הכל נקרב להקב"ה. והוא משפיע ברכות ומחלק ברכות לכל העולמות. ולפיכך כתוב אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. ולא לאחר. אמר רבי שמעון בני יפה אמרת. ועוד יש התעוררות אחר בכל הקרבנות. בשביל להמשיך ברכות ולעזור ברכות שיתברכו כל העולמות. בתחלה אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. ולא לאחר. ועכשו מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את

לזה גמיצה חדה. הס"ך (איוב מ) יבטח כי יגיה ירדן אל פיהו. סתרא דמלה עמירא דכל הני עקרא ויסודא להני בעיירי דלתתא. בגין דרומי דהכי בעיירי מנייהו אפתפסו לתתא. ואתלייר ההוא רוחא לתתא צבעירי. וכד צ"כ חצ ואיתי בעירא לקרבנא. האי רוחא דבעירא דא סלקא ותב לאתריה. ומתפשט האי רוחא בכלהו. וכל אינון דזינא דא מתקרבין ואתיין ואתהניין מהאי חלבא ודמא דהו לבושא דרוחא דא. דהא מסתרא דלהון הוה האי רוחא. וכלהון אתהכו ואתזנו ואתעבדו סניגורין על האי צ"כ. ובג"כ קרבנא מן הבהמה.. ואע"ג דכלהו מתעריין. דרגין דחקוקין בכסא מתעריין לגבי דרגין דארעא. יסודא דילהון. ואינון דרגין עלאין דמסמין כלהו מתערי ומתקרבי לסעודה ומתעדני. אבל לית רשו לחד מיניהו למיכל. לא לדרגי עלאי ולא לדרגי תתאי למתהנא שום הגלגל. ולא לאושים ידא בקרבנא. עד דמלכא עלאה אכיל ואתהנא (יג) ויהיב לון רשו. ולבחר דיהיב לון רשו כל חד וחד אתהנא ואכיל. הס"ך אריתי מורי עם בשמי. אלין אינון דרגין עלאין. מורי עם בשמי אכלי ואתהנאי כדקא יאות. דא דרועא ימינא בירכא שמאלא (יד) אכלתי יערי עם דבשי. דא יעקב ברחל אכילה כדקא יאות (יז) שתיתי ייני עם חלבי. דא דרועא שמאלא בירכא ימינא (יח) הא כלהו דרגין עלאין דאתהנא בהו מלכא קדישא בקדמיתא. ודא מיכלא דליה וסהאס דליה. עד הכא מיכלא דמלכא עלאה בקדמיתא. מכאן ולהלאה יהיב רשו לדי דיוקנין דחקוקין בכורסאי. ולכל אינון דמתפשטין מיניהו לאתהנא ולמיכל. הס"ך אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים. אלין אינון ארבע דיוקנין דאמרן. שתו ושכרו דודים. כל אינון דמתפשטין מיניהו. וכלהו אכלין ואתהנון כדקא יאות. אכפין אהיירו ועלמין כלהו בדחיה. וכל חד וחד בין דרגין עלאין ובין דרגין תתאין ביסודא דילהון מתקרביין ומתהניין. דא איסור רוא וסתרא דקרבנא כדקא חזי: (ג-ד)

ודא איסור רוא דכתיב אכלתי יערי עם דבשי וגו' בקדמיתא. ולבחר פליג לכלהו ואמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אריק צרכאן לכלהו. ופליג לון לכל חד וחד כדקא חזי ליה. שמה קדישא יתברך בקדמיתא. ולבחר פליג צרכאן לכלהו עלמין. ולא תימא דקורבנא מתקריב לון ולא לשום מילא אחרא. אלא כלא מתקרב לקב"ה. והוא אריק צרכאן ופליג צרכאן לכלהו עלמין. ובג"כ כתיב אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. ולא לאחרא. אמר רבי שמעון רבי ספיר קא אמרת. ותו אתעריתא אחרא בכל קרבנין. בגין לאמשכא צרכאן ולאתערא צרכאן דיתברכו כלהו עלמין. בקדמיתא אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. ולא לאחרא. והשתא מן הבהמה מן הבקר ומן הלאן תקריבו את

זיו הזהר

(יג) פי' שנהנה מן הידוי והתפלה והמחשבה של השב בתשובה והכונה של הכון המקריב: (יד) זהו ההתקשרות חסד ביהו"ה. (יז) פי' הודוות תפארת במלכות. וענין ההודוות נקרא בלשון אכילה כידוע: (יח) זהו התקשרות גבורה עם נצח. וכל זאת ההתקשרות נעשה ע"י אתעריתא דלתתא ליתר קב"ה ושכינתיה.

את קרבנכם (טו) שיתקשרו כל העולמות יחדו. ויתחברו ויתברכו עליונים ותחתונים : (ג-רמח)

עוֹד אמר רבי אלעזר. באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי וגו'. למדנו כל מי שאומר תהלה לדוד בכל יום ג' פעמים. הוא בן עולם הבא. והרי אמרו הטעם כי ב' פעמים הוא חיוב על האדם. כרי להתפלל על מזון ופרנסה בכל יום. ואחד אין הוא בשביל חיוב. אלא בשביל שהוא שבח תוך התשבחות של דוד המלך. לתת עוז למקום שהוא של פתיחת ידו ובוא וראה שפרנסה אין ראוי לשאול אלא אחר התפלה שהיא פרנסת רבונו. המלך יאכל לראשונה ואח"כ יאכלו עבדיו. זש"כ באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. ואח"כ אכלו רעים. אכלתי יערי. זו תפלת מיושב. עם דבשי. זו קריאת שמע. אכלתי יערי. זו תפלת מיושב. היינו יער הלבנון. יוצ' אור ומשרתים. האופנים וחיות הקודש. כל אלה נקראים יער עצים ונטיעות אשר בו. עם דבשי. זו קריאת שמע שהיא מתיקות של הכל בכמה צופים מתוקים. שתיתי ייני. זו תפלת מעומד. מיטב יין העליון המשומר. וזהו בשלש ברכות הראשונות. עם חלבי. אלו הן שלש ברכות האחרונות. ונכללות אלו באלה (יז) עד כאן מאכל למלך. ולאחר שאכל המלך אכלו רעים למעלה. שמו ושכרו דודים למטה. וע"כ החיוב לשאול מזון ופרנסה בתפלת שחרית הוא לאחר התפלה. אבל בתפלת מנחה הוא קודם התפלה. מה הטעם. לפי שעוד לא נמצא דין הקשה בעוד שפני המלך מאירים יאמר תהלה לדוד. כי בו סדר המזון ופרנסה. אבל לאחר שהדין שורה ותולת על העולם אין הזמן ראוי לזה : (ג-רטי)

רועה הנאמן

פתח רועה הנאמן ואמר. באתי לגני אחותי כלה. זו היא **מלכות**. **ארני** [מדרגה של דוד]. אריתי מורי. זה **חסד** מדרגה של אברהם שנאמר עליו אלך לי אל הר המור. עם בשמי. זה **נצח** מדרגה של אהרן. שנאמר בו (שמות ז') ואתה קח לך בשמים ראש. והן זרוע הימנית עם ירך הימנית. וסוד הדבר (תהלים טו) נעימות בימינך **נצח**. וכנגדם הן שתי הברכות. אחת מגן אברהם. והשנית עבודה שהיא רצה. אכלתי יערי. זו **נבורה** פחד יצחק. עם דבשי. זה **קוד** מדרגה של [משה]. והן זרוע השמאלית עם ירך השמאלית. שתיתי ייני עם חלבי. [זה] **תפארת ויסוד** גוף וברית יעקב עם שלמה. אח"כ אכלו רעים שמו ושכרו דודים. י"ב שבטים בי"ב ברכות [האמצעותן]. תוספת ברכת המינים מי אוכלה. זה

את קרבנכם (טו) דיתקשרו כלו עלמין כחדא. ויתחברו ויתברכו עלאוי ותחאי : (ג-רמח)

תו אמר רבי אלעזר. באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי וגו'. תימן כל מאן דאמר תהלה לדוד בכל יום תלת זמנין. איסו בר עלמא דחמי. והא דאמר סעמא דתרי זמנין אינון חובא על צ"ג. בגין למשאל מזונא ופרנסה בכל יומא. וחד לאו בגין חובה איסו. אלא בגין שבתא גו תושבתן דדוד מלכא. למיבז תוקפא להסוא אחר דפתיחו ידוי. ותא חוי דפרנסה לא חוי למשאל אלא בתר ללותא ופרנסה דמאריה. מלכא ייכול בקדמיתא ולבתר ייכלון עבדוי. ה"ד באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. ולבתר אכלו רעים. אכלתי יערי. דא ללותא דמיושב. עם דבשי. דא קריאת שמע. אכלתי יערי. דא ללותא דמיושב. הסוא יער לבנון. יולך אור ומשרתים. האופנים וחיות הקודש. כל הני אקרון יער חילין ונליבין דביס. עם דבשי. דא קריאת שמע דאיסו מתיקו דכלא בכמה לופין מתיקין. שתיתי ייני. דא ללותא דמעומד. סיבז דיינא עלאה דאתגמר. ודא בשלש ברכות הראשונות. עם חלבי. חלין אינון שלש ברכות האחרונות. ואתכלילן חלין באלין (יז) עד כאן מיכלא למלכא. ולבתר דאכל מלכא אכלו רעים לשילא. שמו ושכרו דודים לתתא. וע"ד חובא למשאל מזונא ופרנסה בללותא דשחרית לבתר ללותא איסו. אבל בללותא דמנחה קודם ללותא. מאי סעמא. בגין דעד לא אשתכח דינא קשיא. בעוד דאנפין דמלכא כהירין יימא תהלה לדוד. דביס סדורא דמזונא ופרנסה. לבתר דדינא שריא ותלי על עלמא לאו שעתא איסו דא : (ג-רטי)

רעיא מהימנא

פתח רעיא מהימנא ואמר. באתי לגני אחותי כלה. איסו **מלכות**. **ארני** [דרגה דוד]. אריתי מורי. דא **חסד** דרגא דאברהם דאמר עליה אלך לי אל הר המור. עם בשמי. דא **נצח** דרגא דאהרן. דכתיב ביה (שמות ז') ואתה קח לך בשמים ראש. ואינון דרועא ימינא עם ירכא ימינא. וזא דמלה (תהלים טו) נעימות בימינך **נצח**. לקבליהו אינון תרין צרכאן. חד מגן אברהם. ותמינא עבודה דאיסו רלס. אכלתי יערי. דא **נבורה** פחד יצחק. עם דבשי. דא **קוד** דרגא [דמשה]. ואינון דרועא שמאלא עם ירכא שמאלא. שתיתי ייני עם חלבי. [דא] **תפארת ויסוד** גוף וברית יעקב עם שלמה. לבתר אכלו רעים שמו ושכרו דודים. י"ב שבטין צ"ב צרכאן [אמלעאן]. תוספת ברכת המינים מאן אכיל לה. הסוא

זיו הזהר

(טו) והשתא מאמעוהו כמו אח"כ. והמכוון שנאמר יהי קרבן לה' תחלה מן עבודת התחתונים. ערין יוסף דהם אח"כ השפע למטה. והוא תקיבו את קרבנכם. פי' שיבוא לכם שפע כל טוב מן השמים : (ז') כי שלש הראשונות הן כנגד אברהם יצחק יעקב. חסר נבורה ותפארת. ושלש האחרונות הן כנגד משה אהרן ויוסף. נצח הוד ויסוד. וע"י התפלה כבונה לייחד קב"ה ושכינתיה בכללות אלה כאלה דהשפיע למלכות וממנה תבוא השפע למטה :

זה שכתוב בו באתי לגני אחותי כלה : ויש מי שמחלק אותן בסוד אחר. אריתי מורי עם בשמי. גוף וברית. יצרי עם דבשי. שוק ימנית עם השמאלית. ייני עם חלבי. זרוע שמאלית עם ימנית. שהן ייני גבורה. חלבי חסד. ע"כ ר"מ : (ג-ג.)

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי וגו'. אמר רבי שמעון מהו תמתי. אלא כמו שכתוב (איכה ד) תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך. שראשי נמלא טל. מהו נמלא טל. אלא אמר הקב"ה את תחשוב שמיום שנחרב בית המקדש אני אכנס בביתי ואשב בו. לא כן. לא אכנס כל זמן שאת בגלות. הרי לך כימן. שראשי נמלא טל. השכינה היא בגלות. שלימות שלה וחיים שלה הוא מלך. והוה יודך היא ואן. והשכינה היא היא שאינה במספר מלך. אלא יודך היא ואן צולות האותיות למספר מלך. הוא המלא להשכינה מן המצין של כל מקורות העליונים : (ת"ז תקן א.)

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחותי וגו'. פתח זקן ההוא ואמר אני ישנה ולבי ער. אני ישנה ממה שאהבי התרחק כגני. ולבי ער. כאשר יבא אלי. משל לכלה שהיתה נשואה לזתן והתרחק ממנה. נפלה על ערש דודי ונאספו כל הרופאים אצלה. ולא יכלו לדעת מחלתה. רופא קטן היה שם שהיה מבין בהרופק. בעשרה מיני דפיקים שצריך הרופא להסתכל בהם. שהם כנגד עשר האצבעות. ולא היו מבינים במחלתה אלא הוא. כי הרבה משקאות וריחות טובים מתפוחים שנאמר בהם וריח אפן כתפוחים. והובא משקאות מעסים רמונים היו משקים לה רופאים אחרים ולא היו מועילים לה. עד שבא זה רופא הקטן. הסתכל בדופק שלה. והיא היתה מכרת ברופא הזה ואמרה לו. קול דודי דופק (יה) והוא אמר לה. פתחי לי. פתחי לאותי שהוא עשרה מיני דפיקים. קול דודי דופק. זה הן דופק על השער בששה פרקים של הזרועות. וסוד הדבר ידיו גדולי זהב ממולאים בתרשים. בתרי ש"ש. בשתי זרועות יש ששה פרקים שראשי נמלא מלך. סוד הדבר הוי"ה אחר צולה למספר מלך : (ת"ז תקן טט)

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי וגו'. פתח רבי חייל ואמר. אני ישנה. אמרה כנסת ישראל בגלות דמלרים. דהו בני בשעבוד דקשיו. ולבי ער. לנשרא להו דלא ישתילון בגלותא. קול דודי דופק. דא קב"ה דאמר (שמות ו) ואזכר את בריתי. פתחי לי פתח כחדורא דמחשא. ואנא אפתח לך תרעין עלאין. פתחי לי אחותי. דהא פתחא לאעלא לי בך הוא. דלא יעלון לגבאי בני אלא בך. אנת הוא פתחא לאעלא לי. אי את לא תפתח פתחך הא אנת פגיר דלא ישכחון לי. בג"כ פתחי לי. לי ודאי. וע"כ

סווא דלתמר ציה באתי לגני אחותי כלה : ואית דפליג לון ברורא אחרא. אריתי מורי עם בשמי. גוף וברית. יצרי עם דבשי. שוקא ימינא עם שמאלא. ייני עם סלבי. זרועא שמאלא עם ימינא. דאיוני ייני גבורה. חלבי חסד. ע"כ ר"מ (ג-ג.)

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי וגו'. אמר רבי שמעון מהו תמתי. אלא כמה דכתיב (איכה ד) תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך. שראשי נמלא טל. מהו נמלא טל. אלא אמר קב"ה אנת חשיבת דמיומא דאתחריב בי מקדשא אעלא דביתא דילי ואעלא דישובא. לאו הכי. לא אעלא כל זמנא דאנת בגלותא. הא לך סימנא. שראשי נמלא טל. היא שכינתא בגלותא. שלימו דילה וחיים דילה אינו מלך. ודא אינו יודך היא ואן. ודא אינו שכינתא דלא מחושבן מלך. אלא יודך היא ואן דסליקו לתוון לחושבן מלך. אינו מליא לשכינתא מנביעו דכל מקורין עלאין : (ת"ז תקינא קדמא)

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחותי וגו'. פתח האי סבא ואמר אני ישנה ולבי ער. אני ישנה מרחימאי דאתרחק מני. ולבי ער. כד איתא לגבאי. משל לכלה דהוה נשואה לתתן ואתרחק מינה. נפלת בזי מרעא ואתכנסו כל אסיין לגבא. ולא הו יכלין למיכדע מרעא דילה. אסיא קרעא הוה תמן דהוה אשתמודע בדפיקו. בעשר מיני דפיקין דבעי אסיא לאסתכלא בהון. לקבל עשר אלבען. ולא הו אשתמודעאן במרעא דילה אלא אינו. דכמה משקין וריחין פבין מתפוחין דלתמר בהון וריח אפך כתפוחים. וכמה משקין מעסים רמונים הו משקין לה אסיין אחרתין ולא הו מהניין לה. עד דאתא האי אסיא קרעא. אסתכל בדפיקו דילה. ואיני אשתמודעת באסיא דא ואמרת ליה. קול דודי דופק (יה) ואיני אמר לה. פתחי לי. פתחי לאת דא אינו עשר מיני דפיקו. קול דודי דופק. דא הן דפיק לתרעא בשית פרקין דדרועין. ורוא דמלה ידיו גלילי וסב ממולאים בתרשים. בתרי ש"ש. בתרין דרועין אית שית פרקין. שראשי נמלא מלך. רוא דמלה הוי"ה אחר דסליק לחושבן מלך : (ת"ז תקינא טט)

אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי וגו'. פתח רבי חייל ואמר. אני ישנה. אמרה כנסת ישראל בגלותא דמלרים. דהו בני בשעבוד דקשיו. ולבי ער. לנשרא להו דלא ישתילון בגלותא. קול דודי דופק. דא קב"ה דאמר (שמות ו) ואזכר את בריתי. פתחי לי פתח כחדורא דמחשא. ואנא אפתח לך תרעין עלאין. פתחי לי אחותי. דהא פתחא לאעלא לי בך הוא. דלא יעלון לגבאי בני אלא בך. אנת הוא פתחא לאעלא לי. אי את לא תפתח פתחך הא אנת פגיר דלא ישכחון לי. בג"כ פתחי לי. לי ודאי. וע"כ

דיו הזהר

(יה) אפשר לפרש הכוון של אסיא קרעא שהוה צדיק הרור שהוא ענו וקטון בעיני עצמו כדכתיב והאיש מצה ענו מאד ובדאי שהשכינה הקדושה יש לה היכרות עם צדיק תוה. והוא סביר אליה תחומין שהקב"ה מתגעגע אליה ומצפה על הוכן שתהיה ראויה לגאולה השלימה.

וע"כ דוד כאשר חפץ ליכנס אל המלך אמר (תהלים קיח)
 פתחו לי שערי צד"ק אבא בם אודה יה. זה השער
 לה. זה הוא הפתח בודאי ליכנס אל המלך. זה השער
 לה. למצא אותו ולהדבק בו. וע"כ פתחי לי אחותי
 רעייתי יונתי תמתי וגו'. בשביל' להזדווג עמך ולהיות
 עמך בשלום לעולם: (ו"ג אמר זה)

אמר רבי שמעון כשמגיע השעה להאיר השחר.
 נצשה חשכות ונשחר האור ושהרות נמצאת. בכן
 מתחברת אשה בבעלה. שלמדנו אשה מספרת עם
 בעלה. לספר עמו ונכנסת להיכלו. אח"כ כאשר
 מתחיל השמש לעלות נעשה אור. כאשר בא הליל
 ומעביר את האור. אז כל השערים נסגרים. חמורים
 נוצרים וכלבים נובחים. בחצות הלילה מתחיל המלך
 (לקרות) לקום והמטרונה מתחלת לומר. בא המלך
 ודופק על שער ההיכל ואומר. פתחי לי אחותי רעייתי
 יונתי תמתי וגו'. ואז הוא משתעשע עם נשמות
 הצדיקים. אשרי חלקו מי שנתעורר באותו הזמן
 בדברי תורה. ובעבור זה כל אותן בני היכלה של
 המטרונה כלם מבקשים לקום בזמן ההוא לשבח
 להמלך. כלם משבחים לפניו. והשבח שצולה מזה
 העולם שהוא רחוק ביותר. זאת תכון לפני הקב"ה
 יותר מהכל. כאשר יעבר הלילה ובא הבקר נעשה
 חשכות ושחרות. אז המלך והמטרונה בסוד של חדוה.
 ונותן לה מתנות ולכל בני היכלה. אשרי חלקו מי
 שהוא באותו מנין: (ב-מו)

שראשי נמלא טל וגו'. אמר רבי שמעון מאותו
 הטל יתעוררו המתים לעולם הבא. שנאמר
 (ישעי' לו) כי טל אורות טלך. אורות. זה אור הלבן
 של הקדמון. ומאותו הטל מתקיימים קדושי עליונים.
 והוא המן שטוחנים לצדיקים לעולם הבא. ונוסף אותו
 הטל לשדה התפוחים הקדושים (ט) זש"כ (שמות ט)
 ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחוספס.
 ומראה של אותו הטל הוא לבן. כדמיון אבני הבדלה.
 שנראים כל הגונים בתוכה. כמו שנאמר ועינו כעין
 הבדלה: (ג-קמח)

וע"ד דוד כד בעי לאעלא למלכא אחר (תהלים קיח)
 פתחו לי שערי צד"ק אבא בם אודה יה. זה השער
 לה. זה הוא פתחא ודאי לאעלא למלכא. זה השער
 לה. לאשכחא ליה ולתדבוקא ביה. וע"ד פתחי לי אחותי
 רעייתי יונתי תמתי וגו'. בגין לאזדווגא עמך ולמחוי
 עמך בשלם לעלמין: (ו"ג אמר זה)

אמר רבי שמעון בשעתא דבעי לאתהירא לפרא.
 אתהשך ואתקדר כהורא וקדוהא אשתכח. כדון
 אתחברת אתהא בצעלה. דתינן אשה מספרת עם
 בעלה. למשתעי בהדיה ועאלת להיכליה. לבתר כד
 בעי שמא למיעל אתהירא. כד אתת לילא
 ונעלת ליה. כדון כל תרעין סתימין. חמורין
 נוערין וכלבין נבחין. כד אתפלג לילא שארי מלכא
 (למקרי) למיקס ומסרויתא לומר. אחי מלכא
 ואקיס לתרעא דהיכלא ואמר. פתחי לי אחותי רעייתי
 יונתי תמתי וגו'. וכדון אשתעשע בנשמתהון
 לדקיותא. זכאה חולקיה דהסוא דאתער בהאי זמנא
 במלי דאורייתא. בגין דא כל אינון בני היכלא
 דמסרויתא כלשו בעיין למיקס בהסוא זמנא לשבחא
 למלכא. כלשו משבחן קמיה. ושבחא דסליק מהאי
 עלמא דא דאיהו רחיק יתיר. דא ניחא ליה לקב"ה
 יתיר מכלא. כד אסתלק לילא ואחי לפרא
 אתהשך ואתקדר. כדון מלכא ומסרויתא ברזא בהדוה.
 ויהיב לה מתנן ולכל בני היכלא. זכאה חולקיה מאן
 דאיהו במינא: (ג-מו)

שראשי נמלא טל וגו'. אמר רבי שמעון מהסוא
 קלא יתערון מתויל לעלמא דאתי. דכתיב
 (ישעי' לו) כי טל אורות טלך. אורות. כהורא חוורתא
 דעתיקא. ומהסוא קלא מתקיימין קדישי עליונים.
 והוא מנא דשחין ללדיקיא לעלמא דאתי. ונסיף הסוא
 קלא לחקלא דתפוחין קדישין (ט) הס"ד (שמות ט)
 ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחוספס.
 וכיון דהסוא קלא חוור. כהאי גוונא דלכנין דדולחא
 דאתחזיא כל גוויין בגויה. כמה דכתיב ועינו כעין
 הבדלה: (ג-קמח)

עוד אמר רבי שמעון בוא וראה גודל רחמנותו של הקב"ה אצל כנסת ישראל. הה"ד פתחי לי אחותי רעייתי וגו'. פתחי לי פתח של תשובה למען תזכי לכל טוב שבעולם. שראשי נמלא טל. זהו ראש העולם קוצותי רסיסי לילה. זהו קצה העולם. כלומר ראש העולם וקצהו מלאתי כל טוב בשבילך. ואתה לא פתחת לי באותו זמן. ולאחר כך כשהעיק לך מה כתיב. קמתי אני לפתוח לדודי ודודי חמק עבר נפשי יצאה בדברו: ד"א קמתי אני לפתוח לדודי. זו היא הנשמה אצל הגוף. בעוד שהנשמה בגוף אין האיש רוצה להעיר דרכי התשובה. דאמר רבי פנחס בשעה שהנשמה רוצה לצאת מן הגוף מתחרט האיש למה לא שב בתשובה עד שיוצאת מן הגוף. ונשאר הגוף ככלי אין חפץ בו. וא"ר פנחס כל שבעת הימים נפשו מתאבלת עליו ואומרת קמתי אני לפתוח לדודי. ידע האדם שבעוד שהנשמה בגוף והגוף עומד בכחו. זו היא תשובה טובה ולא בשעה שאינו יכול לחטא. משל למה הדבר דומה. לאדם היושב על שלחנו והוא רעב ותאב לאכול. ובעוד שהוא אוכל בא עני. עמד על הפתח ושאל ממנו להאכילה. ולא החזיר לו פנים. הלך העני בפחי נפש. לאחר שעה הגישו לפניו עוד לאכול. ואכל עד שנתמלא בטנו מכל. כיון שראה שאינו יכול לאכול עוד אמר תנו השיריים לעני. היה חכם אחד עומד אצלו אמר לו. שוטה אילו יכולת לאכול עוד לא היית נותן לעני. עכשו שאין בך כח לאכול יותר אתה רוצה ליתן השיריים לעני. כך הוא האדם בעולם הזה הולך בהכליו רעב ותאב לתאוות גופו ולהרויח ממון. בא העני הוא יצר הטוב ושואל ממנו בבקשה שיחזור בתשובה ויעסוק בתורה. והוא אינו רוצה

זיו הזהר

(ט) זה עולם המלכות והגן עדן. וכיון שהמן ירד במקום המל נאמר בו ותעל שכבת הטל
 14 5

רוצה. לאחר זמן כשתופסין אותו בקולר ורואה שאינו יכול להרויח יותר אומר לחזור בתשובה. והקב"ה אומר לו. שוטה עכשו שאינך יכול להרויח יותר אתה אומר שתחזור בתשובה. ואילו יכולת להרויח עוד לא היית חוזר בתשובה. ובעוד כך יוצאת נשמתו ממנו. אריב"ל למה לן כל כך. על זה כתוב (קהלת יב) וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה וגו' : (י"ח פ"ד)

פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר וגו' בקשתיהו ולא מצאתיהו וגו'. א"ר יהודה מה כתוב למעלה אני ישנה ולבי ער וגו'. אמרה כנסת ישראל אני ישנה ממצות התורה בזמן שהלכתי במדבר. ולבי ער. ליכנס לארץ לקיים אותן. שהרי בארץ נמצאות כל מצות התורה. קול דודי דופק. זה משה שהוכיח להם לישראל בכמה תוכחות בכמה מריבות. שנאמר אלה הדברים וגו' (דברים ט) ממרים הייתם וגו'. ובחרב הקצפתם וגו'. וזש"כ דופק. ועל כל זה שמה הוכיח להם לישראל היו כל דבריו באהבה. שנאמר (דברים י) כי עם קדוש אתה לה' אלהיך ובך בחר ה' אלהיך להיות לו לעם וגו'. (שם יד) בניג אתם לה' אלהיכם. (שם ד) ואתם הדבקים בה"א. ועל כן (שם יז) ושמתם בקול ה' אלהיך. (שם ז) כי מאהבת ה' אתכם. וזש"כ פתחי לי אחותי רעיתי. מה כתוב אחריו. קמתי אני לפתוח לדודי. פתחתי אני לדודי. אמרו ישראל בעוד שהיינו מוכנים ליכנס לארץ. ולקבל אותן מצות התורה על ידי משה. מה כתוב ודודי חמק עבר. שנאמר (דברים יד) וימת שם משה עבד ה'. בקשתיהו ולא מצאתיהו. שנאמר ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. קראתיו ולא ענני. שלא היה דור כדורו של משה. שהקב"ה שמע לקולם ועשה להם נסים ונפלאות כמו שעשה על ידי משה: ר' יצחק אמר קמתי אני לפתוח לדודי. זה הקב"ה בימי משה. שכל ימיו לא חפץ שמלאך ושליח ינהג עמו. שנאמר (שמות יג) אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה. אשרי חלקו של משה שהקב"ה הסכים לרצונו. ודודי חמק עבר. בימי יהושע שנאמר (יהושע ה) לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי. בוא וראה משה היה שומע קול הקדוש של מלך העליון ולא נזדעזע. וכל שכן מלאך שלא חפץ לקבלו. לאחר שמת מה כתוב. ויאמר לא כי אני שר צבא ה'. וכתוב ויפול יהושע על פניו ארצה. עתה באתי. בימי משה רבך באתי ולא קבל אותי. באותה שעה הבינו ישראל שבחו של משה. בזמן שהוא בקשו ישראל להקב"ה ולא נודמן להם כמו בימי משה. וזש"כ בקשתיהו ולא מצאתיהו וגו' : (ג-ד)

פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר וגו' בקשתיהו ולא מצאתיהו וגו'. א"ר יהודה מאי כתיב לעילא אני ישנה ולבי ער וגו'. אמרה כנסת ישראל אני ישנה מפקודי אורייתא בזמנא דלויגלא במדברא. ולבי ער. לאעלא לארעא למעבד להו. דהא בארעא משתכחין כל פקודי אורייתא. קול דודי דופק. דא משה דלוכח להו לישראל בכמה ויכווחן בכמה קמטין. דכתיב אלה הדברים וגו' (דברים ט) ממרים הייתם וגו'. ובחרב הקצפתם וגו'. ה"ד דופק. ועל כל דא דמשה לוכח להו לישראל הו כל מלוי ברחימותא. דכתיב (דברים י) כי עם קדוש אתה לה' אלהיך ובך בחר ה' אלהיך להיות לו לעם וגו'. (שם יד) בניג אתם לה' אלהיכם. (שם ד) ואתם הדבקים בה"א. ועל דא (שם יז) ושמתם בקול ה' אלהיך. (שם ז) כי מאהבת ה' אתכם. ה"ד פתחי לי אחותי רעיתי. מאי כתיב אבתריה. קמתי אני לפתוח לדודי. פתחתי אני לדודי. אמרו ישראל בעוד דהוינן זמנין למיעל לארעא. ולקבלא אינון פקודי אורייתא על ידוי דמשה. מאי כתיב ודודי חמק עבר. דכתיב (דברים יד) וימת שם משה עבד ה'. בקשתיהו ולא מצאתיהו. דכתיב ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. קראתיו ולא ענני. דלא הוה דרס כדרס דמשה. דקב"ה שמע לקליהון ועבדו להו נסין ונימוסין כמה דעבדו על ידוי: רבי יצחק אמר קמתי אני לפתוח לדודי. דא קב"ה בזמני דמשה. דכל יומיו לא בעא מלאכא ושליחא לדברא עייה. דכתיב (שמות יג) אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה. וזכא חולקיה דמשה דקב"ה אסתכס לרעוטיה. ודודי חמק עבר. בזמני דיהושע דכתיב (יהושע ה) לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי. תא חזי משה הוה שרע קלא קדישא דמלאכא פלאה ולא אודעו. וכל שכן מלאכא דלא בעא לקבליה. בחר דכתיב מאי כתיב. ויאמר לא כי אני שר צבא ה'. וכתיב ויפול יהושע על פניו ארצה. עתה באתי. בזמני דמשה רבך אתינא ולא קבלני. זיה שעתא ידעו ישראל שצחא דמשה. צההוא זמנא בעו ישראל לקב"ה ולא אודמן להו כמה בזמני דמשה. ה"ד בקשתיהו ולא מצאתיהו וגו' : (ג-ד)

השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני. תנן התם אמר רבי יהודה מצינו ששלשה משמרות של בלילה. ובכל אחד ואחד יש ענין של הקב"ה באדם. כאשר נשמתו יוצאת ממנו ונשאר אותו גולם של הגוף ישן על מטתו. אז תעלה נשמתו בכל לילה לפני הקב"ה. א"ר יצחק אם נמצאת זכאי שמחים שם צמה. ואם לא דוחים אותה החוצה. ואמר רב יהודה אמר רב מה דכתיב השבעתי אתכם בנות ירושלים וגו'. א"ר פנחס אר"י הנשמה אומרת לאותן הנשמות הזוכות ליכנס לירושלים של מעלה. והן הנקראות בנות ירושלים. על שזוכות ליכנס שמה. ולפיכך הנשמה אומרת להן. השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי. זה הקב"ה. רב אמר זה זיו אספקריא של מעלה. מה תגידו לו. שחולת אהבה אני. מפני אותה התשוקה והחמדה שהמדתי בעולם לכל. לפיכך אני חולת. רבי יהודה אמר מפני אותה האהבה שאוהבת הנשמה לגוף [לפיכך אני חולת]: (מדינא א-ב)

סוד זמן קץ האחרון של לא זכר בעתה.

רועה הנאמן

השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי
 מה תגידו לו שחולת אהבה אני. אמר
 רועה הנאמן הנה נצרך לרופא לדעת בכמה מדרגות
 נתעלה הדופק של אותו החולה בגלות אדום. שנאמר
 עליו שחולת אהבה אני. שהרי כמה רופאים התאספו
 עליו לדעת קץ מחלתו על ידי דפיקים האלה. ולא
 היה אחד מהם שיוכל להכיר בהם. כי הדופק של זה
 החולה אין כל רופא בקי להכיר בו. שיש דפיקים
 של קשר"ק קשר"ק קר"ק. שאמר הנביא עליהם (ישעי' כו)
 כמו הרה תקריב ללדת תחיל תועק בחבליה. וכל
 עשרה שופרות נכללים בשלשה שסימנם קשר"ק. שהוא
 תקיעה שברים תרועה. תקיעה כורה אריכת הגלות.
 שברים סוף הגלות. תרועה בה תבא הגאולה. שהיא
 מורה על צרה אחר צרה שאין ריוח בין זה לזה. כי
 בודאי כיון ששאר האומות מעכבים לישראל בגלות.
 הדחק שלהם מקרב לנו הגאולה. אף כך במהירות
 הדופק זה אחר זה תצא נפש האיש. לאחר שאין
 הפסק בין זה לזה. קשר"ק קשר"ק קר"ק זהו עושה
 קשר. תקיעה שברים תרועה. שיתבטל בו השקר מן
 העולם. שעל זה השבועה (שמות יז) מלחמה לה' בעמלק.
 ויתעורר בעולם שיר פשוט כפול ומשולש ומרובע.
 שהוא האותיות שלו עולות עשר. **י יה יהו יהוה**
ע"ב. בזמן ההוא ובכ"ן צדיקים יראו וישמחו וישרים
יעלוו וחסידים ברנה יגלו. בתוספת אלף שתיאת.
התחלת הגלות בשנת עק"ב הרב ביהמ"ק. ואחרית
הגלות עד השלמת רע"ב יהיה ער"ב. זש"כ (שם טו)
ער"ב וידעתם כי ה' הוציא אתכם וגו'. (בראשית מד) כי
שבדך ער"ב את הנער וגו' : [זכריה יד] והיה לעת
ער"ב יהיה אורן : (ג-ריט)

רעיא מהימנא

השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי
 מה תגידו לו שחולת אהבה אני. אמר
 רעיא מהימנא כען לריך אסיא למנדע בכמה דרגון
 אסתלק דפיקו דהסוף חולס בגלותא דאדום. דאתר
 עליוס שחולת אהבה אני. דהא כזס אסיין אסתכשו
 עליוס למנדע קץ דמרעא דליוס באלין דפיקין. ולא
 הוס חד מנייסו דאשתמודע צסון. דדפיקו דהסוף
 חולס לא כל אסיא צקי לאשתמודע ציה. דלית דפיקין
 דקשר"ק קשר"ק קר"ק. דלמר נביא עלייסו (ישעי' כו)
 כמו הרה תקריב ללדת תחיל תועק בחבליה. וכלו
 עשר שופרות כלילן בתלת תחילן דליוס דאיוס
 תקיעה שברים תרועה. תקיעה אריו אריו דגלותא.
 שברים קריבו דגלותא. תרועה ציה ייתי פורקנא. דלחוי
 דוחקא בתר דוחקא ולית רווחא צין דא דא.
 דודאי כיון דשאר עמין מעכבין לון לישראל בגלותא.
 דוחקא דליוסן מקרב לון פורקנא. לוף סכי מסירו
 דדפיקו דא בתר דא ציה כפיק נפשא דבר נש. בתר לית
 ריוח צין דא דא. קשר"ק קשר"ק קר"ק איוס דשוי
 קשר. תקיעה שברים תרועה. דלאתער ציה שקר מן
 עלמא. דציה איוחא (שמות יז) מלחמה לה' בעמלק.
 ויתער בעלמא שיר פשוט כפול ומשולש ומרובע.
 דליוס סליק אסון דליוס עשר. **י יה יהו יהוה**
ע"ב. בהסוף זמנא ובכ"ן לדיקים יראו וישמחו וישרים
יעלוו וחסידים ברנה יגלו. בתוספת אלף שתיאת.
קדס דליוס עק"ב חרב צי מקדשא. ולבתר
דליוס עד תשלום רע"ב יסיה ער"ב. הס"ד (שם טו)
ער"ב וידעתם כי ה' הוציא אתכם וגו'. (בראשית מד) כי
שבדך ער"ב את הנער וגו'. [זכריה יד] והיה לעת
ער"ב יסיה אורן : (ג-ריט).

ובוהר

ובוהר

זין הוהר

ברשות אל איום ונורא. אשר עמיה שריא נהורא אכאר דברי רעיא מהימנא כמורא ובנקשת כליה מאת גותן זאת התורה. הנח
 לפעריג שבוננת רעיא מהימנא היא שהגרות אפשר להמשך י"ט מאות שנה עד שתגיע תוספות שבת של אלף הששי כי
 א"ף השביעי נקרא שבת. זמן תוספות הוא רע"ב שנה קודם השבת. לפי שהחורבן נתקדם עק"ב שנה לפני אלף החמישי בענין תוספות.
 כי עיקר גורת הגלות היא על אלף החמישי כידוע בסוד הכתוב כל היום דהו. שנהפך מן הויד דררה ולפיכך בתר דיליה. פי אחר
 גורת הגלות. בהגיע לתשלום רע"ב שנה אשר ישארו מן אלף הששי יהיה נחשב זה הזמן לתוספות שבת שבו תהיה גאולה השלמת
 של בעתה ויתקיים הפסוק. ער"ב וידעתם כי ה' הוציא אתכם. וזה חסד של הקב"ה כי אם לא הקדים החורבן קע"ב שנה לא ה'י
 נשאר אחר י"ט מאות שנה שנות גאולה אלא מאה שנה לתוספות שבת שהן פחות מעט מן ג' שעות. כפי החשבון יזמו של הקב"ה
 אלף שנה. אבל כיון שהקדים החורבן קע"ב שנה נשאר על תוספות שבת רע"ב שנה. שהן ר"ן שנה לשש שעות ש" ערב שאהר חצות
 היום ועוד כ"ב שנים קודם וכן הערב של חצות היום. והו חסד של דברי רעיא מהימנא שתקיעה שברים תרועה יזמו על ימי הגלות.
 תקיעה על אריכת הגלות. ושברים תרועה גנוחי נח וילידי ילידי היינו על הצרות הרושקות לישראל בגלות כמו הדפק של החולה והיינו
 סוד הכתוב. הדפקם יום אחד ומתו כל הצאן קרשים הם ושלום. והו שאומר. תרועה ביה ייתי פורקנא. פי לאחר תש"ס שנות הגלות
 של מספר תרועה שהיא אחר מספר שנות הגלות של תקיעה ושברים. או תתחיל להתנוצץ פורקנא. שיתחילו חבלי משיח ומלחמה
 לה' בעמלק להעביר השקר מן העולם שהיא שליטת עמ"ק ע"י הגלות של קשר. היינו ע"י שנות הגלות של מספר תקיעה ושברים
 תרועה הנמונות כתיבת קשר. וכל השרים של עמלק אשר בשמים עם כל המלכים שלו אשר על הארץ תהי' להם ירידה והעברה מעט
 מעט וצריך לדעת שכן הוא החשבון. המספר של תקיעה ושברים תרועה הוא ח"י מאות וח"י שנה. והיה זה בשנת תר"ם לאלף
 הששי ושאר פ"ב שנות חבלי משיח ע"י י"ט אליו חסד להיות כהן פ"חמה לה' בעמלק כבת התנוצצות של הארת שם הויה ביה
 בדרך פשוט כפול משולש וסרובע שיעולה ע"ב ועם מספר עשר האותיות שלו עולה פ"ב ביה י' יהו יהוה. ואחרי ככלות י"ט
 מאית שנות הגלות בשנת תשכ"ח לאלף הששי ישאר ע"ב שנה מן מאה השמינית כמגון בכ"ן. והו דברי הוהדיק שברמו ואמר
 שאו יתיקים ובכ"ן צדיקים יראו וישמחו וכל בתוספות אלף שתיאת. היינו בתוספות שבת. ועד תשלום רע"ב יהיה ער"ב פי שער
 השלום רע"ב שנה מן האלף הששי. שכל זה יחשב לזמן תוספות שבת יהיה הער"ב של הגאולה הנגזר בהפסק ער"ב וידעתם כי ה'
 הוציא אתכם וגו'. והפסקו כי עבדך ער"ב את הנער וגו'. ואני מוסיף הכתוב (זכריה יד) והיה לעת ער"ב יהיה אור. לכל בני ישראל.
 ועוד

ובוהר חדש פרשת בלק על הפסוק אראנו ולא עתה וגו'. איתא. בכה רבי שמעון ואמר אוי שהגלות יתמשך. ומי יוכל לסבלו. כמה קשה הדבר והזמן ארוך. כמה צרות על צרות עתידים לשונאי ישראל בגלות. וכמה ישלטו חיות הפראות. וכמה ישאגו לטרוף טרף ישראל בכל זמן וזמן עד קץ הימים. לסוף קץ הימים לפי שעות היום. בזמן זריחת השמש מן יום הששי. בעת שיזדמנו לפי מספר השנים של יובל ושמיטה יחדו. שהיא רע"ד מן יום הששי. עתיד קול אחד להתזרר מן רום רוממות הרקיעים. וכך יאמר. אילתי. אהובה היית לי מן ימים הראשונים ונשכחת ממני. אהבה קדמוניה היה לי עמה. וזכר אני שהחותר של צורתה היה חקוק על לבי. והיה חקוק על זרועי. והיה התגברות עזה בתוך אהבתה. ורשפי שלהבתה בערו בקרבי. בזמן ההוא יתגבר הקב"ה ויפייס לאילתו בכמה פיוסים. ויחזיק בח ויקימה מצפר. הוא ולא אחר:

ובוהר חדש פרשת בלק על הפסוק אראנו ולא עתה וגו'. איתא. בכה רבי שמעון ואמר ווי דגלותא לתמשך. ומאן יכול למסבל ליה. כמה קשיא מלה ולריך וימנא. כמה עלקו על עלקו זמינו לשנאיהו דישראל בגלותא. וכמה ישלטון חיותא. וכמה ישאגון למיטרף טרפין דישראל בכל זמנא וזמנא עד סוף יומיא. לסוף יומיא כפוס שעתא דיומא. בעידן די זרח שמשא מן יומא שתיתא. בשעתא דיוזדמון לפוס מיין שנין דיוכל ושמסה כחדא. דליטו רע"ד מן יומא שתיתא. ומינא קלא חדא לתערטא מרוס רומי רקיעין. וכן יאמר. אילתי. רחומא סות לי מן יומין קדמאי ולתנשיאת מינאי. רחומין קדימין סו לי כהדס. אדכרנא דחומא דדיוקסא סוס חמיס על לבאי. וסוס חמיס על דרועאי. וסוס תקיף בנו רחמו דילס. ורשפי שלטונה מוקדין בנוי. זיס זימנא יתחקק קביס ויפייס לאילתיס בכמה פיוסין. ויתחקק כס ויקיס לס מעפרא. איסו ולא אחרא:

ו.

ר' ירד לגנו לערוגת הבשם לרעות בגנים וללקוט שושנים. אמר רבי ישמעאל הרי למדנו שאין בית דין שלמעלה דנין את האדם עד שיהי' בן עשרים שנה. ובית דין שלמטה מן י"ג שנים ולמעלה. והרי אנו רואים עלם שאינו עוד בן עשרים והוא טוב וקורא ושונה ומת. מי הוציאו מן העולם. אפשר תאמר שבחטא אביו מת. לא. שהרי הוא לאחר י"ג שנה. ואפשר תאמר בחטאו מת. הלא אינו עוד בן עשרים שנה. א"ר יהודה משל למה"ד למלך שהיה לו פרדס. יום אחד נכנס לטייל באותו פרדס וראה שושנים קטנים צומחים בתוכו. והיה עולה ריחם לפניו שאין כמותן בעולם. אמר המלך אם עכשו כשהם קטנים כך. כשיגדלו על אחת כמה וכמה. לאחר ימים נכנס באותו פרדס. והיה חושב שימצא אותן השושנים שנתנו ריח בתחלה כשהיו לחים וטובים עם עלים גדולים וטובים ויהנה מהם. כיון שהשגיח בהם ראה שהם יבשים בלי ריח. כעס ואמר אילו בתחלה כשהיו לחים וטובים ומעלים ריח לקטתים הייתי נהנה מהם. עכשיו במה אהנה הלא יבשים

ויו הוהר

עוד אני יהודה הקמן נתן בזה סימן של משלות היונה מן חגיגה לאחר המבול משלות הראשון רמו על גלות ככל על שנה. ואחר שלא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשוב אליו תיכף. ומשלות השני רמו על גלות ארום ותשוב אליו לעת ער"ב. וזה דבר המוכן כודאי שכאם יזכו ישראל תהי' הנאולה קודם באופן של אחישנה. גם יכול להות שיעי' חכמי גדולים ורעים מאד תתקדם הנאולה כמו שחשב חקביה לעשות את הקץ במצרים:

עלתה אפרש דברי הרה שאומר שזמן קץ האחרון הוא לסוף יומיא כפום שעתא דיומא בעידן די זרח שמשא מן יומא שתיתא בשעתא דיוזדמון לפוס מנין שנין דיוכל ושמסה כחדא דאיהו רע"ד מן יומא שתיתא וכו'. הנה כל מבין יבין דכריו דהיינו דך כדברי הרעיא מהימנא. ומה שאומר לסוף יומיא כפום שעתא דיומא בעידן די זרח שמשא מן יומא שתיתא כונתו על עת הצהרים לפי החשבון שיגמו של הקב"ה הוא אלף שנים. ומה שאמר בשעתא דיוזדמון לפוס מנין שנין דיוכל ושמסה כחדא דאיהו רע"ד. הוא כונתו ששומה וברורה כי יוכל ושמסה נימטריא של שניהם הוא רע"ד. והמבין יבין. ומה שאמר מן יומא שתיתא. כונתו על השנים הנותרות מן יומא שתיתא שהוא אלף הששי והיא שנת ר"לכ"ו. ומה שהזכיר מתחילת עם הרי"ם ומקדים הקץ ב' שנים י"ד כונתו שהנאולה תתחיל ב' שנים קודם ותתמשך להגמר כשימיות ב' שנים עד רע"ב. או אולי חושב וכן התרכן ב' שנים קודם. דהיינו מהתחלת המלחמה של התרכן. כי יש דעות שונות בחשבון וכן התרכן ויש שמאחרים התרכן ב' שנים והוא לפי החשבון שהתרכן היה בשנת תתכ"ז באלף הרביעי. אבל ב' החשבונות מורים על י"ג מאות וזמן הגלות והמתקן כד"ה (שפ"ד) במקום [רע"ד] במחילת כבודו לא הכין כונת הוהר ושכח תכלית הירד שנה שעבר יעקב אבינו אצל לבן הארמי. והמבין יבין כירור הדברים. והאל המוכיב י"ז על שאני מגלה סוד. כי באת העת לחוק ידים רפות וזכרים כושלות לאמין. והאמנם שיש כמה דעות שהנאולה האחרונה תהי' על פי דרך השבע. אבל נאולה השלימה תהי' רק באופן המוכא בוהר תרש. דכיה זמנא יתחקק קביה ויפייס לאילתיה. דהיינו בגסת ישראל. בגמת פיוסין. ויתקוף בה ויקיס לה מעפרא. ולא שתקיס מעצמה. איהו ולא אתרא. הוא ולא אחר. ויהי רצון שזוכה לראות כבוא לציון גואל צדק כשהרה בימינו אמן:

אנכי ראוי להעיר כאן בענין תחיית המתים. שכפי הנזכר בזה"ק באיזה מקומות נראה שזמן תחיית המתים יהיה בשנת הארבעים אחר ביאת הכשיח ולפי זמן הנאולה הנזכר לעיל ראוי להיות תתה"ם בשנת תשס"ח אבל בספר הקדוש אור החיים שער הוזה"ק בסדרה שמת דף ר"ז של דפי הוזה"ק מביא בשם הרמ"ק וצ"ל בקבלה שתחיית המתים תהיה בשנת ת"ת באיף ראשי זצ"ק ע"ת. אבל י"ד כונת הוזה"ק שארבעים שנה אחר ביאת המשיח תחיית המתים במשיחות כמות כמות של גדולי הדור. וגם הם ימיו מתים במשענתם אשר בידם מעט מעט כידוע דרשת חז"ל. ויומשך עד שנת ת"ת שאז תהיה תחיית המתים הכללית ואז תגמור התחיה שרבים מישיני אדמת עפר יקיצו כעננים לחיי עולם:

יבשים הם. לשנה האחרת נכנס המלך בפרדס וראה שושנים קטנים שנותנים ריח. אמר המלך לקטו אותן עכשיו ואהנה מהן קודם שייבשו. כך הקב"ה רואה בני אדם קטנים שנותנים ריח. והכל גלוי לפניו ורואה שצתיים להרשיע ויהיו חשובים כקש יבש. מקדים להם חסד כדי ליהנות מהן בגן עזין. ועכשיו כשהם צדיין טובים מסלקם מן העולם הזה. ליתן להם שכר טוב בעולם הבא. הה"ד אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים. המנהיג עולמו כענין שושנים. וכתוב דודי ירד לגנו לערוגת הבושם לרעות בגנים וללקוט שושנים. דודי. זה הקב"ה. כמ"ש דודי לי ואני לו הרועה בשושנים. ירד לגנו. זה גורן הרקיע שצומד כגורן. לרעות הבשם. זו הישיבה של מַמְטְרוֹן. לרעות בגנים וללקוט שושנים. להשיג ולחסכל באותן הישיבות שלו. מהו וללקוט שושנים. אל תקרי שושנים אלא שושנים. אלה הם המקדימים ריח בעולם הזה. ונלקטים ונסתלקים מעולם הזה טרם שבא זמנם. ובכן קורא המלאך מַמְטְרוֹן להמלאך נַבְרִיאֵל אשר קסת הסופר במתניו. ואומר לו כתוב פתק ותן למלאך המות על פלוני ללקוט אותו מן העולם. מיד נלקט ומעלים אותו להישיבה של מַמְטְרוֹן לראשונה. ושם אומר תלמודו שהביא בידו. ולמד שם מה שלמד. אחר כך מעלים אותו להישיבה העליונה של הקב"ה ונומן להישיבה שלו. ושם הקב"ה משתעשע עמהם בהלימודים שלו בסודות העליונים וטעמי התורה שהיו סתומים בעולם הזה. לפי ששתי ישיבות יש למעלה. ישיבה של המלאך מַמְטְרוֹן וישיבה העליונה של הקב"ה. ובכל מקום שנוכר ישיבה העליונה. זו של הקב"ה. ישיבה שברקיע זו של מַמְטְרוֹן. והמלאך יוֹפִיאֵל הממונה הגדול הולך ובא מתוך ישיבה העליונה וחותם הנסטרות וסודות התורה מביין שתי הישיבות. כל נה שמקשים בהישיבה שברקיע. אותן שבישיבה העליונה מתרצים. בישיבה העליונה אין שם פרכי וקושיות אלא בהישיבה שברקיע. ומלאך ההוא חותם מן שתי הישיבות דברי התורה כראוי. וע"ז כתוב (תהלים טו) ילכו מחיל אל חיל. וכתוב (תהלים קכב) יהי שלום בחילך שלום בארמנותיך: (מדי"ג ו"ח בראשית ומרי תורה יתרו)

פתח רבי יוסי ואמר דודי ירד לגנו לערוגת הבשם וגו'. לגנו. זה כנסת ישראל (א) לפי שהיא ערוגת הבשם. שהיא נכללת מכל מיני בשמים וריחות טובים של עולם הבא. בשעה שהקב"ה יורד לגן הזה (של העדן) כל אותן נשמות הצדיקים שנתעטרות שם כלן גותנין ריח טוב. ככתוב וריח שמניך מכל בשמים. אלו הן נשמות הצדיקים. שא"ר יצחק כל אותן נשמות הצדיקים שהיו בעולם הזה. וכל אותן נשמות העתידות לרדת לעולם הזה. כלן בהגן אשר בארץ קיימות באותה דמות וצורה שהיו קיימות בעולם הזה. וסוד נסתר הזה נמסר לחכמים: (י"ג שמות יא)

אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים. אמר רבי שמעון מהו שושנים. אלא שושנה עליונה זו שכינה העליונה (ב) והיא קריאת שמע של שחרית. ושושנה שניה היא קריאת שמע של ערבית שכינה התחתונה (ג) זו לימין וזו לשמאל. הרועה בשושנים. זה עמוד התוך (ד) שושנה העליונה קריאת שמע של שחרית שהוא בקר ימינו של אברהם יש לה חמש תיבות. והן שמע ישראל ה' אלהינו ה'. וי"ג עלים מבפנים [שהוא] אח"ד. וכן בשושנה ששה עלים אדומים וששה לבנים. והשושנה שנכללת בהם הרי י"ג כמספר אח"ד (ה) שושנה העליונה יש לה כ"ה אותיות של היחוד. וכן שושנה בה כ"ה גרעינים בהתפוח שלה כמספר כ"ה אותיות של היחוד. ובשושנה השניה כמו כן כ"ה אותיות. וכלן עולות לחמשים: (ת"ז תקן כח) שושנה התחתונה בה פחד והיא יראה. שושנה העליונה חבה של אהבה. ובה נאמר אם תעירו ואם תצוררו את האהבה עד שתחפץ: (תקן כ"ו) יראה נקראת מן צד של שמאל. ואהבה נקראת מצד של ימין. יש יראה

פתח רבי יוסי ואמר דודי ירד לגנו לערוגת הבשם וגו'. לגנו. זה כנסת ישראל (א) לפי שהיא ערוגת הבשם. שהיא נכללת מכל מיני בשמים וריחות טובים של עולם הבא. בשעה שהקב"ה יורד לגן הזה (של העדן) כל אותן נשמות הצדיקים שנתעטרות שם כלן גותנין ריח טוב. ככתוב וריח שמניך מכל בשמים. אלו הן נשמות הצדיקים. שא"ר יצחק כל אותן נשמות הצדיקים שהיו בעולם הזה. וכל אותן נשמות העתידות לרדת לעולם הזה. כלן בהגן אשר בארץ קיימות באותה דמות וצורה שהיו קיימות בעולם הזה. וסוד נסתר הזה נמסר לחכמים: (י"ג שמות יא)

אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים. אמר רבי שמעון מהו שושנים. אלא שושנה עליונה זו שכינה העליונה (ב) והיא קריאת שמע של שחרית. ושושנה שניה היא קריאת שמע של ערבית שכינה התחתונה (ג) זו לימין וזו לשמאל. הרועה בשושנים. זה עמוד התוך (ד) שושנה העליונה קריאת שמע של שחרית שהוא בקר ימינו של אברהם יש לה חמש תיבות. והן שמע ישראל ה' אלהינו ה'. וי"ג עלים מבפנים [שהוא] אח"ד. וכן בשושנה ששה עלים אדומים וששה לבנים. והשושנה שנכללת בהם הרי י"ג כמספר אח"ד (ה) שושנה העליונה יש לה כ"ה אותיות של היחוד. וכן שושנה בה כ"ה גרעינים בהתפוח שלה כמספר כ"ה אותיות של היחוד. ובשושנה השניה כמו כן כ"ה אותיות. וכלן עולות לחמשים: (ת"ז תקן כח) שושנה התחתונה בה פחד והיא יראה. שושנה העליונה חבה של אהבה. ובה נאמר אם תעירו ואם תצוררו את האהבה עד שתחפץ: (תקן כ"ו) יראה נקראת מן צד של שמאל. ואהבה נקראת מצד של ימין. יש יראה

זיו הזהר

ו (ה) פירוש מדת המלכות שמקב"ת כל מיני השפעות מן הבינה ע"י הספירות שבנתיים (ג) בינה. (ז) מלכות. הבינה לסינא שהיא חכר ורחמים והמלכות שמאלא שהיא גבורות ודין. (ד) תפארת (ה) זה סורה על המתקת גבורות בחסדים:

יראה ואית יראה. אית אהבה ואית אהבה. יראה דחיל
 צ"ג לקב"ה בגין דלא יכחית מנכסיו. או בגין
 דלא ימותון בנוי בחייו. אשתכח דאם יכחית מנכסיו או
 אס ימותון בנוי בחייו דלא הוה דחיל ליה ולא הוה
 רחיס ליה. האי לא שוי ליראת ה' ולא אהבה דיליה
 לעקרא. ובג"ד אתקריאת האי יראה ואהבה ע"מ לקבל
 פרס. אבל רחיוו ודחילו עקרא דיליה בין קב
 ובין ביס. ובג"ד אמר קב"ה (שיר ב) השבעתי
 אתכם בנות ירושלים בלבושות או באילות השדה אס
 תעירו ואס תעוררו את האהבה עד שתחפץ. דליה
 רחיוו לא ע"מ לקבל פרס. דיראה ואהבה ע"מ
 לקבל פרס אייה של שפחה. (משלי י) ותחת שלש רגזה
 ארץ וגו' תחת עבד כי ימלך ושפחה כי תירש גבירתה:
 (ת"ז תקנ"א י) ובגין דא מני באורייתא ואהבת את ה'
 אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך. ואוקמוסו
 קדמאין אס חביב עליך נפשך ממוונך לכך נאמר
 בכל נפשך. ואס חביב עליך ממונך מנפשך לכן נאמר
 בכל מאדך. שיש אדם שמתפלל ומקיים אותן המצות
 שאין מוציא עליהן ממון. ואס היה צריך להוציא
 ממון עליהן לא היה מקיים אותן ויש אדם שמחבב
 ממון מן הנפש. ואס היו נותנים לו כל התורה במאה
 זהובים לא היה נותנם בעבורה. לפי שהממון חביב
 עליו מן הנפש. ועושר הגוף שהוא ממון ותאות עולם
 הזה חביב עליו יותר מעושר הנפש. שהוא מצות
 ומעשים טובים לעוה"ב. ומה שהוא ירא ואוהב להתורה
 ולהקב"ה אין זה אלא בשביל ממון. והוא מחשב את
 הממון לעיקר. ואהבה ויראה של התורה ושל הקב"ה
 מחשב לטפל. אהבה ויראה כזאת אינה חשובה לפני הקב"ה.
 אלא עיקר אהבה ויראה של הקב"ה והתורה
 צריך להיות במה שחשוב אצל האיש ולא במה שטפל
 אצלו. לכך נאמר בכל מאדך. וכמו כן מי שמחשב
 נפשו יותר מממונו. והוא היה נותן כל ממון שבעולם
 שלא יהיה גיוק אפילו באבר קטן שלו. לכך נאמר
 בכל נפשך. במה שאהוב לו: (ת"ז תקנ"ב)

הסבי עיניך מנגדי שהם הרהבוני. רבי אבא פתח
 ואמר כתוב (תהלים טו) פנה אלי וחנני תנה
 עוזך לעבדך. פנה אלי וחנני. וכי לא היה לו להקב"ה
 בעולם אדם יפה כדוד. שהוא אמר פנה אלי וחנני.
 אלא כך למדנו דו"ד אחר יש לו להקב"ה (י) והוא
 ממונה על כמה צבאות ומחנות עליונים. וכשרוצה
 הקב"ה לרחם על העולם מביט בדו"ד הזה ומאיר לו
 פנים. והוא מאיר להעולמות ומרחם העולם. ויופיו של
 דו"ד ההוא מאיר לכל העולמות. ראשו גלגולת של
 זהב (י) מרוקם בו מינים תכשוטי זהב (ח) וזה
 נתבאר. ואהבתו של הקב"ה לעומתו. ומגודל האהבה
 שלו להקב"ה. אמר לו להקב"ה שיסוב עיניו לנגדו
 ויסתכל בו. לפי שהן יפות בכל. ככתוב הסבי עיניך
 מנגדי. שבשעה שאותן העינים מסתכלות בו בהקב"ה.
 אז נתעוררים בלבו כדורי קלע באהבה עליונת.
 ובהתגברות

יראה ואית יראה. אית אהבה ואית אהבה. יראה דחיל
 צ"ג לקב"ה בגין דלא יכחית מנכסיו. או בגין
 דלא ימותון בנוי בחייו. אשתכח דאם יכחית מנכסיו או
 אס ימותון בנוי בחייו דלא הוה דחיל ליה ולא הוה
 רחיס ליה. האי לא שוי ליראת ה' ולא אהבה דיליה
 לעקרא. ובג"ד אתקריאת האי יראה ואהבה ע"מ לקבל
 פרס. אבל רחיוו ודחילו עקרא דיליה בין קב
 ובין ביס. ובג"ד אמר קב"ה (שיר ב) השבעתי
 אתכם בנות ירושלים בלבושות או באילות השדה אס
 תעירו ואס תעוררו את האהבה עד שתחפץ. דליה
 רחיוו לא ע"מ לקבל פרס. דיראה ואהבה ע"מ
 לקבל פרס אייה של שפחה. (משלי י) ותחת שלש רגזה
 ארץ וגו' תחת עבד כי ימלך ושפחה כי תירש גבירתה:
 (ת"ז תקנ"א י) ובגין דא מני באורייתא ואהבת את ה'
 אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך. ואוקמוסו
 קדמאין אס חביב עליך נפשך ממוונך לכך נאמר
 בכל נפשך. ואס חביב עליך ממונך מנפשך לכן נאמר
 בכל מאדך. שיש אדם שמתפלל ומקיים אותן המצות
 שאין מוציא עליהן ממון. ואס היה צריך להוציא
 ממון עליהן לא היה מקיים אותן ויש אדם שמחבב
 ממון מן הנפש. ואס היו נותנים לו כל התורה במאה
 זהובים לא היה נותנם בעבורה. לפי שהממון חביב
 עליו מן הנפש. ועושר הגוף שהוא ממון ותאות עולם
 הזה חביב עליו יותר מעושר הנפש. שהוא מצות
 ומעשים טובים לעוה"ב. ומה שהוא ירא ואוהב להתורה
 ולהקב"ה אין זה אלא בשביל ממון. והוא מחשב את
 הממון לעיקר. ואהבה ויראה של התורה ושל הקב"ה
 מחשב לטפל. אהבה ויראה כזאת אינה חשובה לפני הקב"ה.
 אלא עיקר אהבה ויראה של הקב"ה והתורה
 צריך להיות במה שחשוב אצל האיש ולא במה שטפל
 אצלו. לכך נאמר בכל מאדך. וכמו כן מי שמחשב
 נפשו יותר מממונו. והוא היה נותן כל ממון שבעולם
 שלא יהיה גיוק אפילו באבר קטן שלו. לכך נאמר
 בכל נפשך. במה שאהוב לו: (ת"ז תקנ"ב)

הסבי עיניך מנגדי שהם הרהבוני. רבי אבא פתח
 ואמר כתוב (תהלים טו) פנה אלי וחנני תנה
 עוזך לעבדך. פנה אלי וחנני. וכי לא היה לו להקב"ה
 בעולם אדם יפה כדוד. שהוא אמר פנה אלי וחנני.
 אלא כך למדנו דו"ד אחר יש לו להקב"ה (י) והוא
 ממונה על כמה צבאות ומחנות עליונים. וכשרוצה
 הקב"ה לרחם על העולם מביט בדו"ד הזה ומאיר לו
 פנים. והוא מאיר להעולמות ומרחם העולם. ויופיו של
 דו"ד ההוא מאיר לכל העולמות. ראשו גלגולת של
 זהב (י) מרוקם בו מינים תכשוטי זהב (ח) וזה
 נתבאר. ואהבתו של הקב"ה לעומתו. ומגודל האהבה
 שלו להקב"ה. אמר לו להקב"ה שיסוב עיניו לנגדו
 ויסתכל בו. לפי שהן יפות בכל. ככתוב הסבי עיניך
 מנגדי. שבשעה שאותן העינים מסתכלות בו בהקב"ה.
 אז נתעוררים בלבו כדורי קלע באהבה עליונת.
 ובהתגברות

דיו הזהר

(1) ח פתח דמרכות (1) והב רוסו על גבורה דיינא רפוא: (ח) היינו ד' תלמי דנגלגלתא. ב' עינים. ב' אוננים. ב' נקבי החוטם והפה

ובהתגברות השלהבת של אהבה. העליונה אליו
 אמר (ט) הסבי עיניך מנגדי. תסוב עיניך לצד אחר
 ממני. שהן שורפות אותי בשלהבת האהבה. וע"כ כתוב
 בו בדוד (שמואל א' טו) והוא אדמוני עם יפה עינים
 וטוב ראי. ובשביל דו"ר העליון היפה הוא שאהבתו
 והשתוקקותו של הקב"ה להדבק בו. אמר דוד פנה
 אלי וחנני (י): (ג-טז).

ששים המה מלכות ושמיים פלגשים ועלמות אין
 מספר וגו'. אמר רבי אלעזר ששים המה
 מלכות. הם הגבורים שלמעלה מכת הגבורה. הנאחזים
 בקשקשות (בהחלקיות) של החיה הקדושה שנקראת
 ישראל (ה) ושמיים פלגשים. הממונים בקליפות
 שתחתיה באחד ממאה (יג) ועלמות אין מספר. כמש"כ
 (איוב כה) היש מספר לגדודיו (יג) ועל כל זה כתוב
 אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה. זאת היא
 שכינה הקדושה שנשתלשלה מן המאורות הגדולים.
 צח הצחצחות המאיר לכל (יד) והיא נקראת אבא.
 כדמיון זה עשה הקב"ה בארץ. הפיץ כל האומות
 לכל צדדי הארץ והשליט עליהם שרים. וש"כ
 (יברים ז) אשר חלק ה' אליהן אותם לכל העמים.
 והוא לקח לחלקו עם ישראל. וש"כ (שם יב) כי חלק
 ה' עמו יעקב חבל נחלתו. וקרא לה אחת היא יונתי
 תמתי אחת היא לאמה. זו היא שכינת כבודו שהשכין
 ביניהם. אחת היא ומיוחדת לו. ראוה בנות ויאשרוה.
 כמש"כ (משלי יא) רבות בנות עשו חיל ואת עליית על
 כלנה. מלכות ופלגשים ויהללוה. אלה שרי העמים
 שנפקדו עליהם: (כ-יד).

בני זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה
 איומה כנגדלות. פתח רבי יהודה ואמר מקרא זה
 נתבאר ונדרש. אבל מי זאת הנשקפה. אלה הם
 ישראל בזמן שהקב"ה יקים אותם ויוציאם מן הגלות.
 אז יפתח להם פתח של אור דק וקטן. ואח"כ פתח
 אחר שהוא גדול מן הראשון. עד שהקב"ה יפתח להם
 שערים עליונים פתוחים לארבע רוחות העולם (טו) וכן
 כל מה שעושה הקב"ה לישראל ולהצדיקים שבהם
 כך הם כלם. ורא' בפעם אחרת. משל לאדם שנמצא
 במקום חשך ומדורו היה בחשך תמיד. כאשר רוצים
 להאיר לו צריכים לפתוח לו אור קטן כמו עין המחט.
 ואח"כ גדול מזה. וכן בכל פעם. עד שיש ביכולת
 להאיר לו כל האור כראוי. וכן הם ישראל. כמש"כ
 (שמות כג) מעט מעט אנרשנו מפניך עד אשר תפירה
 וגו'. וכן לחולה שמביאים לו רפואה אין נותנים לו
 בסעם

ובסגירות שלובות דרחימו עלאה לנצים
 אחר (ט) הסבי עיניך מנגדי. אסחר עיניך לסחר אחר
 מי. דליון מוקדן לי בשלסווי רחמימאל. וע"ד כתיב
 ביה בדוד (שמואל א' טו) והוא אדמוני עם יפה עינים
 וטוב ראי. ובגין הסוא דו"ד עלאה שפירא רחמימאל
 ותיאובתא דקב"ה לאדבקא ביה. אמר דוד פנה
 אלי וחנני (י): (ג-טז).

ששים המה מלכות ושמיים פלגשים ועלמות אין
 מספר וגו'. אמר רבי אלעזר ששים המה
 מלכות. אינון גבוריא דלעילא מחילא דגבורא.
 דאתאחדן בקליפין (בגליטין) דחיותא קדישא
 דישראל (יא) ושמיים פלגשים. דממון בקליפין
 דתחותא בחד ממאה (יג) ועלמות אין מספר. כד"ר
 (איוב כה) היש מספר לגדודיו (יג) ועל כל דא כתיב
 אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה. דא
 היא שכינתא קדישא דנפקא מתריסין.
 זכרא דוסריא דנשר לכלא (יד) וחיסי אתקריא חייא.
 כנונא דא עבד קב"ה בארעא. זריק לכל עמין
 לכל עיבר ומי עליהון רבדבי. הס"ד
 (דנבים ז) אשר חלק ה' אליהן אותם לכל העמים.
 והוא נסיב לחילקיה כנישתא דישראל. הס"ד (שם יב) כי חלק
 ה' עמו יעקב חבל נחלתו. וקרא לה אחת היא יונתי
 תמתי אחת היא לאמה. דא היא שכינת יקריא דאשרי
 בינייהון. אחת היא ומיוחדת ליה. ראוס בנות ויאשרוה.
 כד"ר (משלי יא) רבות בנות עשו חיל ואת עליית על
 כלנה. מלכות ופלגשים ויהללוה. אליון רבדבי עמין
 דאתפקדן עלייהו: (ג-יד):

בני זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה
 איומה כנגדלות. פתח רבי יהודה ואמר מקרא זה
 נתבאר ונדרש. אבל מי זאת הנשקפה. אלה הם
 ישראל בזמן שהקב"ה יקים אותם ויוציאם מן הגלות.
 אז יפתח להם פתח של אור דק וקטן. ואח"כ פתח
 אחר שהוא גדול מן הראשון. עד שהקב"ה יפתח להם
 שערים עליונים פתוחים לארבע רוחות העולם (טו) וכן
 כל מה שעושה הקב"ה לישראל ולהצדיקים שבהם
 כך הם כלם. ורא' בפעם אחרת. משל לאדם שנמצא
 במקום חשך ומדורו היה בחשך תמיד. כאשר רוצים
 להאיר לו צריכים לפתוח לו אור קטן כמו עין המחט.
 ואח"כ גדול מזה. וכן בכל פעם. עד שיש ביכולת
 להאיר לו כל האור כראוי. וכן הם ישראל. כמש"כ
 (שמות כג) מעט מעט אנרשנו מפניך עד אשר תפירה
 וגו'. וכן לחולה שמביאים לו רפואה אין נותנים לו
 בסעם

ויו הוהר

(ס) מ' חתמארת אומר למלכות (י) כי דוד המלך בעוה"ו הוא נגד מרת המלכות שבשמים. (יא) זו מרת המלכות. והגבורים הם
 שנאמר בהם ששים נבורים סביב לה: (יג) אפשר לומר המכון שכל אחד מן המדינות שנקראות פלגשים סמונה על
 פאה: (יג) יש גם הממונים על עשרה עשרה ואין מספר להם: (יד) זו הבינה: (טו) דא אחיא כמ"ד שנאולה
 האחרונה תתי' באופן שבעיני העולם תהי' נראה שהכל נעשה על פי דרך הטבע. בכתוב ציון כמש"כ תפירה.
 וכל דבר שבטבע מתפתח הולך ונדר לאט לאט. עד שלבסוף יתקיים כוסי צאתך סארין סצרים אראנו נפלאות. וכן דעת איות
 גדולים מהנאונים. ואפילו רבי של חסידים היה המגיד הקדוש פמוריסק וצוק"ל כתב בן בספרו מן אברהם שעל התורה פרשת וארא
 עה"פ ולקחתי אתכם לי לעם והנה בן בימינו אלה שמוכן שנת תרי"ג לארץ השישי סעת שמלכות אנגליא פרשה כנפיה על ארץ
 הקדושה לאט לאט מתישבים בה עו"י גולה אצ"פ שהשטן מרקד ועובר בכל כחותיו שהח"רצים וסמא את הארץ בחילוד שבת ועוד
 כדומת. כפי שהארץ תמצא במצב שי' פרוץ מרובה על העומד. למען תקיא הארץ אותם. אבל כדאי בעוה"שי עם ישראל לא יתבו
 נצתון להשטן ויראו בכל כחם שהעומד יהי' מרובה על הרקן. וברוב תהי' הארץ נידתת:

בפעם אחת. אלא מעט מעט עד שיתחזק. אבל לעשו לא כן. אלא בזמן אחד האיר לו. ונאבד ממנו האיר מעט מעט. עד שיתחזקו ישראל וישמידו אותו מהכל. מעולם הזה ומעולם הבא. ולפי שהאיר להם בפעם אחת באה להם כליה מהכל. אבל ישראל הארה שלהם מעט מעט עד שיתחזקו ויאיר להם הקב"ה לעולם. וכ"כ ישאלו עליהם ויאמרו. מי זאת הנשקפה כמו שחר. הוא חשכות הבקר. והשחר הוא אור דק. ואח"כ יפה כלבנה. לפי שהלבנה האור שלה מאיר יותר מן השחר. ואח"כ ברה כחמה. לפי שאורו חזק ומאיר יותר מן הלבנה. ואח"כ איומה כנדגלות. תקיף באור חזק כראוי. בוא וראה בעוד שהיום נחשך והאור נתכסה ובא הבקר. יאיר תחלה מעט מעט עד שיתגדל האור כראוי. שהרי כיון שהקב"ה יצורר להאיר לה לכנסת ישראל יאיר לה בתחלה כמו שחר. שהוא חשוך. ואח"כ יפה כלבנה. ואח"כ ברה כחמה. ואח"כ איומה כנדגלות: (א-קע)

פתח רבי שמעון ואמר מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה איומה כנדגלות. מי זאת. זה סוד שני העולמות שמתחברים כאחד. והוא עולם ועולם. כיון הרי ביארנו זו מדרגה העליונה למעלה. הראשונה שצומדת בשאלה ונקראת **כ"י** (טו) כמש"כ (ישע' ט) שאר מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. **זאת**. זו מדרגה התחתונה למטה עולם התחתון (יז) ושניהן שני עולמות בחבור אחד בקשר אחד יחדו. הנשקפה. כאשר מתחברים שניהם יחדו (יח) כמו שחר. כאשר רוצה השחר להאיר. ואח"כ מאירה כהלבנה כאשר ינקש בה אור השמש. ואח"כ כהשמש כאשר הלבנה צומדת בשלימות. איומה. תקיפה היא להגן על הכל. שהרי אז יש לה שלימות וגבורה לעשות חיל. ומקבלת הכח מעולם העליון על ידי יעקב התם שמחברם יחד. מחברם יחד למעלה ומחברם יחד למטה (טו) ומשם יצאו שנים עשר שבטים קדושים כדמיון שלמעלה. יעקב שהיה תם הכנים אהבה בשני העולמות כמו שביארנו (ז) שאר אנשים שעושים כך מגלים עריות למעלה ולמטה. גורם שנאה בשני העולמות וגורם פירוד. זש"כ (ויקרא יח) ואשה אל אחותה לא תקח לצרור. שנעשין בעלי שנאה זו לזו. ואם תשאל (בראשית ז) ותקנא רחל באחותה. כך הוא בודאי. שהרי עולם התחתון כל תשוקתה אינה אלא בשביל להיות כדמיון עולם העליון ולירש מקומה. במקום אחר נזכר קנאת סופרים תרבה חכמה. וכן כאן קנאת סופרים. לפי שיש ספר יספר שמרבים המשכת חכמה העליונה אצלם (ה) ועל כל זה אפילו יעקב לא השלים אצלם כראוי (נ"א ועל כן יעקב השלים

בשעתא חדא. אלא זעיר זעיר עד דיתתקף. אבל לעשו לאו הכי. אלא בזמנא חדא כהיר ליה. ואתחזיק מינה זעיר זעיר. עד דיתתקפו ישראל וישלון ליה מכלא. מעלמא דין ומעלמא דאתי. ובגין דהיר להו בשעתא חדא הוה להו שליחו מכלא. אבל ישראל נהורא ולהון זעיר זעיר עד דיתתקפון ויכהיר לון קב"ה לעלמין. וכלא שאלין לון וזמרי. מי זאת הנשקפה כמו שחר. איהו קדושתא דלפרא. וזא איהו נהורא דקי. ולבתר יפס כלבנה. בגין דסיסרא נהורא דילה כהיר יתיר משחר. ולבתר ברה כחמה. בגין דנהורא תקיף וכהיר יתיר מסיסרא. ולבתר איומה כנדגלות. תקיפה בנהורא תקיף כדקא יאות. תא חזי בעוד דאתחשך ימחא ואתכסיא נהורא ואתי לפרא. יתנהיר בקדמיתא זעיר זעיר עד דיתרבי נהורא כדקא יאות. דהא כיון דקב"ה יתער לאהורא לה לכנסת ישראל יתנהיר בקדמיתא כיון שחר. דאיהו אוכמא. ולבתר יפס כלבנה. ולבתר ברה כחמה. ולבתר איומה כנדגלות: (א-קע)

פתח רבי שמעון ואמר מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה איומה כנדגלות. מי זאת. רוא דתרין עלמין מתחברין כחדא. וזא הוה עולם ועולם. כיון הא אוקימנא דרגא עלאה לעילא. שירותא דקיימא בשאלתא וקרי **כ"י** (טו) כד"ל (ישע' ט) שאר מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. **זאת**. דרגא תתאה לתתא עלמא תתאה (יז) ותרוויסו תרין עלמין בחבורא חדא בקשורא חדא כחדא. הנשקפה. כד מתחברין תרוויסו כחדא (יח) כמו שחר. כד בעיא שחרותא לאהורא. ולבתר אתנהיר כסיסרא כד בטש צס נהירו דשמשא. ולבתר כשמשא כד קיימא סיסרא בשלימו. איומה. תקיפה לאגנא על כלא. דהא כדיון איה לה שלימו ותקיפו למעבד חילא. וכשלא חילא מעלמא עלאה על ידא דיעקב שלימא דהבר לון כחדא. חבר לון כחדא לעילא וחבר לון כחדא לתתא (טו) ומתמן נפקו תריסר שבטין קדישין כגונא דלעילא. יעקב דהוה שלימא אעיל רחיוו בתרין עלמין כחא דלוקימנא (ז) שאר בני נשא דעבדין כדיון מגלין עריין לעילא ותתא. גריס דבבו בתרין עלמין וגריס שרודא. סה"ד (ויקרא יח) ואשה אל אחותה לא תקח לצרור. דאתעבדו מארי דבבו דא לדא. ואי תימא (בראשית ז) ותקנא רחל באחותה. הכי הוה ודאי. דהא עלמא תתאה כל תיאובתה לאו איהי אלא בגין למסוי כגונא דעלמא עלאה ולמירת דוכתהא. בדוכתא אחרת קנאת סופרים אכגיאת חכמתא. והכא קנאת סופרים. בגין דאיה ספר וספר דאכגיאלו חשיכו דחכמתא עלאה לגבייסו (כ"א) ועל כל דא אפילו יעקב לא השלים לגבייסו כדקא חזי (נ"א ועל דא יעקב השלים

זו הזהר

(טו) פירוש שער הבינה אמא עלאה פותר רק השאלה אבל לא לחשינה. כמו שגורש בזה"ק עה"פ שיה תשיח את האם ונו', אבי' על החכמה וכתר אפילו השאלה אי אפשר: (יז) זו המלכות אמא תתאה: (יח) פי' וכו' יובן מרוב כתוב בלשון יחיד הנשקפה ולא הנשקפות: (יט) פי' שהמלכות מכללת השפע מן הבינה ע"י התפארת שחבר אמא ע"י אמא תתאה ביתה. דוקא מן הבינה ונתן לה שלימות ולפעמים התפארת כמו משפיע הבינה כאשר שולח אריות האתערותא דלתתא הכל פיהם של ישראל מן תרה ותפארה (כ) סוד יעקב דאה ורח"ה הוא כנגד תפארת בינה ומלכות: (כ"א) ספר וספר היינו בינה ומלכות. ושתיהן שואפות "קב" שפע מן המקור שהוא עולם החכמה:

השלים אצלם כראוי. שאר בני עולם גורמים שנה וגורמים פירוד ומגלים צריות של הכל. צריות שלמעלה ושלמטה. בסוד הזה יש סוד העריות. צרות אשה ובתה. והכל בסוד אחד. **מי זאת נקראות אחיות.** לפי שהן באחוה ובאהבה ובהתחברות הרצון. ונקראות אשה ובתה. מי שמגלה צרותן אין לו חלק לעולם הבא. ואין לו חלק בהאמונה. בוא וראה (תהלים ק"ה) כי יעקב בחר לו יה. זה סוד העליון למצלה. כיון שנשתלם ונקרא ישראל בכך לסגולתו (כג) לקח הכל בכך הצדדים. לקח למעלה ולקח למטה ונשתלם בכל :

אמר רבי שמעון הרי למדנו שכאשר ברא הקב"ה את העולם. חקק בחקיקות של סוד האמונה תוך הצחצחות בסודות עליונים. חקק למעלה וחקק למטה. והכל בסוד אחד. בסוד חקיקת השם הקדוש ויהוה המושל עם האותיות שלו למעלה ולמטה. ובסוד הזה נתיסדו העולמות. עולם העליון ועולם התחתון. עולם העליון נתיסד בהסוד של האות י. נקודה עליונה הראשונה שיצאה מתוך הסמיר ונעלם (כג) שאינו ידוע ואינו צומד להודע ולא נודע כלל ונתעלה בסוד **אין סוף**. ומתוך הסתרה זו האיר מאור אחד דק ונסתר. **ושנכלל בתוכו התכללות של כל האורות (כד)** ובאותו מאור הנסתר דפק בו מי שלא דפק. האיר בו מי שלא האיר. ובכך הוציא מאור אחד שהוא עדנה לצדן להשתעשע (כה) להגנו מאור הדק והנסתר בתוך המאור ההוא. והמאור ההוא שיצא מתוך המאור הדק הוא נורא ומפחד והתגברותו רבה. והוא נתפשט ונעשה עולם אחד המאיר לכל העולמות. והוא עולם נסתר שלא נודע כלל. ובו דרים ששת רבוא אלף שהם חילות ומחנות דרי מעלה ובו נרקמו (נתקיימו) ונתיסדו שש חקיקות (כו) שאינן נודעות. וכיון שהוציא אותן ונתיסדו כאחד. בכך הכל חבור אחד. והם הסוד של אותן שנתחבר בעולם הנסתר ההוא. ועל זה כתוב (תהלים ק"ה) כי יעקב בחר לו יה. כאשר יצא ונתיסד מתוך יוה או ישראל לסגלתו. שאר בני העולם לא ניתנה להם רשות לעלות כך אלא לסגלתו. שהוא מקום שמקבל ומאסף לכל (כז) וזו היא המדרגה שלמטה. ומתוך זאת מתנשאים למעלה בהסתר של המחשבה. אבל לא בהתגלות כמו שלקח יעקב : (ב-קו)

אל גנת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל וגו'. אמר רבי שמעון מקרא זה נתבאר. אבל מה אגוז יש לו קליפה השובבת ומכסה על המוח והמוח מבפנים. אף כך בכל דבר שבקדושה הקדושה מבפנים וצד הטימאה מבחוץ. וזהו הסוד (חכיק א) רשע

מכתיר

אשלים לגביהו כדקא חזי. שאר בני עולם גרמין דבזו וגרמין פירודא ומגלין עריין דכלל. עריין דלעילא ותתא. ברזא דא אית רזא דעריין. עריין דתתא וברתא. וכלא ברזא חדא. **מי זאת אתקרון אחתן.** בגין דאינון באחוה ובכחמינו ובחצורה דרעותא. ואתקרון אחא וברתא. מאן דגלי ערייתיהו לית ליה חולקא לעלמא דתני. ולית ליה חולקא במהימנותא. הא חזי (תהלים ק"ה) כי יעקב בחר לו יה. רזא עלאה לעילא. כיון דאשלים וחקרי ישראל כדון לסגולתו (כג) נסיל כלל בכל סמריין. נסיל לעילא ונסיל לתתא ואשלים בכלל :

אמר רבי שמעון הא תנין דכד ברא קב"ה עלמא. גליף בגליפוי דרזי מהימנותא גו סהירין ברזין עלאין. גליף לעילא וגליף לתתא. וכלל ברזא חדא. ברזא דגליפי דשמא קדישא **יהוה** דשליש ברחמי עילא ותתא. וברזא דא אשתכללו עליון. עלמא עלאה ועליתא תתאה. עלמא עלאה אשתכלל ברזא דלת י. נקודה עלאה קדמאה דנפקא מגו דסתיס וגזיו (כג) דלא ידיע ולא קיימא למנדע ולא אזידע כלל סליקו דרזא **דאין סוף**. ומגו סתימו דא נהיר נהירו חד דקיק וסתיס. כליל בגייה כלל דכל נסורין (כד) ובהסוד נהירו דסתיס בטש ביה זיאן דלא בטש. נהיר ביה מאן דלא נהיר. וכדון אפיך חד נהירו דאיהו ענדל לעדונא לאשתעשע (כה) לאתגנוא נהירו דקיק וסתיס בגו הסוד נהירו. והסוד נהירו דנפיק מגו נהירו דקיק איהו דחילא ואתמיני ותקיפא יתירא. ואתפשט האי ואתעביד עלמא חדא דנהיר לכל עליון. עלמא סתימא דלא ידיע כלל. ובגייה דירין שית ברזא אלף דאינון דירין וחיילין ומשירין עלאין. וביה אתקיימו (אתקיימו) ואשתכללו שית רשומין (כז) דלא ידיען. וכיון דאפיך לון ואשתכללו כחדא. כיון איהו חבורא חדא. ואינון רזא דלת י דלתחבר בהסוד עלמא סתימא. ועל דא כתוב (תהלים ק"ה) כי יעקב בחר לו יה. כד נפיק יוה ואשתכלל מגו יוה כיון ישראל לסגלתו. שאר בני עולם לא אחיביב לו רשו לסלקא הכי אלל לסגלתו. אתר דנסיל וכטיש כלל (כז) ודא איהו דרגא דלתתא. ומגו דא נסלין לעילא בסתימו דרעו. אזל לא באתגליא כמה דנסיל יעקב : (ב-ק"ו)

אל גנת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל וגו'. אמר רבי שמעון האי קרא הא אוקמוה. אבל מה אגוז אית ליה קליפא דסחרא וחסיה על מוחא ומוחא לגו. אוף הכי בכל מלה דקודשא קדושה לגו יספרא אחרא לבר. ורזא דא (מכיק א) רשע

מכתיר

זיו הזהר

(כג) אפשר דומר המכונן כי כאשר התפארת מקב"ה השפע מן זוג העליון של הר"ב המדומים בהשם י"ה. ירד חכמה היא בינה או נקרא בשם יעקב כחינת נקבה וכאשר משפיע השפע למלכות שהיא סגולתו או נקרא בשם ישראל בחי' זכר. (כג) זה כתר עיניו שאינו מושג אלא בקוצו של ירד (כד) והו חכמה שמקורו אות ירד ונקרא עין. אבא. (כז) זו הבינה דבוש דחכמה שמקורה אות ה' הראשונה ונקראת עדנה אמא ואין הם תרין רעין דלא מתפרשין. (כז) פי' הבינה הוציאה שש הספירות של עולם האצילות ח"ת נהדי והן נבדלין בספירות התפארת שמקורו האות ואין (כז) פי' כאשר ספירות העליונות מתיחדין עם המלכות שנקרא סגולה שהיא מניית התפארת גם סגולתו ציווף סגולת ואין או ישראל יכולים להסתכל ולהבין בהסדרנה שלמטה שהיא המלכות. וממנה יוכרו להתנשא במחשבה דהבין מה שלמעלה ממנה עד הכינה.

מכתיר את הלדיק, וע"ד אקרי אגוז : (כ-לג) :
 שלמה מלכא כד נחית לעווקא דאגוזא,
 דכתיב אל גנת אגוז ירדתי, נסל קליפה דאגוזא ואסתכל
 בכל אינון קליפין (כח) וידע דכל אינון רוחין
 קליפין דאגוזא לאו איסו אלא לאתדבקא בבי נשא לאסתאבא
 לון. דכתיב (קהל ב) ותענוגות בני אדם שדה
 ושרות, ותו תענוגי בני אדם, דמתענוגי בשיכחא
 דליליא נפקין מנייבו שדה ושרות (כט) וכלא אלסריך
 קב"ה למברי בעלמא ולא תקנא עלמא בכו, וכלא
 מוחא לגו וכמה קליפין תפיל למוחא, וכל
 פלמא כסאי גוונא עילא ותתא, מריש דא
 דנקודה עלאה עד סיפא דכל דרגין, כלסו אינון דא
 לבושא לדא ודא לדא, מוחא לגו מוחא, דא לגו
 מן יא, ודא לגו מן דא, עד דאסתכח דסאי קליפה לסאי
 וסאי לסאי, נקודה קדמאה סוס נסירו
 פנימאה (ל) לית ליה שיעורא למדע זכירו
 ודקיו וקיו דיליה, עד דאסתפס פשיטו, וססו
 פשיטו דססו נקודה אסתביד חד
 סכלא (לא) לאלבשא ססו נקודה נסירו דלא
 ידע לסניאו זכירו דיליה, סכלא דאיסו לבושא לססו
 נקודה סתימא איסו נסירו לית ליה שיעורא, ועס כל
 דא לאו דקיק וזכיר איסו כססו נקודה קדמאה
 סמיר וגניו, מהסו סכלא אסתפס פשיטו
 דאור דקדמאה (לב) וססו פשיטו איסו לבוש
 לססו סכלא פנימאה, דאיסו דקיק וזכיר יסיר מהסו
 פשיטו, מכאן ולסלא אסתפס דא בלא וסתלבש
 דא בלא, עד דלשזכא דא לבושא לדא ודא לדא, דא מוחא
 ודא קליפה, לבושא דא אסתביד מוחא לדרגא אחרא,
 וכלא כנוונא דא אסתביד סבי לתתא, עד כי בלמא דא
 איסו בר כס בסאי עלמא, מוחא וקליפה רוחא וגופא, וכלא
 איסו תקווא דעלמא : (א-יט)

מכתיר את הצדיק, וע"כ נקרא אגוז : (כ-לג) :
 שלמה המלך כאשר ירד להבין עומק האגוז,
 ככתוב אל גנת אגוז ירדתי, לקח קליפת אגוז והסתכל
 בכל אותן הקליפות (כח) והבין שכל אותן הרוחות
 קליפות האגוז אינם אלא להתדבק באנשים ולטמא
 אותם, שכתוב (קהל ב) ותענוגות בני אדם שדה
 ושרות, ועוד תענוגי בני אדם, אלה המתענגים בשינה
 בלי"ה יוצאין מהם שדה ושרות (כט) נכבד ה" צריך
 הקב"ה לברוא בעולם ולתקן העולם בהם, ובהכל
 המוח מבפנים וכמה קליפות מכסות על המוח, וכל
 העולם כדמיון הזה למעלה ולמטה, מראשית סוד
 נקודה הצליונה עד סוף כל המדרגות, כלם הם זה
 לבוש זהו זהו לזה, מוח לפנים מן מוח, זה לפנים
 מזה, וזה לפנים מזה, עד שנמצא שזה קליפה לזה
 וזה לזה, נקודה הראשונה הוא אור היותר
 פנימי (י) שאין לו שיעור לדעת הצחות והרוחניות
 והבהירות שלו, עד שנתפשט ממנו התפשטות, ואותה
 ההתפשטות של נקודה היא נעשית היכל
 אחד (יא) להלביש לנקודה היא שהוא האור שאין
 בו השגה לגודל צחותו, זה ההיכל שהוא לבוש לאותה
 נקודה הנסתרת הוא אור שאין לו שיעור, ועם כל
 זה אין הוא רוחני וצח כאותה נקודה הראשונה שהוא
 אור טמיר ונצלם, מן היכל שהוא נתפשט ההתפשטות
 של אור הראשון (יב) ואותה ההתפשטות הוא לבוש
 להיכל הוא הפנימי, שהוא רוחני וצח יותר מאותה
 ההתפשטות, מכאן ולהלאה נתפשט זה בזה ונתלבש
 זה בזה, עד שנמצא זה לבוש לזה וזה לזה, זה מוח
 וזה קליפה, לבוש זה נעשה מוח להמדרגה שמתחתיה,
 והכל כדמיון הזה נעשה כך למטה, עד כי בצלם כזה
 נברא האדם בעולם הזה, מוח וקליפה רוח וגוף, והכל
 הוא תקון העולם : (א-יט)

רבי אלעזר אמר, אל גנת אגוז ירדתי, בוא
 וראה זאת הגנה יצאה מעדן, וזו היא השכינה, אגוז,
 זו היא מרכבה צליונה הקדושה, שהם ארבעה ראשי
 נהרות הנפרדים מן הגנה (יג) כאגוז הזה שיש בו
 ארבעה ראשי קרשינים בפנים, ומה שאמר
 ירדתי (יד) היינו על דרך שלמדנו ירד פלוני למרכבת,
 א"ל רבי עקיבא א"כ ה" לומר לאגוז ירדתי, מהו
 אל גנת אגוז ירדתי, א"ל מפני שהגנה היא השבח
 של האגוז (טו) מה האגוז נסתר ומכוסה מכל צדדיו
 כך המרכבה היוצאת מן הגנה מכוסה מכל צד, וכמו
 שאותן ארבעה קרשינים שבתוך האגוז מחוברים בצד
 זה ונפרדים מצד השני, כך הוא בהמרכבה שמחוברים
 באחדות בשמחה בשלימות (יז) ומתפרד כל אחד
 בצדו על מה שנתמנה, זשי"כ (בראשית ב) הוא הסובב
 את

רבי אלעזר אמר, אל גנת אגוז ירדתי, תא
 חיי סאי גנתא נפקא מעדן, ודא סיא שכינתא, אגוז,
 דא סיא רתיכא עלאה קדישא, דאינון ארבע רישין
 דנסרין דמתפרשן מן גנתא (יג) כסאי אגוזא דאינון
 ארבע רישין קרישין לגו, ומאי דאמר
 ירדתי (יד) כמה דתנן ירד פלוני למרכבה,
 א"ל רבי עקיבא אי סבי סוס ליה לימיר לאגוז ירדתי, מסו
 אל גנת אגוז ירדתי א"ל מוס דסיא שבתא
 דאגוזא (טו) מה אגוזא סמירא וסתימא מכל סערוי,
 כך רתיכא דנפקא מגנתא סתימא מכל סערוי, ומה
 אינון ארבע קרישין די בלאגוזא מתחברן בסאי
 גיסא ויתפרשן מהאי גיסא, כך רתיכא מתחברן
 באחדותא במדוואתא בשלימותא (יז) ימתפרש כל חד
 בעברוי על מלי דאתמני, סס"ך (בראשית ב) סוא ססובב
 את

זיו הוהר

(כח) ועל זה הוא הרמו הידוע שאגוז עם כולל התיבה בני' חס"א : (כט) פ"י מן קרי : (ל) חכמה : (לא) בינה : (לב) חסד : (לג) כירוע בסוד מרכבו ארנמן' וכמו שנאמר במרכבת יחוקאל הסוד של ארבע תיות הקודש של המרכבה להמלכות, (לד) קשיא ליה שאם הגנה היינו מלכות, הלא זה אמרי התפארת ומדוע יאמר ירדתי היא בהתיחרם היא עולה למעלה ופניהם איש אל אחיו בידוע, וע"ז מתיין שירדתי אינו אומר בשביל הגנה אלא בשביל האגוז שמרמו על מרכבת המלכות : (לו) ר"ל שהגנה היא שבתא של המרכבה ותואר שלה, כי הלא יש כמה וכמה מרכבות : (לז) היינו האחדות של ארבע תיות הקודש של המרכבה וכן האחדות במלאכי ארנמן' שלה :

את כל ארץ החוילה. הוא ההולך קדמת אשור. וכן כלם. אמר רבי עקיבא פסולת זו של קליפות האגוז על מה תרמו. אי"ל אע"פ שהתורה לא גלתה לה בזה. אבל בזה גלתה (י) בוא וראה [שקדים] מהם מרים ומהם מתוקים. ורמו יש להם. יש שרי הדין הקשה. ויש שרים של שירות. אבל כל רמו שגלתה התורה בשקדים נראה שעל הדין הוא. וכך הוא לירמיהו נראה לו על דין. שנאמר (ירמ' א) מקל שקד אני רואה. מהו שקד. שקדים ממש. אף כך במטה אהרן (במדבר יז) ויגמל שקדים. ומן משמעות התיבה ממש נשמע שהוא דין הקשה. שכתוב (דניאל ט) וישקד ה' על הרעה. וכן (ירמ' א) שוקד אני על דברי. וכן כלם. אי"ל רבי עקיבא מזה נשמע שכל מה שעשה הקב"ה הוא בשביל ללמוד מהם חכמות גדולות. שכתוב (משלי טז) כל פעל ה' למענהו. רבי אלעזר אמר טכאן. שנאמר וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. מהו מאד. ללמוד מזה חכמה עליונה: (ב-טו):

את כל ארץ החוילה. הוא ההולך קדמת אשור. וכן כלם. אמר רבי עקיבא האי לכלוכא דהיא בקליפוי דאגוזא למאי רמיזא. אי"ל אע"ג דאורייתא לא גלי ליה בהאי. בהאי גלי (י) תא חזי [שקדים] מנהון מרינן ומנהון מתיקין. ורמיזא אית לון. אית מארי דדינא קשיא. ואית מארי דשירותא. אבל כל רמיזא דגלי בלורייתא חזינן דדינא הווי. וסכי הוא לירמיהו אחזי ליה דדינא. דכתיב (ירמ' א) מקל שקד אני רואה. מהו שקד. שקדים ממש. אף סכי במטה אהרן (במדבר יז) ויגמל שקדים. ומן תיבותא ממש אשתמע דהוא דינא קשיא. דכתיב (דניאל ט) וישקד ה' על הרעה. וכן (ירמ' א) שוקד אני על דברי. וכן כלם. אי"ל רבי עקיבא משמע כל מאי דעבד קב"ה למילף מניה חכמתא סגיחא איהו. דכתיב (משלי טו) כל פעל ה' למענהו. רבי אלעזר אמר מהכא. דכתיב וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. מהו מאד. למילף מניה חכמתא עלאה: (ב-טו):

א"ל גנת אגוז ירדתי לראות וגו'. אמר רבי יוחנן אמר רב כשהקב"ה יוצא מאותן העולמות שכוסף בהם. ובא לייכנס עם הצדיקים בגן עדן. הוא ממתין ורואה אם שומע קול העוסק בתורה. דתנן קול תורה יפה לפניו מכל שירות ותשבחות שאומרים מלאכי השרת למצלה. זהו שכתוב אל גנת אגוז ירדתי לראות. מהו לראות. לראות אותם העוסקים בתורה. א"ל יצחק וכי גן עדן הוא נקרא גנת אגוז. א"ל רבי יוחנן כך הוא שנקרא גנת אגוז. כלומר גנת העדן. מה האגוז הוא סתום מכל עבריו ויש עליו כמה קליפות. כך העדן שלמעשה הוא סתום מכל עבריו. ויש עליו כמה שמירות שלא שלטו לראות. לא מלאך ולא שרף לא חשמל ולא עין נביא ולא חזות. דכתיב (ישעי טד) עין לא ראתה אלהים וזלתך. ומה האגוז קליפה אחר קליפה ופריו מבפנים. כן העדן עולם אחר עולם והוא מבפנים: (זח מד"ג בראשית)

ז.

מה יפו פעמיך בנעלים ונר. כאשר השכינה היא עומדת על ישראל. וישראל הם הרגלים שעליהן עומדת השכינה בגלות. משבח אותה הקב"ה בהם ואומר מה יפו פעמיך בנעלים. ועוד מה יפו פעמיך בנעלים. כשישראל היו מקיימים מצות ראייה ג"פ בשנה. ועוד מה יפו פעמיך בנעלים. בזמן שעמדו ישראל על הר סיני. שעליהם נאמר (זכרי' יד) ועמדו רגליו ביום ההוא. ועוד מה יפו פעמיך בנעלים. כשישראל עומדים בראש השנה וביום הדין בתפלה. הקב"ה עומד בשבילם מכסא הדין ויושב על כסא רחמים. בזמן שישראל עומדים עם השכינה בגלות וסובלים עליה כמה עונשין וכמה יסורין ואומרים (תהלים מד) כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה: (ת"ז תקן ח"י)

עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים. פתח רבי ייסא

ז.

מה יפו פעמיך בנעלים ונר. כד שכינתא איה עומדת על ישראל. וישראל אינון רגלין דקמת עלייהו בגלותא. קב"ה משבח להם בשון ואומר מה יפו פעמיך בנעלים. ותו מה יפו פעמיך בנעלים. כד ישראל הוו מקיימין מלות ראייה ג"פ בשנה. ותו מה יפו פעמיך בנעלים. בזמנא דקיימו ישראל על פורא דסיני. דעלייהו אתמר (זכרי' יד) ועמדו רגליו ביום ההוא. ותו מה יפו פעמיך בנעלים. כד קיימי צראש הסנה וביומא דדינא בללותא. קב"ה בניייהו עומד מכסא דין ויטיב על כסא רחמים. בזמנא דאינון קיימין בשכינתא בגלותא וסבלין עלה כמה דינין וכמה יסורין ואמרין (תהלים מד) כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כלאן טבחה: (ת"ז תקנא ח"י)

עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים. פתח רבי ייסא

זיו הזהר

(י) פי כאן לא גלתה התורה שכמו כן יש ארבע קליפות הסובבות להמרכבה זו לפניו מו. כלומר זו מקודשת מו. וקליפה החיצונה היא כעין פסולת לקליפות הפנימיות וכנגדה קליפה החיצונה הירוקה שעל האגוז. והן רוח סערה ענן גדול אש מתלקחת והיותה פנימית היא עונה לו סביב. אבל כהאי גלי פי' בשקדים גלתה התורה איך שכל צמח או פרי או ירק עשב אשר בארץ הכל רחם על עניינים רחמים. ושקדים המרים רמו על דין. והמתוקים רמו על רחמים:

יִסָּא וְאָמַר. כְּתִיב (ישעי' ג) וְהִיא חֲכָמָה אֲמוֹנָה עֲתִידַת חֲסֵן יְשׁוּעַת חֲכָמָה וְדַעַת יִרְאֵת ה' הִיא אוֹלָרָו. הִיא קָרָא אוֹקְמוֹתָ חֲבִירָא. אֲבָל הִיא תִּינָן כָּל בַּר נֶשׁ דַּחְצִיבָא בְּאִירֵיתָא בְּהָאֵי עֲלֵמָא. וְזָכִי לְמַקְבַּע עֲתִינ לֹא אֲלִשְׂרִיךְ בְּחָמוּנָא. דְרַעוּתָא דִּילֵיהּ יִתְכוּיִן לְקַבְּרָא. יִתְכוּיִן לְשֵׁם שְׁמִים (א) בְּגִין דַּחְמוּנָא לֹהֲכִי אֲתַכְוּוֹן. חֲסֵן יְשׁוּעוֹת. לְאֲכַלְלָא רַחֲמֵי בְּדִיכָא. חֲכָמָה וְדַעַת. דַּתְרִין אֲלִינן שְׂרָאָן דָּא עַל דָּא. (ד) אֲסִימִר וְגִינִי לְאַשְׂרָאָה דָּא עַל דָּא) יִרְאֵת ה' הִיא אוֹלָרָו. אוֹלָרָו דְכָל אֲלִינן. בְּגִין דְהִיא יִרְאֵת ה' נְקִישׁ כָּל אִינוּן כַּחֲלִין. וְהִיא אֲתַעֲבִידַת אוֹלָרָ לְכַלְהוּ (ב) וְכַד נִפְקִין מִיכָּה כָּל אִינוּן גִּינִיין כְּלֹהוּ אֲפִיקַת לֹון בְּחוֹשְׁבָנָא. מַלְלִין. דְכִתִּיב עֵינִיךְ בְּרִכּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן. בְּחֻשְׁבוֹן וְדָאֵי עֲבִידַת וְאֲפִיקַת אִינוּן בְּרִכּוֹת מִיִּס וְאֲשְׁקַאֲת לְכַלְלָא. וְאֲשַׁנְחַת לְאַשְׁקַאֲת כְּלָא בְּחוֹשְׁבָנָא. וְעִ"ד אֲתַקְרִיא אֲמוּנָה. וְכַלְלָא אֲתַקְרִיא אֲמוּנָה. וְהִיא אוֹקְמוֹנָא : (ג—רנ"ג)

אמר רבי יוסא כתיב (קהלת ז) אחת לאחת למלאו חשבון. חשבון דגימטריאות דקיימן בסיהרא בלן דרגין דילא אינון. נפל קרא בפומיה. דכתיב עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים. אלין עיינין דילא פרפראות לגו חכמה עלאה דאתמשכת מלעילא. ומגו חשבון ותקופין ועיבורין אתחילין (אינון עיינין) ואתעבדו ברכות דנפקין מימין לכל סעיין. עד דאתפקדו לכל חושבן ועיבורין דסיהרא דלבר וככבין ומזלי למעבד חשבון (ג) ודא איסו על שער בת רבים. דא איסי סיהרא דלבר : (ג—רנ"ג)

ראשך עליך ככרמל ודלת ראשך כארגמן מלך אסור ברהסים. אמר רבי שמעון ראשך עליך ככרמל. הוי קרא אוקמונא ואתמר. אבל ראשך עליך ככרמל. דא רישא עלאה תפלין דרישא. שמה דתלכא עלאה קדישא יְהוָה בְּאִינוּן רְשִׁימִין כָּל אַת וְאֵת פִּרְשָׁתָא חֲדָא. וְשִׂיחָא קְדִישָׁא גְלִיפָא בְּסוֹדְרָא דֵאֲתוּוֹן כְּדָקָא יֵאוּת. וְתַנְן (דנניס כח) וְרָאָו כָּל עֵינֵי הָאָרֶץ כִּי שֶׁס' נִקְרָא עֲלֵיךְ וִירָאוּ מִמֶּךָ. אֲלִינן תַּפְלִין דְרִישָׁא כִּי. דְאִינוּן שִׂמְחָא קְדִישָׁא בְּסוֹדְרָא דֵאֲתוּוֹן : פִּרְשָׁתָא קְדָמָה קִדְשׁ לִי כָּל בְּכוֹר. דָּא י' דְאִיסי קִדְשׁ. בּוֹכְרָא דְכָל קוֹדֶשִׁין עֲלָאִין (ז) פִּסְרָא כָּל רַחֵם. בְּהַהוּא שְׂבִיל דְקוֹק (ס) דְנַחֲמִית מִן י' אִיסוּ אֲתַתַּח רַחֲמָא לְמַעְבַּד פִּירִין וְאִיבִי כְּדָקָא יֵאוּת. וְהִיא קִדְשׁ עֲלָהּ : פִּרְשָׁתָא תִינָנָה וְהִיא כִּי יִבְיֹאךְ. דָּא דָּא. הִיכְלָא דֵאֲתַתַּח רַחֲמָא דִּילָהּ מִגו י' בְּחַמְשִׁין פַּתְחִין אֲכַסְדְרָאִין וְאֲדִרִין סְתִימִין דְבַהּ (ו) דְהַהוּא פִּסְרָא עֲבִיד י' בְּהָאֵי הִיכְלָא לְמַשְׁמַע בֵּיהּ קִלְא דִּי נִפְקָא מִגו שׁוּפֵר דָּא (י) בְּגִין דְשׁוּפֵר דָּא הוּא סְתִים בְּכָל סְעָרִין. וְאֲתָא י' וְפַתַּח לֵיהּ

יִסָּא וְאָמַר. כְּתוּב (ישעי' ג) חֲכָמָה אֲמוֹנָה עֲתִידַת חֲסֵן יְשׁוּעַת חֲכָמָה וְדַעַת יִרְאֵת ה' הִיא אוֹלָרָו. מִקְרָא זֶה בִיאָרוּ הַחֲבָרִים. אֲבָל הָרִי לְמַדְנּוּ כָּל אָדָם הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְזוֹכֵה לְקַבּוֹעַ עֲתִים לֹה צִרִיךְ לֵהוּיֹת בְּאֲמוּנָה. שֶׁהָרִצוֹן שְׁלוֹ יִתְכוּוֹן לְהַקְבִּי"ה. יִתְכוּוֹן לְשֵׁם שְׁמִים (א) לְפִי שֶׁהָאֲמוּנָה לֹזֶה תַתְכוּוֹן. חוֹסֵן יְשׁוּעוֹת. לְהַכְלִיף רַחֲמִים בְּדִין. חֲכָמָה וְדַעַת. אֵלֶּה הַשְּׁנַיִם שְׂרִוִים זֶה עַל זֶה. (זֶה טְמִיר וְנַעֲלֵם דֵּהֶשְׂרוֹת זֶה עַל זֶה) יִרְאֵת ה' הִיא אוֹלָרָו. אוֹלָרָו שֶׁל כָּל אֵלֶּה. לְפִי שׁוֹאֵת יִרְאֵת ה' נֹאסִפִים בֵּה כָּל אוֹתָן הַנְּחָלִים. וְהִיא נַעֲשִׂית אוֹצֵר לְכֹלָם (ב) וְכֹאשֶׁר יוֹצֵאִים מִמֶּנָּה כָּל אוֹתָן הָאוֹצְרוֹת הִיא מוֹצִיאָתָם בְּחֻשְׁבוֹן. מִנִּיין. שְׁכַתוּב עֵינֶיךָ בְּרִכּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן. בְּחֻשְׁבוֹן וְדָאֵי תַעֲשֶׂחַ וְתוֹצִיא אוֹתָן בְּרִיכּוֹת מִיִּס וְתַשְׁקָה לְכָל. וְתַשְׁבִּיחַ לְהוֹצִיא הַכֹּל בְּחֻשְׁבוֹן. וְעִ"כְּ נִקְרָאת אֲמוּנָה. וְכַל נִקְרָאת אֲמוּנָה. וְזֶה נִתְבָּרַר : (ג—רנ"ג)

אמר רבי יוסא כתוב (קהלת ז) אחת לאחת למצוא חשבון. חשבון הגימטריאות שקיימות בהלבנת באיוזו מדרגות שלה הם. נפל מקרא זה בפיו. שכתוב עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים. אלו העינים שלה הן פרפראות אל חכמה העליונה הנמשכת מלמעלה. ומתוך חשבון ותקיפות ועיבורין נתמלאות (אותן עינים) ונעשית ברכות המוציאות מים לכל הצדדים. עד שמפקדות לכל חשבון ועיבורין של הלבנה שמבחוץ והכוכבים והמזלות לעשות חשבון (ג) וזהו על שער בת רבים. זו היא הלבנה שמבחוץ : (ג—רנ"ג)

ראשך עליך ככרמל ודלת ראשך כארגמן מלך אסור ברהסים. אמר רבי שמעון ראשך עליך ככרמל. זה ראש העליון תפלין של ראש. שמו של מלך עליון הקדוש יְהוָה באותיות נרשמות כל אות ואות לפרשה אחת. ושם הקדוש חקוק בהן בסדור האותיות כראוי. ולמדנו (דברים טו) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. אלו תפלין שבראש. שהם שם הקדוש בסדור האותיות שלו : פרשה הראשונה קדש לִי כָּל בְּכוֹר. זו י' שהיא קודש. בכור לְכָל קְדוּשׁוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת (ז) פִּסְרָא כָּל רַחֵם. באותו נתיב הנעלם (ס) שנמשך מן י' הוא פותח הרחם לעשות פירות ותנובה כראוי. והוא קודש עליון : פרשה שניה והיא כי יביאך. זו דָּא. היכל שנפתח רחם שלה מתוך י' בחמשים פתחים אכסדראות וגורנות נסתרות שבה (י) ו עשה פטר הזה בהיכל ההוא להשמיע בו הקול שיוצא מתוך שופר הזה (י) לפי שזה השופר הוא סתום בכל הצדדים. ובא י' ופתח

יו הזהר

ז (א) פי' שדורש אמונה עתך שהעתים לתורה יהיו בשביל תקון השכינה שנקראת אמונה ע"י שילמד בכונה לייחד קוב"ה ושכינתיה. וזהו לשם שמים כי ש"ם היינו מלכות. ושמים היינו תפארת לפי שהאמונה דהיינו מלכות להכי אתכוון פי' שכוונת הרצונה היא להתחבר עם קוב"ה דהיינו התפארת (ב) יראת ה' נקראת המלכות ובה נאספים כל מיני השפעות מכל הנחלים. היינו מספירת העליונות (ג) פי' שעוני המלכות מפקדות בהשחתתה להלבנה שמבחוץ זו הלבנה המאירה על האדמה עם הכוכבים ומזלות שעל פן משפעת המלכות כל מיני שפע על האדמה כפרו"ת ובעצמנו לפי חשבונו : (ד) היינו חכמה : (ס) נתיב הנעלם היינו דעת : (י) היינו בינה עם החמשים שערי חכמה : (י) ק"ר היוצא מתוך השופר פי' שהכינה שנקראת שופר תוציא להתפארת שנקרא קו"ש

לו להוציא ממנו הקול. וכיון שפתחו תקע לו. והוציא ממנו הקול להוציא עבדים לחירות (ח) ובתקיעת שופר הזה יצאו ישראל ממצרים. וכך עתיד להיות זמן אחר לקץ הימים. וכל נאולה משופר ההוא באה. ולפיכך יש בה יציאת מצרים בפרשה זו. שהרי מאותו השופר בא הכח של י שפתח רחם שלה. והוציא הקול לגאולת העבדים. וזו ה' אות השניה של השם הקדוש: פרשה השלישית סוד היחוד של שמע ישראל. זו ה' הכולל הכל. ובו יחוד של הכל (ט) בו מתחידים והוא מקבל הכל: פרשה הרביעית והיה אם שמע. כוללת של שני הצדדים שמתחידת בהם כנסת ישראל (י) והיא הגבורה שלמטה. וזו ה' האחרונה מקבלת ונכללת מהם. ותפלין הם ממש אותיות השם הקדוש. וע"כ ראשך עליך ככרמל. אלו תפלין של ראש. ודלת ראשך כארגמן. זו היא תפלה של יד. שהיא דלה לעומת העליון. ויש לה גי' שלימות כדמיון העליון. מלך אסור ברהטים. קשור הוא וגאון באותן בתים להתאחד בשם הקדוש ההוא כראוי. וע"כ מי שנתתן בהם הרי הוא בצלם אלהים. מה האלהים נתיחד בו השם הקדוש (יא) אף זה נתיחד בו שם הקדוש כראוי. זכר ונקבה ברא אותם. אלו תפלין של ראש ותפלה של יד (יב) והכל אחד. ארבע פרשיות למעלה וארבע למטה. ארבע במקום המוח. ארבע במקום שהלב מונח. לפי שזה בזה נקשר. וצריך האדם להתעטר בהם לפי שהם שם עליון הקדוש. שנאמר וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגו'. וכל מי שמתעטר בעטרה עליונה הקדושה זה נקרא מלך בארץ. והקב"ה מלך ברקיע. זש"כ מלך אסור ברהטים: (א-יג ג-רסד)

זאת קומתך דמתה לתמר וגו'. פתח אליהו ואמר רבונו של עולם יהי רצון מלפניך שאדבר דברים בדרך הישר כראוי. כלם במדה ובמשקל בשיעור קומה של השכינה. פתח ואמר זאת קומתך דמתה לתמר. מהו לתמר. אלא לאותו שנאמר בו צדיק כתמר יפריח. כפת תמרים קומתך דומה ודאי ללוב שבין בו קצוץ ופרוד. ולא לחנם דרשו בעלי משנה נפרצו עליו פסול. לוב הוא דומה לשדרה של הגוף. שהוא קומת הכל. והוא ששה במספר. כי חמשה ענפים מתעשרים ממנו. והוא גוף העץ באמצע. והחמשה ענפים הם שנים מצד אחד ושלושה מצד השני. ועליהם נאמר (ויקרא כג) וענף עץ עבות וערבי נחף. ענף עץ עבות שלשה. ענף לצד שמאל. עבות לצד ימין. העץ באמצע. ערבי נחף שתיים. וככל חמשה. והם כנגד שתי שוקים וברית ושתי זרועות. באמצע עיקר העץ וענפיו. אתרג כנגד לב. הוא פרי העץ. ובו הוא עץ פרי עושה פרי למינו אתרג הוא ירוק (יג) ואסתר משם ירקקת היתה: (מ"ז משן ז) זאת

ליה לאפקא מניה קלא. וכיון דאפתח ליה תקע ליה. ואסיק מניה קלא לאפקא עבדין לחירו (ח) ובתקיעו דשופרא דא נפקו ישראל מזלרים. וכך זמין זמנא אחרא לסוף יומיא. וכל פורקנא מההוא שופר אתיא. ובג"כ אית בה ילידת מזרים בפרשתא דא. דהא מהאי שופר אתיא חילא די דפתח רחמא דילה. ואסיק קלא לפורקנא דעבדין. ודא ה' את תנינא דשחא קדישא: פרשתא תלייתא רזא דיחודא דשיע ישראל. דא ה' דכליל כלל. וביה יחודא דכלל (ט) ביה אתיחדן והוא נסיל כלל: פרשתא דביעשא והיה אס שמע. כלילו דתרין דאתחדת בבו כנסת ישראל (י) גבורה דלתתא. ודא ה' בתראה דנפלא לון ואתכלילת מנהון. ותפלין אהון דשחא קדישא אינון ממש. וע"ד ראשך עליך ככרמל. אליו תפלין דרישא. ודלת ראשך כארגמן. דא היא חפלה של יד. דאיהי מסכנא לגבי עילא. ושלימו אית ליה אוף הכי כגוואל דלעילא. מלך אסור ברהטים. קשור איהו ואחיד בזיונו בתי להתאחד בההוא שחא קדישא כדקא יאות. וע"ד מאן דאתתקן בבו איהו הוי בללס אלהים. מה אלהים אתיחדא ביה שחא קדישא (יא) אף הוא אתיחד ביה שחא קדישא כדקא יאות. זכר ונקבה ברא אותם. אליו תפלין דרישא ותפלה של יד (יב) וכלל חד. ארבע [פרשין] לעילא וארבע לתתא. ארבע באתר דמוחא. ארבע באתר דלבא שריא. בגין דדא בדה אתקשר. ובני צ"כ להתעשרא בבו בגין דאינון שחא קדישא עלאה. דכתיב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגו'. וכל מאן דמתעטר בעטרה קדישא עלאה דא חקרי מלך בארעא. וקב"ה מלך ברקיע. והיה מלך אסור ברהטים: (א-יג ג-רסד)

זאת קומתך דמתה לתמר וגו'. פתח אליהו ואמר רבונו של עולם יהי רצון מלפניך שאדבר דברים בדרך הישר כראוי. כלם במדה ובמשקל בשיעור קומה של השכינה. פתח ואמר זאת קומתך דמתה לתמר. מהו לתמר. אלא לאותו שנאמר בו צדיק כתמר יפריח. כפת תמרים קומתך דומה ודאי ללוב שבין בו קצוץ ופרוד. ולא לחנם דרשו בעלי משנה נפרצו עליו פסול. לוב הוא דומה לשדרה של הגוף. שהוא קומת הכל. והוא ששה במספר. כי חמשה ענפים מתעשרים ממנו. והוא גוף העץ באמצע. והחמשה ענפים הם שנים מצד אחד ושלושה מצד השני. ועליהם נאמר (ויקרא כג) וענף עץ עבות וערבי נחף. ענף עץ עבות שלשה. ענף לצד שמאל. עבות לצד ימין. העץ באמצע. ערבי נחף שתיים. וככל חמשה. והם כנגד שתי שוקים וברית ושתי זרועות. באמצע עיקר העץ וענפיו. אתרג כנגד לב. הוא פרי העץ. ובו הוא עץ פרי עושה פרי למינו אתרג הוא ירוק (יג) ואסתר משם ירקקת היתה: (מ"ז משן ז) זאת

זיו הזהר

(ח) פתחת הבניה בא הכח של כ"י מיני חירות. (ט) זה התעשרות הכולל כל שאר התעשרות חורג גמלי והוא מספר כל השעשע מבינה להשפיע למלכות. (י) פרשה היבועית שהיא כנגד המלכות היא כולל שני הצדדים ימין ושמאל חסד וגבורה שנובר בה שבר ועונש (יא) אלהים הוא שם המלכות ונתיחד בו השם הויה וכן אדם המביח תפלין (יב) תש"י בבחי' זכר ותש"י בבחי' נקבה: (יג) ירקת חזאת היינו צבע מורכב מ' ב' מראות ירוק שהם עשב וזהב. וכמו שהאתרג פרסו על מ"כות בן ותלכש אסתר מ"כות:

זאת קמתך דמתה לתמר. אמר רבי יהודה כמה חביבה כנסת ישראל לפני הקב"ה שאינה נפרשת ממנו. כתמר הזה שעץ הזכר אינו נפרש מן הנקבה לעולם. ואין עולה זה בלא זה. כך כנסת ישראל אינה נפרשת מן הקדוש ברוך הוא לעולמים: (ג-קט)

זאת קמתך דמתה לתמר. אמר רבי יהודה כמה חביבה כנסת ישראל קמי קב"ה דלא מתפרשא זניס. כהאי תמר דלא פריש דכר מן נוקבא לעלמין. ולא סליק דא בלא דא. כך כנסת ישראל לא מתפרשא מן קודשא בריך הוא לעלמין: (ג-קט)

רעיא מהימנא

אמרתי אעלה בתמר אחזה בסנסניו. אמר רעיא מהימנא כתיב (ישעי' נח) או תקרא ותי' יענה. א"ו. ו' יומין דסכות וחג שמיי עליה. א"ו. מלא ו' יומין דפסח. א"ו. סוכה ו' מינין דלולב. דליונין שלש הדסים ושתי ערבות לולב ואתרג. וכלילין ב' ארבע (יד) הא חד סרי כחושבן וד. ולריך לומר סלל עליהו ולאשלאח שם יהודה (טו) ולריך לסלקא לה בתחשבה ב' ארבע מינין. הו"ו אמרתי אעלה בתמר. **אעלה** סימן אתרג ערבה לולב דהו"ו. ומחשבה דשחא מפרש אשתלים בה י"ד (טו) כנווכה דו"ד פרכין דידא דימינא דביס לריך לנסלא לולב: (ג-קט)

רועה הנאמן

אמרתי אעלה בתמר אחזה בסנסניו. אמר רועה הנאמן כתוב (ישעי' נח) או תקרא ותי' יענה. א"ו. ד' ימים של סכות וחג שמיי עצרת. א"ו. מצה וד' ימי הפסח. א"ו. סוכה וד' מינים של לולב. שהם ג' הדסים ושתי ערבות לולב ואתרג. ונכללים בארבעה (יד) הרי אחד עשר כמספר וד. וצריך לומר הלל עליהם להשלים שם יהודה (טו) ונצרך להעלותה במחשבה בד' מינים. זש"כ אמרתי אעלה בתמר. **אעלה** סימן אתרג ערבה לולב דהו"ו. והמחשבה של שם המפורש משלמת בה י"ד (טו) כדמיון י"ד פרכים של יד הימנית שבה נצרך לנטילת לולב: (ג-קט)

וחכך כיון הסוב. הולך לדודי למשרים דובב שפתי ישנים. פתח רבי יצחק ואמר. וחכך כיון הסוב. זה יינה של תורה שהוא טוב. שהרי יין אחר אין הוא טוב. ויינה של תורה טוב לכל. טוב לעולם הזה וטוב לעולם הבא. וזה הוא היין שחביב לפני הקב"ה יותר מהכל. ובזכות זה מי שהריה עצמו מיינה של תורה יתעורר לעולם הבא. ויזכה להחיות כאשר יקים הקב"ה להצדיקים. א"ר יהודה דובב שפתי ישנים. הרי לדמדנו שאפילו בעולם הזה יזכה לעמלה של תורה (י) זש"כ דובב שפתי ישנים. אמר עלם ההוא אם היה נכתב וחכך מין הטוב הייתי אומר כך. אבל כיון הטוב כתוב ולא מין. הסתכלו בו. א"ר יהודה בני אמר דברין כי יפה אמרת. אמר אני שמעתי כי בני שמתניע בתורה ונדבק בה. ואלו דברי התורה נשמעים בפיו ואינו לוחש אותן בלחש. אלא שמרים קולו בה. שהתורה כך נצרכת להרמת קול. שכתוב (משלי א) בראש הומיות תקרא. להרים רנה בתורה ולא בלחש. כיון הטוב. כמו יין טוב שאינו שותק והוא עתיד להרים קול. וכשיצא מעולם הזה יהיה הולך לדודי למשרים. שלא יטה לימין ולשמאל. ולא ימצא מי שיעכב בידו. דובב שפתי ישנים. אפילו בעולם ההוא שפתי מרחשות תורה: עוד שמעתי וחכך כיון הטוב. מקרא זה על כנסת ישראל נאמר ובשבחה מדבר. אם כן מי הוא שמשבחה בזה. אם הקב"ה. מהו הולך לדודי. הולך אלי צריך לומר

זיו הזהר

(יד) בכ"מ הם רק ד' מינים * (טו) כי ההלל הוא כנגד חכמה וכינה והיינו השם י"ה. מן המצו קראתי י"ה. לפיכך נשתלם השם הו"יה ב"ה ע"י נטילת לולב ואמירת ההלל ומה שאמר שנצרך להעלותה במחשבה בר"מ והו הפירוש של אעלה בתמר. שהם"כות אומרת שתהיה לה עליה עם התפארת שהם ריה עד י"ה. שהם העולמות של חרב כיון שישתלם שם הו"יה ב"ה ע"י עבודת ישראל של נטילת לולב ואמירת ההלל. וע"ז בא גם הרמז של רית אע"ה אתרג ערבה לולב הרם שהם גורמים עלייתך: (טו) זו עוד כונה אחרת שה' מינים עם המחשבה של שם המפורש דהיינו שם הו"יה כמילואיו שיש בו עשר אותיות נשלם כזה מספר י"ד כנגד י"ד פרכים של יד ימנית להמשיך משם חסדים למיכות ע"י הנענועים כידוע. (י) ר' יהודה מסק ע"י דברי ר' יצחק ג' צפ"ה דובבות דאז דקמא בעולם התחיה אלא אפילו בעוה"ז פ"י קודם התחיה בעוד הגוף בקבר יזכה לשפתותיו דובבות:

לומר. אלא ודאי שהקב"ה משבחה לכנסת ישראל (יח) וחכך כיוון הטוב. יין הטוב שהוא יין המשומר. הולך לדודי. זה יצחק שנקרא ידיד מבטן. למישרים. ככתוב (תהלים יט) אתה כוננת מישרים. להכליל שמאל בימין. וזה הוא מישרים. שבשביל השמחה של יין הטוב ההוא נכלל שמאל בימין וכלם שמחים. (דובב שפתי ישנים) כולם נתעוררים בשמחות וברכות. וכל העולמות נמצאים בשמחה ונתעוררים להשפיע ברכות למטה: (ג-ט)

למדנו שא"ר יהודה סודות התורה לחכמים נמסרו. לאותן העוסקים בתורה תמיד. עוד למדנו שא"ר יהודה כל מי שהוא עוסק בתורה כראוי. מצלים לה לנשמתו למצלה כאשר הוא יושן בשנתו. ומלמדים לה עמקות התורה. ומה דובבות ומרחשות שפתיו ביום. וזש"כ דובב שפתי ישנים. א"ר יצחק כל מי שעוסק בתורה לשמה. כאשר הוא יושן בליה נשמתו עולה. ומראים לה אותן ענינים העתידיים להיות בעולם הזה: (י"ח מה"ג יצא)

אני לדודי ועלי תשוקתו. פתח רבי יהודה ואמר. אני לדודי ועלי תשוקתו. זה נתבאר. אבל בהתעוררות שלמטה נמצא התעוררות למצלה. שהרי לא נתעורר למצלה עד שנתעורר למטה. וברכות שלמצלה לא נמצאות אלא במה שיש בה ממש. ולא במקום ריק. מניין. מאשת עובדיהו שאמר לה אלישע (מלכים ב' ד) הגידי לי מה יש לך בבית. שהרי ברכות שלמצלה אינן שריות על שלחן ריק ולא במקום ריק. מה כתוב ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן. מהו אסוך. אלא אמרה לו שיעור זה השמן אינו אלא כדי משיחת אצבע הקטנה. אמר לה נחמתני. שהרי לא ידעתי איך תשרה הברכה שלמצלה במקום ריק. אבל עכשו שיש לך שמן. זה הוא מקום להמצא בו ברכות. מניין. שכתוב (תהלים קיג) כשמך הטוב על הראש יורד וגוי. ולבסוף מה כתוב כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם. ובמקום זה שורה הברכה. ואם תשאל כטל חרמן שיוור על הררי ציון. ולא כתוב שמן אלא טל. אבל זה שמן וזה טל. ואותו הטל הלא הוא שמוריד הקב"ה משמן הצליון (ט) כי שמן ההוא יוצא לצד הימין. שנים הם יין ושמן. והולכים לשני צדדים. יין לצד שמאל. שמן לצד ימין (כ) ומצד הימין יוצאות ברכות לעולם. ומשם נמשח מלכות הקדושה (כא) ולפי ששמן היה מוכן למטה. נודמן שהשמן שלמצלה השפיע ברכות (כב) בוא וראה מהתעוררות שמן צליון ההוא קיים להשפיע על דוד ושלמה בנו להתברך. מניין. שנאמר ויעמד

השמן

זיו הזהר

לוי. אלא ודאי קב"ה קא משבחה לס לכנסת ישראל (יח) וחכך כיוון הטוב. יין הטוב דהוא חמרך דמנערא. הולך לדודי. דא יצחק דאקרי ידיד מבטן. למישרים. כד"א (תהלים יט) אתה כוננת מישרים. לאתכללא שמאל בימינא. ודא הוא מישרים דבגין חדוותא דהסווא חמר עב אתכליל שמאל בימינא ומתלאן כלא. (דובב שפתי ישנים) דהא כלהו מתערי בחדוואן וברכאן. ועלמין כלהו משתכחי בחדו. ומתערי לארקא ברכאן לתתא: (ג-ט)

תאנא א"ר יהודה רזין דאורייתא לחכמין אמתיכו. לאינון דעסקין באורייתא תדיר. מו תאנא רבי יהודה כל מאן דהוא עסיק באורייתא כדקא יאות. סלקין לה לנשמתא דליה לעילא כד איהו נאיש בשינתיה. ואלוין לה מצומיקי אורייתא. ומינס דובבן ומרחשן שפוטין בימנא. סה"ד דובב שפתי ישנים. א"ר יצחק כל מאן דעסיק באורייתא לשמה. כד איהו נאיש בליה נשמתיה סלקא. ואחיון לה אלין ענינא דעמידין למהו ביה עילא: (י"ח מה"ג יצא)

אני לדודי ועלי תשוקתו. פתח רבי יהודה ואמר. אני לדודי ועלי תשוקתו. הא אוקמוס. אבל באתערותא דלתתא אשתכח אתערותא לעילא. דהא לא אתער לעילא עד דאתער לתתא. וברכאן דלעילא לא משתכחין אלא במאי דאית ביה ממש. ולא איהו ריקניא. מלן. מאשת עובדיהו דאמר לה אלישע (מלכים ב' ד) הגידי לי מה יש לך בבית. דהא ברכאן דלעילא לא שריין על פתורא ריקניא ולא באתר ריקניא. מאי כתיב ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן. מהו אסוך. אלא אמרה ליה שיעורא דהאי משחא לאו איהו אלא כדי משיחת אצבע זעירא. אמר לה נחמתני. דהא לא ידענא איך ישרון ברכאן דלעילא בדוכתא ריקניא. אבל השתא דאית לך שמן. דא הוא אתר לאשתכחא ביה ברכאן. מלן. דכתיב (תהלים קיג) כשמך הטוב על הראש יורד וגוי. וסופיה מאי כתיב כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם. ובאתרא דא שראן ברכאן. ואי תימא ככל חרמן שיוור על הררי ציון. ולא כתיב שמן אלא טל. אלא איהו שמן ואיהו טל. הסווא טל הוא איהו דאסיל קב"ה ממשחא עלאה (ט) דהסווא שמן נפיק לכסרא דימינא. תרין אינון יין ושמן. ואוליין לתרין סערין. יין לכסר שמאלא. שרין לכסר ימינא (כ) ומסערא דימינא נפקי ברכאן לעילא. ומתמן אתמשח מלכותא קדישא (כא) ובגין דשרין הוה אתתקן לתתא. אזדמן דשרין דלעילא אריקו ברכאן (כב) תא חזי מאתערותא דהסווא שמן דלעילא קאים לארקא על דוד ושלמה בנו לאתברכא. מנא לן. דכתיב ויעמד

השמן

(יח) ר"ל שהתפארת משבחה למלכות ואומר וחכך כיוון הטוב. כי הסיבות היא כחינת מה שגורר ומקיים כיון הטוב היינו שיצא מיהו רק טוב ע"י שתקבל שפע של חסדים שנקרא יין הטוב יין המשומר מן הבינה. כי הארת הבינה מפתיק הגבורות והרזנים של יצחק. והוא שאומר הולך לדודי זה יצחק שהארת יין המשומר מן הבינה תפתיק הגבורות של יצחק להכליל שמאל בימין ומשם תגיע למישרים אלו נצח הוד ויסוד. להיות דובב שפתי ישנים בשיתעוררו בשמחה רבה ע"י שתבא יתם שפע רב ברכות מן המלכות. (יט) שמן העליון היינו השפע הנמשך מן המקור שהוא עולם החכמה (כ) שמן חכמה מקום התסרים. יין בינה שהגם שהיא אם רחמינה מ"ם דיגין מתעורין מינה כידוע: (כא) מ"ה מן החכמה שהוא המקור נמשך השפע ע"י אמצעות הבינה והתפארת למ"כות (כב) מ"ה על פי זה הנוכר לעיני מוכן שבספק יש שמן למטה נקל להמשיך השפעת הברכה לשם כמו שפיעה אישע:

השמן. כתוב כאן ויעמד. וכתוב שם (ישעי' יד) שורש ישי אשר עומד לנס עמים. בוא וראה משלחן של לחם הפנים. שמשם יצאו ברכות ומזונות לעולם. לא הי' נצרך להמצא ריק אפילו רגע אחד. בשביל שלא ינטלו הברכות משם. אף כך אין לברך על שלחן ריק. בוא וראה מה כתוב אני לדודי ועלי תשוקתו. אני לדודי תחלה ואח"כ ועלי תשוקתו (ג) אני לדודי להקם לו מקום תחלה. ואח"כ ועלי תשוקתו : ד"א אני לדודי. שהרי למדנו להשכינה לא נמצאת עם הרשעים. וכיון שבא אדם להטהר ולהתקרב לפני הקב"ה. אז השכינה שורה עליו. זש"כ אני לדודי תחלה. ועלי תשוקתו אח"כ. בא אדם להטהר מטהרים אותו : (א-ח)

רבי חזקיה אמר אני לדודי ועלי תשוקתו. מי גרם שאני לדודי (כד) מפני שעלי תשוקתו : (ג-קלב')

הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים חדשים גם ישנים וגו'. אמר רבי שמעון הדודאים נתנו ריח. אלו שמצא ראובן. כמ"ש (בראשית ז) וימצא דודאים בשדה. ואין מתחדשים דברי תורה בישראל אלא על ידו. כמ"ש (ד"ה א' יב) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים וגו'. ועל פתחינו כל מגדים הם גרמו להיות על פתחינו. על פתחי בתי כנסיות ובתי מדרשות כל מגדים. חדשים גם ישנים. הרבה דברי תורה חדשים וישנים נתגלים על ידיהם. להקרב את ישראל לאביהם שלמעלה. זש"כ (שם) לדעת מה יעשה ישראל. דודי צפנתי לך. מכאן נלמד כל מי שמתגיגע בתורה כראוי. ויודע להבין הדברים ולחדש דברי תורה כראוי. אותן הדיבורים עולים עד כסא המלך. וכנסת ישראל פותחת להם שערים וגונות אותם. ובשעה שנכנס הקב"ה להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן תוציא אותם לפניו. והקב"ה מסתכל בהם ושמה. אז הקב"ה נתעטר בעטרות עליונות ושמה עם המטרונה. זש"כ חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך. ומאותה השעה נכתבים דבריו בספר. זש"כ (מלאכי ג) ויכתב ספר זכרון לפניו. אשרי חלקו מי שמתגיגע בתורה כראוי. זכאי הוא בעולם הזה. וזכאי הוא בעולם הבא : (א-רמב')

השמן. כתוב הכא ויעמד. וכתוב סתם (ישעי' יד) שורש ישי אשר עומד לנס עמים. תא חזי משלחן לחם הפנים. דמתמן נפקין ברכאן ומזונא לעלמא. לא בעי לאשתכחא ריקניא אפילו רגעא חדא. בגין דלא יסתלקון ברכאן מתמן. אוף סכי לא מצרכין על שלחן ריקניא. תא חזי מאי כתיב אני לדודי ועלי תשוקתו. אני לדודי בקדמיתא ולבחר ועלי תשוקתו (ג) אני לדודי לאתקנא ליה דוכתא בקדמיתא. ולבחר ועלי תשוקתו : ד"א אני לדודי. דהא תנין דשכינתא לא אשתכחה עמהון דחייצא. וכיון דאתי צר נש לאתדכאה ולמקרב גבי דקב"ה. כדון שכינתא שריא עליה. ה"ס"ד אני לדודי בקדמיתא. ועלי תשוקתו לבחר. אתי צ"נ לאתדכא מדכאין ליה : (א-ח)

רבי חזקיה אמר אני לדודי ועלי תשוקתו. מי גרם שאני לדודי (כד) משום דעלי תשוקתו : (ג-קלב')

הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים חדשים גם ישנים וגו'. אמר רבי שמעון הדודאים נתנו ריח. אלן דאשכח ראובן. כד"א (בראשית ז) וימצא דודאים בשדה. ולא אתחדשן מלי דאורייתא בישראל אלא על ידו. כד"א (ד"ה א' יב) ומבני יששכר יודעי בינה לעתים וגו'. ועל פתחינו כל מגדים. אינון גרמו למחוי על פתחינו. על פתחי בתי כנסיות ובתי מדרשות כל מגדים. חדשים גם ישנים. כמה מלי חדתאן ועתיקין דאורייתא דאתגליין על ידיהו. לקרבא לישראל לאבוסון דלעילא. ה"ס"ד (שם) לדעת מה יעשה ישראל. דודי לפנתי לך. מהכא אוליפנא כל מאן דאשתדל באורייתא כדקא יאות. וידע למחוי מלין ולחדמותי מלין כדקא יאות. אינון מלין סלקין עד כורסיא דמלכא. וכנסת ישראל פתחא לון תרעין וגניזת לון. ובשעתא דאל קב"ה לאשתעשע עם לדיקיא בגנתא דעדן אפיקת לון קמיה. וקב"ה מסתכל בהו וחדי. כדון קב"ה מתעטר בעטרין עלאין וחדי במפרוניתא. ה"ס"ד חדשים גם ישנים דודי לפנתי לך. ומהיכא שעתא מלי כתיבין בספרא. ה"ס"ד (מלאכי ג) ויכתב ספר זכרון לפניו. זכאה הולקיה מאן דאשתדל באורייתא כדקא יאות. זכאה הוא בראי עלמא. וזכאה הוא בעלמא דאתי : (א-רמב')

הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים וגו'. רבי יצחק פתח הדודאים נתנו ריח. נתנו רבנן לעתיד לבוא הקב"ה מחיה את המתים וינער אותם מעפרם. שלא יהיו בנין עפר כמו שהיו בתחלה שנבראו מעפר ממש. דבר שאינו מתקיים. כמו שכתוב וייצר היא את האדם עפר מן האדמה. אבל באותה שעה יתעצרו מעפר מאותו הבנין. ויעמדו בבנין מקוים להיות להם קיום. זהו שכתוב (ישעי' נב) התנערי מעפר קומי שבי יתקיימו בקיום ועלו מתחת לארץ. ויקבלו נשמתם בארץ ישראל. באותה שעה ינשב הקב"ה כל מיני ריחן שבגן עדן עליהם. זהו שכתוב הדודאים נתנו ריח. א"ר יצחק אל תקרי הדודאים אלא הדודים. אלו הגוף והנשמה שהם דודים ורעים זה עם זה. רב נחמן אמר דודאים ממש. מה הדודאים מולידים אהבה בעולם. אף הם מולידים אהבה בעולם. ומהו נתנו ריח. כשרון מעשיהם לדעת ולהכיר לבוראם. ועל פתחינו. אלו פתחי שמים שהם פתוחים להוריד נשמות לפגרים. כל מגדים. אלו הנשמות. חדשים גם ישנים. אותן שיצאו נשמתם

ויו הזוהר

(כג) זה הכלל שאתערותא דלתתא גורם אתערותא דלעילא : (כד) רבי חזקיה פגלה הסוד שאף גם האתערותא דלתתא הוא כהסוד מעילא כי מי עזיבה להיות ע"יו תשוקתו של השרית נשלח לו כח והתעוררות מעילא לעבודת השרית. ובכך נאמר גם על זה מי הקדמוני ואשלים וענין זה הוא כעין דברי המשנה דאבות מצוה גוררת מצוה :

נשמתם מימים מועטים. וזכו בכשרון מעשיהם להכנס בעולם הבא. ואותן שיצאו נשמתן לפני כמה שנים. כלן עתידות לירד בבת אחת ולהכנס בגופות המוכנים להם. א"ר אחא בר יעקב בת קול יוצאת ואומרת חדשים גם ישנים רודי צפנתי לך. צפנתי אותם באותן העולמות לך בשבילך. בשביל שאתה גוף קדוש ונקי. דיא הדוראים. אלו מלאכי שלום. נתנו ריח. אלו הנשמות שהם ריח העולם. נתנו. שבקו כמו שכתוב (במדבר כא) ולא נתן סיחון את ישראל עבור בנבולו. שלמדנו דאמר רבי יהודה שלש כתות של מלאכי השרת הולכים בכל חודש ובכל שבת ללוות לנשמות עד מקום מצלתן. ובמה יתבאר על פתחינו כל מגדים. א"ר יהודה אלו הם הגופות שהם עומדים בפתחי הקברות לקבל נשמתם. ומלאך דן מן נותן פתקא דחושבנא. והוא מכריז ואומר רבנו של עולם חדשים גם ישנים. אותן שנקברו מזמן מועט. ואותן שנקברו מכמה ימים. כלם צפנתי לך. להצלותן במספר: (מדה"ג א-קיד.)

ח.

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. אמר רבי אלעזר מהו שכתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. מי שמניח תפילין כאשר מניח תפלה של יד צריך לפשוט זרועו השמאלית. לקבל לה לכנסת ישראל. ולקשור הקשר עם הימנית. בשביל לחבק אותה. לקיים מה שנאמר שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. שיתראה האדם כדמיון שלמעלה ולהתעטר בכל. ואז האדם שלם בכל בקדושה העליונה. והקב"ה קורא עליו (ישעי' מט) ישראל אשר בך אתפאר: (ג-גה)

שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו'. פתח רבי אלעזר ואמר שימני כחותם על לבך וגו'. רשפיה רשפי אש שלהבת יה. מקרא זה כבר העירוני עליו. אבל לילה אחד היה כשהייתי עומד לפני אבי ושמעתי ממנו דבר. שאין שלימות ורצון ותשוקת כנסת ישראל אצל הקב"ה אלא בנשמותיהם של הצדיקים (ה) שהם מעוררים נביעת מים התחתונים לעומת העליונים. ובאותה שעה נשתלם הרצון והתשוקה בדביקות אחת לעשות פירות. בוא וראה כיון שהתדבקו זה בזה. והיא קבלה את רצונו. בכך היא אומרת שימני כחותם על לבך. מפני מה כחותם. אלא דרכו של החותם כיון שנדבק במקום אחד. אע"פ שנעתק משם. מ"מ נשאר רושם במקום הזה ואל יסיר ממנו. כי כל הרושם וכל הצורה שלו נשאר בו. וכך אמרה כנסת ישראל היא נדבקתי בך. ואע"פ שאתרחק ממך ואלך בגלות. שימני כחותם על לבך. למען תשאר כל צורתך בך. כחותם הזה שנשארה כל צורתו במקום הזה שנדבק בו. כי עזה כמות אהבה. חזקה היא כמו בהפרדת הרוח מן הגוף. שלמדנו כאשר תגיע השעה שיפטור האדם מן העולם. ורואה מה שרואה. רוחו הולכת בכל אברי הגוף. ותרומם גליו כמי שהולך בים בלי משוטות. צולה ויורד ואין מנוח לו. הוא הולך ונפרד מכל אברי הגוף. ואין תוקף כיום שנפרש הרוח מן הגוף. וכך תוקף האהבה של כנסת ישראל אל הקב"ה כתוקף המיתה בשעה שמבקש הרוח להפרד מן הגוף. קשה כשאלו

ח.

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. אמר רבי אלעזר מהו דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. מאן דלגח תפילין כד זכח תפלה של יד צדי לאושטא דרועא שמאלא. לקבל לה לכנסת ישראל. ולקשרא קשרא עם ימינא. בנין לחבקה לה. לקיימא מאי דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. לאתחזקה בר נש כגוונא דלעילא ולאתעטרא בכלא. וכדון צ"ג שלים בכלא בקדושה עלאה. וקב"ה קארי עליה (ישעי' מט) ישראל אשר בך אתפאר: (ג-גה)

שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו'. פתח רבי אלעזר ואמר שימני כחותם על לבך וגו'. רשפיה רשפי אש שלהבת יה. האי קרא אתעניא ביה. אבל ליליא חד הוה כד הוינא קאים קמי אבא ושמענא מיניה מלה. לית שלימו ורעותא וכסופא דכנסת ישראל לגבי קב"ה אלא בנשמותיהם דלדיקיא (ה) דליון מתערי נביעו דמיא תתאי לקבלי עלאי. ובההיא שעתא שלימו דרעותא וכסופא בדביקו חדא לתעבד פירין. תא חיי בתר דאתדבקו דא בדה. ויהא קבילת רעותא דיליה. היא אמרת שימני כחותם על לבך. אחיאי כחותם. אלא אורחיה דחותם כיון דאתדבק באתר חד. אע"ג דאתעדי מיניה. הא אשתאר רשיוו בהאי אתר ולא אעדי מיניה. דכל רשיוו וכל דיוקנא דיליה אשתאר ביה. כך אמרה כנסת ישראל הא אתדבקנא בך. אע"ג דאתעדי מיך ואיזיל בגלותא. שימני כחותם על לבך. בנין דשתאר כל דיוקני בך. כהאי חותם דשתאר כל דיוקניו בהאי אתר דאתדבק ביה. כי עזה כמות אהבה. תקיפא היא כפרישו דרוחא מן גופא. דהנין בשעתא דבר נש מסי לאסתלקא מן עלמא. וחיי מאי דחיי. רוחא אולא בכל שיפי דגופא. וסליק גלגלו כמאן דליוול בימא בלא שייטין. סליק ונחית ולא מהניא ליה. תא ואשתאיל מכל שיפי גופא. וית תקיפו כיומא דפריש רוחא מן גופא. כך תקיפו דחיימו דכנסת ישראל לגבי קב"ה כתקיפו דמותא בשעתא דבעי רוחא לאתפרשא מן גופא. קשה כשאלו

וין הזהר

ך (ה) פירוש שהתעוררות התשוקה אצל הקב"ה יכנסת ישראל מרת הסלכות באה ע"י נשמות הצדיקים:

כשאל קנאה. כל מאן דרחיס ולא קשיר עמיס קנאה לאו רחמימיה רחמו (ב) כיון דקני הא רחמימיה אשתמיס. מכאן אוליפנא דצבי בר נש לקנאה לאכזרתיס. בגין דיתקשר עמה ברחימותא שליס. דהא מנו כך לא יסיב עיניו באינתו אחרא. מהו קשה כשאל קנאה. אלא מה שאל קשיא בעיניו דחייבין למוסת זביס. כך קנאה קשיא בעיניו דמאן דרחיס וקני לאתפרשא מרחימותא: ד"א קשה כשאל קנאה. מה שאל בשעתא דנחתין לון לחייבא זביס מודיעין לון חובייו על מה נחתין ליה. ולא קשיא להו. כך מאן דקני הוא תבע על חוביה וחשיד וחשיב כמה עובדין. וכדין קשורא דרחימותא אתקשר זביס. רשפיה רשפי אש שלהבת יה. מאן שלהבת יה. דא שלהבתא דאתוקדא וכפאקא מנו שופר (ג) דאיהו אתער ואוקיד. ומאן איהו. שמאלא. ה"ה"ד שאלו תחת לראשי. דא אוקיד שלהבתא דרחימו דכנסת ישראל לגבי קב"ה. ובג"כ מיס רביס לא יוכלו לכבות את האהבה. דהא כד ארי ימינא דאיהו מיס אוסיף יקידו דרחימותא (ד) ולא כבי שלהבתא דשמאלא. כמד"א וימינו תחבקני. היא איהו מיס רביס לא יוכלו לכבות את האהבה. וכן כלא כהאי גוונא:

אדעכי אתא רבי שמעון אמר ליה. ברי במאי עסקית. א"ל רבי אלעזר ברחימו עלאה וקשירו דחביבותא אסתכלית. פתח רבי שמעון ואמר תא חוי בכל אתר דכורא רדיף צתר נוקבא. ואתער לגבה רחימותא. וסכלא אשכחלא דאיהו אתערת רחימותא ורדפת אצתריה. ואורחא דעלמא דלית שבחא דנוקבא למרדף בתריה דדכורא. אלא מלה סתימא היא. ומלה עלאה דבי גניזא דזלכא.. תא חוי אתערותא דרחימו דכנסת לגבי קב"ה נשפתהון דלדיקיא מתענין לה. בגין דלוינון אציין מסערא דדכורא. ואתערותא דא מטי לנוקבא מסערא דדכורא ואתער רחימותא. אשתכח דדכורא אתער חביבו ורחימותא לנוקבא. וכדין נוקבא אתקשרת ברחימותא לגבי דכורא. וכהאי גוונא תיאובתא דנוקבא ליגדי מוין תתאון לקביל מוין עלאין לאו איהו אלא בנשפתהון דלדיקיא. זכאין אינון דלדיקיא זבאי עלאז ובנעלמא דאמי. דעליוון קיימין עלאין ותתאין. וע"ד (פשי' י) ולדיק יסוד עולס כתיב סתס. וזא דכלא דדיק איהו יסודא דלעילא (פ) ואיהו יסודא לתתא. וכנסת ישראל אסתכלית מלדיק לעילא ולתתא. לדיק מהאי סערא ולדיק מההוא סערא ירתין לה. ה"ה"ד (תהלים ג) לדיקים יירשו ארץ. יירשו ארץ ודאי: (א-רמד')

תו פתח רבי אלעזר ואמר. שימני כחותם על לבך וגו'. כנסת ישראל אחרת דא לקב"ה שימני כחותם. מאן הוא חותם. דא חותם דגושפנקא דקשוס. כחותם על לבך. דא חותם של תפילין דאנח בר נש על לביה. כחותם על זרועך. דא יד כהה דמנח ביהיא

כשאל קנאה. כל מי שאהב ואין קנאה נקשרת עמו אין אהבתו אהבה (ב) כיון שיש קנאה הרי אהבתו שלימה. מכאן למדנו שצריך האדם לקנא לאשתו. בשביל שיתקשר עמה באהבה שלימה. שהרי מתוך כך אינו נוהג עיניו באשה אחרת. מהו קשה כשאל קנאה. אלא מה שאל קשה בעיניו של זה האהב ומקנא להפרד מן האהבה: ד"א קשה כשאל קנאה. מה שאול בשעה שמורידים לרשעים בו מודיעים להם חטאותיהם על מה יורדים בו. וזה קשה להם. כך מי שמקנא הוא טובע על חטאו וחושד ומחשב כמה מעשים. ובכן קשר של אהבה נקשר בו. רשפיה רשפי אש שלהבת יה. איהו שלהבת יה. זו שלהבת ליהטת ויוצאה מתוך השופר (ג) שהיא מעוררת ומלהטת. ומי הוא. זה שמאל. וז"כ שמאלו תחת לראשי. שהיא מלהטת שלהבת האהבה של כנסת ישראל אצל הקב"ה. ולפיכך מיס רביס לא יוכלו לכבות את האהבה. שהרי כאשר בא הימין שהוא מים נתוסף אש האהבה (ד) ואינו מכבה שלהבת השמאל. כמש"כ וימינו תחבקני. וזה הוא מיס רביס לא יוכלו לכבות את האהבה. וכן הכל כדמיון הזה:

בתוך כך בא רבי שמעון אמר לו. בני במה עסקת. א"ל רבי אלעזר באהבה העליונה וקשר החביבות עיינתי. פתח רבי שמעון ואמר בוא וראה בכל מקום הזכר רודף אחר הנקבה. ומעורר אצלה אהבה. וכאן נמצא שהיא מעוררת אהבה ורודפת אחריו. ודרך העולם שאין שבחה של נקבה להיות רודפת אחר הזכר. אלא דבר סתר הוא. וזה ענין עליון של אוצר המלך בוא וראה התעוררות אהבה של כנסת ישראל אצל הקב"ה נשמות הצדיקים מעוררות אותה. לפי שהם באים מצד בחינת זכר. והתעוררות זו תבא לנקבה מצד הזכר ומעוררת אהבה. נמצא שהזכר מעורר חביבות ואהבה להנקבה. ובכן הנקבה נקשרת באהבה אל הזכר. וכמו כן השתוקקת הנקבה להטל מים התחתונים כנגד מים העליונים אינה אלא בנשמות הצדיקים. וכאם הם הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. שעליהם קיימים עליונים ותחתונים. ולכך (משלי י) וצדיק יסוד עולם כתוב סתם. וסוד הכל הוא שצדיק הוא היסוד שלמעלה (פ) והוא היסוד שלמטה. וכנסת ישראל נכללת מן הצדיק למעלה ולמטה. צדיק מצד זה וצדיק מצד שלמעלה מנחילים לה. זש"כ (תהלים ג) צדיקים יירשו ארץ. יירשו ארץ בודאי (א-רמד')

עוד פתח רבי אלעזר ואמר. שימני כחותם על לבך וגו'. כנסת ישראל אומרת כך להקב"ה שימני כחותם. איהו חותם. זה חותם הטבעת של אמת. כחותם על לבך. זה חותם של תפילין שמניח האדם אצל לבו. כחותם על זרועך. זו יד כהה שמחוברת בזרוע

זיו הזהר

(כ) ענין הקנאה הוא כמש"כ ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו. זה איש שאינו סובל שתהיה גרונר אהבה מאשתו יאחר או מאחר על אשתו. וכן בין אהבו ובין אחר (ג) הבינה נקראת שופר. וממנה נתעורר אש שלהבת האהבה שנקרא אש הנכורה בחי' שמאל. וזאת השלהבת מביא ומעורר ההודויות עם המלכות (ד) הארת החסד בחי' ימין שנקרא מים מוסף אהבה. (ה) ספירת היסוד נקרא צדיק וצדיקי ערים הזה פועלים בעבורתם שהצדיק דלעילא ישפיע השפע שימניה לסיבות

בזרוע ההיא (ו) ומי הוא. זה יצחק: ועוד כנסת ישראל אומרת שימני כחותם. חותם היה צריך לומר מהו כחותם. כאותן תפילין של ראש המביאים שבה לכל הגוף. [כחותם על זרועך. זו תפילין של יד. שהן בזרוע על הלב.] ובוה נמצא האדם שלם כדמיון שלמעלה. כי עזה כמות אהבה. מהו כי עזה כמות. אלא לא נמצא דבר קשה בעולם כמו הפרשת הנפש מן הגוף כשצריכים להתפרש. וכך היא אהבת כנסת ישראל להקביה שאין מתפרשים לעולם. ולפיכך תפלה של יד נקשרת בזרוע. לקיים הכתוב שמאלו תחת לראשי. קשה כשאלו קנאה. בכל מדרגות הגיהנם אין קשה כשאלו. שיוורד למטה מכלם. מלבד זו המדרגה שנקרא אדרון. וזה וזה משתתפים יחד. וזהו קשה להם לרשעים יותר מהכל. וכך קשה כשאלו קנאה. שאין קנאה אלא מאהבה. ומתוך אהבה באה קנאה. ומי שמקנא לזה שאוהב אותו. קשה וכאב לו להפרד ממנו יותר מאותה המדרגה שנקרא שאול. שהוא קשה מכל מדרגות הגיהנם. רשפיה רשפי אש שלהבת יה. מי הוא שלהבת יה. זה האש היוצא מתוך השופר כלול מרוח ומים. ומתוך שלהבת ההוא כאשר מתלהט בכנסת ישראל שורף העולם בשלהבת מקנאת הקביה (ו) ובשעה שהיא מקנאת לו אוי למי שיפגע בשלהבת שלה. שהוא ישרף בהם: (ג-ד.)

פתח רבי חייא ואמר שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו'. שימני כחותם. בשעה שמתדבקת כנסת ישראל בבעלה היא אומרת שימני כחותם. דרך החותם כיון שנדבק. במקום ההוא שנדבק מניח בו כל צורתו. אע"פ שאותו החותם מטולטל לכאן וכאן. ואינו מונח שם כיון שנעתק משם. מ"מ כל צורתו הגינה שם ושם קיימת. אף כך אומרת כנסת ישראל. כיון שנדבקתי בך. כל צורתה תהי חקוקה בך. שאע"פ שאלך כאן או כאן תמצא צורתה חקוקה בך ותזכור אותה. כחותם על זרועך. ככתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. אף כך תהי צורתה חקוקה שם. ובכך אהיה דבוקה בך לעולם ולא תשכח אותי. כי עזה כמות אהבה. עזה כמות האהבה בתוקף חזק כמקום ההוא ששורה בו מיתה (ה) אהבה. זה המקום שנקרא אהבת עולם. קשה כשאלו קנאה כמו כן. שהרי שמות האלה מצד ההוא הם. רשפיה רשפי אש. מי הם רשפים האלה. הם האבנים ומרגליות טובות שנוצרות מ"זש ההוא (ו) שלהבת יה. מאותה השלהבת שיוצאת מעולם העליון (ז) ונאחזת בכנסת ישראל להיות הכל יחוד אחד: (ב-קיד.)

קם רבי שמעון ואמר שימני חותם לא כתוב אלא כחותם. השכינה אומרת. רבון העולמים שימני כחותם. כאותו ר"שם של החותם שלך. שאע"פ שהחותם נשאר בידך. מ"מ הרושם שלו בכתב הוא. ומאותו רושם

בהסיה זרוע (ו) ומנו. ילחק: ותו כנסת ישראל קאמרת שימני כחותם. חותם מצבי ליה. מהו כחותם. כאינון תפילין דרישא דאתיין שבהא לכל גופא. [כחותם על זרועך. דא תפילין של יד. דאינון בזרוע על לבא.] ודא אשתכח צ"כ שלים כגונא דלעילא. כי עזה כמות אהבה. מהו כי עזה כמות. אלא לא אשתכח קשיותא בעלמא כמה דפרישו דנפשא מגופא כד בעיין לאתפרשא. כך אהבת כנסת ישראל לקב"ה. דלא אתפרשן לעלמין. ובג"כ תפלה של יד אתקשרא בזרוע. לקיימא דכתיב שמאלו תחת לראשי. קשה כשאלו קנאה. בכל דרגין דגיהנס לא אית קשיא כשאלו. דנחית לתתא מנייהו. בר הסיא דרגא דאקרי אדרון. ודא ודא אשתתפו כחדא. ודא קשיא לכו לחייבין מכלא. וכך קשה כשאלו קנאה. דלית קנאה אלא ברחימותא. ומנו רחימותא אתי קנאה. ומאן דקני - לסאי דרחים. קשיא ליה לאתפרשא מינה יתיר מהסיא דרגא דאקרי שאול. דאידי קשיא מכל דרגין דגיהנס. רשפיה רשפי אש שלהבת יה. מאן אידי שלהבת יה. דא אשא דנפיק מנו שופר כליל מרוחא ומיא. ומנו הסיא שלהובא כד מתלמא בכנסת ישראל חוקיד עלמא בשלהבותא מקנאה דקב"ה (ו) ובשעתא דהיא מקנאה ליה ווי דאערע בשלהבותא. דאידי יתוקד ביה: (ג-ד.)

פתח רבי חייא ואמר שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו'. שימני כחותם. בשעתא דאתדבקת כנסת ישראל בבעלה אידי אמרת שימני כחותם. אורחא דחותם כיון דאתדבק. בהסיה אתר דאתדבק שציק ציה כל דיוקניה. אע"ג דהסיה חותם אייל הכא והכא. ולא קיימא תמן וסא אתעבר מינה. כל דיוקניה שצק תמן ותמן קיימא. אוף הכי אמרת כנסת ישראל. כיון דאתדבקת בך. כל דיוקני ליהו חקיק בך. דאע"ג דאייל הכא או הכא תשכח דיוקני חקיק בך ותזכר ליה. כחותם על זרועך. כמה דכתיב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני. אוף הכי תהא דיוקני חקיק תמן. ובכך תהא מתדבקת בך לעלמין ולא אתנשי מיך. כי עזה כמות אהבה. תהיפא כמות אהבה בשוקפא תקיף כהסיה אתר דשריא ציה מותא (ה) אהבה. הסיא אתר דאקרי אהבת עולם. קשה כשאלו קנאה אוף הכי. דהא אליון שמתן מהסיה ספרא אינון. רשפיה רשפי אש. מאן אינון רשפין אליון. אינון אבנין ומרגלאן סבאן דלמילידו מהסיה אש (ו) שלהבת יה. מהסיא שלהובא דנפקא מעלמא עלאה (ז) ואתאחדא בכנסת ישראל למסוי כלא חד יחודא: (ב-קיד.)

קם רבי שמעון ואמר שימני חותם לא כתיב אלא כחותם. אמרת שכינתא. רבון עלמין שימני כחותם. כהסיה רשימו דחותמא דילך. דאע"ג דחותמא אשתאר צידך. רשימו דיליה בפתקא איסו. ומסהו רשימו

זיו הוהר

(ו) מי המלכות שנקראת יד כהה בגינה מבגורח שנקרא יצחק: (ז) כאן דורש רבינו פינה דינון פתערין והיינו אש השופר: (ח) המלכות יקראת מקום ששורה בו מיתה בסוד הכתוב רג"ה יורדות מות. והיינו נ"כ שאר ששניהם הנבחרות והדינים כסוף כל שר המלכות: (ט) מי היינו מלאכי אש לוחם המוכבים למרכבת המלכות: (י) עולם עליון זו הבינה מקור האש. שמשם נשפע אש המזב למלכות. ונקרא זה האש שלהבת יה כיון שבא מהזרועות חרב דהיינו השם ית: 16 6

רושם מזדעזעים עליונים ותחתונים. כדמיון מלך בשד
 ודם שרושם בכתב החתימה שלו. וחותם הטבעת
 בידו הוא. ואצ"פ שחותמו בידו נשאר. מ"מ כך
 מפחדים מן הרושם של החותם כאילו היה המלך
 בצממו. על אחת כמה וכמה אם רואים גוף החותם:
 שימני כחותם על לבך. וכי מי מניה חותם על
 הלב. אלא אלו התפילין. שהרצוצות שלהם תלויות
 על הלב. והם תפילין של ראש. ותפלה של יד שהיא
 בשמאל כנגד הלב. וזה הוא כחותם על לבך. וכחותם
 על זרועך. זו תפלה של יד. והם הרושם של שם
 הקדוש. שהוא י קדש לי כל בכו. ה והיה כי
 יביאך. ה שמע ישראל. ה והיה אם שמעו. ומה
 הרושם מזדעזעים אומות העולם. זש"כ (דברים כח) וראו
 כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך.
 וכך דרשו שם ה'. אלו תפילין שבראש:

שימני כחותם. זה אות ברית מילה ואת של
 ימים טובים. שהוא חותם שם הקדוש כדמיון הזה
 (דברים ז) "מי יעלה עלנו" השמיה"ה. ראשי תיבות
 אותיות מילה. וסופי תיבות אותיות הוי"ה. מי שנוטר
 לזה החותם כאילו נוטר לשם הקדוש. ומי שמשקר
 בחותם הזה כאילו משקר בהשם הקדוש. שזה נקרא
 חותם טבעת המלך. וכל אדם שנוטר לחותם הזה
 למטה. שהוא אות ברית את שבת את תפילין את
 של ימים טובים הוא נרשם ונחקק למצלה ומאיר
 למעלה. וממנו מזדעזעים עליונים ותחתונים. כמש"כ
 וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו
 ממך. שם הוי"ה ודאי זה אותו הרושם של אות ברית
 מילה ואת תפילין ואת של שבת וימים טובים. ומי
 שמשקר בזה למטה נתבטלה חקיקה שלו למעלה.
 ובזמן ההוא מושלים עליו כל מקטרגים עליונים
 ותחתונים:

שימני כחותם. זו הנשמה שהחותם שלה חקוק
 למצלה. כמו שביארו ביצקב. שצורתו של יעקב
 חקוקה בכסא הכבוד. וכל הנשמות שהן נגזרות משם
 החותם שלהן הוא חקוק למעלה. והרושם שלהן למטה.
 אותה החקיקה שלמעלה הוא החותם. והרושם שלמטה
 הוא רשימת החותם. וכאשר חקיקת הנשמה היא
 למצלה והרושם שלה למטה. נאמר בה והנה מלאכי
 אלהים עולים ויורדים בו. עולים למצלה ומסתכלים
 בצורת הנשמה המאירה בחקיקה היא ומזדעזעים
 ממנה. יורדים למטה ומסתכלים בהרושם של אותה
 הצורה למטה. ורואים שלא נשתנה מן הצורה
 שלמצלה (א) ומפחדים ממנו:

שימני כחותם. זו תפלה. שבה הוא חקוק
 ונרשם ח"י עולמות בשמנה עשרה ברכות של התפלה.
 החותם הוא עמוד האמצעי שהיא קריאת שמע.
 חקיקת האותיות של החותם זה צדי"ק ח"י העולמים.
 רשימת החותם בכתב זו היא תורה [שבצ"ם] (יג) והנה
 מלאכי אלהים עולים ויורדים בו. מלאכי אלהים
 עולים

רשימו מזדעזעין עלאין ותתאין. כגונא דמלכא דאיהו צטרא
 דמא דרשס צפתקא רשימו דיליס. וחותמא
 בידים הוא. ואצ"ג דחותמיה בידים צטתאר. הכי דמילין
 מרשימו דחותמא כאילו הוה מלכא.
 על אחת כמה וכמה אי הוה חותמא גופא:

שימני כחותם על לבך. וכי מאן שוי חותמא על
 לבא. אלא אלין תפילין. דרלועין דילהון תליין
 על לבא. ואלין תפילין דרשא. ותפלה דיד דאיהי
 צשמאלא לקבל לבא. ודא איהו כחותם על לבך. וכחותם
 על זרועך. דא תפלה דיד. ואינון רשימו דשמא
 קדישא. דאיהו י קדש לי כל בכו. ה והיה כי
 יביאך. ה שמע ישראל. ה והיה אם שמעו. ומהוהו
 רשימו מזדעזעין אומין דעלמא. הס"ד (דברים כח) וראו
 כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך.
 והכי אוקמוהו שם ה'. אלין תפילין דרשא:

שימני כחותם. דא אות ברית מילה ואת
 דיומין סבין. דאיהו רשימו דשמא קדישא כגונא דא
 (דברים ז) "מי יעלה עלנו" השמיה"ה רישי תיבין
 אתון מיליה. וסופי תיבין אתון הוי"ה. מאן דנסיר
 האי רשימו כאילו נסיר שמא קדישא. ומאן דמשקר
 צהאי רשימו כאילו משקר צשמא קדישא. דהאי אתקרי
 חותמא דנוצפנקא דמלכא. וכל בר נש דנסיר האי רשימו
 לתתא. דאיהו אות ברית את שבת שבת את
 תפילין ואת דיומין סבין איהו רשום וחקיק לעילא ונהיר
 לעילא. ומיה מזדעזעין עלאין ותתאין. כמד"א
 וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו
 ממך. שם הוי"ה ודאי דא הוה רשימו דאות ברית
 מילה ואת תפילין ואת דשבת ויומין סבין. ומאן
 דמשקר ביה לתתא אתעבר גליפו דיליה מלעילא.
 וצהוהו זמנא שלשין עליה כל מקטרגין עלאין
 ותתאין:

שימני כחותם. דא צפתקא דרשימו דילה גלישא
 לעילא. כמה דאוקמוהו ביצקב. דיוקנו של יעקב
 חקוקה צכסא הכבוד. וכל צפתין דאיון גיוקין
 מתמן גלישא דילהון איהו חקוק לעילא. ורשימו דילהון לתתא.
 הוה גליפו דלעילא איהו חותם. ורשימו דלתתא
 רשימו דחותם. וכד גליפו דצפתקא איהו
 לעילא ורשימו דילה לתתא. אתמר צה והנה מלאכי
 אלהים עולים ויורדים בו. סלקין לעילא ומסתכלין
 צדיוקנא דצפתקא דנהרא צהוה גליפו ומזדעזעין
 מניה. כחתין לתתא ומסתכלין צרשימו דהיא
 דיוקנא דלתתא. ומאן דא צפתקא דאיהו מדיוקנא
 דלעילא (א) ודמלין מניה:

שימני כחותם. דא ללותא. דצה איהו חקוק
 ורשס ח"י עלמין צתמי סרי צרכאן דלותא.
 חותמא דא עמודא דאמלעיתא דאיהי קריאת שמע.
 גליפו דאתון דחותמא דא דז"ק ח"י עלמין.
 רשימו דחותמא צפתקא דא איהי אורייתא [דצ"ם] (יג) והנה
 מלאכי אלהים עולים ויורדים בו. מלאכי אלהים
 עולים

זיו הזוהר

(א) כי כגראדם הווא מעביר ממנו צלם אלהים היינו צורת נשמתו: (יג) כדאיהא כהתא אליהו. מלכות פה ותורה שבצ"ם קריין ית:

עולים בזמן שהוא עומד בדין. שצומדים כלם ומלמדים עליו זכות. ויורדים בזמן שנוצחים לו בדין ויורד למטה. כלם יורדים עמו. כמו שנאמר ביעקב (בראשית כו) אָנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה :

שימני כחותם על לבך. זו הנשמה שהיא חקוקה בכסא. בזמן שהיא תתעורר למטה בתפלה נתעורר הכסא למעלה. כחותם. זה הרוח שהוא ציור החקוק במלאכים. בזמן שהרוח נתעורר למטה בתפלה נתעוררים עמו המלאכים למעלה. על זרועך. זו הנפש שהיא חקוקה בארבעה צדדי העולם. בזמן שתתעורר הנפש בתפלה למטה. ארבעה צדדי העולם נתעוררים עמה (יג) נשמה היא החותם. רוח. הוא ציור האותיות שהן חקוקות בחותם. נפש. זו רשימת האותיות בחותם. שהן נרשמות בציור האדם כרשימת החותם בכתב. ובוה הרושם של הנפש ניכרת צורת הפנים בגוף האדם מאיזה מקום הוא :

שימני כחותם על לבך. מקרא הזה על השכינה נאמר שהיא בגלות. חותם לא כתוב אלא כחותם. כאותו חותם של הטבעת שהוא חותם האמת. ובו חתמנו לחיים. ואיזהו החותם שבו חיים. אלא זה עץ החיים. שממנו בניים חיים ומוזנות יוצאים. עץ ודאי זה שנאמר בו עץ החיים מהלך ת"ק שנה. וזה העץ הוא י. מהלך ת"ק שנה זו ה. החיים. הם הא"ב והא"ס שהם יך. ו היא חכמ"ה. ומניין שנקראים חיים. כמש"כ (קמ"ח ז) והחכמה תחי' בעליה. ה היא האם העליונה (יד) מניין שנקראת חיים. כמש"כ (מש"ג ג) עץ חיים היא למחויקים בה. חיים היא בודאי. ושניהם (ס"ד) כי חיים הם למוצאיהם. ושכינה התחוננה היא נרשמת בחותם ההוא שהוא חותם האמת. וכל הציורים של החותם ההוא רשומים בה (טו) להודיע שהיא הציור של עמוד האמצעי שהוא אמת. והחותם שלו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. היא נחתמת בו לחיים. וממנו נוחלים ישראל בניים חיים ומוזנות. חיים מצד הא"ב והא"ס שהם יך. בניים מצד עמוד האמצעי. שעל שמו נקראים ישראל למטה בני בכורי ישראל והוא י. מוזנות מצד של ה [התחוננה] שהיא המוציא לחם מן הארץ. ובזמן שנוחלים ממנו ישראל אלו השלשה הנכללים בשמו. נקראים למטה בניו של הקב"ה. כמש"נ (דברים יד) בניים אתם לה' אלהיכם : (ת"ו תכ"ב)

שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו'. כך אומרת כנסת ישראל בגלות. אע"פ שאתה עלית למעלה. צורתך אל תסיר ממני לעולם. כחותם הזה שבמקום הזה שגדבק בו הרושם של בעל החותם. אין סרה ממנו צורת החותם וניכר בו. ולפיכך אומרת כנסת ישראל בגלות שימני כחותם על לבך. כרשימת תפלין של יד שהם כנגד הלב. כחותם על זרועך

עולים בזמנא דאיהו קאים דגינא. דקיימין כליו ומולפין עליה זכות. ויורדים בזמנא דנלחין ליה דגינא וכחית לתתא. כליון כחתין עמיה. כמד"כ ביעקב (בראשית כו) אָנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה :

שימני כחותם על לבך. דא נשמתא דאיהו חקוקא בכורס"ה. בזמנא דאיהו אתערסא לתתא בללותא כרס"ה אתער לעילא. כחותם. דא רוח דאיהו ליו"ר דחקוקא במלאכ"ה. בזמנא דאיהו אתער לתתא בללותא מלאכ"ה אתערון עמיה לעילא. על זרועך. דא נפש דאיהו חקוקא ד' ספרין דעלמא. בזמנא דאתערסא איהו בללותא לתתא. ד' ספרין דעלמא מתערין עמה (יג) נשמה, איהו חותמא. רוח, ליו"ר דלחונן דליו"ר חקוקין בחותמא. נפש. רשימו דלחונן בחותמא. דליו"ר רשימין בליו"ר דבר נש כרשימו דחותמא בפתקא. ובהאי רשומא דנפשא אשתמודע פרלופא בגופא דבר נש מאן אתר איהו :

שימני כחותם על לבך. האי קרא על שכינתא אתמר דאיהו בגלותא. חותם לא כתוב אלא כחותם. כהסוד חותם דנושפנקא דאיהו חותם אמת. וביה חתמנו לחיים. ומאי נייהו האי חותם דביה חיים. אלא דא עץ החיים. דביה בני חיי ויוזני נפקין. עץ ודאי הסוד דאתמר ביה עץ החיים מהלך ת"ה שנה. והאי עץ איהו י. מהלך ת"ק שנה דא ה. החיים. אינון אב"ה ואמ"ה דליו"ר יך. ו איהו חכמ"ה. ומנא לן דאתקרי חיים. כד"ה (קמ"ח ז) והחכמה תחיה בעליה. ה איהו אמת עלאה (יד) מנא לן דאתקרי חיים. כד"ה (מש"ג ג) עץ חיים היא למחויקים בה. חיים היא ודאי. ותרווייהו (ס"ד) כי חיים הם למוצאיהם. ושכינתא תתא איהו רשומא בהסוד חותמא דאיהו חותם אמת. וכל ליו"ר דהסוד חותמא אינון רשימין בה (טו) לאשתמודע דאיהו ליו"ר דעמודא דלמלעיתא דאיהו אמת. וחותם דליה יו"ד ה"א וא"ו ה"א. איהו חתום ביה לחיים. ומניה ירתין ישראל בני חיי ומוזני. חיי מספרא דאב"ה ואמ"ה דליו"ר יך. בני מספרא דעמודא דלמלעיתא. דעל שמיא אתקריאו ישראל לתתא בני בכורי ישראל ואיו"ר. מוזני מספרא דה [תתא] דאיהו ה'זוליא לחס מן הארץ. ובזמנא דירתין מניה ישראל אלין תלת דכלילן בשמיא. אתקריאו לתתא בניו דקב"ה. כד"ה (דברים יד) בניים אתם לה' אלהיכם : (ת"ו תכ"ב)

שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וגו'. הכי אומרת כנסת ישראל בגלותא. אע"ג דאתה אסתלק לעילא. דיוקך לא אתעדי מנאי לעלם. כהאי חותם דבסאי אתר דאתדבק ביה רשימו דמארי חותמא. לא אתעדי מניה דיוקנא דחותמא ואשתמודע ביה. ובג"כ אומרת כנסת ישראל בגלותא שימני כחותם על לבך. כרשימו דתפלין דיד דליו"ר לקבל לבא. כחותם על זרועך

זיו הזהר

(יג) מכאן שכל אדם יש בכתו לעמוד התעוררות למעלה בתפלתו. אבל יש בזה פדרגות אדם גרול שהוא בעל נשמה פועל התעוררות בכסא חכבוד. בעל רוח פועל התעוררות בעולם המלאכים בעל נפש פועל התעוררות רק בארבעה צדדי העולם : (יד) חיינו עולם הבינה : (טו) שכינה התחוננה זו המלכות. ונחתמת בחותם האמת של התפארת. בכתוב תתן אמת ליעקב :

זרועך. כתפלין של ראש שמהם תלויות רצועות לכל הצדדים. על הלב והזרוע. ובהם נרשמים ישראל שהם עמו של הקב"ה: ועוד שימני כהותם. זה החותם של אות ברית קודש ואות ברית דשבת קודש וימים טובים. כי עזה כמות אהבה. עזה היא הפרשת הקב"ה ושכינתו מישראל כהפרשת נשמה רוח ונפש מן הגוף: ועוד כי עזה כמות אהבה. כאשר ישראל מיתדים שם הקב"ה באהבה ואומרים הבוחר בעמו ישראל באהבה. קשה כשאל קנאה. שהקב"ה יהיה מקנא עליהם בזמן שיצאו מן הגלות. שהוא יהיה בזמן ההוא קנא ונוקם ובעל חימה. רשפיה רשפי אש. בזמן ההוא יעורר שמאל בלהבות שלו. שהם רשפי אש שלהבת ייך. וישרף כמה היכלות של בתי עכו"ם. ויקח נקמות מעמלק. כי הוא נשבע בשתי אותיות של השם הקדוש שהן ייך לקחת נקמה ממנו. ושי"כ (שמות י"ז) ויאמר כי יד על כס ייך. וזה הוא רשפי אש שלהבת ייך: וישראל אומרים. רבון העולמים אע"פ שאנחנו בגלות מרוחקים ממך. שימני כחותם על לבך. ואל תסיר מאתנו צורתך. שהוא החותם שלך השכינה שלך. שבשבילה אתה תזכר אותנו בגלות. והחותם של הקב"ה בודאי היא השכינה: (ת"ז ת"א ליום ב)

ועוד שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה. בזמן שנוחלים ישראל משמו של הקב"ה שלשה אלה. בנים חיים ומזונות. נאמר בהם כי עזה כמות אהבה. עזה היא ממיתה הפרשת הקב"ה מבניו. ומניין שיש הפרשה בין הקב"ה ובניו. מכאן ראינו שנאמר (ישעי' י"ז) כי אם עונותיכם היו מבדילים וגו'. וקשה היא ממיתה. ועליה נאמר (ירמ' א) כי המות יפריד ביני ובינך. ובזמן שישראל מקיימים מצות התורה באהבה. קשה כשאל קנאה. שמקנא הקב"ה על סמאל ועל נוקבתו שהם גורמים לאנשים מיתה בחטאותיהם. על שגורמים להם לחטוא. ובשביל זה עתיד הקב"ה לקחת נקמה מהם ולהעבירם מן העולם. כמו שנאמר כי יד על כס ייך וגו'. וכאשר יגיע הזמן לנקום ממנו. להבות אש יצאו מן השם ייך. כמש"כ רשפיה רשפי אש שלהבת ייך. והם להבות של אי"ש ואש"ה. כי שם אי"ש ושם ייך. איש. כמש"כ ה' איש מלחמה. שלקח נקמות מפרעה ומעמו. אשה. זו השכינה שנאמר בה (משלי ח) מצא אשה מצא טוב: (ת"ז תקנ"ב)

רבי יוסי אמר שימני כחותם על לבך. בוא וראה רוח היורד לאנשים שהוא מצד הנקבה (ט) נתקק תמיד בחקיקה כחותם הזה. ציור הגוף של אדם בעולם

ורועך. כתפלין דרישא דאינון תליין לזועין לכל ספרין. על לבא ודרועא. וזהו אינון רשמיין דאינון עמיה דקב"ה: ועוד שימני כחותם. זה חותמת דאות ברית קודש ואות ברית דשבת קודש וימים טובים. כי עזה כמות אהבה. תקיפא אישי אפרשותא דקב"ה ושכינתיה מישראל כפרישו דנשמתא רוחא ונפשא מגופא: ותו כי עזה כמות אהבה. כד ישראל מיתדין שמה דקב"ה ברחימו ואחרי הכומר בעמו ישראל בלהבה. קשה כשאל קנאה. דקב"ה אישו יהא מקנא עלישו בזמנא דיפקון מן גלותא. דאישו יהא בהסוא זמנא קנא ונוקם ובעל חימה. רשפיה רשפי אש. בהסוא זמנא יתער שמאלא בשלהובין דלייך. דאינון רשפי אש שלהבת ייך. ויוקיד כמה היכלין דבתי פלמי ככבוא. ויכול נוקמין מעמלק. דאישו חומי בתרין אתיין דשמה קדישא דאינון ייך לנסלא נוקמא מיניה. הס"ד (שמות י"ז) ויאמר כי יד על כס ייך. ודא אישו רשפי אש שלהבת ייך: וישראל אחרי. רבון עליות אע"פ דאין בגלותא מרחקן ממך. שימני כחותם על לבך. ואל יתעדי מיין דיוקנך. דאישו חותם דילך שכינתא דילך. דבגינס אנטה הו דכיר לן בגלותא. וחוחמתא דקב"ה ודאי אישו שכינתא: (ת"ז ת"א ליום ב)

ותו שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה. בזמנא דירחיין ישראל משמיה דקב"ה אליון תלת. בני חיי ומזוני. אחרי כהון כי עזה כמות אהבה. תקיפא אישו ממיחה אפרשותא דקב"ה מיכיו. ומנא לן דאות אפרשותא בין קב"ה ובניו. הלא אוכח דכתוב (ישעי' י"ז) כי אם עונותיכם היו מבדילים וגו'. וקשה אישו מיחיה. ועלה אחרי (ירמ' א) כי המות יפריד ביני ובינך. ובזמנא דישראל מקיימין פקודין דאורייתא ברחימו. קשה כשאל קנאה. דמקנא קב"ה על סמאל ועל נוקב"ה דאינון גרמין לבני כשא מיתה בחובייהו. על דגרמין לון למחסי. ובנין דא עתיד קב"ה לנסלא נוקמא מיניהו ולאעברא לון מן פלמא. כמה דכתוב כי יד על כס ייך וגו'. וכד מתיא זמנא לנקמא מיניה. שלהובין דאשא נפקין מהסוא ייך. כד"א רשפיה רשפי אש שלהבת ייך. ואינון שלהובין דלייך ואש"ה. דתמן א"ש א"ש ותמן ייך. איש. כד"א ה' איש מלחמה. דנסל נוקמין מפרעה ומעמיה. אשה. דא שכינתא דאתמר בה (משלי ח) מלא אשה מלא טוב: (ת"ז תקנא כ"ב)

רבי יוסי אמר שימני כחותם על לבך. פה חיי רוחא דמחית לבני כשא דאישו מספרא דנוקב"ה (ט) מתגלפא תדיר בגלופא כשאי מוחס. ליורא דגופא דבר כס כהאי

זיו הוהר

(ט) כפודי הוהר הקשו כאן שהלא נמצא בכמה מקומות בוהדיק שהנפש מן מלכות והרות מן תפארת והנשמה מן הבינה וכאן אומר שהרות הוא מצד עלמא דנוקבא דחינו מלכות. והנשמה היא מעץ החיים דחינו תפארת. וצריך לומר שאין כל הנשמות שוות במדרגתן ורק הנשמה הגבוהה ששהייה בבינה. הרות שלה מן התפארת והנפש מן המלכות. אבל סתם נשמה שורשה בתפארת. והרות והנפש שלה מן המלכות. ועוד י"ד שיש נשמות ששורשן במלכות וקורא לאותן הנשמות בשם רוח. כי נמצא בוהדיק איוה פעמים שקורא לנשמה בשם רוח ולפעמים גם בשם נפש. כמו שהרמב"ם קורא להנשמה בשם נפש. ונראה סכאן שרק הרות נכנס בג"ע שלמטה להצטייר כמו הגוף והנשמה בצמיירת בג"ע שלמעלה. אבל הנפש נשארת בעוה"ז חושפת על הקבר ואם אין לה עונש ברת יש עתים שיש לה התחברות עם הרוח ולפעמים גם עם הנשמה כנזכר בוהדיק בכמה מקומות:

בעולם הזה בולט לחוץ. והרוח נחקק בפנים. וכאשר נפשט הרוח מן הגוף נקפא אותו הרוח בגן עדן שבארץ בהציוור והצורה של גופו ממש שבעולם הזה. לפי שהיה תמיד כמו חותם. וע"כ אומרת היא שימני כחותם (י"ז) מה חותם חקוק בחקיקה שוקצת. ומצייר בציוור בולט לחוץ. אף כך הוא הרוח שנתהוה מן הצד שלה כדמיון הזה ממש. בעולם הזה הוא חקוק בחקיקה שקועה בתוך הגוף. וכאשר נפשט מן הגוף ונכנס בגן עדן שבארץ. האויר אשר שם מקפיא לאותה חקיקה להתצייר לחוץ. ונצטייר בציוור בולט לחוץ. כדמיון ציוור הגוף שבעולם הזה. והנשמה שהיא מעץ החיים נצטיירת שם למעלה באותו צדור החיים. להתענג בנועם ה'. ככתוב (תהלים כז) לחות בנועם ד'. ולבקר בהיכלו: (ג-יא.)

מים רבים לא יכלו לכבות את האהבה וגו'. פתח רבי אלעזר ואמר. מים רבים לא יכלו לכבות וגו'. מים רבים. זו זרוע הימנית (י"ח) שצריך לקשור בה קשר של תפילין על זרוע השמאלית. לקיים וימינו תחבקני: ד"א מים רבים. זה הוא נהר העליון שממנו יוצאים נהרות לכל צד (י"ט) וכלם גוחים ונמשכים ממנו. ונהרות. כמש"כ נשאו נהרות ה'. אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה. שאוהב כנסת ישראל הקב"ה יבזו לו. בוז יבזו לו. יבזו היה צריך לומר. מהו יבזו לו (כ) אלא אם יתן איש. זה הקב"ה. את כל הון ביתו. כמש"כ (משלי כד) כל הון יקר ונעים. באהבה של כנסת ישראל אליו שלא יתקשר עמה (כ"א) בוז יבזו לו כל אותן המונים וכל אותן המחנות שלמעלה לאותו הון יקר. שהרי אין גחת לכלם אלא בשעה שכנסת ישראל מתקשרת און בהקב"ה ונתעטרה עמו. שאז כל אותן המונים וכל אותן המחנות וכל העולמות בשמחה בהארה ובברכות: (ג-יג)

אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבזו לו. אמר רבי שמעון הרי דרשו מהו בוז. זה יום השני ויום הששי ויום השביעי של חג הסוכות (כ"ב) שבהם היו מנסכים מים ויין [לתת חלק לשאר צמים. וכמו כן] שבעת ימי החג שבהם היו מקריבים ישראל שבעים פרים. לכפר על השבעים שרים. בשביל שלא ישאר העולם חרוב מהם: (ו"ג פנחס רנ"ו) ועם כל זה לא נקרב הכל אלא להקב"ה בלבדו. אותן השרים קרבו שם והקב"ה חלק להם. וע"כ כתוב (משלי כ"ה) אם רעב שונאך האכיליהו לחם. אלו הם קרבנות החג. ואם צמא השקהו מים. אלו המים שנרשמים כאן בימי החג. ביום

צהאי עלמא בליס לבר. ורומח אתגליף לגו. וכד אתפשט רומח מן גופא אבליס הסוא רוח בננתא דארעא. בליורא ודיוקנא דגופיס ממש דצהאי עלמא. בנין דסוס תדיר כחותס. וע"כ אמרה איסי שימני כחותם (י"ז) מס חותס גליף בגלופא לגו. ואתלייר בליורא בליסא לבר. אוף הכי איסו רומח דסוס מססרס דילס כהאי גוונא ממש. צהאי עלמא גליף בגלופא לגו. וכד אתפשט מן גופא ועאל בגנתא דארעא. אירא דתמן (בליס) [ואבליס] הוי גלופא לאתליירא לבר. ואתלייר בליורא בליסא לבר. כגוונא בליורא דגופא צהאי עלמא. וכשמתא דאיסי מאילנא דחיי אתליירא תמן לעילא צהסוא לרורא דחיי. לאתענגא צנועס ס'. כמד"א (תהלים כז) לחות צנועס ס' ולבקר בהיכלו: (ג-יא.)

מים רבים לא יכלו לכבות את האהבה וגו'. פתח רבי אלעזר ואמר. מים רבים לא יכלו לכבות וגו'. מים רבים. דא דרועא ימינא (י"ח) דצני לקשרא ביה קשרא דתפלה על דרועא שמאלא. לקיימא וימינו תחבקני: ד"א מים רבים. דא סוא נסרסא עלאה דמיס תפקין נסרין לכל עבר (י"ט) וכלהו נגדין ואתמשכן מיסא. ונסרות. כד"א נשאו נסרות ס'. אס יתן איש את כל הון ביתו צהסבס. דחיס כנסת ישראל לקב"ה יבזו לו. בוז יבזו לו. בוז מצעי ליס. מהו יבזו לו (כ) אלא אם יתן איש. דא קב"ה. את כל הון ביתו. כד"א (משלי כד) כל הון יקר ונעים. צהסבס דכנסת ישראל לגביס דלא לאתקשרא צהסדס (כ"א) בוז יבזו לו כל אינון אכלוסין וכל אינון משיריין דלעילא לססוא סון יקר. דהא לית רעותא לכלסו אלא בשעתא דכנסת ישראל מתקשרא ביה צהסבס ומתעטרה צהדיס. כדון כל אינון אכלוסין וכל אינון משיריין וכלסו עלמין צהדו צהסירו וצברכאן: (ג-יג)

אם יתן איש את כל הון ביתו צהסבס בוז יבזו לו. אמר רבי שמעון סא אתמר מהו בוז. דא יומא תנינא ויומא שתיתאס ויומא שביעאס דסכות (כ"ב) דצסון סון מנסכי מים ויין [למיסב חולקא לשאר עמין. אוף סכין] שבע יומין דסכות דצסון סון מקרבין ישראל שבעין פרים. לכפרא על שבעין ממין. בנין דלא ישתאר עליא חרוצ מייסו: (ו"ג פנחס רנ"ו) ועם כל דא לא מתקרבא כלא אלא לקב"ה בלחודו. אינון מתקרבי תמן ואיסו פליג לון. וע"כ כתוב (משלי כ"ה) אם רעב שונאך האכיליהו לחם. אלין אינון קרבנין דחג. ואס למא השקהו מים. אלין מים דרשימין סכא ציומי דחג. ציומא

זיו הוהר

(י"ז) ס' שהרוח או הנשמה מבקשת כך שתוכנה לזה: (י"ח) היינו חסד. כי מים רמו על חסד. ופעם הדרש שבכות המים רבים דהיינו מצות הנחת תפילין לא יכלו המכבים לכבות את האהבה שאוהב הקב"ה לישראל: (י"ט) היינו חמסות האורות הגדולים של עולם הבנה לא יוכלו לכבות את תאוכה של התפארת דמכות כלתה. וענין הבכיו הוא לשון ביטול במציאות כמו שאבוקה מבטלת שלהבת הנה. ונהרות. היינו עדה"כ נשאו נהרות ה'. כלומר שאורות תבינה נשאו והביאו והולידו את התפארת וכן כאן אותן הנהרות לא ישמטנה לאהבה הרוח: (כ) כי לכאורה פירושו שהקב"ה יבזו לו דהענות: (כ"א) ס' שימני השפט לעולם כלי זוננו עם המלכות. זאת היה לא טובל להיות. והרעיון של אמונה כוז תבטל. כי בריאת העולם היה שיתקן רק במלכות שדי מן תפארת עונו. והוא שאנו אומרים על בן נקוה לך היא לראות מהרה בתפארת עוזך להעביר גלדיס מן הארץ וכי לתקן עולם במלכות שדי. וברוך שהברילנו מן התועים והטועים. וד"ל: (כ"ב) אין כנות הוהר שרק באותן הימים היה ניסוך המים כמו שחשבו קלי הרעת סכרי הוהר. אלא כונתו להשוות ניסוך המים של אותן ג' הימים להקרבת הע' פרים. ששניהם באו לתת חלק לע' השירים של ע' אומות העולם:

ביום השני ביום הששי וביום השביעי. וסימנך ביון יבוזו לו. מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. אלו הם המים שהיו מנסכים ישראל בחג בשמחה ובאהבה להקב"ה. שכתוב ושאתם מים בששון. ונהרות לא ישטפוה. אלו הם נהרי אפרסמון הטהור. שכלם דבקים ומקושרים באהבה זו. אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה. איש. זה סמא"ל. באהבת ישראל להיות לו חלק צמחהם. באותן מים הנרשמים כאן בפרשה. ביו"י יבוזו לו בודאי. שהרי כלם נחשבים אצלנו חר"ש נשבר שאין לו תקנה לעולם. מים שלהם נתחלקו בימים בוי"ז. נשאר שר הימים שהם ג' ד' ה'. וסימנך חר"ש את חרשי האדמה. (נוטריקון "חמישי רביעי שלישי"). ואין להם תיקון צמנו ולא לעולמים. בוי"ז יבוזו לו (כג) כמו שכתוב (תהלים כג) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני. ואם תשאל יום הראשון מה נעשה לו. הוא לא נקרא ראשון ולא נקרא אחד (כד) אלא חמשה עשר סתם בלי רושם של מים כלל. אבל תחלת רושם המים מיום שני היה. וכך ראוי לפי שאין טוב בשני. ולכך [אף ברושם סדר הימים] לא נרשם ראשון ולא אחד כלל אלא בסתם. והתחיל רשימת הימים ביום שני. ונתחלקו המים בבו"ז. ונשארו הימים חר"ש כמו שנתבאר. והכל כראוי. אשרי חלקם של ישראל שיודעים ליכנס לתוך מוח האגוז. ובשביל ליכנס לתוך המוח משברים אלו הקליפות ונכנסים: (ג-דיט.)

אחות לנו קטנה ושדים אין לה וגו'. פתח רבי אבא ואמר אחות לנו קטנה. זו כנסת ישראל שנקראת אחות להקב"ה. ושדים אין לה. זהו שלמדנו בשעה שקרבו ישראל להר סיני לא היה בהם זכיות ומצעים טובים להגן עליהם. שכתוב ושדים אין לה. שהרי הן התיקון והיופי של האשה. ואין יופי האשה אלא בהן. מה נעשה לאחותנו. מה יהיה נעשה ממנה בשעה שהקב"ה יתגלה על הר סיני לדבר בדברי התורה ותפרח נשמתם מהם. א"ר יוסי בזמן ההוא שקרבו ישראל להר סיני בליילה ההוא היה שלשה ימים שלא נזדווגו לנשותיהם. באו מלאכים עליונים וקבלו פני ישראל באחווה. הם מלאכים למעלה וישראל מלאכים למטה. הם מקדשים שם העליון למעלה. וישראל מקדשים שם העליון למטה. ונתעטרו ישראל בשבעים כתרים בליילה ההוא. ומלאכים העליונים אמרו. אחות לנו קטנה ושדים אין לה. שאין בהם זכיות ומצעים טובים. מה נעשה לאחותנו. כלומר מה יקר וגדולה נעשה לאחותנו הזאת ביום שהקב"ה יתגלה על הר סיני ליתן להם התורה: (ג-ד)

אמר רבי שמעון כתוב (משלי ז) אמור לחכמה אחותי את. יש חכמה ויש חכמה. מדרגה זו בחינת נקבה נקראת חכמה הקטנה לצומת האחרת. ולכך כתוב אחות לנו קטנה ושדים אין לה וגו'. שהרי היא בגלות נמשכה. אחות לנו קטנה. ודאי קטנה נראית. אבל גדולה היא ורבה היא. שהרי היא השלימות

ביומא תימלא וביומא שתיתאה ושביעה. וסימנא ביון יבוזו לו. מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. אליו איכון מים די מנסכי ישראל בחג בחדוה וזרחומו דקב"ה. דכתיב ושאתם מים בששון. ונהרות לא ישטפוה. אליו איכון נהרי דאפרסמונא דכ"א. דכלאו דבקי וזתקשרי זרחומו דא. חס יתן איש את כל הון ביתו באהבה. איש. דא סמא"ל. באהבה דישראל למסוי ליה חולקא בהדיהו. באיכון מים דרשימין סכא בפרשתא. בוי"ז יבוזו לו ודאי. דהא כלאו אתחשיבו לגבן חר"ש נשבר דלית ליה תקנה לעלמין. מים דילהון אתחשבינו ביומין בוי"ז. אשתארו שאר יומין דליונון ג' ד' ה'. וסימנא חר"ש את חרשי האדמה. (נוטריקון "חמישי רביעי שלישי"). ולית לון תקונא בהון ולא לעלמין. בוי"ז יבוזו לו (כג) כמה דכתיב (תהלים כג) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני. ואי תימלא יומא קדמאה מאי עביד ליה. איבו לא אקרי ראשון ולא אקרי אחד (כד) אלא חמשה עשר סתם בלא רשומא דמין כלל. אבל שירותא דרשימו דמין מיום שני הוה. והכי אתחוי בגין דלית טוב בשני. ובג"כ [אף ברשומא דיומין] לא רשים ראשון ולא אחד כלל והוה בסתם. ושאר רשימו דיומין ביום שני. ואתפלגו מים בבו"ז. ואתארו ביומין חר"ש כמה דאתמר. וכלא כדקא יאות. זכאה חולקוון דישראל דידיעו לאעלא לנו מוחא דאגוזא. ובגין למיעל לנו מוחא מתברין קליפין אליו ועאלין: (ג-דיט.)

אחות לנו קטנה ושדים אין לה וגו'. פתח רבי אבא ואמר אחות לנו קטנה. דא כנסת ישראל דאקרי אחות לקב"ה. ושדים אין לה. היינו דתיקין בשעתא דקריבו ישראל לסורא דסיני לא הוה בהון זכוון ועובדין סבין לאגנא עלייהו. דכתיב ושדים אין לה. דהא איכון תקונא ושפירו דאתתא. ולית שפירו דאתתא אלא איכון. מה נעשה לאחותנו. מאי יתעביד מינה בשעתא דקב"ה יתגלי בסורא דסיני למלא בפתגמי אורייתא ויפרא נשמתהון מנייהו. א"ר יוסי בהסיא שעתא דקריבו ישראל לסורא דסיני בההוא ליליא נביה תלתא יומין דלא אזדווגו לאשתיהו. אתו מלאכין עלאין וקבילו לישראל באחווה. איכון מלאכין לעילא וישראל מלאכין לתתא. איכון מקדשין שמה עלאה לעילא. וישראל מקדשין שמה עלאה לתתא. ואתעטרו ישראל בשבעין כתרון בההוא ליליא. ומלאכי עלאין הוו אמרו. אחות לנו קטנה ושדים אין לה. דלית בהו זכוון ועובדין סבין. מה נעשה לאחותנו. כלומר מה יקר ורבו נעביד לאחתנא דא ביומא דקב"ה יתגלי בסורא דסיני למיעב להו אורייתא: (ג-ד)

אמר רבי שמעון כתיב (משלי ז) אמור לחכמה אחותי את. אית חכמה ואית חכמה. האו נוקבא אתקרי חכמה זעירא לגבי אחרא. וע"ד כתיב אחות לנו קטנה ושדים אין לה וגו'. דהא דא בגלותא אתחשכא. אחות לנו קטנה. ודאי קטנה אתחוי. אבל רבבא היא וסגיאה היא. דהא היא שלימו

זיו הוהר

(כג) פ"ב מביא רמיה שאין זה משמעות ביה ושלא. אלא משמעות ביון כמו כי לא בזה: (כד) כוונתו על פרשת המועדים דפחם

שלימות מקבלת מכלם (כ) כמו שכתוב אני חומה ושדי כמגדלות. ושדי הרי מלאות הן להניק לכל. כמגדלות. כאותן נהרות גדולים (כ) היוצאים מאם העליונה: (ג-רצו).

כרם היה לשלמה בבעל המון נתן את הכרם לנוטרים וגו'. אמר רבי יוסי זה הכרם זו היא נשמה הקדושה שנתעטרת למעלה תחת כסא הכבוד. לשלמה. מלך שכל השלום שלו. בבעל המון. זה כסא כבודו השולט על כל צבאות השמים וארץ. והוא אדון כל צבאות נותן נשמה הזאת. למי לנוטרים את פריו (כ) אלה שומרי מצותיו. ויש לו להקב"ה הרבה עולמות למעלה על כל צבאות השמים. ואף ומאתים עולמות אחרים שנכנס בהם להשתעשע עם הצדיקים בגן העדן. וש"כ איש יביא בפריו אף כסף. אלו אף העולמות שהקב"ה משתעשע בהם:

שלימו לנסיל מכלא (כ) כמה דכתיב אני חומה ושדי כמגדלות. ושדי הא מליין אינון לינקא לכלא. כמגדלות. דאינון נהרין רבדיין (כ) דנפקין מאמא עלאה: (ג-רצו)

כרם היה לשלמה בבעל המון נתן את הכרם לנוטרים וגו'. אמר רבי יוסי האי כרם דא היא נשמתא קדישא דלתעפרת לעילא תחת כורסי יקריה. לשלמה. מלכא דשלמא כלא דליה. בבעל המון. דא כורסי יקריה דשליטא על כל חילי שמיא וארעא. והוא מלכיה דכל חילא יסיב נשמתא דא. לזי. לנוטרים את פריו (כ) אלין נסרי פקידוי. ואית ליה לקב"ה עלמין סגיאין לעילא על כל חילי שמיא. ואלף ומאתן עלמין אחרין דעייל בהון לאשתעשע עם לדיקיא בנגתא דעדן. ה"ש איש יביא בפריו אלף כסף. אלין אלף עלמין דכסיף בהון קב"ה:

אמר רבי יצחק מטייע אני לדבר זה שאמר רבי יוסי. וכך הוא ממה דכתיב אחריו. כרמי שלי לפני האלף לך שלמה ומאתים לנוטרים את פריו. שכסא הכבוד מכות ואומרת. רבש"ע זו הנשמה ניטלה ממני והרי היא לפני. האלף לך שלמה. שלך הם אותן האלף עולמות ואינם ראויים לאהר. ומאתים לנוטרים את פריו. זה העדן שיש בו מאתים עולמות הנאות וכיסופין לנפשות הצדיקים. דתנן אמר רבי בכל לילה ולילה נכנס הקב"ה בכל אותן העולמות. ובשעת חצי הלילה נכנס במאתים העולמות של בו כשראה מעלות הצדיקים וצדיקים. שנאמר חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך. ורוד המלך ע"ה נכסף לבו כשראה מעלות הצדיקים ואמר. רבש"ע אשרי תבחר ותקרב ישכן הצריך: (ד"ה מדינ שרש נח) רב שלום בר מניומי אמר אין לך כל צדיק וצדיק מאותן הצוסקים בתורה שאין לו מאתים עולמות וכסופין בשביל התורה. הה"ד ומאתים לנוטרים את פריו. ומאתים. על שמוסרים עצמם בכל יום כאילו נהרגו על קדושת שמו בהאי פסוקא. דכתיב ואהבת את ה' בכל לבבך ובכל נפשך וגו'. ותאנא כל המכוון לבו בהאי פסוקא למסור נפשו על קדושת שמו. מעלה עליו הכתוב כאילו נהרג בכל יום עליו. הה"ד (תהלים מד) כי עליך הורגנו כל היום. רב נחמן אמר כל המוסר נפשו בפסוק הזה נוחל ארבע מאות עולמות לעולם הבא. א"ר יוסף הלל למדנו מאתים. א"ר נחמן מאתים על התורה. ומאתים על שמסר עצמו בכל יום על קדושת שמו: (מדינ א-קדו)

דיושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמעיני. אמר רבי שמעון מקרא זה סוד של חכמה יש בו. היושבת בגנים. זו כנסת ישראל שהיא בגלות עם ישראל והולכת עמהם בצרתם. חברים מקשיבים לקולך. מחנות העליונים כלם מקשיבים לקולך. לקול תשבחות שלך בגלות. השמעיני. כמש"כ הראיני את מראיך השמעיני את קולך. השמעיני את הקול של אותן חברים העמלים בתורה. שהרי אין שבת לפני כאותן העמלים בתורה. ואמר רבי שמעון כל אותן הזוכים לעסוק בתורה משהגיע חצות הלילה. ובאים עם השכינה כשהאיר היום לקבל פני המלך (כ) כביכול שהם מאמצים ומנחילים בשכינה. ולא עוד אלא ששורה עליו חוט של חסד כמו שביארנו: (ד"ג פנחס ר"ג) ואמר רבי שמעון בוא וראה דוד המלך כל ימיו היה מתיגע בעבודת הקב"ה. והיה קם בחצות הלילה ומשבח ומודה בשירות ותשבחות. בשביל לתקן מקומו במלכות העליונה. שכאשר נתעורר רוח צפון בחצות הלילה. היה יודע שהקב"ה מתעורר באותה שעה בגן עדן להשתעשע עם

דיושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמעיני. אמר רבי שמעון מקרא זה סוד של חכמה יש בו. היושבת בגנים. זו כנסת ישראל שהיא בגלות עם ישראל והולכת עמהם בצרתם. חברים מקשיבים לקולך. מחנות העליונים כלם מקשיבים לקולך. לקול תשבחות שלך בגלות. השמעיני. כמש"כ הראיני את מראיך השמעיני את קולך. השמעיני את הקול של אותן חברים העמלים בתורה. שהרי אין שבת לפני כאותן העמלים בתורה. ואמר רבי שמעון כל אותן הזוכים לעסוק בתורה משהגיע חצות הלילה. ובאים עם השכינה כשהאיר היום לקבל פני המלך (כ) כביכול שהם מאמצים ומנחילים בשכינה. ולא עוד אלא ששורה עליו חוט של חסד כמו שביארנו: (ד"ג פנחס ר"ג) ואמר רבי שמעון בוא וראה דוד המלך כל ימיו היה מתיגע בעבודת הקב"ה. והיה קם בחצות הלילה ומשבח ומודה בשירות ותשבחות. בשביל לתקן מקומו במלכות העליונה. שכאשר נתעורר רוח צפון בחצות הלילה. היה יודע שהקב"ה מתעורר באותה שעה בגן עדן להשתעשע עם

זיו הוהר

(כ) שהמלכות מקבלת השמע מכל הספירות של עלמא דרבווא ומשמעת בעולם הזה לכל הנבראים: (כ) המופיעים מעולם הבינה. (כ) כי לאו כל אדם וזכה שנשמתו תשרה בקרבנו. יש שזוכים רם דרוה. ויש שזוכים רק לנפש האלוהית: (כ) זה בחפלת שהריה:

עם לדיקיא. ואיסו סוס קם צהאי סעתא ואתגבר
 בשירין ותוסבחו עד דסליק לפרא. בגין דכר
 קב"ה אשתכח בגנתא דעדן הא אוקמוס דאיסו וכל לדיקיא
 דבגנתא כלסו לייטין לקליה. כדכתיב חברים
 מקשיבים לקולך השמעני. ולא עוד אלא דחוטא
 דחסד משיך עליה ציממא. כמה דאתמר דכתיב (תהלים מג)
 יומם ילוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. ולא עוד
 אלא דאינון מלין דאורייתא דאיסו אמר כלסו סלקין
 ומתעטרין קמי קב"ה. וצנ"כ דוד מלכא סוס משתדל
 צלילא צפולחנא דמאריה: (א-פתח)

רבי יוסי פתח (תהלים כג) למנצח על אילת
 השחר מזמור לדוד. כמה חביבה אורייתא קמי דקב"ה.
 דכל מאן דאשתדל צאורייתא רחיס סוא לעילא. רחיס סוא
 לתתא. וקב"ה ארית ליה למלוויו. לא שציק ליה צהאי עלמא.
 ולא שציק ליה בעלמא דתתא. ואורייתא צעי למלעי
 צה ציממא וצלילא. דכתיב (יוסף א) והגית בו יומם
 ולילה. וכתיב (ירמ' לג) אס לא צריתו יומם ולילה
 וגו'. תינח ציממא. צלילא אחאי. בגין
 דיסא שפיה לגביה סמא קדישא שלים (כס) כמה
 דלית יומם צלא ליליא. ולא איסו שלים אלא דא עם דא.
 כך צעי אורייתא לאשתכחא עמיה דבר נס יממא וליילא.
 למסוי שלימותא לגבי דצ"נ יומם וליילה. וסא אתמר
 דעקרא דליליא מפלגותא ואלירך. ואע"ג דפלגו דקמיתא
 בצללא דליליא סוא. אבל בפלגות ליליא קב"ה עאל
 בגנתא דעדן לאשתעשעא עם לדיקיא וכדון צעי ליה לצ"נ
 למיקס ולמלעי צאורייתא. וסא אתמר דקב"ה וכל
 לדיקיא דבגנתא דעדן כלסו לייטין לקליה. סה"ד
 היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמעני. וסא
 אוקמוס. היושבת בגנים. דא כנסת ישראל. דאיסי
 משבחת ליה לקב"ה צבצחא דאורייתא צלילא. זכאה חולקיס
 מאן דאשתתף צהס לשבחה ליה לקב"ה צבצחא דאורייתא.
 וכד אתי לפרא כנסת ישראל אתיא ואשתעשעא ציה
 בקב"ה. ואוסיס לה לגבה שרביטא דחסד. ולא עלה
 צלחודהא. אלא עלה ועל אינון דמשתתפין צהס. וסא
 אתמר דכתיב (תהלים מג) יומם ילוה ה' חסדו ובלילה
 שירה עמי. וע"ד אילת השחר חרבי: (ג-מו.)

רבי אלעזר אמר כל מאן דאשתדל צאורייתא צהאי
 עלמא. וכי דיפתחו ליה כמה תרעין להסוא עלמא
 צכמה נהורין. וצבעתא דיגפוק מהאי עלמא סיא אקדימת
 קמיה. ואולא לכל כסורי תרעין. מכרות ואומרת
 (ישע' כו) פתחו שערים ויבא גוי לדיק. אתקינו כרסיא
 לפלניא עבדא דמלכא. דלית חדו לקב"ה אלא מאן
 דאשתדל צאורייתא. כל שכן צר נס דמתער צלילא
 לאשתדל צאורייתא. דסא כל לדיקיא דבגנתא דעדן
 לייטין לקליה. וקב"ה משתכח ציניסו. כמה דאוקמוס
 היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך
 השמעני: (ג-ריג)

ברך דודי ודמה לך לצני או לעופר האילים על
 הכי בשמים. אמר רבי שמעון ברה דודי ודמה
 לך

עם הצדיקים. והוא היה קם בשעה הזאת והתחוק
 בשירות ותשבחות עד שהאיר הבקר. לפי שכאשר
 הקב"ה נמצא בגן העדן הרי בארו שהוא וכל הצדיקים
 שבגן העדן כלם מקשיבים לקולו. ככתוב חברים
 מקשיבים לקולך השמעני. ולא עוד אלא שחוט של
 חסד נמשך עליו ביום. כמו שדרשו בהכתוב (תהלים מג)
 יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. ולא עוד
 אלא שאותן דברי תורה שהוא אומר כלם עולים
 ונתעטרים לפני הקב"ה. ולפיכך דוד המלך היה מתיגע
 בלילה בעבודת רבונו: (א-קעח)

רבי יוסי פתח (תהלים כג) למנצח על אילת
 השחר מזמור לדוד. כמה חביבה התורה לפני הקב"ה.
 שכל מי שעמלו בתורה אהוב הוא למעלה. אהוב הוא
 למטה. והקב"ה מקשיב את דבריו. אין עוזבו בעולם הזה.
 ואין עוזבו בעולם הבא. והתורה נצרכה לעסוק
 בה ביום ובלילה. שנאמר (יהושע א) והגית בו יומם
 ולילה. ונאמר (ירמ' לג) אם לא ברית יומם ולילה
 וגו'. וזה נכון ביום. אבל בלילה למה. לבעבור
 שיהיה נמצא אצלו שם הקדוש בשלמות (כט) כי כמו
 שאין יום בלא לילה. ואין הוא שלם אלא זה עם זה.
 כך נצרכה התורה להמצא אצל האדם יומם ולילה.
 שתהיה השלמות אצל האדם יומם ולילה. והרי אמרו
 שעיקר הלילה הוא מחצות ואילך. ואע"פ שחצי הראשון
 בכלל הלילה הוא. אבל בחצות הלילה נכנס הקב"ה
 בגן העדן להשתעשע עם הצדיקים. ואז צריך זואדם
 לקום ולהגות בתורה. והרי אמרו שהקב"ה וכל
 הצדיקים שבגן עדן כלם מקשיבים לקולו. וזה
 היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמעני. וזה
 נתבאר. היושבת בגנים. זו כנסת ישראל. שהיא
 משבחת לו להקב"ה בשבח התורה בלילה. אשרי חלקו
 מי שמשתתף עמה לשבח לו להקב"ה בשבח התורה.
 וכאשר מאיר הבקר באה כנסת ישראל ותשתעשע בו
 בהקב"ה. והוא מושיט לה שרביט החסד. ולא עליה
 בלבדה. אלא עליה ועל אותן שנשתתפו עמה. וכך
 נדרש בהכתוב (תהלים מג) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה
 שירה עמי. ולכך נקראת אילת השחר: (ג-מו.)

רבי אלעזר אמר כל מי שמתגע בתורה בעולם
 הזה. וזכה שיפתחו לו כמה שערים לעולם ההוא
 בכמה אורות. ובשעה שיצא מעולם הזה היא תקדים
 לפניו. והולכת לכל שומרי השערים. מכרות ואומרת
 (ישע' יז) פתחו שערים ויבא גוי צדיק. הכינו כסא
 לפלוגי עבד המלך. שאין שמחה להקב"ה אלא באותן
 המתגעים בתורה. כל שכן כשיתעורר אדם בלילה
 להגות בתורה. שהרי כל הצדיקים שבגן העדן
 מקשיבים לקולו. והקב"ה נמצא ביניהם. כמו שביארו
 המקרא היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך
 השמעני: (ג-ריג)

ברך דודי ודמה לך לצני או לעופר האילים על
 הכי בשמים. אמר רבי שמעון ברח דודי ודמה
 לך

ויו הזהר

(כט) היינו שם הוי"ה ושם אדניי או שם הוי"ה ושם אלהים שניהם יחדו. כי שם הוי"ה כאיר ביום. ושם אדני או שם איריב
 מאיר בלילה.

לך לצבי או לעופר האילים. כל כסופא דכסיפין ישראל לקודשא בריך הוא איהו. דהא כסופא דישאל היא דיהא קציה לא אויל ולא אתרחיק מנייסו. אלא עריק כלזי או כעופר האילים. מאי קעמא. בנין דלית חיותא בעלמא דעברת כמה דלזבי או עופר האילים. בשעתא דהוא עריק אויל זעיר זעיר. ואסדר רישיה לאתרא דנפיק מניה. ולעלמין בתדירא איהו אסדר רישיה לדבתרוסי. וסכי אמרו ישראל. רבונא דעלמא אי אן גרמין דאנת תסתלק מבינא. יהא רעוא קדמן דתערוק כמה דלזבי או כמה דעופר האילים. דלזבו עריק ואסדר רישיה לאתרא דשביק (ב) הסיד (ויקרא טו) ואף גס זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם: דבר אחר סביא לא כד איהו דמין. הוא דמין בעינא חדא. ותנייתא היא מתערא. וסכי אמרו ישראל לקציה. עביד כמה סביא לא. דכתיב (תהלים קכא) הנה לא ינוס ולא יישן שומר ישראל. שמע רבי חייא הא דאמר שמעון. יתיב בכס ואתנגת. כד נפיק אמר. קלא אשתמע בכל רקיעין. וכל עלאין ותהאין כללו בזמנא חדא תווסין ואמרין. הדין הוא רבי שמעון בר יוחאי דלזבו מרעיש כלל. מאן יכיל למיקס קמיה. דין הוא רבי שמעון בר יוחאי דבשעתא דפתח פימיה למשרי למלעי באורייתא. לייטין לקליה כל כרסוון וכל רקיעין וכל רתיכין. וכל אינון דמשבחי למאריהון לית דפתחין ולית דמסיימין. כללו משתכין עד דלא אשתמע בכל רקיעיא דלעילא ותתא פסרא. וכד מסיים רבי שמעון למלעי באורייתא. מאן חמי שירין. מאן חמי חדותא דמשבחי למאריהון. מאן חמי קלין דאלין בכללו רקיעין. חמין כללו בנייה דרבי שמעון וכרעין וסגדין קמי מאריהון. וסלקין ריחין דבוסמין דעדן עד עתיק יומין. וכל האי בנייה דרבי שמעון: זכותיה תנין עלנא ועל כל ישראל אמן: (ג—ד)

לך לצבי או לעופר האילים. כל תשוקה שמשתוקקים ישראל וזיא להקב"ה. שהרי תשוקת ישראל היא שהקב"ה לא ילך מהם ולא יתרחק מהם. אלא כשיברח יהיה כצבי או כעופר האילים. מה הטעם. לפי שאין חיות בעולם שיפשו כמו הצבי או עופר האילים. שבשעה שהוא בורח הולך הוא זעיר זעיר. ומחזיר ראשו למקום שיצא ממנו. ולעולם בתמידות הוא מחזיר ראשו לאחוריו. וכך אומרים ישראל. רבון העולמים אם אנחנו גרמנו שאתה תתעלה מאתנו. יהי רצון מלפניך שתברח כמו הצבי או כמו עופר האילים. שהוא בורח ומחזיר ראשו למקום שעוב (ב) זש"כ (ויקרא טו) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם: דבר אחר צבי זה כאשר הוא ישן. הוא ישן בעין אחת. והשניה היא ערה. וכך אומרים ישראל להקב"ה. עשה כמו צבי זה. שכתוב (תהלים קכא) הנה לא ינוס ולא יישן שומר ישראל. שמע רבי חייא מה שאמר שמעון. ישב בכס ונאנח. כאשר יצא אמר. קול נשמע בכל הרקיעים. וכל עליונים ותחתונים כלם בשעה אחת תמהים ואומרים. הוה הוא רבי שמעון בן יוחאי שהוא מרעיש לכל. מי יכול לעמוד לפניו. זה הוא רבי שמעון בן יוחאי שבשעה שפותת פיו ומתחיל להגות בתורה. מקשיבים לקולו כל כסאות וכל הרקיעים וכל המרכבות. וכל אותן המשבחים לרבונם אין פותחים ואין גומרים. כלם נשתתקים עד שלא נשמע בכל הרקיעים שלמעלה ושלמטה פתחון פה. וכאשר מסיים רבי שמעון להגות בתורה. מי יכול לראות המשוררים. מי יכול לראות השמחה של המשבחים לרבונם. מי יכול לשמוע הקולות שהולכים בכל הרקיעים. כלם באים בשביל רבי שמעון וכורעים ומשתחווים לפני רבונם. ומעלים ריחות בשמים של העדן עד עתיק יומין. וכל זה בשביל רבי שמעון: זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אמן: (ג—ד)

ויו הוהר

(ב) כן הקב"ה אל יסיר השנחתו מעמו ישראל לעולם בכל מקום שהם אמן ואמן:

אברך ליוצרי על שגמרתי העתקת הזוה"ק על שיר השירים בחודש ניסן דשנת תרפ"ת והסימן, כרם היה לשלמה' לפ"ק. בפה עיר טאנמריאר מדינת קאנארא.